Urząd Wojewódzki Białostocki
Wydział Bezpieczeństwa Publicznego.

Tygodniowe sprawozdania sytuacyjne.

1924.

47

L.20/29

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP. 9/29.T.

Białystok, dnia 5. stycznia 1929 r.

TAJNE - PILNE

1

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1. za czas od dnia 30.grudnia 1928 r. do dnia 5.stycznia 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1. za czas od dnia 30.grudnia 1928 r. do dnia 5.stycznia 1929 roku.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf. D.O.K III. w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Rezydenci P.P.Starostwie Powiatowi Województwa Białostockiego.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Z.I.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 9/29. T.
Dnia 5 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 1. 2
za czas od 30. grudnia 1928 r. do 5 stycznia 1929 r.

I. Sytuacja ogólna.

Ubiegły tydzień, poświąteczny, przyniósł wprawdzie znaczne ożywienie się poszczególnych dziedzin życia ludności na terenie Województwa Białostockiego, nie zaznaczył się jednakże po za ruchem narodowościowym, bardziej charakterystycznymi przejawami w tych dziedzinach.-

Ruch polityczny wyczerpują działalność PPS w powiatach kolneńskim i łomżyńskim, oraz działalność Stronnictwa Chłopskiego w powiatach sokólskim i wołkowyskim.-

Niewspółmiernie żywszy ruch społeczny, szczególnie w dniu noworocznym stworzył wiele okoliczności, pozwalających stwierdzić władzom państwowej administracji ogólnej, że zamierzenia Rządu znajdują coraz większe zrozumienie wśród społeczeństwa Województwa Białostockiego, które z wciąż wzrastającą energją dąży do zgodnej współpracy z Rządem. Dali temu wyraz w swych przemówieniach przedstawiciele urzędów, wyznań, organizacyj i prasy, którzy w dniu 1 bm. złożyli życzenia noworoczne na ręce Pana Wojewody dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Pana Marszałka Piłsudskiego i Rządu.-

Traktowany stan rzeczy, pomyślny dla poczynań Rządu, a odzwierciadlający się w ruchu społecznym, poczyna rysować się także na gruncie ruchu narodowościowego, w którym wyraźnie już dostrzegane jest dążenie ludności białoruskiej do tworzenia określonych form życia gospodarczo-społecznego ludności wiejskiej. Dążenie to o tyle zasługuje na uwagę, że niemal w zarodku wykorzystywane jest przez elementy wywrotowe, które niewątpliwie będą usiłowały uchwycić w swe ręce inicjatywę, wypływających z omawianego dążenia działań w celu zorganizowania no-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. Bp. 9/29 T.
Dnia 5 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1

3

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej" - Grodno.

W numerze z dnia 29.grudnia ub.r.w art.p.t. "Drogi podniesienia dobrobytu wsi" stara się wykazać, jak daleko pod względem kultury i dobrobytu pozostaje wieś polska w porównaniu ze wsiami państw Zachodniej Europy, a następnie nawołuje do podjęcia pracy, mającej na celu podniesienie kultury wsi polskiej w ogólności, a wsi kresowej w szczególności przez zakładanie spółdzielni mleczarskich i innych, uprzemysławianie wsi i zapewnienie jej zbytu na produkty rolne na zasadach spółdzielczych z pominięciem handlarzy - pośredników.-

"Życie i Praca" - Łomża.

Numer 53 z dnia 28 grudnia ub.r.w artykule "Czy dobrze dawać pieniądze wrogom jedności Państwa Polskiego" omawia zapadłą w komisji budżetowej Sejmu uchwałę, przyznającą 158 tys.zł. dla Towarzystwa Ukraińskiego "Silski Hospodar", przyczem podkreśla, że Towarzystwo to dąży konsekwentnie do oderwania od Polski Małopolski Wschodniej.-

"Wiadomości parafji łomżyńskiej" - Łomża.

Dnia 31.grudnia ub.r. wyszedł z druku pierwszy numer "Wiadomości parafji łomżyńskiej", półoficjalnego organu Kurji Biskupiej w Łomży.-

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 9/29 T.
Dnia 5.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

Dnia 1.b.m. poseł Sawicki Adolf zwołał wiec publiczny pod gołem niebem w miasteczku Dąbrowie, Wobec tego że wiec nie został zgłoszony w Starostwie i, że zebrani na wiecu / około 200 osób / zatarasowali główną arterję komunikacyjną miasteczka, Komendant miejscowego posterunku P.P., st. przodownik Szulewski, który uprzednio ostrzegł posła Sawickiego, iż nie dopuści do odbycia się wiecu, zażądał od posła Sawickiego, by tenże wiec rozwiązał, a otrzymawszy odpowiedź odmowną, wezwał zebranych na wiecu do rozejścia, do czego zebrani zastosowali się. Zirytowany tem poseł Sawicki, grożąc palcem stojącemu przodownikowi Szulewskiemu, oświadczył że "postara się, by Szulewski go popamiętał".-

Powiat Wołkowyski:

Instruktor Stronnictwa Worobiej Adam zwołał w dniach od 21 do 31 grudnia ub.r. zebrania organizacyjne Kół lokalnych Stronnictwa Chłopskiego we wsiach Nowiki, Niechetnica, Andrychowce i Stawrowo.-

Zebrania te żadnych efektów organizacyjnych Stronnictwu Chłopskiemu nie dały.-

Dnia 23.grudnia ub.r. w Wołkowysku odbył się Zjazd powiatowy delegatów Stronnictwa Chłopskiego przy udziale posła Sawickiego Adolfa, na którym referaty sprawozdawczy i organizacyjny wygłosili poseł Sawicki i Swistun Konstanty. Na wniosek posła Sawickiego Zjazd uchwalił rezolucję, stwierdzającą złe położenie włościan, oraz domagającą się zniesienia rozporządzenia Generalnego Komisarza Ziem Wschodnich o zgromadzeniach i stosowania podatków progresywnych. -

Ponadto Zjazd uchwalił wysłać gratulację Stronnictwu Chłopskiemu w Rumunji z powodu zwycięstwa tegoż Stronnictwa przy ostatniej rekonstrukcji rządu rumuńskiego.-

wiec odbywa się z opóźnieniem, gdyż nie był w swoim czasie zgłoszony w Starostwie i że policja słusznie postąpiła nie dopuszczając do do odbycia się wiecu / Komendant posterunku P.P.w Zambrowie oświadczył posłowi dr.Czarneckiemu że nie dopuści do rozpoczęcia się wiecu przed zgłoszeniem tegoż w Starostwie /. W przemówieniu swem na traktowanym wiecu poseł Czarnecki omówił ogólnie prace klubu ~~Pkk~~ Z.P.P.S.- Obecnych na wiecu było około 500 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

tarz-Kisielewicz Piotr, bibljotekarz - Siemieńczuk Józef. Koło liczy 52 członków, jednakże działalności żywszej nie przejawia.-

6

Związek Obrony Kresów Zachodnich.

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 30.grudnia ub.r. w Bielsku Podlaskim odbyło się organizacyjne zebranie Powiatowego Koła Związku Obrony Kresów Zachodnich pod przewodnictwem Starosty Powiatowego i przy udziale kierownika obwodu Białostockiego Z.O.K.Z., Slusarczyka. Po zagajeniu zebrania przez Starostę Powiatowego, kierownik obwodu Z.O.K.Z., Slusarczyk Ludwik wygłosił odczyt, w którym scharakteryzował walkę żywiołu niemieckiego z elementem polskim w Niemczech i w Polsce, ciągłą ekspansję niemiecką na wschód, konsolidację wysiłków w tym kierunku ze strony społeczeństwa, władz i kapitału niemieckiego, przytoczył fakty i cyfry, stwierdzające napięcia walki niemców ze szkołą polską w Niemczech i na Górnym Śląsku. Na wniosek Slusarczyka obecni powzięli rezolucję, wyrażającą protest przeciwko mowie ministra Stresemana w Lugano i podziękowanie Panu Ministrowi Zaleskiemu za wystąpienie w Lugano w kwestji Volksbundu na Śląsku, protestującą przeciwko istnieniu Volksbundu i żądającą rozwiązania jego. Następnie odbyły się wybory Powiatowego Komitetu Z.O.K.Z. w którego skład weszli: Starosta Powiatowy, Drożański, ks. dziekan Borowski, ks. prefekt Olszewski, prof. Mercik Klimko, duch. praw. Kostycewicz, oraz panie: Szczękowa i Borucka. Na mający się odbyć w dniu 12.bm. w Białymstoku zjazd delegatów Z.O.K.Z. zostali wybrani: Mercik i Zarniewicz.-

OKRĘG BIAŁOSTOCKI
Nr.Ref. 9/29.T.
Dnia 5.stycznia 1929 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1

VI. Mniejszości Narodowe. 7

a/ Żydzi

Odczyt sjonistyczny w Breku.

Dnia 29.grudnia ub.r. sjonista Hersz Zarębski w Breku,powiatu ostrowskiego wygłosił tamże odczyt n.t. "Dążenia młodzieży sjonistycznej", w którym traktował o zagadnieniach palestyńskich.-

Akademja bundowska w Breku.

Dnia 29 grudnia ub.r w T-wie " Kultur Liga "w Breku,powiatu ostrowskiego odbyła się akademja bundowska ku uczczeniu socjalistycznych działaczy żydowskich.-

Odczyt sjonistyczny w Ostrowi-Mazowieckiej.

Dnia 30.grudnia ub.r. sjonista A. Gettengieser z Białegostoku wygłosił w Ostrowi-Mazowieckiej odczyt n.t. " Herezm kobiety żydowskiej w Palestynie". Prelegent zobrazował rolę kobiety żydowskiej w życiu gospodarczem i kulturalnem społeczeństwa żydowskiego w Palestynie.-

Konferencja "Kajesot-Kieren-Kajemat"w Grodnie.

Dnia 25.grudnia ub.r. w Grodnie odbyła się konferencja "Kajesot - Kieren - Kajemat ",zorganizowana przez miejscową Organizację sjonistyczną. Na konferencję przybyło około 700 osób, członków i sympatyków organizacji sjonistycznej.-

Obrady konferencji zagaił miejscowy działacz sjonistyczny Abramson, który następnie udzielił głosu delegatowi Gelmanowi z Warszawy. Przed rozpoczęciem przemówienia przez Gelmana orkiestra odegrała hymn polski i żydowski,poczem Gelman zobrazował obecną sytuację w Palestynie,dowodząc,że ta w ostatnich czasach stosunki w Palestynie uległy znacznej poprawie dzięki intensywnej pracy społeczeństwa żydowskiego. Dalej Gelman nawoływał do składania w dalszym ciągu ofiar na rzecz odbudowy Palestyny i wykupienia ziemi od arabów,oraz do popierania finansowego i moralnego istniejących na terenie Palestyny

du Okręgowego T.S.B. w Świłkoczy, komunizujący Ostapczyk, na którego wniosek zebrani / około 20 osób / przyjęli statut Spółdzielni, wzorowany na statucie Spółdzielni Spożywców R.P., uchwalili ,że terenem działania Spółdzielni jest powiat wołkowyski i określili na 5zł.wpisowe na 3 zł. i wysokość wkładu członkowskiego do Spółdzielni na 20 zł.-

Pozatem upoważniono na zebraniu Radę Nadzorczą Spółdzielni do zaciągnięcia pożyczki do sumy pięciu tysięcy zł., oraz wybrano do zarządu Spółdzielni - Ostapczyka Macieja, Piwowarczyka Jana / komunista /, Jakusza Konstantego, Bogusza Michała, Kuźmina Sergieja, Weronowicza Konstantego / komunizujący /, Żołnierzyka Piotra / komunista/ Gobca Piotra / komunista /, Januszewskiego Beryza / komunista /, Juszko Konstantego, Romaniczuka Aleksandr., Zywluka Józefa, Łukieniuka Anteniego, Szaryka Wasyla / komunista / i Daniloczuka Onufrego / komunista /.-

-:-:-:-:-:-:-

Urząd Wojewódzki zarządzeniem z dnia 3.b.m. zamknął Koło / hurtek / Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w Brzostowiczanach powiatu grodzieńskiego, którego działalność zagrażała bezpieczeństwu publicznemu.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

kolejowej w Wilnie, korzystając z tłoku, zbiegł. Zarządzone za zbiegłym poszukiwania nie dały dotychczas pozytywnego wyniku.-

owiat Bielsk-Podl.

Dnia 23 grudnia ub.r. w m.Ciechanowcu zmarł Jegier Herszko, członek miejscowej komórki komunistycznej. Śmierć Jegiera nastąpiła wskutek otrzymania uderzenia nożem w bok /lekkie uszkodzenie ciała, jednak wskutek skomplikowanego procesu gojenia nastąpiła śmierć/. Pogrzeb Jegiera odbył się w Ciechanowcu dnia 28 grudnia ub.r. Komuniści z m. Ciechanowca, Wys. Mazowieckiego, Czyżewa, Białegostoku i okolicznych miejscowości przysłali delegacje swe do Ciechanowca na pogrzeb, chcąc nadać mu charakter demonstracji. Projektowane były przewiezienie wieńców z szarfami o stosownych napisach, wygłoszenie przemówień itp.-

W dniu 27.grudnia ub.r. zaobserwowano w mieście około 40-50 osób przyjezdnych w wieku młodym, którzy komunikowali się z miejscowymi komunistami. W wyniku wydanych zarządzeń zostali doprowadzeni do lokalu posterunku P.P. w celu wylegitymowania - Kapłan Lejbko Chochłowska Szowa i Juryn Pesza z Wysokiego-Mazowieckiego, oraz Studnik Icko, Kowadło Mindla, Ofman Srul, Jabłko Dawid, Rybałt Chaim z osady Czyżew, pow. wys.-mazowieckiego - pozostali zaś zdołali zbiec. W czasie pogrzebu żadnych wystąpień antypaństwowych nie było. Zwłoki zmarłego Jegiera Herszko nie były wiezione, jak tego wymaga rytuał, lecz niesione przez rodzinę i znajomych. Z oświadczenia rabina w Ciechanowcu wynika - niesienie zwłok na cmentarz u żydów może mieć miejsce tylko w wypadku śmierci jednostek wybitnie zasłużonych.-

Jegier Herszko, działacz komunistyczny z m. Ciechanowca, skazany za działalność wywrotową w dniu 18.grudnia ub.r. przez Sąd Okręgowy w Białymstoku -

pieczeństwa publicznego. Ostatnio przed zabójstwem Jegiera miał miejsce wypadek wybicia szyb i wywoła- 10
nia awantury w lokalu T-wa Kursów Wieczorowych w dn. 8 grudnia ub.r. Awanturę wywołał Herszko Jegier ~~xxxx~~ wraz z trzema innymi komunistami.-

Członkowie organizacji komunistycznej w Ciechanowcu rekrutują się przeważnie z szumowin małomiasteczkowych i poważniejszych wpływów na otoczenie nie wywierają. Zwarły Herszko Jegier znany był jako awanturnik.-

Działalność organizacji komunistycznej w Ciechanowcu prócz wyżej podanych faktów polegała na zbieraniu ofiar na rzecz więźniów politycznych wśród swych członków, oraz na weselach żydowskich, urządzaniu zebrań partyjnych i masówek w czasie obchodów komunistycznych.-

Organizacja komunistyczna w Ciechanowcu utrzymywała kontakty partyjne z organizacjami w Czyżewie, Białymstoku i Brańsku.-

Jako oskarżeni o spowodowanie śmierci Jegiera Herszka zostali przytrzymani: Jeleń Jankiel i Siewchowicz Ruchmi z m. Ciechanowca. Obu ich przekazano Sędziemu Śledczemu I rewiru w Bielsku Podlaskim, który zastosował względem nich areszt do czasu złożenia przez każdego kaucji w wysokości 500 zł.-

b/ Sprawy sądowe.

Na dzień 7 bm. w Sądzie Okręgowym w Łomży wyznaczona została rozprawa w sprawie z oskarżenia Zylbersztejna Judki i 7 innych, oskarżonych z art. 102 K.K.-

---

grodzieński :	858	-	106	66
białostocki:	3095	-	66	897
bielski :	200	-	200	-
ostrowski :	60	-	-	-

Bezrobocie wzrosło znacznie /: wzrost 431 :/ wskutek kryzysu, trwającego od dłuższego czasu w przemyśle włókienniczym i białostockim okręgu przemysłowym, powstałego w ostatnich dniach kryzysu w przemyśle garbarskim, powiatu grodzienskiego i chwilowego kryzysu w przemyśle drzewnym, powiatu bielskiego.-

c/ Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku.

Dnia 29.grudnia ub.r. odbyło się organizacyjne posiedzenie wybranej dnia 16.grudnia ub.r. Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku pod przewodnictwem jej najstarszego wiekiem członka Karola Pawła.- Na przewodniczącego Rady zgłoszono dwie kandydatury - inż. Szpikowskiego, naczelnika wydziału technicznego Magistratu m.Białegostoku z listy pracodawców i urzędnika Kasy Chorych w Białymstoku Kossaczewskiego /: P.P.S.:/ z listy ubezpieczonych. Obie kandydatury uzyskały po 22 głosów, wobec czego nastąpiło losowanie, które wypadło na korzyść inż.Szpikowskiego. Do Zarządu Kasy weszli : Izaak Pines, Kazimierz Rzegert i Efim Cytron z jednej, kompromisowej listy pracodawców, oraz Ludwik Ślusarczyk z listy Polskiego Bloku Demokratycznego i Marciniak Jan, Reginella Aleksander, Jakób Waks, Władysław Wojtylak i Wawiernia Feliks z listy Bloku Socjalistycznego /: Bund i P.P.S. :/.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 9/29 T.
Dnia 5.stycznia 1929 r.

12

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Wypadek na stacji kolejowej w Białymstoku

Dnia 29 grudnia ub.r. o godz. 15.40 na skład pociągu pospiesznego międzynarodowego Nr.704, zdążającego ze Stołpców do Warszawy w chwili wjazdu na stację Białystok I. z powodu defektu natury technicznej, wyskoczył z szyn wagon "belgijski" I.i II. klasy, znajdujący się na przedzie pociągu i pociągnąłszy za sobą wagon francuski I.i II.klasy i ambulans pocztowy. Lokomotywa z kolei rzeczy oderwała się ze składu pociągu xxxxxxxx i podążyła torem właściwym, pozostawiając cały skład pociągu na miejscu. Oba wspomniane wagony pasażerskie zostały lekko uszkodzone; tylne wagony pozostały na właściwym torze. Wypadków z ludźmi nie było.-

Na miejsce 2 uszkodzonych wagonów oddano dwa inne wagony z rezerwy wagonowej stacji Białystok i pociąg po upływie godziny odszedł do Warszawy. Uszkodzone wagony za pomocą dźwigni wstawione zostały na szyny o godz.23-ej. Tory kolejowe nie uległy uszkodzeniu. Ruch pociągów wstrzymany nie był.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Morderstwo w powiecie białostockim

Dnia 31.grudnia ub.r. w lesie pod wsią Ochremowicze gminy Zabłudów w pow.białostockim znaleziono trupa mieszkańca m. Zabłudowa, Wejzinga Dawida, s. Szmula, lat 36, który trudnił się skupem szmat po wsiach. Wejzing został zamordowany w dniu 30. grudnia ub.r.ostrem narzędziem przez nieujawnionych dotychczas sprawców, którzy po obrabowaniu trupa pozostawili go wraz z wozem w odległości około 450 kroków od traktu Narewskiego w lesie, należącym do wsi Ochremowicze.-

23 13

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.Sf. 9/29.T
Dnia 5.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodnio Nr.1

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano 11 osób, a mianowicie w powiecie augustowskim - 2 osoby, kolneńskim - 1 osobę a szczuczyńskim - 8 osób.-

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.-

Postrzelenie przemytnika.

W nocy z dnia 29.grudnia ub.r. patrol ze strażnicy K.O.P. Bakałarzewo w powiecie suwalskim zatrzymał dwuch osobników w trakcie przemycania przez granicę 13 litrów spirytusu skażonego z Niemiec. Jeden z przemytników,mieszkaniec wsi Maryan, gminy Kuków Sipowiej Nowiczenko usiłował zbiec, wobec czego patrol użył przeciwko niemu broni i ranił go w obie nogi poniżej kolan. Rannego Nowiczenko odwiedziono do lekarza w Filipowie.-

Zatrzymanie przemytu.

Dnia 30 grudnia ub.r. szeregowi P.P. z obsady posterunku w Kadzidle, powiatu Ostrołęckiego zatrzymali na szosie Ostrołęka - Myszyniec mieszkańca wsi Antonie, gminy Ostrołęka - Antoniego Kłosa, który wiózł furmanką większy transport przemytu, zawierający tkaniny jedwabne,wyroby tytoniowe, karty do gry i t.p.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

August spotykał się rzekomo w mieszkaniu Gałkina w Hajnówce /obok kościoła rz.katolickiego/ i tam przy okazji załatwiania spraw szpiegowskich przez Szepczyńskiego urządzona była libacja, której koszta pokrył Szepczyński z funduszów szpiegowskich.-

W drodze wywiadów co do osoby Szepczyńskiego Konstantego ustalono, iż przybył on do Polski w dniu 10.marca 1920 r.; przebywał w obozie jeńców internowanych w Tucholi, skąd przyjechał do Hajnówki, powiatu bielskiego, gdzie zamieszkał w domu Kuryłowiczowej na podstawie uzyskanej w Starostwie w Bielsku Podlaskim karty azylu z dnia 28.IV.23 r. Nr.60.

W czasie od dnia 16 sierpnia do dnia 3 września ub.r. Szepczyński zamieszkiwał u Gałkina /ojca żony Siegienia Augusta/. Rysopisu Szepczyńskiego nie dało się ustalić - jedynie jako znak szczególny zauważono, iż nosił on opaskę na oku.-

W kołach emigrantów rosyjskich krąży wersja, że w jednym z numerów gazety "Za swobodu" z roku ubiegłego miała być zamieszczona wzmianka, iż w Hajnówce przebywał szpieg sowiecki, noszący czarną opaskę na oku i że tym szpiegiem miał być Szepczyński.-

---

W związku z likwidacją organizacji szpiegowskiej, która działała na terenie Województw Nowogródzkiego i Poleskiego, oraz na terenie powiatu bielskiego organa służby bezpieczeństwa powiatu wołkowyskiego uzyskały dalsze materjały, dotyczące działalności traktowanej organizacji na terenie powiatu wołkowyskiego, Pińska, Andrzejewicz, Lidy i Wilna. Szczegółowe sprawozdanie w tej sprawie nadesłane zostanie Ministerstwu oddzielnie.-

---

" Za złożone na ręce moje życzenia dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Rządu w osobach Pana Premjera i Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego serdecznie Państwu dziękuję. Życzeń tych nie omieszkam podać do wiadomości Rządu."-

Z kolei, widząc Panów tu tak licznie zebranych, składam w ręce wasze najszczersze życzenia pomyślności zarówno osobistej jak i w prowadzonych przez was pracach państwowych i społecznych.-

Życzenia moje są szczere... Chociaż sceptycy twierdzą, że dzień Nowego Roku niczem się nie różni od innych dni, że to tylko odwrócenie kartki w kalendarzu, które nic nie zmienia w czasie i przestrzeni, poglądu tego nie podzielam. W człowieku tkwi zawsze nadzieja zmiany na lepsze i wiara, że ta zmiana nastąpi. Przekonanie to występuje raz silniej, raz słabiej. Dzień Nowego Roku, jest jednym z tych nielicznych dni, kiedy nadzieja ta żywiej się w nas odzywa. Jest to jeden z tych dni, kiedy pogodnie, z pewną beztroską, wzajemnie życzymy sobie spełnienia naszych najtajniejszych marzeń i pragnień, kiedy chcemy wierzyć , że będą zrealizowane. W dniu tym częściej niż kiedy indziej zapominamy o tem, co nas dzieli, szukając tego co nas łączy.-

Niech mi wolno będzie życzyć Państwu, aby ten nastrój pogodny, te braterskie uczucia, które dziś nas ożywiają, nie opuszczały nas do końca roku. Da to nam wiarę we własne siły i niezłomne przeświadczenie, że wysiłki, których wymagają nasze zamierzenia osobiste czy też społeczne - państwowe, dadzą pomyślne wyniki. Bowiem w atmosferze wzajemnego zaufania i szczerego zrozumienia łatwiej nam będzie wykonać te wielkie obowiązki, które ciążą na nas względem Państwa i społeczeństwa.-

Sięgając myślą wstecz, do roku ubiegłego, w ciągu którego razem z wami pracowałem, muszę stwierdzić, że rok ten wyrównał między nami wiele różnic, że odnosimy się do siebie z większem zrozumieniem i zaufaniem, żeśmy zrobili dużo.-

./.

WOJEW. ODA BIAŁOSTOCKI

Nr. Rf 52/29 T.

Białystok, dn. 14 stycznia 1929 r.

TAJNE !!!

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 2 za czas od dnia 6. do dnia 12. stycznia 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w W a r s z a w i e

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2 za czas od dnia 6. do dnia 12.sty-nia 1929 roku.-

Za Wojewodę:

a/. Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują :

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Grodnie
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Szef Ref. Inf. D.O.K. III w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 52/29 T.

Białystok dnia 12 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 2
za czas od dnia 6 do 12 stycznia

17

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy przyniósł jedynie pewne ożywienie ruchu narodowościowego, którego najważniejszym przejawem był odbyty dnia 8 b.m. w Gródku, powiatu białostockiego wiec posłów białoruskich Gawrylika i Dworczanina. Wiec ten oceniany być musi jako pierwsza próba ze strony wspomnianych posłów przeniesienia na teren Województwa Białostockiego trwającej już na terenie Województwa Wileńskiego i Nowogródzkiego walki elementów wywrotowych w Towarzystwie Szkoły Białoruskiej z umiarkowaną grupą działaczy białoruskiej /dyrektor Ostrowski, poseł Stankiewicz/, uznających potrzebę przeprowadzenia gruntownej sanacji stosunków w TSB. i kulturalnej współpracy ludności białoruskiej ze społeczeństwem polskiem. Następnie zasługują również na uwagę dążenia większości białoruskich w radach gminnych powiatu grodzieńskiego do całkowitego opanowania zarządów tych gmin. Wreszcie z ruchem narodowościowym wiąże się wystąpienie z Rady Miejskiej m.Sokółki 10 radnych i jednego ławnika, wybranych z list polskich, którzy w motywach swego oświadczenia wskazują, że nie widzą możliwości dalszej współpracy z żydowską większością wspomnianej Rady, nagującej systematycznie ustawnie interesy chrześcijańskiej ludności miasta.-

Przejawy ruchu politycznego w ubiegłym tygodniu zasługują o tyle na uwagę, że dnia 4 b.m. w Łapach powiatu wysokomazowieckiego odbył się wiec posła Kaczanowskiego /PPS/, referenta budżetu Ministerstwa Komunikacji w komisji budżetowej Sejmu, którego wystąpienie przeciwko Rządowi w kwestji polepszenia bytu kolejarzy wiąże się do pewnego stopnia z dostrze-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.52/29.T.
Dnia 12 stycznia 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2

18

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa Polska.

"Życie i Praca" - Łomża.

Numer 1 z dnia 6 b.m. W artykule p.t."To trzeba wiedzieć" poseł Wierzchak, nawiązując do narzekań społeczeństwa na zwiększone podatki i trudności kredytowe, nawołuje społeczeństwo do zjednoczenia się, zaprzestania narzekań i wytrwałej pracy państwowo-twórczej.-

"Nowe Życie" - Grodno.

Numer 3 z dnia 6 b.m. W artykule "Dar Danajski" nazywa darem danajskim notę Sowietów, proponującą Polsce podpisania protokułu o wyrzeczeniu się wojny i traktuje ją jako manewr sowiecki, obliczony na sprawienie Polsce kłopotu z uwagi na zbliżający się termin obrad kongresu amerykańskiego, do którego należy wydanie Sądu o pakcie Kellogga.

b/ Prasa żargonowa.

nie zamieściła w ubiegłym tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

19

jąc oświadczenia - uiścili pracownicy państwowi i drobna własność, a z której niszczeniem zalega do dnia dzisiejszego wielki przemysł, winny Skarbowi Państwa około 370 miljonów złotych. Na wiecu obecnych było około 100 osób.-

cwiat Szczu-
ryński.

Dnia 4 b.m. w Grajewie odbyło się z inicjatywy posła dr. Czarneckiego zebranie organizacyjne lokalnego Komitetu PPS. na które jednakże poseł Czarnecki nie przybył. Przewodniczył i referował mieszkaniec Grajewa Milewski Bolesław. Z pośród obecnych na zebraniu około 40 osób na członków Komitetu zapisały się 24 osoby.-

Dnia 6 b.m. poseł dr. Czarnecki zamierzał urządzić wiec sprawozdawczy w Szczuczynie; wiec ten nie odbył się z powodu zajęcia sali przez Związek Rzemieślników Chrześcijań.-

-:-:-:-:-:-:-:-

Wilk. Łętowski Józef ze wsi Święck - Wielki gminy Szczepkowo Sobrakowski Jan ze wsi Chojane - Pawłowięta Kuleza Aleksander ze wsi Mystk. - Hayn Jabłoński Franciszek ze wsi Jabłeń - Dąbrowa Pruszyński Aleksander ze wsi Jabłeń - Uszyńskie i Dworakowski Kazimierz ze wsi Roszki-Sączki. Na zebraniu przewodniczył Bugaj Józef mieszkaniec Bielska - Podlaskiego. Obecnych było około 150 osób.

3/ Związek Legjonistów.

Powiat Grodzieński.

Dnia 6 b.m. w Grodnie odbył się Powiatowy Zjazd delegatów Związku Legjonistów przy udziale około 40 delegatów. Przewodniczył Januszewski, sekretarz urzędu gminnego w Jeziorach. Zjazd powitany został przez delegację Związku Pracowników Samorządu Gminnego w osobach Tyszenhausa i Humora Jana, poczem właściwe obrady rozpoczęte zostały sprawozdaniem prezesa Benkena z działalności Zarządu Powiatowego Związku. Po krótkiej dyskusji nad tem sprawozdaniem Zjazd wyraził absolutorjum i podziękowanie dotychczasowemu Zarządowi za jego owocną pracę, oraz polecił nowemu Zarządowi wyrazić podziękowanie Staroście Powiatowemu Robakiewiczowi i Komendantowi Powiatowemu P.P. w Grodnie, nadkomisarzowi Mickińskiemu za życzliwe popieranie poczynań Związku. Ponadto Zjazd uchwalił: rezolucję : wzywającą Zarząd do ewidencyjnego ujęcia tych legjonistów, którzy zamieszkują, bądź pracują na terenie powiatu grodzieńskiego i opracowania dla nich instrukcji, określającą charakter ich pracy w organizacjach społecznych, oraz urządzenia szeregu imprez dochodowych celem ufundowania sztandaru związkowego. Z inicjatywy Starosty Powiatowego Robakiewicza powstał Komitet ufundowania sztandaru, do którego zaproszono m.in. Szefa Sztabu D.O.K. III pułkownika Krzysika i nadkomisarza P.P. Mickińskiego.

Następnie Zjazd rozpatrywał sprawę zdjęcia oznak

/

niezbędną dla Związku dla celów organizacyjnych.

21

f/ Organizacje rolnicze.

Powiat Ostrowski.

Dnia 6 b.m. w Nurze w sali parafjalnej delegat centralnego T-wa Rolniczego w Warszawie, Kołtuniak Kazimierz zwołał zebranie organizacyjne Kółka Rolniczego. Na jego propozycję zebrani postanowili założyć Kółko Rolnicze z siedzibą w Nurze.- Do Zarządu Kółka zostali wybrani: Jasiński Antoni, Dobrowolski Jan, Godlewski Władysław, Stypiczyński Józef, Jaźwiński Bolesław, rolnicy z Nura i Morawski Stanisław rolnik ze wsi Kamionka Nadbużna.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

...ODA BIAŁOSTOCKI
...2/29.T.
...a 12 stycznia 1929 r.

22

VI Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

...demja sjonistyczna
...Bielsku - Podlaskim

Dnia 5 b.m. w Bielsku - Podlaskim odbyła się akademja sjonistyczna ku uczczeniu pamięci zmarłego pisarza żydowskiego Borochowa. Okolicznościowe przemówienia na akademji wygłosili: Głogowski Symcha, Kadłubowski Hersz i Chaszkies Chone.-

...iec sjonistyczny
...Grodnie.

Dnia 6 b.m. w lokalu Towarzystwa "Tarbut" w Grodnie odbył się wiec urządzony staraniem organizacji sjonistycznej, na którym wygłosił przemówienie poseł dr.Wygodzki.-

Omówił on historję rozwoju ekonomicznego żydów oraz poruszył zagadnienia kultury żydowskiej, podkreślając różnicę między twórczością kulturalną żydów w Ameryce, a twórczością żydów, zamieszkałych w krajach zachodniej Europy. Zastanawiając się nad kwestją języka żydowskiego, mówca podkreślił, że ojczystym językiem żydowskim jest język hebrajski, który istnieje już od 3000 lat, nie zaś żargon, nieposiadający tradycji. Zdaniem posła Wygodzkiego, aby język hebrajski stał się naprawdę językiem narodowym żydowskim, należy popierać Towarzystwo "Tarbut", które skutecznie język hebrajski propaguje. Obecnych na wiecu było przeszło 200 osób członków i sympatyków organizacji sjonistycznej.-

...kaja
...warzyszenie "Gemiłus
...ed" w Łunnie.

Dnia 31.grudnia ub.r.w Łunnie, pow.grodzieńskiego zostało zorganizowane żydowskie stowarzyszenie dobroczynności " Gemiłus - Chesed". W skład zarządu St-nia weszli: Jakób Załudzki, Eljassberg Mowsza, Abin Jakób, Kagan Chackiel, Kaganowicz Izrael, Kupłan Mendel, Lidzki Mejer, Bunel

/

Organizacje sjonistyczne w powiecie ostrowskim

Dnia 5 b.m. w Ostrowi - Mazowieckiej odbyło się zebranie członków organizacji sjonistycznej/przy udziale 15 osób/ Po zagajeniu zebrania przystąpiono do wyborów nowego zarządu. W wyniku głosowania wybrano ponownie stary zarząd, poczem prezes Malowany Chil wezwał zebranych do jednania nowych członków i szerzenia wśród żydów idei sjonistycznej,mającej na celu odbudowę Palestyny.Jako przykład wskazywał Polaków, którzy 150 lat walczyli o niepodległość swego państwa i ostatecznie odnieśli zwycięstwo -

W tymże dniu w lokalu własnym organizacji sjonistycznej w Broku-odbyło się zebranie dyskusyjne n.t. " Sjonizm i jego charakterystyczne cechy w przyszłości". Przemawiali Zelman Zarębski, Izaej Korytnicki i Herss Szejbowicz z Broku. Poruszono następujące tezy: powstanie sjonizmu, początki sjonizmu po francuskiej rewolucji, ruch sympatyków sjonistycznych w Rosji w latach 80-ch XIX stulecia perspektywy Palestyny, odpowiedź bundzistów Jakubowi Leszczyńskiemu na utwór jego p.t. " Bankructwo sjonizmu,współpraca z niesjonistami w odbudowie siedziby narodowej w Palestynie W czasie zebrania usiłował poddać krytyce założenia sjonizmu członek miejscowego Z.M.K. Klajman Eljasz, lecz odebrano mu głos i usunięto z lokalu.- Obecnych - było około 50 osób -

Tegoż dnia wreszcie w Andrzejewie odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia " Tażbut" w celu wyboru nowego zarządu. Zebrani w liczbie 30-tu osób jednogłośnie uchwalili pozostawić nadal stary zarząd.-

Odczyty Baumkolera w Ostrowi-Mazowieckiej.

Dnia 5 b.m. w lokalu T-wa Kursów Wieczorowych w Ostrowi wygłosił Baumkoler z Warszawy / Bund / odczyt n.t. " Tołstoj", a klasa robotnicza. Prelegent poruszył następujące tezy: hrabia z Jasnej - Polany, Tołstoj wobec kultury zachodnio - europejskiej, wartość człowieka, chrześcijanizm a socjalizm, Tołstoj a ruch robotniczy. Obecnych było około 40 osób.-

Tegoż dnia Baumkoler wygłosił w Ostrowi - Mazowiec-

/

Pierwszy przemawiał poseł Gawryluk. Skreślił on na wstępie historję Białorusi podkreślając, że Białoruś przeżywała i przeżywa ciężkie koleje historyczne, a następnie zobrazował pracę posłów białoruskich na gruncie parlamentarnym, przyczem wyraził ubolewania że dzięki utrudnieniom wyborczym białorusini zamieszkali w 5-tym okręgu wyborczym nie zdołali przeprowadzić do Sejmu swego przedstawiciela. Przechodząc do omawiania spraw szkolnictwa białoruskiego, poseł Gawryluk zaznaczył, że Rząd zamyka szkoły białoruskie pod urojonym pretekstem, że w szkołach tych uprawiana jest działalność antypaństwowa i, że absolwenci istniejących szkół białoruskich nie mają dostępu do wyższych uczelni w Polsce, co zdaniem posła dowodzi, że Rząd stara się zniszczyć oświatę i kulturę białoruską. Dalej poseł przeciwstawiał warunkom rozwoju szkolnictwa białoruskiego w Polsce świetne warunki rozkwitu szkolnictwa białoruskiego w Z.S.S.R. i jako przykład wskazywał rozkwit Akademji Białoruskiej w Mińsku.-

W kwestji rzekomego ograniczania ~~zmnk~~ swobód obywatelskich białorusinów w Polsce poseł Gawryluk oświadczył m. in., że władze państwowej administracji ogólnej zabraniają posłom białoruskim zwoływania wieców i zgromadzeń. Dalej poseł stwierdził, że z amnestji wydanej z powodu dziesięciolecia Państwa Polskiego skorzystali właściwie tylko przestępcy kryminalni, amnestja ta bowiem nie objęła więźniów politycznych, / członkowie partji komunistycznej KBWHH./, wobec czego posłowie białorusccy zaprotestowali przeciwko samemu duchowi amnestji, wysuwając żądanie zwolnienia wszystkich więźniów politycznych. Następnie poseł Gawryluk dowodził, że reforma rolna utknęła na martwym punkcie, aczkolwiek wzrasta stale głód ziemi, że Rząd popiera osadnictwo na ziemiach kresowych w celach polonizowania ludności tych ziem i, że wreszcie ziemia obszarnicza bezwzględnie rozparcelowana być musi pomiędzy chłopów małorolnych i bezrolnych. Nakoniec poseł traktował o Towarzystwie Szkoły Białoruskiej, przyczem ponawiał władze państwowej administracji ogólnej o szykanowanie T-wa, zaś działaczy białoruskich - dyrektora Ostrowskiego i posła

/

14

25

we wspomnianej wsi Oddziału Towarzystwa . Na członków Oddziału Towarzystwa zapisało się narazie 15 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

wencyjnego.

3/ ps."Janek"narazie nierozpoznany.

4/ Technik, ps."Ajż", nierozpoznany.

Dnia 3 b.m. odbyło się posiedzenie nowozorganizowanego Komitetu, na którem odczytano otrzymany z więzienia gryps, stwierdzający że uwięzieni za przestępstwa polityczne cierpią głód, marzną i proszą towarzyszy przebywających na wolności o złagodzenie ich losu. Po naradzie Komitet postanowił przedsięwziąć spieszną akcję zbierania ofiar dla więźniów.

b/ Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Bielsk-Podlaski.

Pod adresem poszlakowanych o należenie do KPZB i czynną działalność antypaństwową Dolińskiego Kazimierza ze wsi Kułygi, gminy Siemiatycze, b.członka b.NPCh., Czapki Józefa ze wsi Rogalka, gminy Siemiatycze, Wojtkowskiego Stanisława ze wsi Czartajewo, Kalinowskiego Bronisława ze wsi Wyromiejski, gminy Siemiatycze, oraz politycznie nieposzlakowanych Iwaniuka Stanisława ze wsi Wyromiejski i Jana Ignatiuka ze wsi Zalesie, gminy Siemiatycze nadesłane zostały egzemplarze numeru 54 "Samopomocy Chłopskiej".-

Powiat Szczuczyński.

Instruktor Falkowski Bolesław zwołał dnia 1 b.m. we wsi Osowiec, gminy Ruda zebranie organizacyjne lokalnego koła Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". Na zebraniu tem Falkowski wygłosił przemówienie wybitnie antypaństwowe, w którym podkreślał, że Rząd rozszerza aparat policyjny kosztem szkolnictwa powszechnego, obarcza masy pracujące nadmiernemi podatkami, gnębi te masy policyjnie i t.p.

Zgromadzeni na zebraniu przyjęli przychylnie wywody Falkowskiego, odmówili jednakże należenia do Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". Obecnych na zebraniu było około 40 osób.-

Dnia następnego Falkowski zwołał podobne zebranie we wsi Białogrądy, gminy Ruda. Zebranie to, na którem obecnych było około 20 osób, nie przyniosło również Zjednoczeniu Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" efektów organizacyjnych.-

które zostały zajęte przez Starostwo. Rytter skazany został na 4 miesiące twierdzy karę tę odbył całkowicie w areszcie prewencyjnym.

27

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

zyskać na szkody, jakie wskutek tego ponoszą pracownicy kolejowi, z którymi nie liczy się, ani miejscowa administracja, ani też Rząd. Następnie mówca nawoływał zebranych do solidarności i wytrwałej pracy organizacyjnej w "Zjednoczeniu Kolejowców Polskich," które dążyć będzie jedynie tylko do poprawy bytu pracowników państwowych i opierać się na zorganizowanych masach, co da rękojmię należytego prowadzenia akcji. Następnie przemawiał prezes Centrali Z.Z.P. Nowakowski, który zaznaczył, że Z.K.P. przyjmie do swych organizacyj tych związkowców, którzy wyzwolą się zupełnie z pod wpływów P.P.S. i staną li tylko na stanowisku polepszenia bytu kolejarzy. Dla charakterystyki działalności P.P.S. mówca przytoczył, że na wiecu w Katowicach jeden z działaczy P.P.S. oznajmił, iż stronnictwo jego przeciwko Rządowi prowadzonej szkodą dla pracowników kolejowych, nie będzie. Zdaniem mówcy, zajmując takie stanowisko, P.P.S. wytrąca z rąk robotników jeden z najgłówniejszych atutów prowadzenia walki o byt. Nawiązując do wypadków majowych, Nowakowski oświadczył, że wówczas P.P.S. stanęła czynnie po stronie Marszałka Piłsudskiego - w nadziei, że zostanie następnie specjalnie wyróżniona, a skoro to nie nastąpiło, przeszła do ostrej opozycji przeciwko Rządowi prowadzonej szkodą dla pracowników kolejowych, pod czas bowiem ostatniego głosowania w Sejmie posłowie P.P.S. głosowali przeciwko uchwalaniu 13-ej pensji dla pracowników państwowych.- Na zebraniu było około 150 osób.-

c/ Związki Rzemieślników i Cechy.

Związek Rzemieślników Żydów w Krynkach.

Dnia 5 b.m. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydów, na którem wybrano nowy Zarząd Związku w składzie: Kaplan Chaim, Chaim Ela Szynder, Zdzitowski Boruch, ortodoksi.-

Związek Rzemieślników Chrześcijańskich w Szczuczynie.

Dnia 6 b.m. odbyło się w Szczuczynie doroczne, ogólne zebranie członków Oddziału Rzemieślników Chrześcijańskich. Na zebraniu przyjęto sprawozdanie kasowe, roczne, oraz uzupełniono zarząd oddziału przez wybór kurjera Szkoła Fryd-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP. 52/29.T.
Dnia 12 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe [illegible] 2.

29

Strajk pracowników drukarskich w Białymstoku.

IX. Strajki.

Dnia 6 b.m. zastrajkowało 3p pracowników zakładów drukarskich Talińskiego w Białymstoku, których poparki 4-ej pracownicy drukarni Mieszczańskiego. Strajkujący żądają 20% podwyżki dotychczasowych płac.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Ciężkie uszkodzenie ciała w pow. augustowskim.

Dnia 1 b.m. we wsi Turasicze, gminy Żabno, pow. augustowskiego na zabawie Alfons Ragłuszko przebił nożem / rana w brzucha/ Dąbrowskiego Feliksa, którego umieszczono w stanie ciężkim w szpitalu. Ragłuszko Alfonsa aresztowano.-

Usiłowanie popełnienia kradzieży w nadleśnictwie narewskiem.

W nocy z dnia 2 na 3 b.m. wśźny nadleśnictwa narewskiego we wsi Swinoroje, gminy Masiewo, powiatu bielskiego, Ślęzak Edward usiłował dokonać włamania do kasy ogniotrwałej kancelarji nadleśnictwa i w tym celu wyborował dwa otwory w drewnianej części kasy, które jednakże nie sięgały do wnętrza kasy.-

Aresztowanego Ślęzaka dnia 5 b.m. przekazano z materjałami oskarżenia do dyspozycji Sędziego Śledczego II.-go rewiru w Bielsku - Podlaskim.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

się odbyć kosztem Rządu niemieckiego. Rodziny 31
członków organizacji wysłanych do Rosji mają otrzymywać zaopatrzenie rządowe w wysokości 200-250 marek miesięcznie.-

Główny Komitet werbunkowy znajduje się w Berlinie.

Według pogłosek, krążących wśród ludności Prus Wschodnich, Niemcy spodziewają się rychłej wojny z Polską i czynią do niej przygotowania. Ostatnio miały władze niemieckie zakupić w Rosji duże transporty mięsa dla wyrobu konserw mięsnych na wypadek wojny.-

Nielegalna emigracja do Belgji.

Organa służby bezpieczeństwa powiatu szczuczyńskiego ujawniły szczegóły nielegalnej emigracji do Belgji via Prusy Wschodnie. Szczegóły te uwzględnione zostaną w następnem sprawozdaniu.-

Zatrzymanie przemytu.

Na skutek powziętych podejrzeń Komendant posterunku P.P. w Wiźnie powiatu łomżyńskiego przeprowadził dn. 2 b.m. rewizję w autobusie, kursującym na linji Łomża, Białystok, a stanowiącym własność Pukszty z Białegostoku, przyczem zakwestjonował 85 kg. rodzynek, przemycanych z Niemiec.-

W związku z tem zostali zatrzymani i przekazani do dyspozycji Urzędu Celnego w Wincencie, pow. kolneńskiego Marmorsztejn Chackiel, konduktor autobusu, zamieszkały w Łomży i Łata Szymko, mieszkaniec wsi Zawady, gm. Chlebiotki.-

-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 52/29 T.
Dnia 12 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

32

XVII V A R I A

Sprawy samorządowe.

Dnia 6 b.m. w Korycinie, powiatu sokólskiego odbyło się zebranie gminnej przy udziale 120 osób, na którem omawiano sprawy założenia gminnej kasy oszczędności i przyłączenia wsi Łapczyn do gminy Czarnowiejskiej, powiatu białostockiego. Sprawy te załatwiono pozytywnie. Na zgromadzeniu usiłował przemawiać poseł Adolf Sawicki o zmianie Komendanta Posterunku P.P. w Korycinie, jednakże przewodniczący wójt gminy Korycin Marcinkiewicz sprzeciwił się kategorycznie poruszaniu na zgromadzeniu spraw nieobjętych porządkiem zebrania.-

Dnia 18. grudnia ub.r. do Starostwa w Sokółce wpłynęło podanie dziesięciu radnych i 1 ławnika z list wyborczych:

Nr.7 - chrześcijańskiej - 7 radnych
" 5 - P.P.S./Polacy/ - 3 radnych
" 3 - właścicieli domów - 1 ławnik -/polak./

z oświadczeniem o wycofaniu się z Rady Miejskiej m.Sokółki z powodu niemożliwości współpracy wobec zajętego stanowiska większości radnych - żydów, którzy negują interesy chrześcijańskiej ludności miasta. W ten sposób wszyscy radni polacy znaleźli się po za Radą Miejską, w której pozostało 14 radnych żydów.-

Wystąpienie ks.dr Ciesielskiego.

Dnia 1 b.m. ks.proboszcz dr.Ciesielski w Ostrowi-Maz. na kazaniu w czasie Mszy, składając życzenia parafjanom, krytykował poczynania Rządu. Oświadczył on m.in. że wskutek wadliwej polityki Rządu Polsce grozi ruina gospodarcza. Według oświadczenia ks:Ciesielskiego, walka ekonomiczna z Niemcami wywiera zgubny wpływ na stan finansowy państwa, zaś Francja, Włochy i Anglja niedopuszczając wyrobów polskich na swe rynki, usiłują opanować przemysł i rynki polskie, czego Rząd nie docenia. Tego ro-

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE

Nr.BP.97/29.T.

TAJNE - PILNE

Białystok, dn. 19. stycznia 1929 r.

33

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3. za czas od dnia 13 do dnia 19. stycznia 1929 roku.-

Do
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.
w
W a r s z a w i e.-

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3. za czas od dnia 13. do dnia 19.stycznia 1929 roku.-

Za W O J E W O D Z Ę:

NACZELNIK WYDZIAŁU BEZP.PUBL.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III. w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego.-
20/ Dowództwo 6 Bdbrygady K.O.P. w Grodnie.-

T.

OKRĘG BIAŁOSTOCKI
Nr.NP.97/29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.
za czas od dnia 13 do dnia 19.stycznia 1929r.

Białystok, dnia 19.stycznia 1929 r.

34

I. Sytuacja ogólna.

W okresie sprawozdawczym szczególnie ożywiony był ruch społeczny i zawodowy. Poszczególne organizacje społeczne i związki zawodowe zwołały kilkadziesiąt zebrań sprawozdawczych.

Ruch polityczny nie obfitował w bardziej charakterystyczne momenty. Na uwagę zasługuje jedynie akcja organizacyjna i propagandystyczna P.S.L. "Piast" w powiecie bielskim, rozpoczęta przez senatora Erdmana, a prowadzona przez kierownika Sekretarjatu Powiatowego Stronnictwa w Siemiatyczach, powiatu bielskiego, Górskiego Władysława, b.kierownika Sekretarjatu Katolickiego Stronnictwa Małorolnych w Suwałkach w okresie wyborów do Sejmu i Senatu w r.1928. Za nadużycia popełnione na szkodę członków Stronnictwa i liczne szantaże skazany Górski Władysław został w roku 1928 przez Sąd Okręgowy w Suwałkach na 1 rok więzienia. Zarówno przeszłość kryminalna Górskiego, jako też niepopularność senatora Erdmana w powiecie bielskim spowodują niewątpliwie w krótkim czasie załamanie się traktowanej akcji P.S.L. "Piast" w powiecie bielskim. -

Poza P.S.L."Piast" żywszą działalność uzewnętrznia tylko P.P.S., która usiłuje wywołać strajk robotników tkackich w Białymstoku, wykorzystując dobrą konjunkturę kilku większych zakładów przemysłu włókienniczego, które otrzymały poważniejsze zamówienia rządowe.

Spostrzeżenie co do ruchu narodowego wyczerpuje dostrzeżony wzrost i zaostrzenie się antagonizmów pomiędzy ortodoksami a postępowcami w powiecie ostro-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.97/29 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

Dnia 19.stycznia 1929 r.

35

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska

"Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej" w Grodnie.

Omawiając w jednym z artykułów pracę na polu gospodarczem grup społecznych, popierających BBWzR, dowodzi, że w miarę rozwoju systematycznej i wytężonej pracy państwowotwórczej wśród ludności białoruskiej zmniejszać się będzie wpływ elementów wywrotowych na tę ludność. Pismo stwierdza, że tego rodzaju praca została już podjęta, podkreśla jednakże, iż wynik tej pracy zależy całkowicie od społeczeństwa, które winno ją wszelkiemi siłami poprzeć.

"Nowe Życie" w Grodnie.

W artykule "O uczciwość w polityce" /numer z dnia 10 bm./ wyjaśnia, że jedną z przyczyn zniechęcenia i obojętności szerokich kół społeczeństwa wobec partyj i ugrupowań politycznych są niewątpliwie złe, a niejednokrotnie nawet wstrętne metody walki politycznej, uwewnętrzniające się nietylko na wiecach i w prasie, lecz także na posiedzeniach Sejmu. Omawiane zjawisko tłumaczy pismo brakiem rycerskości w życiu politycznem, a niemniej także brakiem doświadczenia politycznego działaczy politycznych, poczem wyraża przekonanie, że ostateczne zwycięstwo pomimo wszelkie oszczerstwa i obelgi, a nawet oskarżenia o antypaństwowość, przypadnie w udziale tym stronnictwom które, nie zrażając się przemijającą utratą wpływów i mandatów, niezłomnie dążyć będą do

kając na to, co złe, staramy się, aby wszystko, co złe i co nas w Wolnej Polsce gnębi - szczerze, poczem kończy artykuł następująco: "Narodowcy w Polsce wierzyć muszą w zwycięstwo programu odrodzenia narodu. Na sztandarach naszych hasło: Zwyciężymy, bo tak chcemy".-

W tym samym numerze "Życia i Pracy" zamieszczone zostały dwie charakterystyczne notatki, których treść podaję dosłownie:

"Sanacyjne pisma istnieją tylko dlatego, że rząd daje im pomoc. Napaści pism rządowych na byłego ministra Meysztowicza wywołały oburzenie wśród senatorów z pośród ziemian. Senator książe Zdzisław Lubomirski zabrał w tej sprawie głos i napiętnował dzikie wybryki pism rządowych. Najciekawsze w artykule księcia Lubomirskiego jest to, kiedy wyznaje on otwarcie, iż jest publiczną tajemnicą, że mimo zapewnień o swej samodzielności gazety takie, jak "Epoka", "Głos Prawdy", "Kurjer Wileński" "istnieją tylko dzięki bardzo wybitnej pomocy niektórych sfer rządowych". Gdyby więc nie wybitna pomoc pieniężna rządu tym pismom, gazety nie utrzymałyby się w żaden sposób. A więc to prawda, że rząd rzeczywiście popiera pieniężnie różne Epoki i Głosy Prawdy, a te napadają na kościół katolicki, zalecają sekciarstwo. Wylazło szydło z worka... Pieniędzy w kasach państwowych brak, myśli się o nakładaniu nowych podatków, a tymczasem wybitnie wypio się grosz publiczny na różno wrogie katolikom pisma, czy to na tem ma polegać sanacja."-

Nie nowe podatki, ale oszczędzać nam trzeba. Rząd zmierza do podwyższenia podatków o jakieś 200 do 300 miljonów złotych. Każdy to rozumie, że nowe podatki muszą wywołać wzrost drożyzny, bo aby podatnik mógł płacić więcej to musi sam drożej wziąć. Wzrost drożyzny jest ze wszech miar niepożądany, dlatego też nie na-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.97/29 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

Dnia 19.stycznia 1929 r.

37

III. Polski ruch polityczny.

a/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast".

Powiat Bielsk-Podlaski

Dnia 8 bm. we wsi Czartajewo, gminy Siemiatycze odbyło się zebranie organizacyjne lokalnego koła P.S.L."Piast", zwołane przez Górskiego Władysława, kierownika Sekretarjatu Powiatowego Stronnictwa w Siemiatyczach. Na członków koła zapisało się 11 osób, które do zarządu koła wybrały: Klencner Leon - prezes, Góralczyk Kazimierz - vicoprezes, Niliński Bronisław - sekretarz i Niliński Kazimierz - skarbnik. Obecnych na zebraniu było 26 osób.-

Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Łomżyński

Delegat CKWPPS Obarski wygłosił dnia 13.b w Łomży odczyt n.t. "Cele i zadania PPS". Prelegent scharakteryzował rozwój ruchu socjalistycznego od czasu jego powstania do obecnej chwili, podkreślając zdobycze socjalne PPS dla klasy robotniczej. Następnie Obarski zobrazował cele i zadania Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego, poczem omówił przebieg ostatniego strajku w przemyśle włókienniczym w Łodzi. M.in. zaznaczył on, że matactwa komunistów spowodowały, że strajk załamał się. Obecnych na odczycie było około 200 osób.-

Powiat Szczuczyński

Dnia 13 bm. w Grajewie odbyło się ogólne zebranie członków PPS pod przewodnictwem Bolesława Milewskiego, na którego wniosek do Robot-

WOJEWODA BIALOSTOCKI.
Nr. BP.97/29 T
Dnia 19.stycznia 1929 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 3

38

IV Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet.

Powiat Białostocki: Dnia 14 b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem p. Wojewodziny Kirstowej odbył się Wojewódzki Zjazd delegatek Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, na którym omówiono szereg spraw organizacyjnych i opracowano program prac Związku na najbliższą przyszłość.-

Powiat Grodzieński: Z inicjatywy grodzieńskiego Koła Związku dnia 13 b.m. Janina Struselecka z Warszawy wygłosiła w Grodnie odczyt " Zadanie współczesnej kobiety". Prelegentka po określeniu pojęcia co to jest współczesna kobieta, zastanawiała się dłużej nad obowiązkami dzisiejszej kobiety względem rodziny i społeczeństwa. Mówiąc o obowiązku pracy społecznej, zaznaczyła że obecne warunki życiowe tak się złożyły, że kobiety nie mogą się usuwać od tej pracy, w szczególności na polu opieki społecznej, co leży zresztą w interesie ich samych.-

Powiat Ostrołęcki: W Ostrołęce powstał tymczasowy Komitet Pracy Obywatelskiej Kobiet, do którego zostały wybrane: Janina Rudnicka żona Zastępcy Starosty Powiatowego - przewodnicząca Halina Sojecka - żona dyrektora gimnazjum państwowego - wiceprzewodnicząca Celina Jerusalska,- kasjerka Powiatowej Kasy Oszczędności - skarbniczka i Janina Kosowska - sekretarka Uniwersytetu Ludowego w Ostrołęce i maszynistka Wydz Powiatowego - sekretarka. Uzupełnienia Zarządu, wybór Komisji Rewizyjnej i podział na referaty nastąpi na najbliższem posiedzeniu.-

./.

d/ Organizacje P.W.i W.F.

Powiat Grodzieński: W Porzeczu został zorganizowany Oddział Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, w którego skład weszli: Lesiewicz Zygmunt, wójt gminy Porzecze - przewodniczący, Glonek Władysław, sekretarz gminy - sekretarz, Godlewski Czesław, Kierownik szkoły powszechnej w Porzeczu - opiekun działu światowego i propagandowego. Ubuchowski Franciszek, sołtys m. Porzecze - opiekun wychowania fizycznego, Jarocki Bronisław - inspektor leśny - opiekun działu przysposobienia wojskowego, Baur Wacław pracownik firmy "Century" - opiekun spraw budżetowych poszczególnych działów. Oddział liczy obecnie 26-ciu członków i stara się rozwinąć jak najszerszą akcję celem zwerbowania nowych zastępów członków. W dniu 6 b.m. staraniem Komitetu w lokalu Urzędu Gminnego w Porzeczu por.Kalisz, instruktor P.W.z Grodna wygłosił odczyt na temat lotnictwa i obrony gazowej.-

e/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze

Powiat Łomżyński: Dnia 13 b.m. we wsi Puchały odbyło się przy udziale około 50 osób zebranie członków Kółka Rolniczego, na którem omawiano sprawę założenia we wspomnianej wsi mleczarni spółdzielczej. Sprawę tę zdecydowano pozytywnie.-

Powiat Wołkowyski: Dnia 9 b.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Wołkowyskiego Okręgowego Stowarzyszenia Spółdzielczego. Na zebraniu tem przyjęto sprawozdanie kierownika spółdzielni i wybrano Brońca Romana, Popławskiego Stanisława, Szarkowskiego Józefa, Czeplińskiego Juljana i Jankowskiego Józefa jako delegatów na Zjazd Walny delegatów Okręgowych Stowarzyszeń Spółdzielczych.-

Powiat Sokólski: Delegaci Wojewódzkiego Związku Kółek Rolniczych w Białymstoku Laskowski, Malinowski i Szeląg zorganizowali dnia 11.b.m. odczyt o aktualnych sprawach rolniczych

niesław, sekretarz - Brzoska Kazimierz i skarbnik Brzozowski Wacław, zaś do Zarządu Koła S.Z.M.Z.: patronka - Mitterowa Anna, prezes - Brzoska Stefanja, sekretarz - Grabowska Apolonja i skarbnik - Gołaszewska Jadwiga;

do Zarządu Koła S.P.M.M. wsi Gołasze - Dąb: patron - Grabowski Feliks, prezes - Kulesza Jan, sekretarz - Gołaszewski Władysław i gospodarz - Gołaszewski Józef; zaś do zarządu Koła S.P.M.Z.: patron - Grabowski Feliks, prezes - Gołaszewska Stanisława, sekretarz - Zielińska Marjanna, skarbnik - Kalinowska Władysława, bibljotekarka Gołaszewska Bolesława i gospodarz - Gołaszewska Leokadja.

g/ Związek Młodzieży Wiejskiej.

Powiat Bielsk - Podl.: W os. Milejczyce, powiatu bielskiego powstało Koło Związku Młodzieży Wiejskiej, do którego zapisało się 29 osób. W skład zarządu Koła weszli: Pachwicowicz Aleksander - prezes, Prokopowicz Władysław - wiceprezes, Pruska Izabela - sekretarz, Pruska Wanda - skarbnik i Pachwicowicz Eugenjusz bibljotekarz. Omawiane Koło dotychczas działalności nie przejawiło.-

h/ Związek Strzelecki :

Powiat Bielsk-Podl.: Z dniem 1.stycznia r.b. z powodu niezastosowania się do porządkowych zarządzeń władz zwierzchnich został zawieszony w czynnościach Oddział Związku Strzeleckiego w Milejczycach, powiatu bielskiego.-

i/ I n n e

Dom Ludowy w Izabelinie. Dnia 5 b.m. wybrany został nowy Zarząd Domu Ludowego w Izabelinie, powiatu wołkowyskiego w następującym składzie : Cisłowski Edward - prezes, Nowosad Paweł - wiceprezes, Gołębiowska Wiktorja - sekretarz, Zommer Marja - skarbnik, Kliszewicz Adolf, Maciesza Stefan, Sara Daniel, Zommer Michał, Rumge Wilhelm - członkowie zarządu

/.

oszonków i sympatyków Poalej-Sjon /prawicy/ przy udziale delegata Funta z Warszawy, który wygłosił referat n.t. "Socjalizm na rozdrożu". -

"Szlejmej-Emunej-Israel"

Dora Abowicz, nauczycielka kursów religijnych w Łomży wygłosiła tamże dnia 11 bm. staraniem "Szlejmej-Emunej-Israel" odczyt n.t. "Szkoła Rejsa-Jaków/religijna/, jako ratunek dla córek żydowskich". Prelegentka scharakteryzowała obecny stan społeczeństwa żydowskiego pod względem religijnym i stwierdziła, że na obniżenie poziomu religijności żydów wpływają prądy radykalne, które demoralizują szczególnie młodzież żydowską. -

Odczyt dr. Rafała Melera w Zarębach Kościelnych. -

Bundowiec dr Rafał Meler z Warszawy wygłosił dnia 12 bm. w Zarębach Kościelnych, powiatu ostrowskiego odczyt n.t. "Spinoza jako szermierz nowego światopoglądu". Omawiając filozofję spinozy, prelegent zobrazował walkę społeczeństwa żydowskiego z kahałami, usiłującymi utrzymać masy żydowskie w obskurantyzmie i zwalczającymi wszelkie kierunki liberalne. Na omawianym odczycie dr. Meler występował również przeciwko metodom wywiadu, stosowanego przez fanatyków religijnych /chejrym-ejrów/. -

Odczyt Sz. Fligela w Ostrow. Mazow.

Tegoż dnia Sz. Fligel z Białegostoku wygłosił w Ostrowi-Mazowieckiej odczyt n.t. "Młodzież a Socjalizm", w którym poruszał następujące sprawy: młodzież i jej kwestje ekonomiczne, młodzież i szkoły wieczorowe, młodzież i jej najbliższe zadania. -

Odczyt J. Funta w Wysokiem-Mazow.

J. Funt wygłosił dnia 13 bm. w Wysokiem-Mazowieckiem odczyt n.t. "Sjonizm w obecnej chwili". -

o/.

której wydawcą jest Chyla Stefan, zam. w Białymstoku przy ul. Wasilkowskiej Nr.16. Nakład odezwy miał być wywieziony rzekomo do Białegostoku. W związku z tem organa służby bezpieczeństwa przeprowadziły u podejrzanych kolporterów PPS Lewicy w Białymstoku i Supraślu, oraz w lokalu P.P.S.Lewicy przy ul.Sienkiewicza Nr.77 rewizje celem ujawnienia wspomnianych odezw. Dokonana rewizja w lokalu OK P.P.S.Lewicy w Białymstoku przy ul.Sienkiewicza Nr.77 nie dała pożądanych rezultatów, zakwestjonowano jedynie okólnik C.K.W.PPS.Lewicy Nr.1385, który Starostwo Grodzkie w Krakowie po porozumieniu się z Prokuratorem przy Sądzie Okr. w Krakowie zajęło w dniu 18.IV.1928 r. Ponadto w lokalu P.P.S.Lewicy zakwestjonowano rękopisy, dotyczące wyborów do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku, które wraz z materjałami dochodzenia przekazano do dyspozycji Prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Białymstoku. Rewizja dokonana w mieszkaniu Żywolewskiego Józefa, Czykurowa Włodzimierza i Szlisermana Zygmunta i Kropiwnickiego Piotra - nie dała wyników. -

W Supraślu u Narewskiego Gabrjela znaleziono 36 egz.odezwy, dotyczącej strajku włókienniczego w Białymstoku w październiku 1928 r., której treść swego czasu uznał P.Prokurator przy S.O. w Białymstoku za antypaństwową /budzenie nienawiści klasowej/, wobec czego Narewski został zatrzymany za kolportaż tych odezw /odezwy kolportowane były w fabryce Cytrona w Supraślu/ i z materjałami dochodzenia przekazany w dniu 15 bm. do dyspozycji Prokuratora przy Sądzie Okr. w Białymstoku. Rewizja przeprowadzona u Bogdanowicza Kazimierza w Supraślu wyników nie dała.

Dotychczasowy sekretarz OK PPS Lewicy w Bia-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 97/29 T.
Dnia 19.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

VII. Ruch Zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce, powiatu bielskiego zwołał tamże dnia 10 b.m. ogólne zebranie robotników przemysłu drzewnego, na którem poseł Dubois Stanisław wzywał zebranych / około 70 osób / do wstąpienia do PPS., a następnie omawiał program działania PPS.na najbliższą przyszłość, walkę Frakcji Rew. P.P.S.w specjalnem oświetleniu i kilka spraw natury lokalnej.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Wojciechowicach.

W Wojciechowicach gminy Ostrołęka, pow ostrołęckiego został zorganizowany oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego, liczący około 50 członków.-

Zarząd Oddziału tworzą: prezes - Stefan Dąbrowski, szewc - wiceprezes - Czesław Jarka, robotnik cegielni, sekretarz - Henryk Denkiewicz tokarz żelazny i skarbnik - Edward Kuskowski koszykarz.-

Oddział podlega organizacyjnie Zarządowi Okręgowemu Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego w Łomży.-

Oddział Związku Drużyn Konduktorskich w Wołkowysku.

Dnia 13 b.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Oddziału Zw.Drużyn Konduktorskich. Przewodniczył Chilecki Piotr, który złożył sprawozdanie z przebiegu Zjazdu delegatów Związku;w Wilnie i omawiał sprawy 15 % podwyżki kilometrowego, umundurowania i perjodycznego badania lekarskiego pracowników kolejowych.- Na zebraniu postanowiono opodatkować się po 10 zł., płatno w trzech ratach,na zakup sztandaru związkowego, wystąpić do Zarządu Kolei o udzielenie lokalu dla związ

rządu. Wybory nowego zarządu zostały odłożone na dzień 15. b.m., przyczem uchwalono, że wybory mają odbyć się ~~max~~ w głosowaniu tajnem. W wolnych wnioskach poruszono sprawę regularnego wpłacania składek członkowskich, oraz postanowiono opodatkować jednorazowo członków związku po 50 gr. na rzecz spłaty zaległego czynszu za lokal.-

Związek Zawodowy Robotników Rolnych w pow. grodzieńskim.

Robotnicy rolni z majątku Oleszewicze, gminy Kamienka powiatu grodzieńskiego, którzy dotychczas nie należeli do Związku Zaw. Rob. Rolnych w okresie sprawozdawczym ~~vi~~ zapisali się doń wybrali z pośród siebie 2-ch delegatów: Wareca Wincentego i Tomaszewicza Jana, którzy mają ich reprezentować w zarządzie okręgowym Związku w Grodnie. Jak ustalono, powodem zapisania się omawianych robotników do Związku Klasowego jest niezadowolenie z postępowania właścicielki majątku Marji - Zofji Niezabytowskiej, która przystąpiła do zwalniania starych robotników, mających za sobą ponad 20 lat pracy w tym majątku.

b/ Związki Rzemieślnicze i cechy.

Związek Rzemieślników Chrześcijan w pow. szczuczyńskim.

Dnia 13 b.m. w Grajewie w lokalu domu parafjalnego odbył się zjazd powiatowy delegatów Związku Rzemieślników Chrześcijańskich przy udziale około 150 osób. Na zebraniu przemawiał i przewodniczył Zalewski Franciszek z Grajewa, który omawiał sprawy, związane z wyborami do Izby Rzemieślniczej.-

Związek Rzemieślników Żydowskich w Białymstoku.

Dnia 15 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków sekcji stolarsko - tapicerskiej Związku Rzemieślników Żydowskich pod przewodnictwem Ryszelewskiego Eljasza. Na zebraniu omawiano sprawę przekształcenia sekcji na cech stolarsko - tapicerski, na co zebrani wyrazili swą zgodę i przyjęli statut przyszłego cechu. W związku z tem została wybrana komisja organizacyjna, w której skład weszli Ryszelewski Eljasz, Mikławski Mordche, Sznajderowski Nochem i Konicki Hirsz.-

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 57/29.T.
Dnia 19.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

IX. S t r a j k i.

Strajk pracowników drukarskich w Białymstoku.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

Strajk pracowników drukarni Miszendznika i Talińskiego w Białymstoku /7 robotników / zlikwidowany został dnia 17 b.m. -

Strajkujący uzyskali 12 ½ % podwyżki dotychczasowych płac.-

Strajk robotników cegielni w Grodnie.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

Strajk robotników cegielni " Stanisławów " w Grodnie zakończony został przegraną strajkujących dnia 9 b.m.-

Strajk robotników tkackich w Białymstoku.

Dnia 17 b.m. w lokalu OKR.PPS. w Białymstoku, odbyło się zebranie robotników tkackich, na którem uchwalono żądać od przemysłowców 20 % podwyżki dla tych robotników, którzy wykonywują zamówienia rządowe /w myśl ostatniego cennika, który ustanawia wyższe stawki płacy za robociznę przy zamówieniach dla instytucyj państwowych/. Równocześnie postanowiono przystąpić do strajku w wypadku, gdyby przemysłowcy odmówili przyznania żądanej podwyżki. Wreszcie zdecydowano sprawę komisyjnego zbadania zakładów przemysłu włókienniczego w Białymstoku w celu stwierdzenia, na jakich warunkach pracują w nich robotnicy przy wyrobie materjałów dla instytucyj państwowych. Przewodniczył na zebraniu Reginella Aleksander. W związku z omówionemi powyżej uchwałami w dniach 18 i 19 b.m. w trzech większych fabrykach włókienniczych w Białymstoku przerwało pracę około 80 robotników.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

poszkiwany jako oskarżony o szereg napadów i morderstw rabunkowych dokonanych w r.1919 na terenie powiatu Konockiego. Florczyka przekazano do dyspozycji Komendy P P w Końskich.-

Usiłowanie zabójstwa.

Dnia 7 b.m. mieszkaniec wsi Glinians, gm Skidel, w powiecie grodzieńskim, Mikołaj Myszko w mieszkaniu u Ulidy Tekli, zamieszk.we wsi Niekrasze, gminy Skidel usiłował wystrzałem z rewolweru dokonać zabójstwa Soroki Zofji, zam.we wsi Niekrasze, którą pozostawał w bliższych stosunkach miłosnych. W chwili oddawania strzału przez Myszkę Ulida Tekla zastawiła sobą Sorokę Zofję, skutkiem czego ta ostatnia wyszła bez szwanku, natomiast postrzelona została w rękę Ulida Tekla, którą opatrzył lekarz szpitala w Skidlu. Mikołaja Myszko aresztowano.-

Zajście we wsi Koniuchy.

W nocy z dnia 9 na 10 b.m. mieszkańcy wsi Koniuchy, gminy Indura w powiecie grodzieńskim - Zwolewscy Jan, Stefan, Jerzy, Wasyl i Aleksander Kozakiewicze, Aleksander i Jan Prycik Stefan, Iachowicz Jan i Oar Andrzej naszli na dom Burego Mikołaja, mieszkańca tejże wsi Koniuchy. Mieszkanie Burego z zewnątrz zamknęli, powybijali w domu okna i zabrali z komory jego 80 klg. żyta. Następnie ci sami napastnicy udali się do Zwolewskiego Stefana, zam.we wspomnianej wsi i w sposób wyżej opisany zabrali mu 160 klg. żyta. Napastników aresztowano.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDZKI BIAŁOSTOCKI
Nr BP.97/29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

47

Dnia 19 stycznia 1929 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Akcja szpiegowska w powiecie wołkowyskim.

Vide sytuacyjne tygodniowe Nr.1.

W związku z uzyskaniem przez organa służby bezpieczeństwa powiatu wołkowyskiego materjałów, dotyczących akcji szpiegowskiej Z.S.S.R. na terenie powiatu wołkowyskiego dnia 10 bm. władze prokuratorskie przeprowadziły rewizje na stacji Wołkowysk Centralny. W wyniku rewizji aresztowany został Trosko Piotr.-

48

szkolnych. Ostatni mówca, Inspektor Samorządu Gminnego Grzybowski zaznaczył, że samorządy gminne nie uwzględniały wszystkich potrzeb szkolnych, jednak w ostatnich latach pozycje budżetowe na cele szkoły znacznie wzrosły, co świadczy o zwiększonem zainteresowaniu się oświatą szerszych warstw społeczeństwa.-

Białystok, dnia 19. stycznia 1929 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE

Nr.Sp. 140/29.T.

TAJNE - PILNE

Białystok 26. stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4 za czas od dnia 20 do dnia 26. stycznia 1929 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 4. za czas od dnia 20. do dnia 26. stycznia 1929 roku.-

Za Wojewodę:

(podpis)

p.o. Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1. Pan Wojewoda w Wilnie
2. " " w Brześciu n/B.
3. " " w Nowogródku
4. " " w Lublinie
5. " " w Warszawie
6. " " w Tarnopolu
7. " " w Stanisławowie
8. Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9. " " " " " w Wilnie
10. " " " " Okręgowym w Grodnie
11. " " " " " w Białymstoku
12. " " " " " w Łomży
13. " " " " " w Suwałkach
14. Sam.Ref.Inf.D.O.K. III w Grodnie
15. " " " " IX. w Brześciu n/B.
16. " " " " I. w Warszawie
17. Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18. Urząd Śledczy w miejscu
19. Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
20. Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Grodnie.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.Bf. 140/29.T.
Dnia stycznia 1929 r.

50

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

za czas od dnia 20. do dnia 26.stycznia 1929 r.

I. Sytuacja ogólna.

Okres sprawozdawczy nie wniósł wprawdzie bardziej charakterystycznych wartości do żadnej z dziedzin życia publicznego na terenie Województwa Białostockiego, niemniej jednakże odsłonił pewne szczegóły, mogące wskazywać na dokonywujące się przeobrażenia w układzie stosunków społeczno - politycznych na terenie kilku powiatów Województwa. Na szczególną uwagę w tej materji zasługuje akcja ścierających się bezpośrednio w powiecie bielskim P.P.S. i P.S.L. " Piast " kierowana osobiście przez posła Dubois i senatora Erdmana, z których pierwszy stara się ugruntować wpływy P.P.S. w uprzemysłowionych ośrodkach powiatu, drugi zaś - odzyskać wpływy P.S.L. " Piast " w zachodniej połaci powiatu, utracone przezeń w roku 1926. Traktowana akcja pozostaje niezmacznem w efektach organizacyjnych wystąpieniem posła Staniszkisa w Śniadowie, powiatu łomżyńskiego wyczerpujem całkowicie.-działalność polskich stronnictw politycznych w ubiegłym tygodniu.-

Następnie podkreślić należy także klęskę Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej " Samopomoc" spowodowaną osadzeniem w więzieniu przez władze sądowe instruktora Falkowskiego, obsługującego dotychczas powiaty łomżyński, ostrołęcki i kolneński.-

Ruch narodowościowy uzewnętrznił rozszerzanie się wpływów grupy radykalnej posła Dworczanina w Towarzystwie Szkoły Białoruskiej, czego wyrazem jest m.in. usunięcie się z Okręgowego Zarządu T.S.B. dla powiatów bielskiego i wołkowyskiego w Świsłoczy, powiatu wołkowyskiego - Kaczanowskiego Konstantego, zwolennika Tymczasowej Komisji Pełnomocnej T.S.B., na którego miejsce do wspomnianego Zarządu wszedł Zachirczuk Makar,

57

Miejskiej Białegostoku o wyasygnowanie doraźnej sumy 10 tys. złotych na zakup opału dla bezrobotnych / Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 18 do dnia 25 b.m. wzrosła z 5002 do 5191.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

nego, a zatem niezdolna jest do pracy realnej, nieliczni zaś radni,którzy odpowiadają swemu stanowisku,nie są w stanie nic zdziałać. W końcu wyraża przekonanie,że rozwiązanie Rady Miejskiej i wyznaczenie nowych wyborów da pożądane wyniki, niewątpliwie bowiem część radnych, d magogów już nie wróci do Rady Miejskiej, a wejdą do niej ludzie realnych interesów, t.j. przedstawiciele związków i organizacyj.-

"Nowe Życie " - Grodno.

W artykule p.t. " Socjaliści na wsi polskiej" /numer z dnia 17 b.m./ tłumaczy wzrost głosów,oddanych w czasie wyborów do Sejmu i Senatu r.1928 na listy P.P.S., rozszerzeniem się wpływów P.P.S.na wsi, której P.P.S.poświęca szczególną uwagę.- Po szerszych na ten temat rozważaniach pismo zauważa,że PPS.najbliższej przyszłości utraci swe placówki na wsi bądź na korzyść komunistów, bądź też na korzyść stronnictw robotniczych, opierających się w swej działalności na zasadach narodowych i chrześcijańskich - podobnie, jak traci już swe placówki w ważniejszych centrach przemysłowych.-

"Życie i Praca "- Łomża.

W numerze 3 z dnia 17 b.m. poseł K.Wieroszak w artykule p.t. "sprawa żydowska ", omawiając sprawę mających się odbyć wkrótce wyborów do Izb Rzemieślniczych,poddaje daleko posuniętej krytyce zachowanie się żydów w Polsce. i wrogi ich stosunek do Państwa i zaznacza m.in.że żydzi uzyskali w ostatnich latach bardzo dużo, dano im bowiem pełne prawa w szkolnictwie, zniesiono ograniczenie przyjmowania żydów do wyższych uczelni, dopuszczono żydów do sądownictwa, a co najgorsze nadano okołc 400 tys. żydów przybyłym z Rosji obywatelstwo polskie,a,ażkolwiek nie udowodnili oni swej przynależności do Polski.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

odzyskanie przez P.S.L. " Piast " dawnych wpływów w zachodniej połaci powiatu bielskiego, opanowanej przez P.S.L. " Wyzwolenie " i Stronnictwo Chłopskie będzie dlań niemożliwem.-

Dnia 17 b.m. zwołał senator Erdman zebranie organizacyjne P.S.L. "Piast " w sali poklasztornej w Siemiatyczach. W przemówieniu swem na tem zebraniu senator oświadczył m.in że Rząd swemi pomnięciami w dziedzinie polityki gospodarczej krzywdzi rolnictwo na rzecz przemysłu i handlu.-

Na wniosek senatora zgromadzeni na zebraniu / około 20 osób / wybrali Komitet organizacyjny / miejski / Stronnictwa, do którego weszli : Kurek Jan - sekretarz oraz Zaleski Karol, Szulc Jan, Wiliński Bronisław i Szmurło Ignacy- członkowie.-

Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Bielsk Podl.

Poseł Dubois, kierujący osobiście akcją organizacyjną P.P.S. w powiecie bielskim zmienił ostatnio dotychczasową taktykę o tyle, że przeniósł tę akcję wyłącznie na ośrodki miejskie i uprzemysłowione zaniechał natomiast działalności wśród ludności białoruskiej.-

Dnia 20 b.m. poseł Dubois zwołał wiec sprawozdawczy w Ciechanowcu, na którym omówił pokrótce obecną sytuację polityczną w kraju i prace Z.P.P.S. Obecnych na wiecu było około 300 osób.-

Dnia następnego poseł Dubois przemawiał na zebraniu P.P.S. na st kolejowej Czeremcha. Przemówienie jego dotyczyło prac Z.P.P.S., kwestji poprawy bytu urzędników i pracowników państwowych, oraz poprawy bytu pracowników umysłowych wogóle i kwestji socjalnego ubezpieczenia robotników. Pozatem poseł Dubois domawiał Rząd o finansowanie Frakcji Rewolucyjnej PPS. i jej wydawnictw. Obecnych na zebraniu było około 30 osób.-

Powiat Grodzieński:

Do Komitetu P.P.S. w Grodnie nadeszła CKNPPS. większą ilość egzemplarzy odezwy, skierowanej przeciwko Frakcji

WOJEWODA BIALOSTOCKI
Nr.Nr. 140/29 T.
Dnia stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 4

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne

a/ Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet

Powiat Wys.-Mazowiecki:

Dnia 19 b.m.w Wyszkiem -Mazowieckiem ukonstytuował się Powiatowy Komitet Związku w następującym składzie Teodora Heldowa, Janina Sulkowska, Helena Jagusiakowa Irena Scholikówna i Szarkiewiczowa. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Annę Jasionykową, Aleksandrę Babińską i Helenę Kiełczewską.-

b/ Towarzystwo Opieki Społecznej " Przystań"

Powiat Wys. Mazowiecki:

Dnia 19 b.m. w Wyszkiem - Mazowieckiem powołano do Zarządu Oddziału Powiatowego T-wa: dra Majewskiego Stanisława - jako przewodniczącego, Sulkowską Janinę, lekarkę - jako wiceprzewodniczącą, Ludwika Dziurskiego - jako sekretarza, Teodorę Heldową - jako skarbniczkę i Helenę Kiełczewską - jako członkinię Zarządu.-

Do Komisji Rewizyjnej wybrano - Wacława Sulkowskiego, Jana Skarzyńskiego i Józefa Wysłouchowskiego.-

Powiat. Ostrowski:

Dnia 20.b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej odbyło się organizacyjne zebranie Oddz.T-wa Opieki Społecznej " Przystań" pod przewodnictwem Starosty R.Zarzyckiego. Po zagajeniu zebrania przez przewodniczącego odczytano statut T-wa i uchwalono jednogłośnie założyć w Ostrowi-Mazowieckiej Oddział T-wa "Przystań". Po dłuższej dyskusji wybrano zarząd, w którego skład weszli: Starościna Wanda Zarzycka, inż. Mikorodowiczowa, ks.prefekt Wacław Sniegocki, dr Marja Swiderska i Apolinary Rytel.-

c/ Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny.

Powiat Grodziński:

Na miejsce ustępującego Tymczasowego Prezydjum

/

dokonano wyboru nowego zarządu, w którego skład weszli: prezes - dyr.gimnazjum Pindelski, wice-prezesi- adwokat Olgierd Daniłowicz i adwokat Pietkiewicz, członkowie zarządu: - Bortnowska, Rusiecka, Sawicki, Kulig, Moroz i Mrozowski.-

g/ Chrześcjański Związek Kulturalno - Oświatowy.

Powiat Gerodzieński:

Dnia 13 b.m. Chrześcjański Związek Kulturalno - Oświatowy w Porzeczu zwołał walne zebranie swych członków, na którem po złożeniu sprawozdania przez stary zarząd z działalności swej za rok ubiegły wybrani zostali do nowego zarządu : ks. Chlewiński Edward - prezes, Lesiewicz Zygmunt, wójt gminy Porzecze - wiceprezes, Głonek Władysław, sekretarz gminy Porzecze - sekretarz, Szablińska Julja - skarbniczka.-

h/ Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego.

owiat Bielsk-Podl.

Dnia 19 b.m. w Bielsku- Podlaskim w lokalu oddziału T.U.R. odbyła się kolejna, siódma wieczornica, na której wygłosił odczyt n.t. " Układy słoneczne " dyrektor miejscowego gimnazjum, Bukat Hipolit. Po odczycie odbyły się śpiewy, zabawy i gry towarzyskie.-

i/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

owiat Ostrowski:

Dnia 16 b.m. odbyło się zebranie Koła Stowarzyszenia Polskiej Młodzieży męskiej w Bogutach, na którem wybrano nowy Zarząd Koła w składzie następującym: prezes - Koc Adam, robotnik ze wsi Boguty - Pianki, sekretarz - Dąbkowski Juljan - pomocnik pisarza gminnego ze wsi Boguty - Leśne, skarbnik - Uszyński Stanisław rolnik ze wsi Drewnowo - Ziemiaki, gospodarz Tymiński Franciszek, stolarz, ze wsi Drewnowo-Ziemaki, wszyscy członkowie Ch.D.-

j /Towarzystwo Uniwersytetu Ludowego.

iat Łomżyński:

Dnia 17 b.m. odbyło się w Łomży posiedzenie orga

W dniu 16 b.m. odbyło się zebranie członków kółka na którem uchwalono w jak najkrótszym czasie urządzić szereg imprez kulturalno - oświatowych.-

Komitet ufundowania sztandaru oddziałowi Związku Legjonistów w Grodnie.

Dnia 17 b.m.odbyło się w Grodnie zebranie w sprawie ufundowania sztandaru dla miejscowego oddziału Związku Legjonistów, na którem powołano do życia Komitet. Na przewodniczącego Komitetu wybrano Starostę Robakiewicza, na zastępcę wice-prezydenta Laszkiewicza i na sekretarza urzędnika Starostwa Ostrowskiego. Nadto wyłoniono 3 sekcje finansową, techniczną i propagandową.-

Kurs PW i WF w Grodnie.

Dnia 14 b.m. rozpoczął się w Grodnie w sali sejmikowej tygodniowy kurs w.f.i p.w. dla nauczycieli szkół powszechnych pow-grodzieńskiego, zorganizowany przez Powiatowy Komitet W.F.i P.W. przy wydatnej pomocy Okręgowego Urzędu W.F.i P.W. Kurs zagaił Starosta Robakiewicz, wskazując na doniosłość prac w.f.i p.w.dla społeczeństwa całego kraju wogóle, a powiatu grodzieńskiego w szczególności oraz na konieczność posiadania na miejscach pracowników, którzyby potrafili życie społeczne zorganizować i niem ppkierować.-

Ponadto Starosta Robakiewicz, omawiając pomoc, jaką kursowi udzieliły władze wojskowe, zauważył, że nakłada to na uczestników kursu tem większy obowiązek wywiązania się z pracy w szeregach w.f.i p.w.-

Następnie przemawiał inspektor szkolny Komander.-

Kurs objął działy: wychowanie fizyczne, przysposobienie wojskowe, oświatowy, gazownictwo i obronę przeciwgazową i kilka działów z organizacji życia społecznego.-

W kursie wzięło udział 28 uczestników. Po zakończeniu ćwiczeń i wykładów odbył się egzamin, na którego podstawie absolwenci otrzymali odpowiednie świadectwa.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.KP. 140/29.T.
Dnia 26.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Odczyt Deutschera Izaaka w Białymstoku.

Staraniem Zarządu Centralnego Zw.Zaw. Robotników Przemysłu Spożywczego Izaak Deutscher z Warszawy wygłosił dnia 19 b.m. w Białymstoku odczyt n.t. " Lew Tołstoj i Maksym Gorkij". Prelegent scharakteryzował życie Tołstoja, jego negatywny stosunek do Rządu, burżuazji i arystokracji rosyjskiej, a następnie porównywał go z " apostołem bosiaków ", jak nazwał Maksyma Gorkiego.-

Sąd literacki w Białymstoku.

Tegoż dnia w Białymstoku z inicjatywy "Linas - Hacedek" odbył się sąd literacki nad współczesną kobietą. Przemawiali - Sztejnsapir, Goldsztejn, Zabłudowski, Wider, Lis i Frelicka, którzy ocenili ujemnie współczesną kobietę.-

Sjonistyczna akademja żałobna w Białymstoku.

Dnia 22. b.m. w Białymstoku odbyła się sjonistyczna akademja żałobna ku uczczeniu pamięci dr. Nordana.-

Odczyt sjonisty Józefa Hettmana w Łomży.

Delegat Centrali Organizacji Sjonistycznej w Warszawie, Józef Hettman wygłosił dnia 19 b.m. w Łomży odczyt n.t. " Nowa epoka w sjonizmie", w którym zobrazował rozwój idei sjonistycznej i jej chwilowe zahamanie się wś w związku z upadkiem kultury wśród żydów w golusie.-

Organizacja sjonistyczna w Wołkowysku.

Dnia 20. b.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków organizacji sjonistycznej pod przewodnictwem Badasza Efroima, na którem delegat z Warszawy, Golsztajn Chil poddał krytyce działalność posła Grünbauma.-

Zebranie młodzieży sjonistycznej w Suwałkach.

Dnia 18 b.m. w Suwałkach odbyło się zebranie młodzieży sjonistycznej. Na zebraniu tem delegat Centrali Organizacji Sjonistycznej w Palestynie, Bonfeld oświetlał rolę

/.

Powiat Wołkowyski: Zespół amatorski hurtka T.S.B. w Lichosielcach odegrał dnia 19 b.m. w Jatwiesku w lokalu cerkiewnym / staraniem Zarządu Okręgowego T.S.B. w Swisłoczy / sztuki "Dziadko Jakob " i " Na wiarę ".-

c/ L i t w i n i :

Powiat Grodzieński: We wsi Jaśkielewicze, gminy Porzecze organizuje się oddział Litewskiego Towarzystwa Św. Kazimierza, do którego zapisało się dotychczas 22 mieszkańców wsi Jaśkielewicze. Podobne oddziały T-wa organizowane są również we wsiach Nerowo i Wiczuny, gm. Marcinkańce.-

Powiat Suwalski : Dnia 17 b.m. przybył na teren powiatu Suwalskiego Wojciech Suboczs, były uczeń seminarjum litewskiego w Wilnie, który wygłosiś na staraniem Litewskiego Twa Św.Kazimierza szereg odczytów treści popularnej w kilkunastu miejscowościach powiatu.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

11/ 430 egz. ulotki "Grupy żołnierzy garnizonu warszawskiego"
12/ 330 egz. ulotki "Grupy żołnierzy garnizonu lubelskiego"
13/ 32 egz. Biuletynu KCKPP z listopada 1928 r.,
14/ 95 egz. Nr.8 "Czerwonego sztandaru";
15/ 200 egz. listopadowej r.1928 odezwy KCKPP p.t. "Robotnicy Widzewskiej Manufaktury walczą";
16/ 20 egz. odezwy KWK.P /listopad 1928 r./ p.t. "Do robotników i robotnic Warszawy";
17/ 100 egz. październikowego /1928 r./ "Manifesty byłych członków NPCh";
18/ 10 egz. wyd. "10 lat burżuazyjnej Polski - 11 lat dyktatury proletarjatu w Rosji";
19/ 6 egz. Biuletynu Informacyjnego Nr.1, wyd. Centralnego Wydziału Wojskowego KPP /grudzień 1928 r./;
20/ 8 egz. wyd. K.C.W.K.P. z dnia 18 października 1928 r. p.t. Materjały Agitpropu KCKPP";
21/ 7 egz. Biuletynu Nr.1 Centralnego Wydziału Kobiecego z dnia 28 listopada 1928 r.
22/ 20 egz. Komunikatu Prasowego Nr.34 KC. Czerwonej Pomocy w Polsce z 5 grudnia 1928 r.

/o przejęciu wyszczególnionych wydawnictw doniosłem Ministerstwu telefonogramem Nr.BP.123/29.T. z dnia 23 b. m./

Egzemplarze wydawnictw ad punkty 1,2,5,6,7,8,9,10, 13, 14,17,19,20,21 i 22 do sprawozdania załączono tylko dla Ministerstwa/.-

Dnia 20 b.m. w Łomży przy ul.Żydowskiej Nr.14 w niezamieszkanym budynku po byłej garbarni znaleziono ukryte, względnie porzucone - paczkę starej edycji wydawnictw komunistycznych, odbitych na powielaczu i walizkę z powielaczem w dobrym stanie.-

W nocy z dnia 20 na 21 b.m. w Łomży wywieszono na przewodach telefonicznych transparent z napisem: "Cześć bohaterom Leninowi, Libknechtowi i Luksemburg. Niech żyje Z.S.S.R.";

8/ 2 egz.broszury p.t. "Nowiny Żołnierskie" , wydane przez KC.KPP. - październik 1928 r. - w języku polskim.-

9/ 1 egz."Towarzysza", wyd.przez KC.ZMK. w Polsce,październik - listopad 1928 r. - w języku polskim.

10/ 2 egz.broszury w języku polskim p.t. "Kosary" - organ żołnierski, wydany przez "Nawrzyskiego Henryka, szeregowca rezerwy; redakcja i administracja Aleje Szucha 6", październik 1928 roku.

11/ 4 egz. broszury w żargonie.

12/ 4 egz. odezwy w żargonie.

13/ 4 egz.broszury w języku białoruskim p.t. "BSSR" na szlaku socjalistycznego budownictwa" wydanej przez KC.KPZB.- Wilno 1928 r.

14/ 45 egz. odezwy w języku polskim p.t. "Czerwona Pomoc w Polsce", wydanej przez KC. Czerwonej Pomocy w Polsce, październik 1928 r.

15/ 41 egz. odezwy w języku białoruskim p.t. "Precz z faszystowskimi siepaczami precz z faszystowskimi klasowemi sądami wydanej przez KC.KPZB. Wilno - grudzień 1928 r.

16/ 21 egz. odezwy w języku polskim p.t. "Precz z okupacją pz polską Ukrainy Zachodniej",wydanej przez ZCKPP., KCKPZU. i KCKPZB. w listopadzie 1928 r.

17/ 45 egz. odezw w żargonie, odbitej na szapirografie.

18/ 8 egz. odezw w języku rosyjskim, odbitej na szapirografie.-

W dniu 19 b.m. o godz.19-ej Z.M.K.Z.B. w Grodnie urządził masówkę na placu około Synagogi przy ulicy Szkolnej, na którą przybyło około 15-tu osób. Masówka została zlikwidowana w chwili, gdy uczestnicy jej usiłowali urządzić demonstrację, przyczem aresztowano inicjatorów i kilku uczestników masówki oraz odebrano posiadany przez nich ~~szapirogr~~ transparent komunistyczny z napisami w języku polskim: "Cześć pamięci Lenina, Libknechta i Luksemburg. Niech żyje K.P.P. KPZB. i ZMKOP.Grodno" na jednej stronie, oraz "Precz z przysposabianiem się do wojny przeciw ZSSR. Niech żyje ZSSR." na drugiej stronie.-

Aresztowanego Elgina Abrama oraz zatrzymanych za urządze-

Sędziego Śledczego w Łomży, który postawił go w stan oskarżenia z art.154 p.3 K.K. i osadził w więzieniu.

Powiat Bielsk-Podlaski. Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" stara się opanować te miejscowości powiaty, w których istniały organizacje NPCh. w czasie legalnego jej istnienia.

Jednym z ważniejszych działaczy "Samopomocy" jest Cwyrynda Stefan, b.członek NPCh., który prowadzi akcję propagandystyczną i pozyskuje prenumeratorów dla "Samopomocy Chłopskiej".-

Ustalono, że "Samopomoc Chłopską" pronumerują: Małkowski Wacław ze wsi Lachówka, gm.Grodzisk, oraz Władysław Łubko i Jankiel Żołtak z m.Siemiatycz, którzy następnie kolportują otrzymane egzemplarze pisma pomiędzy włościan. Łubno i Żołtak Jankiel utrzymują stosunki z osobami, karanemi za komunizm i są podejrzani o należenie do organizacji komunistycznej.-

P. P. S. Lewica.

Powiat Wysoko-Mazowiecki. Starosta Powiatowy w Wysokiem-Mazowieckiem otrzymał informacje, że Okręgowy Komitet PPS.Lewicy w Białymstoku stara się ożywić działalność Koła PPS. Lewicy w Łapach. W ostatnich dniach bawił w tej sprawie w Łapach sekretarz wspomnianego Komitetu, Gawrylik Kazimierz, który skomunikował się z Krysiewiczem Czesławem, sekretarzem Komitetu PPS.Lewicy w Łapach w roku 1927 i 1928.

Powiat Wołkowyski. Starostwo w Wołkowysku uzyskało informacje, że mieszkaniec wsi Podorosk Jakubowicz Nikita, członek PPS.Lewicy zbiera składki na pomoc dla skazanych w procesie b.BWRHromady.

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 15 b.m. Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał sprawę Bożałek Bronisławy, oskarżonej z a rt.102 K.K., która aresztowana została w Grodnie w nocy z dnia 6 na 7 lutego 1928 r. jako funkcjonarjuszka KCKPZB. Sąd skazał ją na 6 lat ciężkiego więzienia.-

Wyrokiem tegoż Sądu z dnia 18 b.m. skazany został art.102 K

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.140/29.T.
Dnia 26 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

VIII. Ruch zawodowy.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Krynkach.

Dnia 19 b.m. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyły się wybory zarządu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego, do którego w głosowaniu tajnem wybrano Irydę Glego, Saturmaka Selimę, Brewas Chaję, Chackiela Icznaka i Matron Michlę, powiązanych z działalnością antypaństwową.

Związek Zawodowy Drukarzy w Grodnie.

Dnia 19 b.m. Związek Pracowników Drukarskich w Grodnie urządził wieczór dyskusyjny, na którym dyskutowano zagadnienia z życia społecznego i zawodowego.

Związek Dozorców Domowych w Augustowie.

Dnia 21 b.m. w Augustowie odbyło się zebranie członków Związku Dozorców Domowych, przy udziale około 20 osób. Na zebraniu tem poruszono sprawy dotychczasowego, licheg wynagrodzenia dozorców domowych przez właścicieli posesyj. Prezes Stefański zaprojektował wybór Komisji, która w jaknajkrótszym czasie ma uregulować wysokość wynagrodzenia. Wybór tej Komisji odłożono do następnego zebrania z powodu nieprzybycia zaproszonych właścicieli posesyj.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży zorganizowała tamże dnia 18 b.m. pogadankę literacko-naukową, na której przemawiali budowniczy - Przeroski, Sztejgman i Sora Rosen, oraz dnia następnego odczyt p.t. "Młodzież Żydowska, a ruch socjalistyczny", wygłoszony przez radnego m. Łomży, budowniczego Pinchosa Gajewskiego.

ponował wobec tego nabycie w Wołkowyskiem majątku Pi- transowce. Dalej członek oddziału Z.Z.K. w Wołkowysku Zdanowicz oświadczył, że zbędnem jest zakładanie szkół na Kresach Zachodnich, natomiast należałoby właśnie popierać szkoły na Kresach Wschodnich, gdzie jest ich brak. Replikując na ich przemówienia, delegat Stężewski bezskutecznie starał się spór w kwestji nabycia majątku załagodzić. Na zakończenie uchwalono rezolucję wyrażającą votum ufności staremu zarządowi Koła za jego działalność w poprzednim okresie oraz domagającą się podniesienia stawek zapomogowych, pośmiertnych i na wypadek zwolnienia, polepszenia bytu pracowników warsztatowych i pomieszczenia ambulatorjum w lepszym lokalu.-

b/ Stowarzyszenie Urzędników Państwowych.

wiat Grodzieński. W związku ze zdobyciem mandatów przez Zarząd Główny S.U.P. dnia 20 b.m. odbyło się w Grodnie nadzwyczajne walne zebranie członków grodzieńskiego koła Stowarzyszenia, na którem, po dłuższej dyskusji uchwalono rezolucję, akceptującą dotychczasową linję działania Związku Głównego S.U.P. i wybrano czterech delegatów na mający się odbyć w Warszawie w dniach 2, 3 lutego b.r. walny zjazd delegatów S.U.P.

c/ Związki Rzemieślnicze i cechy.

wiat Wołkowyski. Dnia 14 b.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie organizacyjne cechu rzeźnicko-wędliniarskiego. Do zarządu cechu wybrano: Niesubowskiego Kazimierza-starszy cechu Galickiego Abrama-zastępca starszego cechu i Rusieckiego Walentego - sekretarz.

wiat Białostocki. Dnia 23 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie cechów piekarzy i cukierników pod przewodnictwem Widera Hirsza. Na starszego cechu wybrano Widera Hirsza, na podstarszych Alperna Icka i Rudego Szlomę i członków zarządu - Samulewicza Josela, Guterzona Nojzesza, Pi-

64

powiat:	ilość:	zmniejszenie.	wzrost.	pobiera zapomogi.
Sokólski	35	-	7	-
Łomżyński	149	-	49	22
Grodzieński	1103	-	104	115
Białostocki	3399	-	21	1113
Bielski	26	-	21	-
Ostrowski	63	-	2	-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.140/29.T.
Dnia.26 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Zabicie przez bandytę kryminalnego przez szeregowego P.P.

Dnia 23 b.m. szeregowi policji Wyśpiański i Zakrzewski z obsady posterunku P.P. w Kobylinie, powiatu Wysoko-Mazowieckiego ścigając Kapicę Stanisława, mieszkańca wsi Kropiwnica Gajne, sprawcę postrzelenia Perkowskiego Stanisława ze wsi Różki-Woćki, natknęli się na poszukiwanego i usiłowali go zatrzymać. W chwili zatrzymania Kapica wystrzelił z rewolweru do szeregowego P.P. Zakrzewskiego, lecz chybił. Szeregowy Zakrzewski w obronie własnej użył broni, kładąc Kapicę trupem na miejscu.

Oszustwo - powiat Grodzieński.

Dnia 17 b.m. do gajowego Szawlucha Józefa, zam.w gajówce Ostrów gm.Jeziory pow.Grodzieńskiego przybyło dwóch nieznanych osobników, z których jeden podał się za inspektora Dyrekcji Lasów Państwowych w Wilnie, a drugi za leśniczego tejże Dyrekcji i oświadczyli mu, że przyjechali z celem ściągnięcia zaległych rat na emeryturę. Gajowy Szawlucha, nie podejrzewając nim złego, wypłacił wymienionym osobnikom 50 zł.tytułem zaległej emerytury, poczem osobnicy owi odjechali w kierunku Jezior. Ci sami osobnicy w dniu 17 b.m. w takiż sposób wyłudzili 55 zł.od gajowego lasów majątku Zadubie Zacharkina Józefa, zam.w gajówce Słomianka gm.Jeziory. Poszukiwanie oszustów zarządzono.

Zabójstwo w powiecie Bielskim.

Dnia 21 b.m.w oddziale lasu Lacha Puszcza w pow. Bielskim znaleziono zwłoki mieszkańca Białowieży Mikiczuka Piotra ze śladami uduszenia i ran ciętych na głowie. O zabójstwo Mikiczuka poszlakowany jest Bronisław Szeciński, mieszkaniec powiatu wołkowyskiego

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.140/29.T.
Dnia.26.I. 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr.4.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

L.dz. 194/29 TL

TAJNE - P I L N E

Białystok dn. 1. lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.za czas od dnia 27.stycznia do dnia 1.lutego 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w W a r s z a w i e

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.za czas od dnia 27.stycznia do dnia 1.lutego 1929 roku.-

Z a W o j e w o d ę :

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1. Pan Wojewoda w Wilnie
2. " " w Brześciu n/B.
3. " " w Nowogródku
4. " " w Lublinie
5. " " w Warszawie
6. " " w Tarnopolu
7. " " w Stanisławowie
8. Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9. " " " " " w Wilnie
10. " " " " Okręgowym w Grodnie
11. " " " " " w Białymstoku
12. " " " " " w Łomży
13. " " " " " w Suwałkach
14. Sam. Ref.Inf. D.O.K.III.w Grodnie
15. " " " " IX. w Brześciu n/B.
16. " " " " I. w Warszawie
17. Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18. Urząd Śledczy w miejscu
19. Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
20. Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P.w Grodnie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 194/29 T.
Dnia 1.lutego 1929 r.

68

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

za czas od dnia 27. stycznia do dnia 1.lutego 1929 r.

I. Sytuacja ogólna.

Przejawy ruchu narodowościowego, zawodowego i politycznego na terenie Województwa Białostockiego w ubiegłym tygodniu nie nastręczyły Urzędowi Wojewódzkiemu bardziej charakterystycznych spostrzeżeń. Nagół ożywioną działalność polskich związków i stowarzyszeń społecznych odsłoniła zainteresowanie się społeczeństwa Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu i rozszerzanie się idei obywatelskiej pracy kobiet. Ruch wywrotowy dostrzegany był tylko przez wywiad konfidencjonalny. Spostrzeżenia w tej materji uwzględnione zostaną w oddzielnem sprawozdaniu do Ministerstwa.-

W stanie bezpieczeństwa publicznego poważniejsze zmiany nie zaszły, niemniej jednakże dokonany dnia 29 ub.m. mord w Porytem, powiatu łomżyńskiego, morderstwo w powiecie bielskim i kilka mniejszych przestępstw kryminalnych, popełnionych w powiatach suwalskim, sokólskim i wys.-mazowieckim wskazują na wzrost przestępczości.-

Stan bezrobocia uległ dalszemu pogorszeniu. Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 25 do 31 ub.m. wzrosła z 5.191 do 5550.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

W tymże Nrze pisma zamieszczona notatkę p.t. " Domagają się ustąpienia Ministra Cara" następującej treści: 69

" Posłowie ze Stronnictwa Narodowego złożyli w Sejmie wniosek w którym domagają się ustąpienia Ministra Sprawiedliwości Cara. Pan Minister Car niedługo rządzi, ale zasłużył się tem że wbrew woli Sejmu wprowadził w życie Rozporządzenie Prezydenta zawierające " Prawo o ustroju sądów powszechnych" - Pan Minister Car rozpoczął swe rządy od usuwania sędziów takich, którzy przetrwali sześć pokoleń zmieniających się rządów. Takie wyrzucanie ludzi ze stanowisk dlatego tylko że nie podzielają poglądów politycznych Pana Ministra - musiało wywołać oburzenie bo gdzie, jak gdzie, to w sądownictwie polityka nie powinna mieć miejsca"

Wiadomości parafji Łomżyńskiej Łomża

W nrze 2-gim z dn. 29 ub.m. w art.p.t. " O Kościele Narodowym i jego założycielu Hodurze" i " Czego nauczają w swym Kościele Narodowym hodurowcy." pismo potępia w ostrej formie działalność Kościoła Narodowego i grozi jego wyznawcom "ekskomuniką"

b/ Prasa żydowska

"Unser Grodner Ekspress " Grodno.

W związku z rzekomemi trudnościami, jakie czynione są zespołom żydowskim przy urządzaniu przedstawień w teatrze miejskim w Grodnie, pismo zamieściło następującej treści notatkę: / oświadczenie /:

" W obecnej chwili żaden żydowski radny nie podniesie ręki dla podtrzymania teatru polskiego wiedząc że istnienie tego teatru uniemożliwia przedstawienia żydowskie."
Na oświadczenie to replikowały ostro polskie pisma grodzieńskie, a w szczególności "Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej", wskazując na bezpodstawność pretensji organizacyjności żydowskiej i chęć zwalczania przez żydów polskiej placówki kulturalnej.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Skłaniający się początkowo ku Frakcji Rewolucyjnej P.P.S. członkowie OKR PPS Białystok Przytuła, Kosakowski i Macanko opowiedzieli się obecnie za P.P.S., motywując powzięcie takiego stanowiska tem, że ruch socjalistyczny w białostockim okręgu przemysłowym jest wogóle słaby, wobec czego osłabianie go przez akcję frakcyjną przyniosłoby szkodę interesom klasy pracującej i, że otrzymali informacje z CKWPPS., iż Frakcja Rewolucyjna P.P.S. stopniowo powraca do P.P.S.-

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 27.ub.m. w osadzie Milejczyce na wiecu sprawozdawczym poseł Dubois Stanisław uzasadniał opozycyjne stanowisko P.P.S. wobec Rządu na gruncie parlamentarnym i po za Sejmem i popierał wywody swe w tej materji tendencyjną oceną posunięć Rządu w dziedzinie polityki gospodarczej i narodowościowej. Obecnych na wiecu było około 200 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

gu spraw natury organizacyjnej wybrano do zarządu oddziału T-wa p.o.Starosty Powiatowego Sobesto - prezes, ks.B. Oleszczuka, proboszcza z Krypna, J.Kolendo, sekretarza Wydziału Powiatowego Sejmiku, M.Jaroszewicza, członka Wydziału Powiatowego i M.Jureckiego, inspektora szkolnego, oraz do Komisji rewizyjnej L.Wysockiego, dyrektora Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej Sejmiku, K.Paszkowskiego, burmistrza Knyszyna i T.Szellera, kierownika Związku Wojewódzkiego Kółek rolniczych. Pozatem wybrano inspektora szkolnego Jureckiego i p.o.Starosty Powiatowego Sobesto jako delegatów do Zarządu Głównego Towarzystwa, oraz ks.Oleszczuka i Wiszowatego - jako delegatów na walny zjazd delegatów T-wa.-

71

c/ Komitety Przygotowania Eksponatów na powszechną wystawę krajową w Poznaniu.

Powiat Wys.-Mazow

Dnia 28 ub.m. w Wysokiem - Mazowieckiem odbyło się organizacyjne zebranie Komitetu przygotowania eksponatów na powszechną wystawę krajową w Poznaniu.-Do Komitetu powołano Janinę Kujawską, Zofję Zarembinę, Aleksandrę Bobińską, Stanisławę Siarkiewiczową, Marję Skarżyńską, Sabinę Grzędzielową i Marję Władysławę Lipińską.-

d/ Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego.

Powiat Grodziński.

Oddział T.U.R.w Grodnie przystąpił do organizowania zespołu amatorskiego. Akcję jego w tym kierunku popiera Nowy Dziennik ~~Kresowy~~ Kresowy.-

Powiat Łomżyński.

Staraniem Oddziału T.U.R.w Łomży redaktor Warszawskiego Tygodnika "Po Wolność" Nieniawa Długoszowski wygłosił dnia 26 ub.m. w Łomży odczyt p.t."Róża" osnuty na tle powieści Stefana Żeromskiego i dnia następnego odczyt n.t. "Sąd nad upadłą kobietą", osnuty na tle powieści Stefana Żeromskiego - "Dzieje grzechu".-

Odczyt gen. Zaruskiego w Grodnie.

Staraniem Grodzieńskiego Koła Towarzystwa Wiedzy Wojskowej - gen. bryg. Zaruski-generalny sekretarz Komitetu Floty Narodowej wygłosił dnia 22 ub. m. w sali teatru miejskiego w Grodnie odczyt n t " Znaczenie morza dla Polski" Prelegent zobrazował dążenia narodów w perspektywie historycznej do władania brzegami morskiemi, a następnie przeszedł do omawiania zagadnienia morskiego z punktu widzenia mocarstwowego interesu Państwa Polskiego, podkreślając, że posiadanie własnego wybrzeża morskiego portu i floty jest dla Polski wręcz koniecznością życiową. Gen. Zaruski wyjaśniał, że Polska płaci obecnie pośrednikom zagranicznym około 350 miljonów złotych rocznie za transport towarów eksportowanych i importowanych. Zdaniem jego fakt ten w dostatecznej mierze powinien przekonywać wszystkich o potrzebie tworzenia własnej floty narodowej.-

Odczyt gen. Zaruskiego wywołał duże zainteresowanie wśród mieszkańców m. Grodna.-

Komitet pracy społecznej w Brzostowicy Wielkiej.

W Brzostowicy Wielkiej powstał Komitet Pracy społecznej, który wszczął akcję, mającą na celu wciągnięcie do pracy społecznej miejscową inteligencję.-

Zebranie organizacyjne w sprawie budowy Domów ludowych w pow. grodzieńskim.

Dnia 27 ub. m. w Grodnie odbyło się zebranie organizacyjne w sprawie budowy Domów ludowych w powiecie grodzieńskim. Przewodniczył poseł Przedpełski. Referat o doniosłości akcji Domów Ludowych w życiu, i rozwoju społeczeństwa wygłosił Starosta Powiatowy Robakiewicz. -

Następnie przemawiali poseł Przedpełski, pułk. Slaski i inni, poczem - na wniosek Starosty Powiatowego Robakiewicza wybrano Komitet Wykonawczy budowy Domów Ludowych w składzie: Starosta Powiat. Robakiewicz, poseł Przedpełski, pułk Slaski, mjr. Mżyniec, kpt Kowalski, Bisping, ks. Morawski, inż. Grzybowski, Kwiek, Zdanowicz, Grzybowski, Dwernen i O'Brien de Lacy, -oraz ustalono następujące zasady podejmowanej akcji budowy Domów Ludowych: Domy ludowe

/

V. Sekty religijne.

Sekta adwentystów w pow.bielskim.

Starszym zboru sekty adwentystów na terenie pow. bielskiego jest Kondraciuk Maksym, syn Mikołaja, zamieszk. we wsi Krasna - Wieś, gm.Dubiażyn. Pozostaje on w bezpośrednim kontakcie ze zborem sekty adwentystów w Warszawie / Aleje Róż Nr.9 / i prowadzi dość ożywioną akcję misyjną w powiecie bielskim.-

Kondraciuk ukończył kursy misyjne: w roku 1926 - w Warszawie i w roku 1927 - w Bielsku Cieszyńskim.-

Stwierdzono, że Kondraciuk Maksym na zebraniach religijnych we wsiach Soce i Iwanki, gm.Narew dopuścił się agitacji obrażającej uczucia religijne chrześcjan -przez bluźniercze odzywanie się o dogmatach religji chrześćjańskiej. W tej sprawie wdrożono przeciwko Kondraciukowi dochodzenie.-

W związku z tem zaznaczyć należy, że Kondraciuk pozostaje pod śledztwem / z art.173 K.K./ za podobne wystąpienia na zebraniach religijnych w miejscowościach powiatu bielskiego.-

Parafja Kościoła Narodowego w Łomży.

Dnia 20.ub.m. przybył do Łomży nowomianowany proboszcz parafji łomżyńskiej Kościoła Narodowego, ks. Jan Świerczewski, który dnia 27 odprawił nabożeństwo i wygłosił kazanie w kaplicy, mieszczącej się w gmachu Domu Ludowego w Łomży.-

Misja Barbikańska w Grodnie.

Grodzieńska Filja Misji Barbikańskiej prowadzi nadal dość intenzywną działalność, polegającą na pouczaniu młodzieży żydowskiej i kolportowaniu wśród niej wydawnictw propagandystycznych. Z bibljoteki Filji korzysta codziennie około 20 osób z pośród młodzieży żydowskiej m.Grodna, zauważyć jednakże należy na podstawie stwierdzonych faktów, że wśród tych osób przeważa element komunizujący.-

-.-.-.-.-

Odczyt dra Feleznma w Ostrowi-Mazow

Syonista dr Feleznh z Warszawy wygłosił dnia 27 ub. b m w Ostrowi-Mazowieckiej odczyt o sytuacji gospodarczej i politycznej w Palestynie.-

Organizacja sjonistyczna w Wołkowysku

Dnia 24 ub.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków miejscowej organizacji sjonistycznej, na którem Goldsztajn Chila z Warszawy omawiała rolę organizacji sjonistycznej w dziele odbudowy Palestyny.-

T-wo Gemiłus -Chasea" w Szczuczynie.

Dnia 25 ub.m w Szczuczynie na walnem zebraniu członków Oddziału Żyd T-wa Dobroczynności "Gemiłus - Chaesed " wybrano do nowego zarządu - Grochstejn Dawida, Rozenbauma Borucha, Dalińskiego Jankla, Bermana Jankla, Zaborowskiego Wolfa i Edelsona Chaima.-

b/ B i a ł o r u s i n i

Powiat Grodzieński:

B.działacze B.W.R.Hromady w czasie jej legalnego istnienia Szymon Makulik i Paweł Koroloczyk ze wsi Oleksycze gm.Brzostowica Mała podjęli obecnie samodzielną akcję kulturalno - oświatową.-

W najbliższym czasie zamierzają oni urządzić szereg przedstawień teatralnych w języku białoruskim.

We wsi Jodziczce, gm. Hołynka członkowie T-wa Szkoły Białoruskiej na czele z Auchimienią Janem, członkiem rady gminnej w Hołynce zabiegają o otwarcie szkoły białoruskiej.-

c/ L i t w i n i .

Powiat Grodzieński.

Znajdujące się w stadjum organizacji oddziały litewskiego T-wa Św.Kazimierza we wsiach Nerowo i Wiczuny, gm. Marcinkańce zaopatrzone zostały przez Centralę T-wa w broszury litewskie, traktujące krytycznie o państwowości polskiej na ziemiach litewskich wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej.-

W najbliższym czasie ma być zorganizowany Od-

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr. 194/29 T.
Dnia 1 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5. 75

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Sokólski:

Dnia 28 ub.m. w Sokółce wywieszono na przewodach telegraficznych transparent z napisem w językach polskim, rosyjskim i żargonie: " Precz z białym terorem".

Tegoż dnia w Sokółce rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych wydawnictw komunistycznych.-

P. P. S. Lewica

Powiat białostocki:

Dnia 21 ub.m. ukonstytuował się w Białymstoku Komitet Okręgowy P.P.S w następującym składzie: Burdziłowski Feliks - prezes, Żagliński Paweł - sekretarz nominalny, Głas Kazimierz / nie Gawrylik Kazimierz /, jak mylnie podano w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych /, sekretarz faktyczny i płatny instruktor, Pasynczuk Władysław - skarbnik, Czykurow Władysław - kolporter wydawnictw partyjnych i Klim Antoni - gospodarz lokalu partyjnego. Pierwsze posiedzenie Komitetu w pełnym składzie odbyło się dnia 22 ub.m.

W ubiegłym tygodniu ukonstytuował się również lokalny Komitet P.P.S.Lewicy w Supraślu, powiatu białostockiego. Do Komitetu tego weszli: Narewski Gabryel - prezes, Olszewski Piotr - sekretarz i Bogdanowicz Kazimierz - skarbnik.-

b/ Wyroki sądowe:

Dnia 28 ub.m. przed Sądem Okręgowym w Białymstoku toczył się proces z oskarżenia przeciwko Biberowi Lejbie i

/

stoku./Celiński i Biza skazani zostali na trzy lata c. więzienia każdy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego od dnia 18.października 1928 roku.-

Sąd Okręgowy w Łomży decyzją z dnia 12 ub.m. rozwiązał na wniosek Urzędu Wojewódzkiego Oddziały scentralizowanych Związków Zawodowych - Związku Zawod.Robotników Przemysłu Odzieżowego, Związku Zaw.Robotników Przem.Skórzanego, Związku Zaw.Robt. Przem.Spożywczego i Związku Zaw.Służby Domowej w Ostrołęce, których działalność zagrażała bezpieczeństwu publicznemu.-

Sąd Okr.w Białymstoku decyzją z dnia 31.ub.m. rozwiązał na wniosek Urzędu Wojewódzkiego oddział scentralizowanego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Spożywczego w Białymstoku za działalność antypaństwową, a w szczególności za stosowanie teroru strajkowego w czasie październikowego roku ubiegłego strajku robotników piekarskich w Białymstoku.-

C/ Decyzje Urzędu Wojewódzkiego.

Urząd Wojewódzki decyzją z dnia 18 ub.m. zamknął Stowarzyszenie Wychowania Fizycznego Robotników "Jutrznia" w Ostrołęce, którego działalność wybitnie antypaństwowa zagrażała bezpieczeństwu publicznemu. -

D/ Teror partyjny.

Powiat Bielsk-Podl. Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

W wyniku przeprowadzonego dochodzenia w sprawie pobicia przez komunistów Jelenia Jankla w Brańsku dnia 21 ub.m. ustalono,że fakt pobicia Jelenia był aktem zemsty ze strony komunistów za zadanie przezeń rany śmiertelnej komuniście Jegerowi Herszkowi w Ciechanowcu. Jako podejrzanych o pobicie zatrzymano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym Sliwko Mendla i

/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 194/29.T.
Dnia 1.lutego 1929 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

77

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawod.Robot. Przemysłu Odzieżowego w Czyżewie.

Oddział Związku Zaw.-Robotników Przem.Odzieżowego w Czyżewie, powiatu Wys.-Mazowieckiego ożywił ostatnio swą działalność. Na uwagę zasługuje,że w pracach Związku biorą udział Netter Aron i Lampert Szmul, karani każdy trzechletnim więzieniem za działalność komunistyczną.-

Oddział Związku Dozorców Domowych w Augustowie.

Dnia 25 ub.m.w Augustowie odbyło się pod przewodnictwem Łakomego Ignacego zebranie członków miejscowego Oddziału Związku Dozorców Domowych. Z przebiegu tego zebrania wynika, że Dozorcy domowi w Augustowie za pracę swą otrzymują od właścicieli domów jedynie mieszkania, nierzadko bez podłóg, wilgotne, bez pieców kuchennych i t.p. Również stosunek właścicieli domów do dozorców pozostawia wiele do życzenia. Ostatnio właściciele domów wypowiedzieli pracę dozorcom za to, że zorganizowali się oni w Związku Zawodowym.

W związku z tem zgromadzeni na zebraniu dozorcy domowi wezwali zarząd Oddziału, aby interwenjował w sprawie poprawy ich bytu u Inspektora Pracy i władz administracyjnych.-

Oddział Z.Z.K. w Grajewie.

Dnia 27 ub.m. na zebraniu członków Oddziału Z.Z.K. w Grajewie, odbytym pod przewodnictwem prezesa Dąbińskiego Hipolita, przedłożono kadencję dotychczasowego zarządu Oddziału, któremu wyraźnno podziękowanie za pozytywną działalność.-

Oddział Związku Zaw. Robotników Przemysłu

Na zebraniu członków Oddziału Związku Zawod. Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce dnia 27 ub.m.

/

c/ I n n e.

Oddział Związku Felcze-
rów w Białymstoku.

Dnia 27 ub.m.w Białymstoku odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Felczerów,na którem wybrano do nowego zarządu Grodzickiego Antoniego,Knaupa Jana, Zabłockiego i Kiełko Michała.-

Zebranie lonkietników-
tkaczy w Białymstoku.

Dnia 27 ub.m.w Białymstoku odbyło się zebranie członków sekcji lonkietników tkaczy pod przewodnictwem Grynewejga Jakóba.-Przemawiali Rowiński Zajdel, Zakrym Josel, Bez Ilka i Mielnicki Pejsach w sprawie zaakceptowania umowy pomiędzy elektrownią białostocką i wspomnianą sekcją, dotyczącej ustalenia ceny za energję elektryczną. Ponadto na temże zebraniu postanowiono pracować tylko 5 dni w tygodniu.-

d/ B e z r o b o c i e :

Zamiatyn Łomżyński.

Dnia 27 ub.m. w Łomży odbyło się drugie z kolei zebranie bezrobotnych,na którem Jakób Zamiatyn i Chaim Makowski / bundowcy / wzywali zgromadzonych / około 100 osób / do bojkotowania wyznaniowej gminy żydowskiej i nieprzyjmowania wyznaczonych przez zarząd tej gminy zapomóg.groszowych.- Pozatem zgromadzeni na zebraniu, przeważnie bezrobotni żydzi - postanowili domagać się solidarnie z bezrobotnymi polakami doraźnej pomocy ze strony Magistratu / zasiłki doraźne i urządzenie kuchni dla najbiedniejszych z pośród bezrobotnych /.-

Według danych z dnia 31.ub.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje:osób 6.550,
a mianowicie :

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr BP. 194/29 T.
Dnia 1 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

IX. Strajki.

Strajk personelu technicznego teatru miejskiego w Grodnie.

Z powodu nieotrzymania w ciągu dwóch miesięcy pensji zastrejkował dnia 24 ub.m. personel techniczny teatru miejskiego w Grodnie, wobec czego teatr ten jest nieczynny. Strajkiem kieruje grodzieński Oddział Związku Zawod Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Morderstwo w pow bielskim

Dnia 29 ub.m. na szosie Drohiczyn nad Bugiem - Sokołów w odległości 5-ciu klm. od m.Drohiczyna - w gminie Narojki, powiatu bielskiego, odnaleziono zwłoki zamordowanego mieszkańca wsi Dworakowicze, gminy Narojki - Sadowskiego Jana. - Podejrzani o zamordowanie Sadowskiego Nielipiński Jan, mieszk wsi Tonkiele gminy Narojki i Zagubień Stanisław, mieszk.wsi Mincewo gminy Narojki - zostali zatrzymani.-

Pożar w gmachu Izby Skarbowej w Białymstoku

Dnia 26 ub.m. w lokalu Izby Skarbowej przy ul.Rynek Kościuszki Nr.7 w Białymstoku z niewyjaśnionych narazie przyczyn wybuchł pożar, skutkiem którego spłonęło całkowicie trzecie piętro gmachu. Na piętrze tem mieściło się archiwum i rachuba Oddziału III.Izby Skarbowej. W akcji ratunkowej ogniowe brały udział wszystkie straże miasta Białegostoku oddział wojskowy 42 p.p. , żandarmerja wojskowa, policja i wojsko. Wyniki dotychczasowych dochodzeń nie wykluczają możliwości pożaru z podpalenia.-

-:-:-:-:-:-:-

W ubiegłym tygodniu zanotowano 8 większych pożarów na terenie Województwa Białostockiego. Straty wyrządzone przez te pożary obliczane są na około 180 000 złotych.-

-:-:-:-:-000-:-:-:-:-:-

...WODA STAROSTWEJ

Nr. [illegible] 194/28. I.

Dnia 1 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 5.

81

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP 234/29 T.

TAJNE PILNE

82

Białystok dn 9 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6 za czas od dnia 2 do dnia 9 lutego 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6 za czas od dnia 2 do dnia 9 lutego 1929 roku.

Za Wojewodę:

Kierownik Wydziału Bezp Publ

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam. Ref. Inf. D.O.K. III w Grodnie
15/ " " " " IX w Brześciu n/B
16/ " " " " I w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.234/29.T.
Białystok dnia 9 lutego 1929 r.

83

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6 za czas od dnia 2 do dnia 9 lutego 1929 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Podobnie, jak poprzedni okres sprawozdawczy, ubiegły tydzień nie nastręczył Urzędowi Wojewódzkiemu bardziej charakterystycznych spostrzeżeń. Ruch polityczny wyczerpuje zebranie Komitetu Powiatowego BBWZR. w Białymstoku i poczynania organizacyjne PSL."Piast" w powiecie bielskim, zaś ruch zawodowy akcja organizacyjna Sekretarjatu Okręgowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Białowieży, powiatu bielskiego, zmierzająca do zorganizowania robotników wszystkich ośrodków przemysłu drzewnego w powiecie bielskim i prowadzona równolegle z akcją organizacyjną PPS. oraz pewnego rodzaju walka grodzieńskiego oddziału Związku Zawodowego Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej z sanacyjnemi zarządzeniami Komisarza Kasy Chorych w Grodnie, Korzeniowskiego.-

Z innych przejawów życia ludności na terenie Województwa Białostockiego zasługuje na uwagę odbyty dnia 30 ub.m. w Wołkowysku zjazd rolników powiatu wołkowyskiego, będący niejako pierwszym krokiem do działalności na terenie Województwa Chrześcijańskiego Związku Rolników, któremu zjazd ten widocznych efektów organizacyjnych nie przyniósł.

W stanie bezpieczeństwa publicznego poważniejsze zmiany nie zaszły.-

Stan bezrobocia uległ dalszemu pogorszeniu. Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 31 ub.m. do dnia 7 b.m. wzrosła z 5550 do 5968; liczba ta nie obejmuje bezrobotnych zrekrutowanych na wyjazd do Francji.-

84

Omawiając szczegółowo przebieg odbytego dnia 30.ub.m. posiedzenia komisji teatralnej przy udziale przedstawicieli społeczeństwa, prasa zaznacza że rozwiązanie umowy z dotychczasowym dyrektorem teatru Jaroszyńskim i przejęcie teatru przez Związek Artystów Scen Polskich nie rozwiązuje kwestji dalszego istnienia teatru i zaznacza jednocześnie, że dopóki teatrem kierować będzie skompromitowany na gruncie grodzieńskim Skąpski - w dalszym ciągu zajmować będzie krytyczne stanowisko w sprawach dotyczących teatru miejskiego w Grodnie.-

"Nowe Życie" w nrze 11-ym z dnia 3.lutego 1929 r. zamieszcza artykuł p.t. " Zmierzch dyktatury", w którym nawiązując do ostatnich wypadków w Rosji Sowieckiej Hiszpanji i Litwie Kowieńskiej - zaznacza, że jeżeli nie dziś, to jutro nadejdzie straszna dla dyktatorów fala i, że zmierzch dyktatury jest tak możliwy, jak możliwemi były jej narodziny, poczem konkluduje, że dyktatura, jako forma przejściowa rządzenia państwami, musi ustąpić miejsca stosunkom normalnym i rządom według woli narodów.-

W przeglądzie prasy pismo stwierdza, że Sejm znajduje się na rozdrożu i, że obecna większość sejmowa liberalno-lewicowa rozpoczęła otwartą walkę z kościołem katolickim, przyczem walki tej dopatruje w uchwaleniu przez Sejm ustawy o międzynarodowem prawie małżeńskim, niezgodnem - zdaniem pisma - z prawem kanonicznem, oraz przyjęciu w komisji administracyjnej Sejmu wniosku posła Putka o świadczeniach kościelnych, w czem pismo dopatruje naruszenia konkordatu i w związku z tem zaznacza, że obecna większość sejmowa własnemi rękoma kopie grób dla parlamentaryzmu i Sejmu, który podnosi świętokradzką dłoń na prawa i świętości religijne w olbrzymiej większości obywatli kraju.-

W nrze 12-ym z dnia 7.b.m. - w artykule p.t. " Socjalizm wrogiem katolicyzmu " "Nowe Życie" traktuje obszernie wystąpienie posłów stronnictw lewicy w Komisji

85

Wspólna Praca w nrze 1-ym z dnia 1.b.m. - w artykule p.t. " Z Sejmu " oświetla z punktu widzenia zasad programowych P.P.S. niektóre z będących na porządku dziennym obrad Sejmu projekty ustaw, zaś w artykule p.t. " Rozwiązanie wiecu "/artykuł posła dra M.Czarneckiego / wyjaśnia okoliczności,w jakich rozwiązany został wiec sprawozdawczy posła dra Czarneckiego dnia 30.grudnia ub.r. w Szumowie, powiatu łomżyńskiego,poczem przytacza dosłownie tekst interpelacji, złożonej dnia 15.stycznia b.r.Panu Prezesowi Rady Ministrów przez posłów Z.P.P.S.w sprawie rozwiązania tego wiecu.-
W związku z tem zaznaczam,że przebieg rozwiązania wiecu posła dra M.Czarneckiego dnia 30.grudnia ub.r.w Szumowie przedstawiony został Ministerstwu w sprawozdaniu sytuacyjnem Nr.1. z dnia 5.stycznia b.r. i w sprawozdaniu z dnia 5.lutego b.r. Nr.BP.559/29 T.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.234/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne.

a/ Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.

Powiat Łomżyński. W dniach 1 i 2 b.m. w Łomży odbywał się zjazd powiatowy delegatów ognisk Z.P.N.S.P. Omawiano sprawy zawodowe i wychowania fizycznego młodzieży szkół powszechnych.-

b/ Związek b.Ochotników Armji Polskiej.

Powiat Grodzieński. Dnia 27 ub.m. w Grodnie odbyło się doroczne, walne zebranie Związku b.Ochotników Armji Polskiej, na którem po omówieniu dotychczasowej działalności Związku wybrano nowy zarząd w następującym składzie: kierownik Adam Chomianka zastępca kierownika-Białozerow Władysław sekretarz-Lutomski Józef, zastępca sekretarza-Szmej Adolf, skarbnik - Baran Piotr, oraz na członków zarządu Koncewicz Jan, Łyczkowski Paweł, Dalkiewicz Jan, Koziełło Bolesław i Zdanowicz Stanisław. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Socko Bolesław jako przewodniczący oraz 2-ch członków w osobach: Łyczkowskiego Pawła i Marcinczyka Władysława. W dyskusji nad działalnością poprzedniego Zarządu omawiano ciężkie położenie byłych ochotników, przyczem ułożono plan dalszego działania Związku.-

c/ Związek Podoficerów Rezerwy.

Powiat Grodzieński. Dnia 27 ub.m. w Grodnie odbyło się doroczne, walne zebranie członków oddziału Związku Podoficerów Rezerwy. Po złożeniu sprawozdania przez Zarząd i Komisję Rewizyjną z działalności za rok ubiegły zebrani członkowie uchwalili zupełne zaufanie Zarządowi Głównemu Związku i gotowość podporządkowania się nadal jego zarządzeniom oraz postanowili prosić Zarząd Główny Związku o prze-

kiego, referenta Starostwa Henkla i Komendanta Pow.PP. nadkomisarza Micińskiego.-

Komitet Opieki nad młodzieżą w Grodnie.

Dnia 28 ub.m. w Grodnie odbyło się zebranie organizacyjne Komitetu Opieki nad Młodzieżą, do którego zarządu wybrano: Kaleniewicza, dyrektora państwowej fabryki tytoniowej Swiechowskiego, Badylkesa, Kulikowskiego i Kołeckiego.-

Stowarzyszenie Przedmieść m.Białegostoku.

Dnia 3 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie organizacyjne Stowarzyszenia mieszkańców przedmieść m.Białegostoku pod przewodnictwem Sawickiego Konstantego. Przemawiali: poseł Kosiba, Sawicki, Horodeński i inni, którzy podkreślali konieczność powołania do życia tego rodzaju organizacji w celu poprawy życia gospodarczego mieszkańców przedmieść. Po dyskusji na ten temat przyjęto statut stowarzyszenia i wybrano tymczasowy Zarząd w składzie: Trebiński Jan, Sawicki Konstanty, Znajewski Jan, Horodeński Jan, Sadowski A., Rutkowski A. i Parfjanowicz J.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.234/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

S-nie "Gemiłus Haased" w Szczuczynie.

Dnia 29 ub.m. na zebraniu członków S-nia "Gemiłus Haased" w Szczuczynie ukonstytuował się następująco zarząd S-nia: Rozenman Boruch - prezes Finkielsztejn Rubin - sekretarz i Berman Jankiel - skarbnik.-

T-wo Linas Chacedek w Krynkach.

Na zebraniu dnia 2b.m. do nowego Zarządu Twa Linas Chacedek w Krynkach, powiatu grodzieńskiego zostali wybrani: Nyszt Szloma, Tołczes Lejzer, Lewin Mojżesz, Hjisu Izaak, Gabaj Hirsz, Kapłan Zelik, Rudy Efroim, Zakszejm Barel, Wapner Wolf Kapłan Mejer, Szynder Sender, Iwieński Morduch Rozental Iser, Lifszyc Szaja i Stolarski Boruch wszyscy zamieszkali w Krynkach.-

Stowarzyszenie Kultur-Liga w Bielsku-Podl.

Dnia 2 b.m. w Bielsku-Podlaskim odbyło się zebranie organizacyjne stowarzyszenia "Kultur-Liga", do którego Zarządu wybrano: Bogackiego Chaima, Bagano Symchę, Rakowickiego Josela, Wronę Izaaka i Piekora Elle.

T-wo Kursów Wieczorowych w Zarębach Kościelnych.

Dnia 2 b.m. w Towarzystwie Kursów Wieczorowych w Zarębach Kościelnych, powiatu ostrowskiego odbyła się pogadanka nt."Rozwój gospodarki w Palestynie" Omawiano stan gospodarki w Palestynie przed emigracją żydowską, wpływ emigracji na rozwój gospodarki w Palestynie i obecny stan gospodarki w Palestynie. Mówcy, poalej sjoniści - Góra Wolf, Szlażmyc Pinkus i Frydman Chaim z Zarąb Kościelnych stwierdzali, że Palestyna zawdzięcza swój obecny dobrobyt jedynie emigrantom żydom, którzy stoją kulturalnie wyżej od tubylczej ludności arabskiej.-

89

b/ Litwini.

Powiat Suwalski. Delegat T-wa Św.Kazimierza, Wojciech Subocz /vide aktuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5/ wygłosił w ubiegłym tygodniu odczyty propagandowe w kilku miejscowościach powiatu suwalskiego.

Nastrój słuchaczy odczytów Subocza był dla niego bardzo przychylny.-

c/ Ukraińcy.

Powiat Białostocki: Dnia 2 b.m. w mieszkaniu Leona Makarewicza w Białymstoku /Mazowiecka 50/ odbyło się zebranie członków Ukraińskiego Komitetu ~~Emigracyjnego~~ Emigrantów politycznych pod przewodnictwem Hnojowego Jana, który omawiał historję powstania ukrainy.-

Na zebraniu dnia następnego Leon Makarewicz traktował o dążeniu emigracji ukraińskiej do odwobodzenia Ukrainy od bolszewików i utworzenia samodzielnego państwa ukraińskiego.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 21 ub.m. Sąd Okręgowy w Łomży rozpatrywał sprawę z oskarżenia przeciwko Korytnickiemu Zawelowi i Surkowi Janklowi, oskarżonym o usiłowanie wywieszenia transparentu komunistycznego w dniu 27 marca 1928 r., oraz przeciwko Larmanowi Matysowi, Grynberg Hanie Rywce i Grynberg Esterze Gitli, oskarżonym o współdziałalność z Korytnickim i Surką.

Po zbadaniu świadków Sąd na wniosek prokuratora zmienił kwalifikację czynu w stosunku do wszystkich oskarżonych z art. 129 K.K. na art.102 K.K., oraz postanowił zwrócić sprawę prokuratorowi do przeprowadzenia ponownie śledztwa wstępnego i połączyć ją ze sprawą likwidacji organizacyj komunistycznych, przeprowadzonej w powiecie ostrowskim w dniach od 24 do 26 marca 1928 roku.-

wniosek zebrani uchwalili rezolucję wzywającą kolejarzy do nieustannej pracy i solidarnego organizowania się w Z.Z.K. oraz domagającą się poprawy bytu dla wszystkich pracowników kolejowych.

Następnie wybrano nowy Zarząd Oddziału oraz delegatów na zjazd okręgowy i krajowy. Szczegóły w tej materji podane zostaną w następnem sprawozdaniu.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Czyżewie.

Do nowego Zarządu Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Czyżewie pow. wys. mazowieckiego zostali m.in. wybrani Kuszer Hersz prezes i Jabłonko Jankiel wiceprezes, obaj poszlakowani o działalność komunistyczną.

W dniach 1 i 2 b.m. w lokalu Związku wygłosili odczyty m.in. "O przyrodzie" "O literaturze" i "Sąd literacki nad powieścią "Matka złodzieja" bundowcy Lampart Szmul i Wiktor Aron, karani sądownie za działalność komunistyczną.

Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie.

Dnia 29 ub.m. odbyło się w Grodnie zebranie członków miejscowego Oddziału Związku Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej, na którem po omówieniu szeregu spraw organizacyjnych dokonano wyborów nowego zarządu w następującym składzie: Hormatowski Bolesław, Skowroński Stanisław, Wnuk Antoni, Kulik Abram, Bohaterewicz Karol, Zdankiewicz Piotr, Tauber Abram, Zawistowski Józef, Tomaszczyk Michał, Krajgelówna Jadwiga, Kornacz Michał, Leonkiewicz Wiktorja, Jan Wiktor, Nieprzachski Szmul, Klimowicz Józef, Mazurkiewicz Leon i Grybow Włodzimierz - członkowie, oraz Weinach Samuel, Wołąsewicz Dominik, Szmalcuj Mordchel, Jurgielewicz Julian, Nowiczuk Jan, Stoczkowska Eugenja, Surmacz Józef, Szulak Jakób i Kieda Jan - zastępcy.

Zarząd ten ukonstytuował się następująco: Skowroński Stanisław - prezes, Mazurkiewicz Leon - wiceprezes, Krajeński Kazimierz - sekretarz i Kulik Abram - skarbnik.

Ponadto zebrani uchwalili budżet Oddziału na rok 1929 w sumie 9 072 zł. oraz wybrali Skowrońskiego Stanisława - jako delegata do Zarządu Głównego Związku i delegatów na kon-

bytu kolejarzy i kwestji organizowania się ich w s. K.P. Występujących opozycyjnie członków Z.Z.K., zmuszono do opuszczenia zebrania.-

c/ Związki Chrześcijańskie.

Stowarzyszenie Robotników Katolickich.

Dnia 2 b.m. w Białymstoku odbyło się poświęcenie sztandaru Stowarzyszenia Robotników Katolickich i akademja ku uczczeniu XXI rocznicy powstania Stowarzyszenia.-

Akademję zagaił ks. dziekan Chodyko, poczem przemawiali - poseł Urbański, który scharakteryzował obecny rozwój organizacyj robotniczych i trwające walki wśród robotników, pozostających pod wpływami stronnictw lewicowych i komunizujących, oraz Miodunowski Ludwik, który określił powstanie i rozwój Stowarzyszenia Robotników Katolickich. W czasie wbijania gwoździ w drzewce sztandaru okolicznościowe przemówienia wygłosili - prezydent m. Białegostoku, Hermanowski i poseł Błażejewski.-

d/ Związki Rzemieślnicze i Cechy.

Cech cieśli i murarzy w Grajewie.

Dnia 3 b.m. w Grajewie odbyło się pod przewodnictwem Dryżby Jana zebranie cechu cieśli i murarzy, na którem omawiano sprawy organizacyjne.-

Cech krawców, kuśnierzy i innych w Białymstoku.

Dnia 5 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie majstrów cechu krawców kuśnierzy, czapników i modystek pod przewodnictwem Maksymowicza Romana, na którem wybrano zarząd cechu w składzie: Płoński Izaak - starszy cechu, Czapliński Josel - podstarszy cechu, Lew Notte, Gabaj Wolf, Kruglakow Mojżesz, Pesin Fejga, Bardasz Icko, Barkuski Izrael, Rubinsztejn Estera, Furman Rubin i Migdal Noach - członkowie, oraz Płoński Izaak - jako delegat na mający się odbyć w Warszawie zjazd rzemieślników.-

/

93

Wojewoda Białostocki
BP. 234/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

IX. S t r a j k i.

Strajk personelu technicznego teatru miejskiego w Grodnie.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

Trwający od dnia 24 ub.m. strajk personelu teatru miejskiego w Grodnie nie został dotychczas zlikwidowany.-

W związku z przejęciem teatru przez Zrzeszenie Artystów Scen Polskich prowadzone są obecnie pomiędzy Zrzeszeniem i strajkującymi pertraktacje, w których wyniku strajkujący mają w najbliższych dniach przystąpić do pracy na nowych warunkach.-

Konstantego Gałaszewskiego, stróża majątku i Annę Podgórską, Dójkę krów, z których Gałaszewski, znajdując się w pobliżu miejsca zbrodni i będąc zaalarmowany strzałami około mieszkania rządcy Swierzyńskiego, podszedł do miejsca zbrodni, natknął się na morderców, obserwował co się dzieje i, mając zupełną możność wszczęcia alarmu, zachował się biernie, jak gdyby nic nie zaszło, co nasuwa podejrzenie, że poznał zbrodniarzy, lecz pozwolił im ujść bezkarnie.- Badany przez policję - Gałaszewski odmawia zeznań, dotyczących bezpośrednio faktu zbrodni, a przeciwnie małowartościowemi zeznaniami chce skierować dochodzenia na fałszywe tory.-

Dójka krów, Podgórska wszedłszy do mieszkania Swierzyńskich w momencie dokonywania zbrodni, natknęła się na jednego z morderców, a widząc leżące trupy, cofnęła się najspokojniej, nie zaalarmowała nikogo o zauważonym fakcie, lecz udała się do obór i tam rozpoczęła dojenie krów. Z zachowania się jej wynika, że zna ona dobrze morderców, przy konfrontacji Podgórska zachowuje się cynicznie.-

Również fakt pozostawienia jej przy życiu przez morderców, aczkolwiek znalazła się ona na miejscu zbrodni w chwili jej dokonywania - świadczy, że zbrodniarze darzyli ją swem zaufaniem.-

Dnia 1 b.m. o godz.4-ej min.30 w nocy pełniący służbę w majątku Porytem przodownik P.P., Stanisław Jeż zauważył łunę w kierunku północno-zachodnim na polach majątku w odległości pół kilometra od zabudowań folwarcznych. Delegowani natychmiast na miejsce pożaru szeregowi P.P. stwierdzili, że pali się sterta włomy, stanowiąca własność majątku i, że z pod sterty wystają kończyny dolne człowieka.- Szeregowi ci wyciągnęli z płonącej sterty nawpół zwęglony szkielet ludzki. Z pozostałych resztek ubrania na szkielecie, budowy szkieletu i zeznań świadków wynika, że jest to szkielet głównego sprawcy mordu, Józefa Nowickiego, który po dokonaniu mordu zbiegł. W toku dalszych poszukiwań znaleziono w zgliszczach stretv rewolwer systemu "Brauning" hiszpański klb.7,65 mm. z opaloną rękojeścią.- Rewolwer ten odpowiada zupełnie re-

25

95

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 234/29.T.
Dnia 9.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

XI. Sprawy graniczne.

N e g a t y w n y

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP.234/29.T.
Dnia 9.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 6. 96

XIII. V A R I A.

Poświęcenie gmachu Sejmikowego gimnazjum koedukacyjnego w Ostrowi-Maz.

Dnia 1.b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej przy udziale Pana Wojewody Kirsta jako reprezentanta Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego, wizytatora szkół okręgu szkolnego warszawskiego, Gadomskiego, oraz przedstawicieli władz administracyjnych wojskowych, samorządowych, nauczycielstwa i społeczeństwa odbyło się w Ostrowi-Mazowieckiej uroczyste poświęcenie gmachu Sejmikowego gimnazjum koedukacyjnego. Aktu poświęcenia dokonał ks kanonik dr. Wiesielski, poczem odbyły się - uroczysta akademja i otwarcie wystawy powiatowej, obrazującej działalność gospodarczą samorządu powiatowego i prace szkolne. Część wystawionych eksponatów przeznaczona jest na powszechną wystawę krajową w Poznaniu.-

W czasie objadu, wydanego w salach ratusza - Pan Wojewoda Kirst wygłosił dłuższe przemówienie, w którem podkreślił uznanie swe dla poczynań samorządu powiatowego powiatu ostrowskiego, wezwał wszystkich działaczy społecznych do zgodnej współpracy, oraz pogłębienia rozpoczętej pracy w dziale akcji społecznej, meljoracji i zagadnień rolnych. -

Z okazji uroczystości szkolnych w powiecie ostrowskim w dniu 1 b.m. Pan Wojewoda Kirst wysłał dnia 1.b.m. następujący telegram do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

" Przesyłam Panu Prezydentowi złożone na moje ręce wyrazy głębokiej czci i wdzięczności przedstawicieli społeczeństwa ostrowskiego, zgromadzonych na uroczystej akademji szkolnej z racji poświęcenia gmachu gimnazjum koedukacyjnego sejmiku ostrowskiego, za łaskawe nadanie szkole Swego Najdostojniejszego Imienia.-

/

Zdaniem Wielowiejskiego - nie wszystko zostało jeszcze zrobione, dużo pozostaje do zrobienia, niemniej jednakże zdecydowana wola Rządu, popieranie przezeń inicjatywy prywatnej i wciąganie w orbitę działań Rządu całego społeczeństwa - rokują na przyszłość jak najlepszą nadzieję, co uznają nawet nieprzychylni do Rządu usposobieni.- Wielowiejski oświadczył dalej, że podniesienie gospodarcze kraju zależy w pierwszej mierze od podniesienia rolnictwa, co uskutecznione być może na drodze zbudowania ścisłej współpracy większych i mniejszej własności ziemskiej. Wreszcie Wielowiejski wskazał na te trudności, jakie w swej przemyślanej pracy napotykają ze strony opozycji Rząd i B.B.W.z R., poczem dementował szczegółowo zarzuty, czynione Rządowi ze szkodą dla Państwa.-

Następny mówca, b.poseł Ozimina przekonywał zebranych, że wspólny wysiłek większej i mniejszej własności ziemskiej na kresach wschodnich przy wydatnej pomocy Rządu doprowadzi niewątpliwie do podniesienia kultury rolnej i jako przykład stawiał Poznańskie, które zgodnie z wysiłkiem całego społeczeństwa zachowało w okresie niewoli kulturę narodową i podniosło ją tak, że dziś przoduje całej Polsce w ogólnym wysiłku o lepsze jutro dla kraju.-

W dyskusji nad referatami Wielowiejskiego i b.posła Oziminy stwierdzono stały wzrost zaufania do Rządu i B.B.W.z R.wśród społeczeństwa. Wysunięty w toku dyskusji projekt utworzenia Związku rolników pow.wołkowyskiego, któryby pozostawał w kontakcie z Chrześcjańskim Związkiem Rolników, upadł wskutek rozbieżności zdań uczestników zjazdu. Również nie dokonano na zjeździe wyboru 10-ciu mężów zaufania rolników pow.wołkowyskiego, przewidzianego w programie obrad zjazdu.- Ustalono jedynie listę kandydatów na wspomnianych mężów zaufania.-

Obecnych na zjeździe było około 50 osób.-

-/-

98

D o d a t k o w o .

Zjazd Starostów.

W dniach 5 i 6 b.m. pod przewodnictwem Pana Wojewody odbył się zjazd Starostów Powiatowych Województwa Białostockiego. Wyczerpany całkowicie program zjazdu obejmował wszystkie dziedziny życia ludności na terenie Województwa, specjalnie zaś uwzględniał sprawy rolnictwa samorządowe i weterynarji.-

W obradach zjazdu dnia 5.b.m. brał udział Generalny Inspektor Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, dr. Hryszkiewicz .-

Zebranie robotników fabryki tytoniowej w Grodnie.

Dnia 4 b.m. w Grodnie odbyło się zebranie robotników tytuniowych z Grodna przy udziale sekretarza generalnego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Tytuniowego Adynowskiego z Warszawy. Na zebranie przybyło około 120 robotników. Głównym tematem obrad była sprawa zwolnienia 6-ciu robotników z Państwowej Fabryki Wyrobów Tytoniowych w Grodnie, których Dyrekcja Fabryki, mimo poczynionych starań ze strony Związku Zaw., nie chce przyjąć z powrotem do pracy. Na wstępie zebrani robotnicy zaproponowali wybrać delegację, któraby udała się do Warszawy do Ministerstwa Skarbu z prośbą, by Ministerstwo skłoniło Dyrekcję Fabryki do przyjęcia z powrotem rzekomo niesłusznie zwolnionych robotników. Członek Rady Klasowych Zw.Zaw., Mazurkiewicz Leon i sekretarz generalny Związku Tytoniowego Adynowski sprzeciwili się tej propozycji, wyjaśniając zebranym, że w tej sprawie już Związek wysłał delegatów z interwencją do Ministerstwa Skarbu, co jednak nie odniosło żadnego skutku.i z tego względu zaproponowali zebranym zwołanie dnia 11 b.m. większego zebrania, na którem powzięta ma być uchwała, upoważniająca delegatów do ponownego zażądania od Dyrekcji Fabryki przyjęcia do pracy zwolnionych 6-ciu robotników z tem, że o ile żądanie to nie zostanie uwzględnione, wówczas wszyscy robotnicy Fabryki Tytoniowej w Grodnie akcję Związku poprą jednogodzinnym włoskim strojkiem.

zapewnił, że użyje swych wpływów celem poparcia tej akcji.

Równocześnie ks. dziekan Bokszczanin zapewnił Starostę Powiatowego w Sokółce o całkowitej lojalności względem władz.

Według planu Komitetu organizacyjnego / wyborczego / zjedn. listy polskiej, lista ta ułożona zostanie w ten sposób, by przypadły z niej mandaty: 3 B.B.W.z R., 3 P.P.S., 2 P.S.L. "Piast" i 4 grup bezpartyjnych.-

Akcja centrali wydawnictw antykomunistycznych.

Dnia 30. ub. m przybyli do Grodna przedstawiciele Centrali wydawnictw antykomunistycznych w Warszawie - Jaxa Chamiec i Wiktor Szczawiński, którzy rozlepili na ulicach miasta plakaty z odpowiedniemi ilustracjami, oraz rozkolportowali większą ilość egzemplarzy jednodniówki p.t. " Sztandar Komunizmu ".-

Białystok, dnia 9. lutego 1929 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Z.I.

100

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.Ref. 286/29.T.

TAJNE PILNE.

Białystok, dn. 16. lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7. za czas od dnia 10 do 16. lutego 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu IX.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7. za czas od dnia 10 do 16. lutego 1929 roku.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie,
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku.
" " " " " w Łomży
" " " " " w Suwałkach
Szt. Ref. Inf. D.O.K. III. w Grodnie
" " " " IX. w Brześciu n/B.
" " " " I. w Warszawie
Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 286/29.T.
Białystok, dnia 16 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 7. za czas od dnia 10 do 16 lutego 1929 roku.

I. Sytuacja ogólna.

W życiu politycznem na terenie Województwa Białostockiego panował w ubiegłym tygodniu - najprawdopodobniej z powodu silnych mrozów niemal zupełny zastój, zaś poza bowiem niewielkiem zebraniem Stronnictwa Narodowego przy udziale posła Staniszkisa w powiecie Łomżyńskim, innych przejawów ruchu politycznego nie było.-

Z pośród mniejszości narodowych największą ruchliwość wykazali żydzi, którzy z szeregu powiatów rozwinęli dość szeroką akcję kulturalno-oświatową.-

Żywioły antypaństwowe na zewnątrz swej działalności nie przejawiły.-

Ruch zawodowy wyczerpują akcja organizacyjna Związku Zawodowego Przemysłu Drzewnego w powiecie bielskim oraz szereg zebrań innych związków zawodowych.-

Skutkiem silnych mrozów stan bezrobocia uległ dalszemu pogorszeniu, liczba bowiem bezrobotnych w czasie od dnia 7 b.m. do 14 b.m. wzrosła z 5.968 do 6.026.

Stan bezpieczeństwa publicznego pogorszył się pod względem przestępczości kryminalnej w powiecie augustowskim, grodzieńskim, natomiast w dziedzinie przestępczości politycznej stan bezpieczeństwa publicznego jest zadawalniający.-

Sprawiedliwości Carowi z powodu wprowadzenia w życie ustawy o sądownictwie, a następnie w dalszej treści jest umieszczona następująca wzmianka:

" Wielkie zainteresowanie i powszechne uznanie zyskała mowa prezesa Klubu Narodowego, prof.Rybarskiego, który w rozprawie budżetowej na podstawie dokładnych wiadomości przedstawił smutny obraz gospodarki i błędy obecnego rządu.Zarzucając brak oszczędności w wydatkach, prof.Rybarski zwrócił uwagę na to,że najsilniej wzrosły wydatki, którymi osobiście gospodarzyli ministrowie /fundusz dyspozycyjny/. Z sumy 12 miljonów w r. 1926 wzrosły one obecnie do 26 miljonów. Wydatki i podatki wzrosły z zawrotną szybkością, a poprawy w żadnym kierunku nie widać. Położenie gospodarcze ciężkie, o kredyt, nawet drogi, ciężko, opłaty na skarb państwa i samorządy wysokie, liczba bezrobiedaków wzrosła, na terenie międzynarodowym znaczenie Polski upadło, przestępczość wzrosła, mniejszości narodowe, którym się schlebiało, coraz gwałtowniej występują przeciw Polsce.

Programu naprawy gospodarczej i politycznej rząd przewrotu majowego nie ma. Wszelkie zapowiedzi z roku 1926 prysły, jak bańki mydlane. Nie zniszczono, ale raczej zwiększono partyjnictwo i nadużycia. Uzdrowienie moralne przy kiepskich lekarzach zbankrutowało."

Przy omawianiu poszczególnych działów gospodarki państwowej przedewszystkiem zwrócił uwagę prezes Rybarski na pęd obecnego rządu do zwiększania przedsiębiorstw państwowych, nie opłacających podatków, z których wiele jest źle gospodarowanych i niszczą one szereg warsztatów pracy, które są podstawą bogactwa narodowego. Mówiąc o stosunku rządu do rolnictwa, przypomniał, że rząd urzędowo stwierdził dobry urodzaj w tym roku. Mimo tego sprowadzono w ostatnich czterech miesiącach wielkie ilości zboża, około 39 tysięcy tonn pszenicy, 17 tysięcy tonn żyta i około 10 tysięcy tonn owsa i to wiele zboża z Niemiec, które powinny zboże kupować w Polsce. Ten najazd obcego zboża obniżył ceny na wytwory rolne w Polsce. P.Minister Rolnictwa uważa to za pożądane, gdyż wysoki zysk odbiera chęć do pracy. Rząd zapomina o tej prawdzie, że jak rolnik w Polsce ubożeje

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 286/39.I.
dnia 16 lutego 1939 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński: Dnia 3/II.r.b. we wsi Szczepankowie na plebanji u ks.proboszcza Matuszczyka odbyło się zebranie Koła parafjalnego Stronnictwa Narodowego, na które zjawiło się 35 osób za innemi zaproszeniami. Przybyły na to zebranie poseł Staniszkis wygłosił obszerny referat, charakteryzujący ostatnie prace Sejmu oraz obecną sytuację gospodarczą, przyczem zaznaczył, że obecny Rząd nie ma wytkniętego planu gospodarczego, wobec czego życie gospodarcze nie rozwija się normalnie, a rolnictwo jest najbardziej upośledzone. W końcu nawoływał do organizowania się w Stronnictwo Narodowe, które, jak się wyraził, idzie najprostszą drogą.-

Na 17.II. zapowiedziany został w m.Łomży wiec Stronnictwa .-

b/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast"

Powiat Bielsk-Podlaski.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

Do zarządu nowopowstałego koło P.S.L."Piast" we wsi Miłkowice-Maćki, gm.Narojki zostali wybrani: Twarkowski Antoni - ze wsi Miłkowice-Maćki - prezes, Putkowski Kazimierz ze wsi Rotki, gm.Narojki - zastępca prezesa, Łopucki Edward ze wsi Korzeniówka, gm.Narojki - sekretarz i Kłopotowski Władysław ze wsi Korzeniówka, gm.Narojki - skarbnik.-

---

H.P.

B/ Związek Ochotników Wojsk Polskich.

Powiat Sokólski: Dnia 10 b,m, odbyło się zebranie Związku Ochotnik Wojsk Polskich, na którem dokonano wyboru zarządu na ro bieżący. W skład zarządu weszli Józef Grzywno - prezes, Antoni Świerczewski - wiceprezes.-

c/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Sokólski: We wsi Gliniszcze powstał Oddział Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Do Zarządu Oddziału zostali wybrani Edward Kozłowski, Jan Szczesiul, Franciszek Olechno, Franciszek Szczesiul, Jan Olechno, Marcin Panasewicz.-

d/ Stowarzyszenie Koła Młodzieży Wiejskiej.

Powiat Łomżyński: Dnia 8 b.m. odbyło się we wsi Puchały przy udziale 30 osób zebranie członków Koła Młodzieży Wiejskiej, na którem omawiano sprawy organizacyjne.-

e/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Powiat Bielsk-Podlaski: We wsi Nałogi, gm.Wyszki zostało zorganizowane Kółko rolnicze, do którego zapisało się 30 osób. Do Zarządu Kółka zostali wybrani: Stalewski Juljan-prezes, Mateuszuk Piotr - z-ca prezesa, Misiuk Paweł - sekretarz i skarbnik,oraz Jaroszuk Władysław, Stalewski Stanisław, Jaroszuk Jan i Kruszewski Władysław - jako zwykli członkowie. Komisję rewizyjną Kółka stanowią : Kruszewski Józef, Stalewski Aleksander i Misiuk Onufry.

Powiat Grodzieński: W dniu 7 b.m. w Kółku rolniczem w Mostach odbył si odczyt na temat rolnictwa,wygłoszony przez instruktora Kółek rolniczych Sejmiku Powiatowego. Zebrani członkowie i sympatycy Kółka rolniczego odczytu wysłuchali z zainteresowaniem. Prelegent w zwięzłych słowach zasma

Wojewoda Białostocki
Nr.BPc 286/29.T.
Dnia 16 lutego 1929 roku.

9

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7

101

V. Sekty religijne.

Misja Barbikańska w Grodnie.

W dniu 9 b.m.do lokalu Misji Barbikańskiej w Grodnie przy ul.Kościelnej Nr.1 przybyło około 30-t osób młodzieży żydowskiej składającej się po części z sympatyków komunizmu i organizacji sjonistycznej celem wysłuchania wykładów kierownika filji Misji Barbikańskiej o idei nawracania żydów na chrześcijaństwo. W trakcie wykładów zebrani komuniści i sjoniści podnieśli krzyk i hałas, chcą rozbić w ten sposób zebranie, jednak kierownikowi filji przy pomocy swoich zwolenników udało się awanturujących się żydów usunąć z sali i wykłady dalej prowadzić. Filja misji Barbikańskiej w Grodnie spotkała się z wrogiem stanowiskiem ogółu żydów, którzy wszelkiemi sposobami starają się ją zwalczać. Omawiane zajście było prawdopodobnie dziełem starszych żydów, którzy młodzieży posługują się jako narzędziem przy zwalczaniu działalności Misji Barbikańskiej.-

Sekta Kościoła Narodowego w Łomży.

Wpływy sekty Kościoła Narodowego w Łomży nawet wśród przychylnie usposobionej do niej klasy robotniczej poczynają słabnąć. Na odprawiane w Domu Ludowym przez wymienioną sektę nabożeństwa zjawia się coraz mniej wyznawców, a w nabożeństwie 13.II. wzięło udział zaledwie 13 osób.-

Na uwagę zasługuje odczyt, który dnia 5 b.m. wygłosił w Grodnie rabin wojskowy Sztajnberg. W odczycie swym na temat " Rola kobiety w świecie od wieków starych do czasów obecnych" omówił Sztajnberg rolę kobiety żydowskiej w życiu domowem i społecznem za czasów dawniejszych, przyczem ostro krytykował emancypację kobiet, dowodząc, szkodliwości tego zjawiska dla ogółu społeczeństwa żydowskiego.-

b/ B i a ł o r u s i n i .

owiat Grodzieński:

We wsi Jodzieże, gminy Hołynka wszczęła się agitacja za otwarciem szkoły białoruskiej.- Z inicjatywy byłych hromadowców Jana Auchimieni i Jana Bućko zbierane są wśród białorusinów deklaracje. Bućko Jan zbierał od poszczególnych gospodarzy składki po 50 groszy i jeździł do Grodna po zakup druków oraz załatwiał wszelkie formalności związane ze staraniem o otwarcie szkoły białoruskiej.-

owiat Wołkowyski :

W dniu 3.II.b.r. we wsi Krynki - Wielkie, gminy Świsłocz, odbyło się zebranie członków miejscowego hurtka T.S.B. pod przewodnictwem prezesa Zacharczuka Makara.- Po zagajeniu zebrania, Zacharczuk przedstawił obecnym sprawozdanie kasowe na 1928 rok, wyszczególniając drobnostkowe sumy przychodu oraz rozchodu na poszczególne przedmioty dostarczone T.S.B., dalej zaznaczył, że wielu członków zalega w płaceniu składek i innych ofiar, co ujemnie wpływa na rozwój i dalsze udoskonalenie w zaopatrzeniu bibljoteki w książki i inne dzieła wybitnych poetów białoruskich. Następnie Zacharczuk przedstawił zebranym tę dodatnią stronę, jaka daje ośrodek oświatowy T.S.B., oraz jakie korzyści odnosi się, czytając różnego rodzaju dzieła naukowe, powieści i książki ogólno - kształcące, twierdząc, iż liczba książek naukowych powiększy się w bibljotece T.S.B., ponieważ rada gminna w Świsłoczy, na posiedzeniu budżetowem na rok 1929/30

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 286/29.T.
Dnia 16.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ P. P. S. Lewica.

Powiat Białostocki:

Dnia 10 b.m. odbyła się w Białymstoku konferencja Gryglasa Kazimierza, sekretarza O.K.P.P.S.Lewicy z Żagliń skim Pawłem, który przez Centralny Komitet Wykonawczy P.P.S.Lewicy został mianowany instruktorem P.P.S.Lewicy dla Związków Zawodowych.w Białymstoku.-

Na konferencji tej omawiano sprawę wyboru zarządu Związku Zawodowego Szewców Nr.2, który znajduje się pod wpływami P.P.S:Lewicy,a następnie sprawę przeprowadzenia podwyżki cennika szewckiego. Podwyżka wynosić ma około 1 zł.50 gr.na parze obuwia niskiego, a 50 gr. na parze obuwia damskiego. Termin ogólnego zebrania dla wyboru zarządu na tej konferencji nie ustalono.-

b/ Wyrok sądowy.

Dnia 14 b.m. Sąd Okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę Badasza Fejkela, oskarżonego z art.102 K.K., który w dniu 12.lipca 1928 roku na stacji kolejowej Białystok został zatrzymany z transportem literatury komunistycznej. Wyrokiem tegoż Sądu został Badasz Fejwel skazany na 4 lata ciężkiego więzienia,-z zaliczeniem 7 miesięcy aresztu prewencyjnego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

ca skarbnika - Matros Michla, wszyscy wyznania mojżeszowego w wieku od lat 18 do 20, podejrzani o komunizm.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Dnia 7 b.m. w lokalu Rady Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży odbyła się pogadanka dla robotników żydowskich p.t. " Literatura i przekłady żydowskie". Przemawiali: Mortko Possesorski, Rachmiel Sztejgman i Sora Rozen /bundowcy/ oraz Izaak Bramson /komunista/. Pogadanka miała charakter popularnej dyskusji literackiej.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Czyżewie.

W dniach 8 i 9 b.m. w lokalu Związku Zawodowych Robotników Przemysłu Odzieżowego w Czyżewie powiatu sydlco - mazowieckiego odbyły się odczyty wygłoszone przez Wattera Arona i Lamparta Szmula na temat " O historji powszechnej" oraz ,"o przyrodzie i literaturze"

b/ Związek niższych funkcjonarjuszy państwowych.

W dniu 10 b.m. zapowiedziany Wojewódzki zjazd przedstawicieli Związków niższych funkcjonarjuszy państwowych Województwa Białostockiego nie odbył się z powodu nie przybycia delegatów, natomiast przybył Generalny Sekretarz Głównego Zarządu z Warszawy Karol Mazgaża, który odbył posiedzenie z członkami Związku z Białegostoku. W krótkich słowach mówił dotychczasową pracę Głównego Zarządu, zadania Związków, oraz zapoznał zebranych z nową ustawą uposażeniową, która jest w opracowaniu. Zebranie odbyło się przy udziale 15-tu osób.-

c/ Związki rzemieślnicze.

Zrzeszenie Rzemieślników Chrześcijan w Sokółce.

Dnia 10.II. 1929 roku w lokalu Powiatowego Zrzeszenia Rzemieślników Chrześcijan w Sokółce, odbyło się zebranie tegoż Zrzeszenia przy udziale 16-tu członków. Na zebraniu dokonano wyboru kandydatów do przyszłej Rady Miejskiej zostali wybrani: Sędzia Grodzki Urbański Jan i Grzywno Józef.

a/ B e z r o b o c i e .

Na zasadzie Uchwały Rady Miejskiej w.Białegostoku dnia 22 ub.m. Magistrat wyasygnował 14.000 złotych dla bezrobotnej ludności. Bezrobotni, którzy nie korzystali z żadnych zasiłków, i zostali zarejestrowani w P.U.P.P. do dnia 15 stycznia 1929 r. otrzymają po 100 kg. węgla na rodzinę.

W m. Zambrowie utworzony został Komitet niesienia pomocy doraźnej biednej ludności, która skutkiem panujących mrozów znalazła się w ciężkich warunkach. Skład Komitetu stanowią ks.Majewski, oraz panie Wróblewska i Wojdalska, które zajmują się zbiórką ofiar pieniężnych i datków w naturze na rzecz najbardziej potrzebujących pomocy.

Według danych z dnia 14 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostaje bez pracy 6.206 osób a mianowicie:

Powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi:
augustowski	57	-	7	23
białostocki	4480	-	366	1549
grodziński	1161	-	75	175
łomżyński	288	-	91	83
sokólski	35	-	-	-
wołkowyski	185	95	-	-

Wymienieni po przeprowadzeniu dochodzenia w dniu 8 b.m. zostali zwolnieni, sprawa zaś zostanie przekazana do dyspozycji Prokuratora.-

W tymże dniu o godz.13-ej do pracowni krawieckiej Cygielnickiego Dawida przy ul. Rybny - Rynek Nr.20 wkroczyło około 20 strajkujących krawców - czeladników, którzy pobili znajdującego się tam terminatora krawieckiego Grzybko Władysława usuwając go od pracy.-

Zatrzymano: Lewitana Ichoka, zam.przy ul.Białostoczańskiej Nr.23, Midlera Arona, zam.przy ul.Suchej Nr.4 i Miedownika Jutkę, zam.przy ul. Suchej Nr.6. Zatrzymanych łącznie z dochodzeniem przekazano do dyspozycji Sędziego Śledczego I-go rewiru na m.Białystok.-

siłowanie usunięcia
d pracy.

W dniu12 b.m. do Żydowskiej Kasy Pożyczkowej w Białymstoku, Sienkiewicza 34, wtargnęło 2-ch członków Miejscowego Zw.Pracowników Biurowych i Handlowych, Nejman Abram,zam. przy ul.Sobieskiego Nr.3 i Lampert Izrael,zam.przy ul.Sienkiewicza Nr.5, chcąc usunąć pracującego tam kasjera Puniańskiego za to, że nie jest on członkiem Związku i objął posadę w dn.7 b.m. wbrew decyzji Zarządu Zw.Zawod.Pracowników Biurowych i Handlowych. Dochodzenie prowadzi się.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

go, wyrwał się z rąk wyżej wymienionych i wyskoczywszy na korytarz urzędu wystrzałem z tegoż rewolweru pozbawił się życia. Ciężko rannemu Piątkiewiczowi udzielił pomocy miejscowy lekarz kolejowy. Trup Drozdowskiego został zabezpieczony na miejscu do dyspozycji władz sądowych.-

Kradzież w hurtowni tytoniowej w Grodnie.

W nocy z dnia 30 na 31 stycznia b.r.w hurtowni tytoniowej Romana Jastrzemskiego, mieszczącej się w Grodnie przy ul. Magistrackiej Nr.9, dokonano kradzieży wyrobów tytoniowych ogólnej wartości 6624 zł. Sprawca dostał się najprzód do sąsiadującej z hurtownią introligatorni, skąd wyciął w ścianie z desek otwór i wyniósł przez tenże otwór 5 skrzyń z tytoniem i papierosami. Dochodzenie prowadzi Wydział Śledczy.w Grodnie.-

Pożar w kościele parafjalnym w Wołkowysku.

W dniu 7.II.29 r. o godz. 19-ej w kościele parafjalnym w Wołkowysku wybuchł pożar,w czasie którego spalił się doszczętnie kościół za wyjątkiem ścian bocznych murowanych. Przeprowadzonem dochodzeniem ustalono, że pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem przez służbę kościelną. Według określenia ks.dziekana, straty spowodowane pożarem wynoszą minimalnie 500.000 zł. Kościół był zaasekurowany w Polskiej Dyrekcji Ubezp.Wzajemnych w Białymstoku na sumę 40.000 zł. Ofiar w ludziach nie było.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

Nr.B. 286./29.T. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

z 16 lutego 1929 roku.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Wyrok Sądowy.

W dniu 7 lutego b.r. odbyło się w Sądzie Okręgowym w Suwałkach rozprawa sądowa przeciwko obywatelowi litewskiemu Aleksemu-Edmundowi Basiukiewiczowi, oskarżonemu o szpiegostwo na rzecz Litwy. Basiukiewicz został skazany na pięć lat ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego od kwietnia 1928 r.-

Kagana - drukera, Zelika Szewca - krawiec i Gierszona Żukowskiego - garbarz.-

Według posiadanych informacyj sjoniści, ortodoksi oraz Zw.Kupców Żydowskich mają złożyć jedną wspólną listę. Przedstawiciele tej listy prowadzą pertraktacje z miejscowymi działaczami "Bundu" o przyłączenie się do ich listy.-

W związku z oświadczeniem się prezesa Związku Zawod. Robotników Przemysłu Garbarskiego Jana Jackiewicza, za jedną wspólną polską listą, o czem donosiłem w poprzedniem sprawozdaniu, w Związku tym nastąpił rozłam. Wobec zarzutów stawianych Jackiewiczowi ze strony członków Związku, Jackiewicz wystąpił z Związku.-

Skutki silnych mrozów.

W dniu 14.b.m. wieczorem pracownik kolejowy na 175 klm. szlaku Białystok - Grodno, na polach wsi Białostoczek znalazł zamarzniętego trupa nieznanego mężczyzny, przy którym żadnych dokumentów nie znaleziono. Trup został przewieziony do kostnicy św.Rocha.-

W powiecie ostrowskim zanotowano kilka a w powiecie kolneńskim nawet kilkadziesiąt wypadków zamarznięcia żywego inwentarza skutkiem silnych mrozów.-

W powiecie kolneńskim od dłuższego już czasu przerwaną jest w wielu miejscach komunikacja kołowa, oczyszczenie zaś zasp śnieżnych wobec ciągłych zadymek i silnego mrozu jest uniemożliwione.-

Silny mróz poczynił również dotkliwe szkody w połączeniach telefonicznych.-

Budowa szpitala dla umysłowo-chorych w Choroszczy.

W dniu 13 b.m. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego odbyło się posiedzenie Tymczasowego Zarządu Związku Celowego Budowy Wojewódzkiego Szpitala dla umysłowo - chorych.-

Po szczegółowej dyskusji uchwalono wydelegować do Warszawy pp.: przewodniczącego dr.Brodowicza i Starostę Wołkowyskiego Rustachiewicza, celem zasięgnięcia informacyj o uzyskaniu pożyczki dla celów Związku.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.RP. 337/29.T.

Białystok, dn. 27. lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8. za czas od dnia 17 do 23. lutego 1929 roku.

TAJNE - PILNE

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8. za czas od dnia 17 do dnia 23-go lutego 1929 roku.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III.w Grodnie
15/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
20/ Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 337/29.T.
Białystok, dnia 23 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr. 8.
za czas od dnia 17 do dnia 23 lutego 1929 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym - w życiu politycznem na terenie Województwa Białostockiego panował w ubiegłym tygodniu niemal zupełny zastój, niewątpliwie z powodu trwających mrozów i utrudnionej, a w niektórych miejscowościach Województwa wręcz niemożliwej komunikacji.-

Nikły w przejawach był również ruch narodowościowy. Dostrzeżone konfidencjonalnie przejawy ruchu wywrotowego uwzględnione zostaną w oddzielnem sprawozdaniu do Ministerstwa.

W przeciwieństwie do ruchu politycznego ożywiony był ruch zawodowy, którego przejawy wiążą się ściśle z zaostrzającą się stale kwestją bezrobocia. Zwężający się coraz bardziej rynek pracy i trwające mrozy spowodowały, że bezrobotni znaleźli się nierzadko w rozpaczliwem położeniu. Zorganizowana, nawet dość rozległa - akcja doraźnej pomocy dla najbiedniejszych z pośród bezrobotnych ze strony samorządów i społeczeństwa nosiła charakter akcji ratunkowej w okresie silnych mrozów, nie zapobiega jednakże na dalszą metę skutkom bezrobocia, co do którego przesłe Ministerstwu szczegółowe sprawozdanie.- Sądząc z dotychczasowych spostrzeżeń, nastroje wśród bezrobotnych nie budzą przynajmniej narazie poważniejszych obaw, nie-mniej jednakże wskazują one na aktualność sprawy wcześniejszego niż w latach poprzednich rozpoczęcia wiosennych robót sezonowych.-

3

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
L.dz. 337/29.T.
Białystok dn. 23.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

II. Przegląd Prasy.

a/ Prasa polska.

"Nowy Dziennik Kresowy"-Grodno.

Omawiając kwestję rozwiązania Rady Miejskiej m. Grodna, apeluje do społeczeństwa m.Grodna, ażeby przygotowało się sumiennie do przyszłych wyborów,które - zdaniem pisma - odbyć się powinny pod hasłem izolowania od samorządu miejskiego osobistości, niczem nie związanych z interesami miasta - i wprowadzenia do nowego przedstawicielstwa miasta przedstawicieli właścicieli nieruchomości,organizacyj kupieckich i rzemieślniczych,oraz organizacyj byłych obrońców Ojczyzny, te bowiem grupy społeczne i gospodarcze, jako najwięcej ponoszące obowiązków wobec miasta, muszą być odpowiednio reprezentowane w samorządzie.-

"Nowe Życie"-Grodno.

W numerze 15.z dnia 17 b.m. zamiast artykułu wstępnego zamieszcza treść przemówienia,wygłoszonego przez posła Pułjana na plenum Sejmu w dniu 7 b.m. w czasie dyskusji nad budżetem Ministerstwa W.R.i O.P..-

"Życie i Praca"-Łomża.

W nrze 7-ym z dnia 17 b.m. poseł Karol Wieroczak w artykule p.t. " Z Sejmu" omawia przebieg prac Sejmu nad budżetem Państwa.-

"Wspólna Praca" Łomża.

Numer 2-gi z dnia 20.b.m.. W artykule " Czy dobra droga" stwierdza,że rządy pomajowe powstały drogą rewolucyjną i,że sam Marszałek Piłsudski nazwał przewrót majowy rewolucją bez konsekwencyj. a następnie stara się dowieść,że od dwóch lat w Polsce prawo jest traktowane zależnie od okoliczności,że moralne podstawy życia

/

"Wyzwolenie" usunęły się od głosowania nad wnioskiem Stronnictwa Narodowego o wyrażenie przez Sejm votum nieufności Panu Ministrowi Sprawiedliwości.-

"Nowe Czasopismo Polskie."

W Grodnie na czas wyborów do nowej Rady Miejskiej powstać ma jako organ miejscowej organizacji P.P.S. - tygodnik " Postęp", którego wydawcą i redaktorem odpowiedzialnym ma być Ślusarczyk Józef.-

b/ Prasa żargonowa.

"Grodner Sztyme" Grodno.

Starosta Powiatowy w Grodnie zajął nakład numeru 7-go / 94 / z dnia 15.b.m. żargonowego tygodnika bundowskiego " Grodner Sztyme" za artykuł p.t. " Wek di Hende" / ręce precz /, w którym fałszywie przedstawiony został stosunek Urzędu Wojewódzkiego do Rady Miejskiej m.Grodna.-

Ze względu na charakterystyczną skądinąd treść omawianego artykułu - artykuł ten przytaczam dosłownie w tłumaczeniu:

" Zdarzenia w naszem życiu politycznem w ostatnim tygodniu - debata budżetowa w Sejmie i wniesiony przez "1" projekt konstytucji zbędny raz ujawnili masom reakcyjne i faszystowskie oblicze naszej "sanacji". Liberalna maska pod którą sanacja ukrywała się przez cały czas spada. Piękne fajerwerkowe hasła pierwszych romantycznych pomajowych dni rozpraszają się jak dym.-

Dla mas stają się coraz wyraźniejszemi i jaśniejszemi prawdziwe cele sanacji raj do którego ona nas prowadzi raj jawnej faszystowskiej dyktatury. Wystarczy wspomnieć "drągowate" wystąpienia powiedzmy takiego posła "Sanojcy" Co prawda, Sanojca został przez pewną część gazet rządowych osądzony za drastyczną formę jego przemówień. Nikt jednak z nich nie miał nic przeciwko treści jego wystąpie

/ .

dyktatury. Nie jest to przypadek i nie jest to również epizod to jest system i jeżeli ktoś jeszcze naiwnie w to wątpił to sanacyjny projekt konstytucji powinien był go przekonać.

Nie robimy świętości z mieszczańskiej demokracji, wiemy, że mieszczańska demokracja jest często pokrywką dla panującej burżuazji, kto jednak waży się podnieść rękę na krwią i walką osiągnięte zdobycze mas ten musi usłyszeć gniewny i ostrzegający głos klasy robotniczej ręce precz".

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

OJ. ODA BIAŁOSTOCKI.
Nr. 337/29 T.
dn. 23 lutego 1929 r

9

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 8.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne.

a/ Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Powiat Grodzieński: Dnia 13 b.m. staraniem wójta gminy Łunna w powiecie grodzieńskim powstało w Łunnie Koło L O P P., do którego Zarządu powołano: Arożnika Józefa, sekretarza urzędu gminnego - prezes, ks.prawosławnego Koliczowicza Aleksandra - wiceprezes, Kleczkowskiego Jankla - sekretarz, Trzeciaka Mieczysława, aptekarza - skarbnik, Szczyrskiego Kazimierza, Wrońskiego Karola i Kuperfenika Jakóba - członkowie zarządu.

b/ Związek Legjonistów.

Powiat Białostocki: Dnia 17 b.m. w Białymstoku - odbyło się walne zebranie członków miejscowego oddziału Związku Legjonistów pod przewodnictwem dr. Szaykowskiego. Po dłuższej dyskusji wyłoniono z pośród zebranych zarząd oddziału w następującym składzie: dr. Szaykowski - prezes, Morelowski Teofil - sekretarz, Szczęsny - skarbnik, członkowie - dr Ociepko Władysław, Firek Augustyn i Wroński Konrad. Sąd honorowy: Weingarten - Naczelnik Wydziału Bezp.Publ. Urzędu Wojewódzkiego, Borecki Józef, kpt.rez., Sadowski płk. Komisja rewizyjna: Sobieski Jan, Bućko Antoni z Wasilkowa, Bączkowski Stanisław - urzędnik P.K.P.W. zebraniu brało udział 25 osób, w tem 20 legjonistów i 5 peowiaków.

./.

ne i komasacji gruntów. Przemawiali w tych sprawach ks. Sarosiek Aleksander ze Strubnicy, gminy Pieski i wspomniany Siemaszko Jan.

Powiat Suwalski :

W ubiegłym tygodniu odbyły się 3 ch dniowe kursy rolnicze w Filipowie, we wsi Podwysokie gminy Wólka i we wsi Wierciochy, gminy Koniecbór.

Kurs rolniczy w Augustowie.

W dniu 18 b.m. w Augustowie staraniem Powiatowej Rady Gospodarczo - Społecznej został otwarty czterotygodniowy kurs rolniczy bezpłatny dla młodzieży rolniczej. Program kursów obejmuje: naukę o Polsce, ustrój rolny i reformę rolną, spółdzielczość i kredyty, opiekę i przezorność społeczną, samorząd pracę w organizacjach społeczno-rolniczych, wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe, sprawy oświatowe na terenie wsi, przemysł ludowy, życie kulturalne wsi, mechaniczną uprawę roli, ogólne wiadomości o budowie i życiu roślin, nawożenie roli, siew i uprawa roślin, o szkodnikach i chorobie roślin, o meljoracji i odwodnieniu gruntów, organizację hospodarstw wiejskich, wiadomości z hodowli, o hodowli drobiu, wiadomości z weterynarji, o mleczarniach spółdzielczych, o ogrodnictwie, o warzywnictwie, o pszczelnictwie, jedwabnictwie i o odżywianiu się i hygjenie. Wykładowcami są : Laskowski, wojewódzki inspektor ogrodnictwa Wareński, dyrektor spółdzielni "Rolnik" w Augustowie, kpt. Niemczycki - wojskowy lekarz weterynarji, Maciuński, pow. lekarz weter., Mościcki, nauczyciel miejscowego seminarjum nauczycielskiego, Majerancwski inspektor hodowlany, Hrycko i Bal kiewicz - instruktorzy rolni.

/

Do Zarządu Klubu zostali wybrani - Porowski Ludwik - prezes, Kudziarski Feliks - wiceprezes, Kamiński Władysław - sekretarz, Muszyński Zygmunt - skarbnik, oraz Łukaszuk Jan, Darmaszek Szymon i Zabdyr Antoni - członkowie Zarządu.-

W omawianym Klubie dominują wpływy stronnictw prawicy; liczebnie nieznaczna część członków Klubu orjentuje się na B.B.W.z R.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.Kp. 337/29.T.
Dnia 23 lutego 1929 r.

15

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi:

"Szlojmej Emune Israel" w Drohiczynie n/B.

W Drohiczynie n.B ,powiatu bielskiego powstała lokalna organizacja "Szlojmej Emune Israel", licząca 10 członków. Do zarządu organizacji wchodzą - Golwaser Fiszel - prezes, Wajsberg Moszko - wiceprezes Frydman Gerszon - sekretarz, Siemiatycki Sucher skarbnik, Drogiczyński Abram - członek zarządu.-

Odczyt A.Wróbla w Ostrowi-Mazow.

Dnia 12 b.m. w Ostrowi - Mazowieckiej poalejsjonista A.Wróbel,mieszkaniec Ostrowi-Mazowieckiej wygłosił odczyt n.t. " Dwa światopoglądy",w którym oświetlił światopogląd na życie robotnicze klas posiadających i klasy robotniczej.-

T-wo Sportowe "Makabi"w Białymstoku.

Dnia 16 b.m. w Białymstoku odbyło się ogólne zebranie członków Tow.Sportowego "Makabi" pod przewodnictwem Klementynowskiego. Obrady dotyczyły wyboru nowego zarządu, który po długiej i ożywionej dyskusji został wybrany w następującym składzie: Elkonis Sipa, Suchowolski Eljasz, Arkin Abram, Chajkowski Jakób, Szwec Izrael, Szlachter Abram, Garber Sajkecczłonkowie, oraz Magid Berel, Klementynowski Motel i Panum Berel - zastępcy. Obecnych 100 osób.-

b/ Ukraińcy.

Powiat Białostocki:

Dnia 17 b.m. w Białymstoku w mieszkaniu Leona Makarewicza odbyło się zebranie członków Powiatowego Ko

/.

ojewoda Białostocki
Nr.BP.337/29.T.
ia 23 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Wyroki Sądowe.

Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał dnia 12 b.m. sprawę z oskarżenia przeciwko Balickiemu Janowi, mieszkańcowi wsi Wołoty, gminy Ejsmonty-Wielkie, powiatu grodzieńskiego, oskarżonemu z art.130 ust.2 i 3 K.K. za antypaństwowe wystąpienie na nielegalnem zebraniu hurtka b.BWR. Hromady we wsi Wołoty dnia 7 listopada 1926 r. Sąd skazał Balickiego na 6 miesięcy aresztu, karę tę jednakże na podstawie ustawy o amnestji obniżył mu do połowy z zawieszeniem wykonania wyroku na przeciąg 3 lat.

Tenże Sąd dnia 15 b.m. miał rozpoznawać sprawę z oskarżenia przeciwko Sołoniewiczowi Aleksandrowi, Romaszkiewiczowi Piotrowi i Romaszkiewicz[illegible]a Mikołajowi, mieszkańcom wsi Nowosiołki, gm.Ejsmonty-Wielkie, pow.grodzieńskiego, oskarżonym z art.102 K.K. Na wstępie rozprawy x/ [illegible]

Sąd Okręgowy w Białymstoku dnia 18 b.m. rozpatrywał sprawę przeciwko Pisarewiczowi Sergjuszowi i 4-m innym mieszkańcom powiatu bielskiego, oskarżonym z art.102 cz.I., 51, 111 i 114 K.K. za zorganizowanie zlikwidowanej dnia 15.I.1927 r. organizacji komunistycznej w Białowieży o charakterze szpiegowsko-terorystycznym /wywiad wojskowy w rejonie puszczy Białowieża/ - zamach na generała Bałachowicza/. Skazani zostali: Pisarewicz Sergjusz i Szpakowicz Antoni na 6 lat c.w. każdy, Szpakowicz Paweł, Wołkowyski Mojsiej i Wołkowyski Paweł na 4 lata c.w.każdy wszyscy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.Pierwsi trzej

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.RP. 337/29.T.
Dnia 23.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 8.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce.

Do nowego zarządu oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce zostali wybrani: Kasiukiewicz Aleksander - prezes, Chiński Boruch - wiceprezes, Bubieniec Edward - sekretarz, Kuszes Pinches - zastępca sekretarza, Kac Gierss - skarbnik, Czeplejewicz Józef i Andrzejewski Michał - członkowie zarządu.-

Rada robotnicza fabryki tytoniowej w Grodnie.

Dnia 12 b.m. w lokalu Rady Klasowych Związków Zawodowych w Grodnie odbyło się zebranie robotników miejscowej fabryki tytoniowej przy udziale około 40-tu osób przeważnie żydów. Przemawiał Wajsman Łazar, prezes oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Tytoniowego w Grodnie, który omówił sprawę mających się odbyć dnia 16 b.m. wyborów delegatów Rady robotniczej państwowej fabryki tytoniowej w Grodnie. Zaznaczył on, że zgłoszono zostały dwie listy kandydatów - jedna przez oddział omawianego Związku, druga zaś przez robotników lojalnie ustosunkowanych wobec dyrekcji fabryki i nawoływał zebranych do głosowania na kandydatów związku, którzy w swej pracy zawodowej są już wypróbowani i cieszą się zaufaniem robotników. Następnie przemawiał Rubinsztejn, sekretarz oddziału Zw.Zaw.Robotników Przem.Tytoniowego w Grodnie, który nawoływał również do głosowania na listę kandydatów związkowych, przyczem wyjaśnił, że odbędzie się tajne głosowanie i, że podczas głosowania nie będą odgrywały rol

./.

mm ło się około 60-ciu członków związku z sekretarzem Krasińskim i prezesem Skowrońskim na czele. Na zebraniu tem na wniosek Krasińskiego postanowiono udać się gremjalnie do Magistratu i na ostatniem posiedzeniu Rady Miejskiej domagać się załatwienia postulatów Związku.Robotnicy małemi grupkami udali się do Magistratu,lecz na posiedzenie Rady Miejskiej nie zostali dopuszczeni przez Magistrat; zbierające się przed magistratem grupki na wezwanie policji rozeszły się. Należy nadmienić,że na wspomnianem zebraniu sekretarz Okręgowej Rady Kl.Zw.Zaw.Krasiński oświadczył,że w wypadku,gdyby akcja w dniu 18 b.m. nie powiodła się, dnia 20 bm. członkowie związku winni się zebrać powtórnie i o godz.11-ej przed południem udać się demonstracyjnie do magistratu,by zmusić prezydjum do uwzględnienia żądań robotników i skończyć wreszcie z trwającym od dawna zatargiem.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach.

Dnia 14 b.m. w Krynkach,pow.grodzieńskiego odbyło się zebranie członków oddziału Zw.Zaw.Robotn. Przem.Skórzanego,na którem omawiana była sytuacja robotników w związku z obniżeniem płac przez właścicieli o 20%. Przemawiali Blacher Mochim, sekretarz związku,oraz Jakób Temkin i Czernek Aleksander, członkowie Związku,którzy potępiali stanowisko fabrykantów.Wymienieni, zaznajomiwszy zebranych z sytuacją,jaka panuje na rynku garbarskim,twierdzili, że istotnie właściciele garbarni z powodu braku zbytu towarów ponoszą duże straty, lecz nie mogą tych strat wyrównywać kosztem robotników którzy i tak

./.

li pracę wspomnianego Związku.

Związek Zawodowy Robotników Szewckich w Białymstoku.

Dnia 18 b.m. w Białymstoku odbyło się z inicjatywy P.P.S. i Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych zebranie organizacyjne Związku Zawodowego Robotników Szewckich pod przewodnictwem Idzikowskiego Józefa. Do zarządu związku wybrano: Idzikowskiego Józefa, Łaglińskiego, Rudzika, Żywolewskiego, Kułakowskiego i Marciniaka.- Zarówno P.P.S. jakoteż P.P.S. Lewica zabiegają celem opanowania swemi wpływami nowoorganizowanego Związku.-

b/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Powiat Białostocki:

Bezpośrednio po wyborach do Sejmu r.1928 Chrześcijańskie Związki Zawodowe w Białymstoku zwróciły się do sekretarza generalnego Chrześć.Zw.Zawod. posła Urbańskiego Franciszka aby tenże pomógł Związkom tym wynająć dogodniejszy lokal związkowy. Poseł Urbański pożyczył wspomnianym związkom na ten cel 900 zł., zastrzegł się jednakże, że związki muszą wybrać wspólny nowy zarząd, któryby dawał gwarancje przeciwdziałania secesji Ch.D.-

Według pierwotnego projektu przywódcy traktowanych Związków Korbuta do nowego zarządu pozyskani być mieli dr. Siemaszko, dr.Zabłocki, Głowiński, ks.Zalewski i inni, oraz inteligentniejsi przedstawiciele poszczególnych związków, projekt ten jednakż został odrzucony przez posła Urbańskiego, który w dni 21 b.m. odbyć konferencje z delegatami związków i powziąć ma w najbliższym czasie decyzję co do wyboru omawianego Zarządu.-

/

sza, Kaspiruka Aleksandra i Sulepskiego Owsieja -

kademja w Białymstoku
okazji dziesięcioleia ogłoszenia dekretu
przymusowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Dnia 17 b.m. w Białymstoku odbyła się z inicjatywy Powiatowej Kasy Chorych akademja, poświęcona 10-leciu ogłoszenia dekretu o przymusowem ubezpieczeniu na wypadek choroby. Przewodniczył J.Marciniak; przemawiali: Kosaczewski, inż.Szpikowski, radny Maks i dyrektor Kasy Chorych, Kwiatkowski. Przewodniczący w krótkich słowach objaśnił zebranym, iż główny prelegent akademji, dr.Alfred Krygier nie przybędzie ze względu na utrudnioną komunikację. Następnie poszczególni mówcy skreślili historję powstania Kas Chorych w Polsce, kładąc główny nacisk na zasługę, jaką oddał szerokim masom pracującym pierwszy Rząd demokratyczny Polski odrodzonej - Moraczewskiego. Ponadto mówca Kosaczewski przedstawił słuchaczom działalność Miejscowej Kasy Chorych, która, opierając swą egzystencję na wpływach pochodzących z zarobków robotników i wkładów pracodawców, musi walczyć z trudnościami finansowemi, gdyż niema dostatecznych funduszów, umożliwiających udzielania należytej pomocy ubezpieczonym.-

Na zakończenie wzniesiono okrzyk na cześć b. rządu Moraczewskiego.-

b/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 22.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 6.949 osób, a mianowicie :

./.

śród delegatów związków zawodowych. -

Ze względu na to, że na działalność niektórych członków Komitetu bezrobotnych wpłynęła znaczna ilość skarg, przeto Magistrat wezwał w dniu 17 b.m. przedstawicieli wszystkich związków i organizacyj robotniczych / około 30 osób /, którzy wybrali z pośród siebie nowy Komitet bezrobotnych w którego skład weszło : 3-ch przedstawicieli Rady Polskich Związków Zawodowych, 2-ch ze Związku Robotników Chrześcijańskich, 2-ch z Rady Żydowskich Związków Zawodowych i jeden przedstawiciel Magistratu. Wyłoniony w ten sposób komitet ma się zająć dalszą akcją rozdziału zasiłków doraźnych.

Akcją niesienia pomocy doraźnej bezrobotnym w Zambrowie zajął się komitet miejscowy, który zebrał dotychczas 600 zł., na które zakupiono opał i artykuły spożywcze dla 70 najbiedniejszych rodzin. Nastrój wśród bezrobotnych jest wprost rozpaczliwy, jednak narazie w groźnej formie nie przejawia się.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

doszło, gdyż Boryszewski zagroził użyciem rewolweru. Ażeby uniknąć dalszych awantur Boryszewski nie wydał dyspozycji robotnikom folwarcznym. Na miejsce zajścia delegowany został w dniu 20 b.m. oddział policyjny z Bielska Podlaskiego pod dowództwem oficera.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.337/29.T.
Dnia 23 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

XI Sprawy graniczne.

Usiłowanie nielegalnego przekroczenia granicy do Rosji Sowieckiej.

Dnia 18 b.m. do dyspozycji Sądu Grodzkiego w Białymstoku został przekazany Matejczuk Konstanty, mieszkaniec wsi Ogrodniczki gminy Dojlidy, powiatu białostockiego, który po odbyciu w więzieniu białostockiem kary czterechlotniego więzienia/ karany w roku 1923 r. art. 102 cz. I.K.K./ usiłował przekroczyć nielegalnie granicę do Rosji w okolicy Radoszkowicz powiatu mołodeczańskiego.-

WOJEWÓDZKI BIAŁOSTOCKI.
L.dz.BP. 337/29.T.
Dnia 23.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

XIII. V A R I A .

Wybory do Rady Miejskiej m. Sokółki.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

Głównm Komisja Wyborcza na posiedzeniach w dn 18 i 19 b.m. rozpatrywała złożone listy kandydatów i stwierdziła ich ważność.-

Złożonone zostały następujące listy :

Lista 1 żydowska "Poalej-Sjon" - kandydaci: Efroim Wajsman, Motel Kagan, Zelik Szewc, i Giersazon Żukowski;

lista Nr.2.żydowska -bez nazwy / rzemieślników /-kandydaci - Szloma Żabędzik i Izrael Kapłan;

lista Nr.3.żydowska "Ortodoksów" - kandydaci:Lejb Kacenelenbogen / obecny wiceburmistrz /,Nisiel Aszkiwicz, Josel Kantor,Efroim Żukowski,Jankiel Izaak, Izaak Brański;

lista Nr.4.żydowska "Bundu"-kandydaci: Abram Frydberg, Josel Winnik, Chaim Szapiro,Icko Blumental;

lista 5. żydowska: Garbarzy - kandydaci: Izaak Długacz, Hirsz Kac, Lejb Mydler, Welwel Studnik,Izrael Wajsman;

lista 6 Żydowski Zjednoczony Blok gospodarczy narodowy - kandydaci: Wolf Nordwind, Mejer Surajowicz, Aron Aronowski,Mortchel Czarnas,Zelik Nidler, Abram Szabryński, Zundel Chiński, Jankiel Nowik,Zelik Bronak, Jankiel Gutsztejn,Aron Panicki i JoselGurwicz;

lista 7 żydowska "Biedoty" - kandydaci: Aron Żukowicz Zelik Szewc i Mordchel Gordon;

lista 8. Blok Chrześcijański - kandydaci: Jan Urbanowski, Franciszek Godlewski, Aleksander Kasiński, nicz

./.

torów przy pomocy pługa odśnieżnego i miejscowej ludności otwarta została dnia 19 b.m.-

Powiat Ostrołęcki:

Zasypane były przez kilka dni tory na linjach kolejowych - Ostrołęka - Warszawa, Ostrołęka - Małkinia i Ostrołęka Myszyniec. Na linji Ostrołęka - Warszawa między stacjami Goworowo-Pasieki ugrzęzły dnia 14 b.m. dwa pociągi osobowe, zdążające - jeden z Warszawy do Ostrołęki, a drugi z Ostrołęki do Warszawy. - Wobec niemożliwości oczyszczenia toru wskutek szalejącej zamieci, pociągi te dopiero na trzeci dzień mogły być uwolnione z zasp śnieżnych, utworzonych na przestrzeni trzech klm., a dochodzących często do 3 m wysokości.-

Dnia 15 b.m. na linji Ostrołęka - Małkinia w pobliżu stacji Gucin ugrzązł w śniegu pociąg osobowy. Zorganizowana niezwłocznie przez Starostwo akcja oczyszczania torów doprowadziła do uruchomienia wspomnianej linji jeszcze w ciągu dnia 15 b.m. Po dniu 15 b.m. na linji tej pociągi kursowały normalnie.-

Nieco gorzej przedstawia się sytuacja na linji kolejki dojazdowej Ostrołęka - Myszyniec, biegnącej przez puszczę kurpiowską. Na całej niemal przestrzeni od st. Grabowo do Myszyńca i granicy pow. kolneńskiego tor kolejowy jest pokryty olbrzymiemi zaspami śniegu, dochodzącemi do kilkumetrowej wysokości tak, że pomimo wielkiego wysiłku ze strony władz kolejowych i Starostwa, które powołało do oczyszczenia toru okoliczną ludność z pięciu gmin, przez które linja tej kolejki przechodzi, oczyszczanie toru potrwa conajmniej jeszcze kilka dni.-

Przy oczyszczaniu torów kolejowych i ulic mi

Powiat Kolneński:

Dnia 16 b.m. przerwana została ponownie komunikacja na linji kolejki wąskotorowej Kolno - Ostrołęka.- Praca nad oczyszczaniem toru trwa.-

Pomiędzy Kolnem i Łomżą utrzymywana jest jedynie komunikacja saniami.-

W całym powiecie choruje bydło i trzoda wskutek przemarznięcia.-

O ile temperatura nie podniesie się w najbliższych dniach - przemarznięcia bydła i trzody chlewnej stać się może powodem dotkliwych strat gospodarczych powiatu.-

Wojewódzkie T-wo Opieki Społecznej "Przystań"

Dnia 18 b.m. przy udziale Pana Wojewody Kirsta odbyło się w Urzędzie Wojewódzkim zebranie prezydjum sekcji finansowej Wojew.T-wa Opieki Społecznej "Przystań" pod przewodnictwem prezesa zarządu głównego, Franza, prezesa Izby Skarbowej w Białymstoku.-

Po przyjęciu sprawozdania Komisji o stanie finansowym "Domu Dziecka" w Białymstoku za czas od chwili powstania do dnia pierwszego bieżącego miesiąca - dokonano podziału czynności w prezydjum sekcji, przyjęto szereg wniosków natury finansowej i ustalono wytyczne dla coraz liczniej powstających oddziałów prowincjonalnych T-wa.-

Dnia 23go b.m. w Urzędzie Wojewódzkim przy udziale Pana Wojewody Kirsta - odbyło się pod przewodnictwem prezesa Głównego Zarządu T-wa "Przystań", Franza, prezesa Izby Skarbowej w Białymstoku - zebranie organizacyjne miejskiego Oddziału T-wa w Białymstoku.-

Po zagajeniu zebrania przez prezesa Franza i po zaznajomieniu zgromadzonych ze statutem T-wa

./.

Dziecka"; nie zawiązywać w związku z projektowaną na miesiąc maj b.r. akcją "Tygodnia Dziecka" - specjalnego Wojewódzkiego Komitetu "Tygodnia Dziecka" zdecydowano natomiast zwrócić się do T-wa Opieki Społecznej "Przystań" w Białymstoku o ujęcie tej akcji w swe ręce, względnie w porozumieniu z innemi organizacjami tak, aby akcja ta obejmowała ludność bez różnicy wyznania i narodowości.-

Grodzieński teatr garnizonowy w Białymstoku.

Staraniem Pana Wojewody Kirsta Grodzieński teatr garnizonowy odegrał dnia 17 b.m. w Białymstoku wodewil " Ułani Księcia Józefa ".- Dochód z przedstawienia w kwocie 1.370 złotych Pan Wojewoda Kirst przeznaczył na cele opieki społecznej na terenie Województwa.-

Dziesięciolecie oswobodzenia miasta Białegostoku.

Dnia 19 b.m. w Białymstoku obchodzona była uroczyście 10-letnia rocznica wyzwolenia miasta z pod okupacji niemieckiej. W związku z tem zorganizowane zostały odczyty i akademja; Rada Miejska m.Białegostoku odbyła w tym dniu uroczyste posiedzenie.-

Białystok, dnia 21. lutego 1929 r.

Z a W o j e w o d ę :

Z.I.

a.e. Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.382/29.T.

T A J N E - PILNE.

131

Białystok, dnia 9 marca 1929 r.

Do

O D P I S.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9 za czas od dnia 24 lutego do dnia 2 marca 1929 r.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II.
w W a r s z a w i e.

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9 za czas od dnia 24 lutego do dnia 2 marca 1929 roku.-

W O J E W Ó D A :

/-/ K I R S T.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III. w Grodnie
15/ " " " " IX w Brześciu n/B.
16/ " " " " I. w Warszawie
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostwa Powiatowi Województwa Białostockiego
20/ Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

ZA ZGODNOSC:

Wysocki

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.382/29.T.
Białystok, dnia...marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 9 za czas od dnia 24 lutego do dnia 2 marca 1929 r.

I. Sytuacja ogólna.

Przytępione w poprzednich okresach życie polityczne na terenie Województwa Białostockiego nie uległo w ubiegłym tygodniu ożywieniu. Przejawy tego życia wyczerpują całkowicie poczynania OKKPPS. Białystok, związane przyczynowo z wniesionym do Sejmu przez BBWZR projektem zmiany Konstytucji, odczyt prezesa Klubu Sejmowego Stronnictwa Narodowego, posła Rybarskiego w Łomży i posiedzenie rady powiatowej BBWZR w Wysokiem-Mazowieckiem.-

Podobnie nikły był również ruch narodowościowy, w którym dominuje akcja palestyńska lokalnych organizacyj sjonistycznych ożywiony natomiast był ruch zawodowy i społeczny, z których pierwszy związany był w swych przejawach z wzrastającą nadal kwestją bezrobocia i kryzysem w poszczególnych gałęziach przemysłu.-

W ruchu społecznym uzewnętrzniły się przygotowania społeczeństwa do obchodu imienin Pana Marszałka Piłsudskiego zainteresowanie Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu i względnie intensywna akcja organizacyjna poszczególnych związków i stowarzyszeń społecznych.-

Spostrzeżenia, dotyczące ruchu wywrotowego, wskazują na usiłowania KCKPP. i KCKPZB. w kierunku rozwinięcia akcji "obrony Ewangelii", tzw."kampanji głodowej" i kampanji zawodowej, oraz na przygotowania organizacyj wywrotowych do obchodu dnia 8 marca r.b. Międzynarodowego Dnia Kobiecego.-

Kwestja bezrobocia straciła cokolwiek na swej ostrości wskutek ocieplenia się, niemniej jednakże odsłania ona krytyczne położenie bezrobotnych, których liczba w czasie od dnia 23 ub.m. do dnia 1 b.m. wzrosła z 6949 do 7489.-

/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 382/29.T.
Dnia 2.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"Życie i Praca" Łomża.

W art.p.t. " O projekcie zmiany Konstytucji " / Nr.8 z dnia 24.ub.m. / poseł Witold Stanisławskis analizuje z punktu widzenia swego Stronnictwa wniesiony do Sejmu przez B.B.W.z R.projekt zmiany Konstytucji. Zaś w następnym artykule " Z Sejmu i Senatu " poseł Karol Wierczak daje sprawozdanie z przebiegu obrad Sejmu i Senatu nad ~~xxxxxx~~ budżetem Państwa.-

" Młoda Myśl"- czasopismo w Łomży.

Dnia 24.ub.m. zgłoszono wydawnictwo czasopisma uczennic państwowego gminazjum żeńskiego w Łomży p.nazwę "Młoda Myśl", którego wydawczynią i redaktorską odpowiedzialną jest Marja Brańska z Łomży.-

" Nowe Życie" Grodno.

Nr.16 czasopisma z dnia 21.ub.m. zajęty został przez Starostę Powiatowego w Grodnie za artykuł "Jeszcze kaplica Branickich", zawierający w treści cechy przestępstwa, przewidzianego w artykule 1-szym rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10.maja 1927 r.

W tymże numerze czasopisma zamieszczony został artykuł " O współpracę Ch.D.z N.P.R.", którego autor uzasadnia konieczność współpracy Ch.D.i N.P.R. - jako Stronnictw, dbających szczególnie o interesy warstw robotniczych i powołanych do prowadzenia skutecznej walki z komunizmem. Autor artykułu - wskazując dalej na szereg punktów styczności w pracy społecznej i państwowej konkluduje, że organizacje Ch.D.i N.P.R. winny rychło porozumieć się i współdziałać w określonym kierunku.

Wojewoda Białostocki
Nr.B.o. 382/29.Tg
Dnia 2. marca 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Wysoko-Mazow. Dnia 24 ub.m. w Wysokiem-Mazowieckiem odbyło się zebranie Rady Powiatowej BBWZR, na którem omawiano sytuację polityczną w związku z projektem zmiany Konstytucji, wniesionym do Sejmu przez BBWZR.

b/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomży ski. Prezes Klubu Sejmowego Stronnictwa, poseł Rybarski Roman wygłosił dnia 24 ub.m. w Łomży odczyt o obecnem położeniu politycznem i gospodarczem Polski. Skreślił on przedewszystkiem przebieg obrad Sejmu nad budżetem Państwa, podkreślając wysiłki swego klubu, zmierzające do obniżenia poszczególnych pozycyj budżetu ze względów oszczędnościowych, a następnie starał się udowodnić, że Rząd nie rozbudowuje niektóre działy życia gospodarczego Kraju ze szkodę dla innych. Dalej poseł Rybarski oceniał krytycznie projekt BBWZR zmiany Konstytucji i projekt Rządowy Ustawy o podwyżce komornego.

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Białostocki: OKRPS w Białymstoku pertraktuje z działaczami Stronnictwa Chłopskiego i PSL. "Wyzwolenie" w sprawie wydania wspólnej odezwy, wymierzonej przeciwko projektowi BBWZR zmiany Konstytucji.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

7

c/ Związek Inwalidów Wojennych R.P.

Powiat Ostrowski: Dnia 23.ub.m. w Ostrowi-Mazowieckiej odbyło się zebranie członków oddziału Związku, na którem omawiano sprawy gospodarcze i finansowe Oddziału.-

d/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Wys.-Mazowiecki: Dnia 24.ub.m. w Wysokiem-Mazowieckiem odbyło się zebranie prezesów Kół męskich i żeńskich Stowarzyszenia w powiecie wys.-mazowieckim, zwołane przez patrona organizacji ks. I. Choromańskiego w celu omówienia sprawy zbiórki eksponatów na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu.-

e/ Komitet Floty Narodowej.

Powiat Grodziński: W Mostach powstało Koło Floty Narodowej, którego Zarząd stanowią: Łuknaiówna Anna - prezes, Wielmusówna Marta - sekretarz i Wasiukiewiczówna Marja - skarbnik, nauczycielki szkoły powszechnej w Mostach.-

f/ Związek Młodzieży Wiejskiej.

Powiat Łomżyński: Na zebraniu Koła Związku w Pinowie dnia 21.ub.m. omawiano sprawę urządzenia przedstawienia amatorskiego w czasie świąt Wielkanocnych.-

g/ Związek Oficerów Rezerwy W.P.

Powiat Grodzieński: Dnia 24.ub.m. w Grodnie odbyło się zebranie Koła Grodzieńskiego Związku Oficerów Rezerwy pod przewodnictwem por.rez. Kozona Bonifacego. Na zebraniu tem na wniosek Kumera, sekretarza Urzędu Gminnego w Gudziewiczach

./.

spółdzielczej, na którem inżynier Gawiński z Grodna wygłosił referat o organizowaniu i prowadzeniu spółdzielni. Uruchomienie mleczarni zależne jest od pozyskania 200 członków. Organizatorami mleczarni są Stachelczyk i Chmara.-

Kasa Stefczyka w Krynkach.

Dnia 20.ub.m. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyło się walne zgromadzenie członków Kasy Stefczyka, na którem po zagajeniu i odczytaniu protokułu poprzedniego walnego zebrania kierownik szkoły powszechnej Franciszek Potelczyc wygłosił referat o prowadzeniu spółdzielni rolniczo-handlowych i spółdzielni spożywców, a następnie sekretarz Magistratu m.Krynek, Bazyli Sawicki złożył i odczytał sprawozdanie kasowe, bilans rachunek strat i zysków za 1928 rok.-

Spółdzielnia mleczarska w Swisłoczy.

Dnia 24 ub.m. na zebraniu członków spółdzielni mleczarskiej w Swisłoczy, powiatu wołkowyskiego omawiano kwestję rozdziału mleczarni w Swisłoczy na oddzielne jednostki z siedzibami w Jatwiczu i Połonce.-

Kwestję tę rozstrzygnięto pozytywnie.-

b/ Inne.

Zebranie rodzicielskie w Białymstoku.

Dnia 24 ub.m.w Białymstoku odbyło się zebranie rodziców dzieci uczęszczających do polskich szkół zawodowych. Tematem obrad były potrzeby polskich szkół zawodowych w Białymstoku.-

Akademja ku uczczeniu 50-lecia Papieża.

W ubiegłym tygodniu odbyły się akademje ku uczczeniu 50-lecia Papieża - w Grajewie, Bielsku - Podlaskim i Szamowie Zambrowie, pow.łomżyńskiego, oraz Wysokiem -Mazowieckiem

Wojewoda Białostocki
Nr.Bl 382/29 T.
Dnia 2 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr.9.

V. Sekty religijne.

Parafja Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży

Parafja Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży pozyskuje coraz więcej zwolenników wśród robotników, orjentujących się na PPS. Proboszcz parafji ks. Świerczewski występuje ostro przeciwko miejscowemu klerowi rzymsko-katolickiemu, reagując w ten sposób na zwalczanie przez ten kler Kościoła Narodowego.

Stowarzyszenie Badaczy Pisma Św.

Dnia 21 ub.m. przybył do Wołkowyska założyciel Stowarzyszenia, Białkowski Zygmunt urodzony w roku 1898 w Białostoku, powiatu białostockiego.

T-wo "Kultur-Liga" w Bielsku - Podlaskim.

Dnia 23.ub.m.w Bielsku - Podlaskim odbyła się uroczystość otwarcia lokalu miejscowego oddziału T-wa "Kultur - Liga." Okolicznościowe przemówienia wygłosili - Tykocki Chone i delegat oddziału T.U.R.-u w Bielsku - Podl., Piotruszczuk.-

Organizacja sjonistyczna w Łapach.

Dnia 19 ub.m. w Łapach,powiatu wys.-mazowieckiego odbyło się zebranie członków miejscowej organizacji sjonistycznej pod przewodnictwem Gatera Józefa,na którem wybrano do nowego zarządu - Gatera Józefa - prezes, Wierzbę Moszko - sekretarz i Sapożnika Abrama - skarbnik, oraz uchwalono zorganizować szereg imprez dochodowych na cele akcji palestyńskiej.-

Organizacja sjonistyczna w Wysokiem-Mazowieckiem.

Organizacja sjonistyczna w Wysokiem - Mazowieckiem urządziła dnia 23.ub.m.uroczysty wieczór palestyński, na którym student uniwersytetu, Czerniawski Menachem z Białegostoku wygłosił odczyt o zadaniach sjonizmu i wychowaniu młodzieży żydowskiej w duchu sjonistycznym.-

Zjednoczenie Szkół Żydowskich w Suwałkach.

Dnia 22.ub.m. w Suwałkach z inicjatywy miejscowego Oddziału Zjednoczenia Szkół Żydowskich - Jakób Pat, członek Centralnego Komitetu Bundu wygłosił odczyt n.t. " Po drodze ku nowemu pokoleniu".Prelegent scharakteryzował szkoły przedwojenną, obecną i szkołę przyszłości. Co do szkoły przedwojennej oświadczył ,że była ona przesiąknięta duchem militaryzmu w ten znaczeniu,iż uczeń był narzędziem w rękach nauczyciela i,że wstęp do szkoły przedwojennej otwarty był tylko dla dzieci burżuazji. Charakteryzując szkołę obecnie w Polsce Pat zaznaczył,że panuje w niej duch nacjonalistyczno- szowinistyczny,stworzony z rozkazu władz szkolnych i ta sama,co przed wojną dyscyplina; do

15

c/ Litwini.

Powiat Grodzieński:

Do nowego zarządu Oddziału T-wa św.Kazimierza we wsi Jeziorki, gminy Porzecze w powiecie grodzieńskim zostali wybrani - Chocian Stanisław - prezes, Przepieść Józef - sekretarz, Moddzior Jan - członek komisji rewizyjnej.-

-:-:-:-:-:-

Z powodu zamążpójścia nauczycielki litewskiej T-wa " Rytas " we wsi Grutta, gminy Marcinkańce w powiecie grodzieńskim - szkoła ta jest nieczynną.-

d/ Białorusini.

Powiat Białostocki:

Na dzień 24 ub.m. zapowiedziany był w Białymstoku wiec sprawozdawczy posłów Gawryluka i Wołyńca, wiec ten jednakże nie odbył się, gdyż nie został we właściwym czasie zgłoszony w Starostwie.-

Przybyli w dniu 24 ub.m. do Białegostoku posłowie Gawryluk i Wołyniec zapowiedzieli,że wiec odbędzie się w dniu 3 b.m.-

-:-:-:-:-:-:-

Komunistyczna Partja Polski

Powiat Szczuczyński. Dnia 27 ub.m. zatrzymany został Swica Stanisław sekretarz oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego /Szklanego/ w Grajewie, u którego podczas rewizji znaleziono dwie odezwy komunistyczne z października 1928 roku.

Dnia 28 ub.m. Swicę przekazano z materjałami oskarżenia Sędziemu Śledczemu w Grajewie.

P.P.S. Lewica.

Powiat Białostocki. Dnia 23 ub.m. w lokalu Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Metalurgicznego, na którem m.in. przemawiał sekretarz /nominalny/ Okręgowego Komitetu PPS. Lewicy w Białymstoku, Zagliński Paweł, który zarzucał związkom klasowym orjentującym się na PPS Prawicę, faszyzm i ugodowość oraz wzywał członków tych związków do działania w myśl wytycznych programowych PPS.Lewicy.-

W ubiegłym tygodniu bawił kilka dni w Białymstoku członek Komitetu Centralnego PPS.Lewicy b.sekretarz białostockiego Komitetu Okręgowego PPS Lewicy Chyla Stefan, który odbył kilka konferencyj z Zaglińskim Pawłem.-

Powiat Wołkowyski. Przybyły do Rosi z Sosnowca Musiał Franciszek karany w swoim czasie wyrokiem Sądu Okręgowego w Sosnowcu za działalność komunistyczną rocznem więzieniem, mechanik fabryki cementu "Wysoka" w Rosi zorganizował tamże w porozumieniu z Centralą Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego w Czechowicach oddział tegoż związku i rozpoczął akcję

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr. BP. 382/29.T.
Dnia 2.marca 1929 r.

19

(41)

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Okręgowa Rada Klasowych Związków Zawodowych

Okręgowa Rada Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku przystąpiła do organizowania silniejszego niż dotychczas nadzoru nad działalnością poszczególnych, Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku celem zwalczania wpływów endeckich i komunistycznych w tych Związkach. W przyczynowym związku z tem na konferencji w dniu 28 ub.m. wspomniana Rada wyznaczyła na Komisarzy Związkowych: Kossaczewskiego Stanisława dla Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego, Bekierskiego Władysława - dla Związku Szewców, Macanko Romana - dla Związku Metalowców i Przytułę Józefa - dla nowozorganizowanego Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Spożywczego.

Akademja związkowa

Dnia 23.ub.m. w Białymstoku staraniem Klasowych Związków Zawodowych odbyła się akademja związkowa, na której o ruchu zawodowym robotników żydowskich przemawiali Tabaczyński Benjamin, Jelin Abram i Lewiński Chaim.

Okręgowa Rada Klas. Związków Zawodowych w Grodnie.

Staraniem Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych w Grodnie Slusarczyk Józef z Warszawy wygłosił tamże odczyt n.t. " Rozwój demokracji". Prelegent scharakteryzował rozwój myśli demokratycznej w wiekach XVIII.i XIX., zasługi P.P.S.w walce o niepodległość Polski i rozwój demokracji w Polsce Niepodległej.

/

skich Instytucyj Użyteczności Publicznej.-

Oddział Związku Zawod. Robotników Przemysłu Skórzanego w Indurze.

Dnia 8 b.m. w Indurze, powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego pod przewodnictwem Lejbowicza Ezr.ama, który referował sprawy organizacyjne i finansowe Związku, oraz warunków pracy robotników przemysłu skórzanego.-

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach.

Dnia 19.ub.m. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie członków Oddziału Zw. Zaw. Robotników Przemysłu Skórzanego pod przewodnictwem Carewicza Michała z m.Krynek. Przemawiali Blacher Nochim Zak Abram, Zalewski Abram w sprawie strajku w garbarniach Mordchelewicza i Finka w Krynkach ostrzegając strajkujących robotników przed zawarciem indywidualnych umów z właścicielami zakładów garbarskich bez udziału zarządu związku, gdyż to podrywa autorytet związku. Wyjaśniali oni następnie że wobec kryzysu w przemyśle garbarskim i ostrej zimy dalszy strajk jest niemożliwy, przeto Zarząd Związku prowadzi pertraktacje zwłaścicielami zakładów garbarskich, przyczem zmuszony jest zgodzić się na obniżenie płacy zarobkowej o 20% z uzyskaniem jednak warunku wypłacania należności nie kartkami, a gotówką. Pozatem Zalewski Zajdel zgłosił wniosek, by związek wystąpił do Magistratu m.Krynek o zwolnienie od podatków miejskich bezrobotnych. Wniosek ten przejęto przez aklamację

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych zorganizowała tamże dnia 22.ub.m. pogadankę, na której przemawiali - Gorodziński Icek, Chajm Makowski / bun-

./.

w Grodnie.

tującego się na B.B.W.z R. Omawiano sprawy organizacyjne i finansowe Związku, poczem uchwalono :a/ zlecić Zarządowi Związku interwenjowanie u właścicieli domów w sprawie przestrzegania umowy zbiorowej; b/ poprzeć zgłoszony Sejmowi projekt B.B.W.z R. zmiany Konstytucji i współpracować z Rządem.-

Ponadto na zebraniu rozważaną była kwestja zarzutów, czynionych przez Ch.D. dekretarzowi Związku, Majewskiemu; zarzuty te uznawano za niesłuszne.-

c/ Związki Rzemieślnicze i Cechy.

Cech krawców i zawodów pokrewnych w Białymstoku.

Dnia 24 ub.m.w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków cechu krawców, kapeluszników, kuśnierzy i czapników pod przewodnictwem Średzińskiego Feliksa. Omawiano sprawy organizacyjne i uchwalono budżet cechu na rok bieżący w sumie 447 zł.-

Związek Rzemieślników Żydowskich w Białymstoku.

Dnia 24 ub.m.w Białymstoku odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydowskich pod przewodnictwem Widera Hirsza, który złożył sprawozdanie z przebiegu II.Kongresu Rzemieślników Żydowskich odbytego w Warszawie w dniach 12, 13 i 14 ub.m. Na kongresie tym, według oświadczenia Widera Hirsza, uchwalono przeprowadzić pertraktacje ze związkami Chrześcjan w sprawie wystawiania wspólnych list wyborczych przy wyborach do Izb Rzemieślniczych.-

Na omawianym Kongresie uchwalono pozatem założenie Centralnego Banku Rzemieślników Żydowskich z Centralą w Warszawie.-

Tegoż dnia w Białymstoku odbyło się zebranie sekcji lonkietników tkaczy, przy Związku Rzemieślników Żydowskich, pod przewodnictwem Gryncwejga Jakóba.Po przemówieniach

./.

grodzieński :	1314	-	202	245
łomżyński :	323	-	20	-
ostrowski :	54	2	-	-
sokólski :	41	-	5	39
suwalski :	109	-	4	73
szczuczyński :	157	-	4	25
wołkowyski :	191	-	2	-

Powiat Augustowski:

Dnia 24 ub.m.w Augustowie z inicjatywy sekretarza miejscowego Komitetu P.P.S.Ardziejewskiego Feliksa odbyło się zebranie bezrobotnych ustawowo nieuprawnionych do pobierania zasiłków z funduszu bezrobocia. Na wniosek wspomnianego Ardziejewskiego zgromadzeni na zebraniu wybrali delegację złożoną z 6-ciu osób, której polecono interwenjować w Magistracie m.Augustowa w sprawie doraźnej pomocy dla tych bezrobotnych,którzy nie pobierają zasiłków z funduszu bezrobocia.-

Delegacja ta w dniach 24 i 25 ub.m. udawała się do Magistratu, nie została jednakże przyjętą gdyż w dniu 24 ub.m. burmistrz nie był obecny w Magistracie, a dnia następnego odmówił przyjęcia jej, przybyła ona bowiem już po godzinach urzędowania.-

Powiat Łomżyński:

Akcję pomocy dla bezrobotnych w Łomży kieruje Komitet bezrobotnych w porozumieniu z Magistratem, pomoc ta jednakże jest minimalna.-

Dnia 22.ub.m. w Łomży z inicjatywy przywódców miejscowej organizacji Poalej-Sjon odbyło się przy udziale około 220 osób zebranie bezrobotnych,na którem omawiano kwestję zapomóg doraźnych. Zdaniem inicjatorów tego zebrania zapomogi nie są rozdzielane sumiennie,gdyż do komitetu bezrobotnych wchodzą tylko

./.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.382/29.T.
Dnia 2 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

IX. Strajki.

Strajk robotników Garbarskich w Krynkach.

Dnia 21 ub.m. przystąpili do pracy czterej strajkujący robotnicy zakładu garbarskiego Finka Gerszona w Krynkach z powiatu grodzieńskiego, którzy zgodzili się na zniżkę płac o 20%.-

Strejkujący czterej robotnicy zakładu garbarskiego Ostryńskiego Symchy w Krynkach w najbliższym czasie prawdopodobnie również zgodzą się na zniżkę płacy o 20% i przystąpią do pracy.-

Zlikwidowanie zatargu teatralnego w Grodnie.

Dnia 23 ub.m. zlikwidowany został zatarg pomiędzy zespołem artystów Teatru Miejskiego w Grodnie, a Magistratem. Dotychczasowy reżyser Skąpski ustąpił, zaś teatr został wydzierżawiony Filji Zw. Artystów Scen Polskich w Grodnie; reżyserję objęli: Dąbrowski, Kubiński i Jarszewski, oczekiwany jest jednakże przyjazd głównego reżysera z Warszawy z ramienia Zarządu Z.A.S.P.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

-1500 zł., a przez pozostałych po 1000 zł.-

Zatrzymanie fałszerza monet.

Dnia 22 ub.m. zatrzymany został pod zarzutem usiłowania fałszowania monet mieszkaniec wsi Suchinicze, gminy Odelsk, powiatu sokólskiego Paweł Tur, u którego znaleziono formę do odlewania monet 50 gr. Sędzia Śledczy w Sokółce zwolnił Tura pod dozór policji do czasu rozprawy sądowej.

Fałszerstwo weksli pow. ostrołęcki.

Dnia 25 ub.m. ujawniono masowe fałszerstwo weksli firmy "Mazowsze" w Poznaniu posiadającej swą agencję w Ostrołęce. Fałszerstwa dokonał agent tejże firmy Jan Biernacki, zamieszkały w Płocku.-

Samobójstwo-powiat augustowski.

Dnia 24 ub.m. z powodu nieuleczalnej choroby pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru dyrektor Banku Kupieckiego w Augustowie, Kubilus Stanisław. Zwłoki samobójcy odnaleziono w podwórcu domu mieszkalnego.-

Samobójstwo-powiat łomżyński.

Dnia 25 ub.m. w Łomży, wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia Aleksander Bruliński, pracownik Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Łomży. Przyczyną samobójstwa były nieporozumienie rodzinne.-

Postrzelenie w powiecie bielskim.

Dnia 23 ub.m. gajowy leśnictwa w Krugłem, powiatu bielskiego, Domosławski postrzelił z dubeltówki Filimona Nieczyporuka, mieszkańca wsi Witowo, gm. Orla, powiatu bielskiego.-

Katastrofa kolejowa.

Dnia 25 ub.m. o godz. 16-ej na 95 klm. linji Białystok-Wołkowysk około stacji Wołkowysk-C. wykoleił się pociąg towarowy w składzie 37 wagonów, przyczem 3 wagony przewróciły się, trzy zaś wykoleiły się, a reszta weszła na tor Siedlecki. Na skutek powyższego pociąg pośpieszny Nr. 703, idący w kierunku Stołpców został zatrzymany na st. kol. Andrzejewicze. Jak ustaliło pierwiastkowe dochodzenie wina wykolejenia pociągu spada na zwrotniczego Podgórskiego Michała, który wadliwie nastawił zwrotnicę. Władze kolejowe do czasu ukończenia dochodzeń zawiesiły w czynnościach Podgórskiego, dyżurnego ruchu Romanowicza i pilota Uchnala.-

-.-.-.

31

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 382/29.T.
Dnia 2 marca 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

151

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e .-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

...RWO DA BIAŁOSTOCKI

Nr E. 463/29 T.

Białystok, dnia 9 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygo-
dniowe Nr.10 za czas od dnia
... do dnia 9 marca 1929 r.

TAJNE - PILNE

182

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu II

w Warszawie.

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 10 za czas od dnia ... do dnia 9 marca 1929 roku.-

Z A W O J E W O D A :

Naczelnik Wydziału
Bezpieczeństwa Publicznego.

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie.
" " w Brześciu n/B.,
" " w Nowogródku.
" " w Lublinie
" " w Warszawie.
" " w Tarnopolu.
" " w Stanisławowie.
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku
" " " " " w Łomży
" " " " " w Suwałkach
Sam. Ref. Inf. D.O.K. III. w Grodnie
" " " " II. w Brześciu n/B.
" " " " I. w Warszawie
Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P. Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.-

Wojewoda Białostocki
Nr BP.463/29.T.
Białystok, dnia 9 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe
Nr.10. Za czas od dnia 3 do dnia 9
marca 1929 roku.

183

I. Sytuacja ogólna.

W okresie sprawozdawczym zarysowały się symptomy ożywienia się przytępionego od kilku tygodni życia politycznego na terenie Województwa Białostockiego w związku z przeniesieniem przez stronnictwa opozycyjne na grunt pozaparlamentarny walki z wniesionym do Sejmu przez BBWŻR projektem zmiany Konstytucji.-

Celem bliższego zaznajomienia społeczeństwa z tym projektem Wojewódzki i powiatowe sekretarjaty BBWŻR przystąpiły do organizowania szeregu wieców informacyjnych we wszystkich niemal ważniejszych ośrodkach Województwa, czem spowodują niewątpliwie natężenie intensywną reakcję ze strony stronnictw opozycyjnych.-

Żywy jak zwykle ruch społeczny, uwydatnił duże zainteresowanie się społeczeństwa przygotowaniami do obchodu imienin Pana Marszałka Piłsudskiego. Charakterystycznym jest fakt, że do powstających Komitetów Obchodu wchodzą przedstawiciele kleru katolickiego, a także działacze społeczni i polityczni, znani dotychczas z nieprzychylnego ustosunkowania się do osoby Pana Marszałka Piłsudskiego.

Ruch narodowościowy bardziej charakterystycznych spostrzeżeń Urzędowi Wojewódzkiemu nie nastręczył.-

Ruch zawodowy w swych przejawach wyłączał się najczęściej z kwestją bezrobocia, która zaostrzyła się szczególnie w Łomży, gdzie podobnie jak w roku 1926 komuniści, PPS.Lewica i wykorzystywana przez elementy niedopowiedzialne Polska Partja Socjalistyczna - dążą niedwuznacznie do wywołania ekscesów

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.NP. 463/29.T.
Dnia 9.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 10.

154

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

ABC Ziemi Suwalskiej.

Dziennik zamieszczał w ubiegłym tygodniu nadesłane mu przez Sekretarjat powiatowy BBW.R. artykuły p.t." "Zmierzch teorji walki klas" i " Protokuł moskiewski ".

Tygodnik "Postęp" Grodno.

Organ grodzieńskiego Komitetu P.P.S.w numerze pierwszym z dnia 2 b.m. omawia dość obszernie aktualne zagadnienia, dotyczące życia robotników i pracowników w oświetleniu P.P.S. -

W czołowych artykułach tego numeru " Nasze drogi " " Aktualne rozmyślania " - redaktor Ślusarczyk Józef pod kreśla istniejące według jego przekonania rozbieżności pomiędzy dążeniami władz, a intencjami mas pracujących, będących zwolennikami demokracji.-

W artykułach tych i kilku innych /: " Różnice poglądu ", " Słaba podporka " :/ pismo zwalcza wniesiony do Sejmu przez B.B.W.z R. projekt zmiany Konstytucji, przyczem operuje arg-umentami, zaczerpniętymi z "Robotnika".-

" Nowy Dziennik Kresowy" i "Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej " zajmowały się sprawami wyborów do Rady Miejskiej m.Grodna; podkreślają one konieczność konsolidacji społeczeństwa na czas wyborów w płaszczyźnie gospodarczych interesów miasta.-

" Nowe Życie " / Grodno / po zajęciu nakładu numeru6 z dnia 21.lutego b.r. /: vide sytuacyjne sprawozdani

./.

Wojewoda Białostocki Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

Nr.B.P.463/29.T.

Dnia 9 marca 1929 roku.

III. Polski ruch polityczny.

185

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Wojewódzki i powiatowe Sekretarjaty BBWZR organizują na dzień 10 i 17 b.m. szereg wieców, a mianowicie na dzień 10 b.m. w Wołkowysku /poseł Polakiewicz/, Suwałkach /senator Walery Roman/, Grodnie i Augustowie /poseł Przedpełski/, Sejnach, powiatu suwalskiego /poseł Krzywicki/, Ostrołęce /poseł Kosiba/, Łomży /poseł Sapieha/ i Nowym Dworze, powiatu sokólskiego /poseł Łazarski/, oraz na dzień 17 b.m. w Białymstoku /senator Oliwic i poseł Polakiewicz/, Bielsku-Podlaskim /poseł Piasecki/ i Wysokiem-Mazowieckiem /poseł Kosiba/.-

Wiece te mają na celu bliższe zapoznanie wyborców z wniesionym do Sejmu przez BBWZR projektem naprawy Konstytucji.

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski: Pracownik Sekretarjatu Powiatowego Stronnictwa Chłopskiego w Sokółce, Mikołajewski Jan uwiadł dnia 24 ub.m. zebranie informacyjne we wsi Kopciówka, gminy Suchowola, zaś instruktor Dziedziul Konstanty zorganizował w ubiegłym tygodniu Koła lokalne Stronnictwa we wsiach Wasilówka i Nowokolno.-

Do Zarządów tych Kół weszli: a/ we wsi Wasilówka liczącego 10 członków - Giełażyn Jan - prezes, Jurkowski Józef - vicepreses i Olchanowski Piotr - sekretarz b/ we wsi Nowokolno, liczącego 19 członków - Masełbas Walerjan - prezes, Chomont Bolesław - sekretarz i

zmiany Konstytucji godziłoby w interesy Państwa i jego ustrój parlamentarny i dlatego on, poseł Czarnecki będzie głosował przeciwko temu projektowi bez względu na konsekwencje, jakie mogą ewentualnie wyniknąć z odrzucenia przez Sejm tego projektu. 150

Powiat Augustowski Robotnicy folwarczni w gminie Balla Wielka zrezygnowali z należenia do PPS. i odmówili uiszczenia opłat członkowskich za rok bieżący, oświadczając oni, że PPS. nic pozytywnego dotychczas dla nich nie uczyniło i, że nie spodziewają się w przyszłości jakiejkolwiek pomocy z jej strony.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

b/ Ze spuścizny Obywatelskiej Komisji.

Powiat Kolneński: Dnia 25 ub.m. w Kolnie odbyło się organizacyjne posiedzenie Powiatowego Komitetu Związku, który konstytuował się następująco: Zofja Rz[illegible], jako inspektorka szkolnego - prezes, I. Kulikowska, [illegible] Starosty Powiatowego, K. Szankowska, [illegible] wiceprezes, A.Powadowska [illegible] Komitetu Kas, Orzeszkowski - sekretarz i I. Kulikowska, naczelnik - zastępca sekretarza.

Powiat Suwalski: Dnia 2 b.m. w Stowarzyszeniu Pracy Obywatelskiej Kobiet urządził na rzecz Związku dochodowy wieczór towarzyski, popularyzowany przez miejscowe społeczeństwo.

c/ Polskiego Komitetu Szkolnego.

Powiat Grodzieński: Polskie Komitety Szkolne w Grodnie zorganizowały tamże dnia 2 i 3 b.m. odczyty n.t. "Dzień sztuki polskiej" wygłoszone przez prof. Czerniewskiego.

d/ Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego.

Powiat Grodzieński: Oddział TUR'a w Grodnie urządził dnia 3 b.m. odczyt o znaczeniu Kasy Chorych dla naszego proletariatu, wygłoszony przez prezesa Oddziału, Radwańskiego Jana.

e/ Straże Pożarne.

Powiat Białostocki: Dnia 3 b.m. w Zubrzycinku odbył się pod przewodnictwem dr.Siemaszki zjazd delegatów ochotniczych straży pożarnych powiatu białostockiego, na którym do nowego Zarządu Okręgowego straży pożarnych powiatu białostockiego został wybrany dr. Siemaszko - prezes, dyrektor Kasyna [illegible] Białe, skarbnik Dobrzyński [illegible]

Sejmik Spółdzielczy w Grodnie.

Dnia 2 b.m. odbył się w Grodnie Zjazd Spółdzielczy. Obrady Zjazdu zagaił dyrektor Związku Rewizyjnego polskich spółdzielni rolniczo-handlowych, Kokociński, wskazując na konieczność wspólnego omówienia spraw spółdzielczych, dotyczących powiatu grodzieńskiego celem skoordynowania działów i ulepszenia dotychczasowej organizacji. Poszczególni przedstawiciele Kas Stefczyka podkreślali, że kasy te na terenie grodzieńszczyzny rozwijają się należycie, wskazywali jednakże centrali na pewne braki w ich organizacji. Przewodniczący Kokociński i naczelnik Wydziału kas Związku Rewizyjnego, Witwicki, odpowiadali mówcom na ich zarzuty. Obecnych na zjeździe było około 25 osób.-

Otwarcie pierwszej piekarni mechanicznej w Białymstoku.

Dnia 1 b.m. w Białymstoku odbyło się poświęcenie i otwarcie pierwszej piekarni mechanicznej Spółdzielni " Zjednoczenie".-

e/ I n n e .

Otwarcie świetlicy ludowej w Rupejkach.

Dnia 3 b.m.w Rupejkach, gm. Biskupice, powiatu wołkowyskiego odbyło się otwarcie świetlicy ludowej. Okolicznościowe przemówienia wygłosili nadleśniczy Włodarski i nauczyciel miejscowej szkoły powszechnej.

Powiatowa Kasa Komunalna w Bielsku-Podl.

Dnia 5 b.m. w Bielsku - Podlaskim ukonstytuowała się Rada Powiatowej Kasy Komunalnej na prezesa której wybrano Starostę Powiatowego Józefa Drożańskiego. Dokonano również wyborów Zarządu tejże Kasy, w którego skład weszli Stanisław Wołk - prezes, Adolf Chomicki - wiceprezes, Marjan Narbutt, Mieczysław Lisowski i Henryk Korzeniowski - członkowie zarządu.-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.463/29.T.
Dnia 9 marca 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10

159

V. Sekty religijne.

Polski Kościół Narodowy.

Powiat [illegible]oko-Mazow. W łapach wśród pracowników warsztatów kolejowych kolportowanę jest przez Brokowskiego, pracownika tych warsztatów, syna jednego z proboszczów P.K.N. czasopismo "Polska Odrodzona", będące organem Polskiego Kościoła Narodowego.

Powiat Łomżyński. Proboszcz łomżyńskiej parafji Polskiego Kościoła Narodowego, ks.Świerczewski wyjechał do Warszawy, gdzie ma poczynić u odpowiednich władz starania o przekazanie wspomnianej parafji kościoła ewangelickiego w Łomży, na co zarząd łomżyńskiej parafji ewangelickiej wyraził zgodę z tem jednakże zastrzeżeniem, że otrzyma wzamian inny kościół, chociażby o mniejszych rozmiarach.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

szonego w Suwałkach dnia 23.ub.m. / vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9/. Pierwszy przemawiał kierownik szkoły "Tarbutu" Dubrowski,który stwierdził, że narodowościową egzystencję żydów podrywają i gnębią ducha i duszę dziecka żydowskiego szkoły "progresywne" Pata i jego towarzyszy i szkoły powszechne. Pierwsze-zdaniem mówcy-odrywają dziecko żydowskie od religji, zabijają w niem ducha żydowskiego i wnoszą w jego młode duszę i mózg pojęcie walki klasowej,prowadzącej na zgubną drogę rewolucyjną.Ponieważ szkoła taka nie daje dziecku żydowskiemu nic z tego,coby wiązało go z narodem żydowskim - mówca radził zakładanie tego rodzaju szkół, lecz w Rosji - Sowieckiej. Również i szkoły powszechne z wykładowym językiem polskim są wrogie żydom i dlatego należy je zwalczać z całą energją i stanowczością. Jedyną szkołą odpowiadającą kulturze i racjonalnemu rozwojowi żydowstwa,gnębionego przez większość polską, jest szkoła "Tarbutu" z językiem wykładowym hebrajskim, językiem religji żydowskiej i byłego państwa żydowskiego w Palestynie. Na wywody Dubrowskiego replikował Mako Lewin / kamienik,podejrzany o komunizm /,wypowiadając się za szkołą,proponowaną przez budowca Pata, która jedynie odpowiada interesom proletarjatu. Przemówienie jego przerwał hałas, czyniony przez sjonistów. Takim samym hałasem przerywane były przemówienia mówców opozycyjnych - Gliksona, funkcjonarjusza Magistratu i Sokomieńskiego,dyrektora Banku Ludowego.Po nich przemawiali przywódcy sjonistyczni,dr. Wejsman i dr. Staropolski - lekarze. Obaj oni wypowiadali się za szkołą hebrajską przyczem dr.Wejsman

/.

Istniejące we wsi Gruta, gminy Marcinkańce Koło T-wa Św.Kazimierza liczy 29 członków. Zarząd Koła stanowią: Waszczyło Aleksander - prezes, Waszczyło Jan -skarbnik, Kibirkstis Dominik i Akscin Jan - członkowie zarządu.-

Koło T-wa Św.Kazimierza we wsi Wiciuny, gm.Marcinkańce liczy 41 członków. Zarząd Koła stanowią: Baloznk Leon - prezes, Stasiulanis Jan - skarbnik i Balcsus Piotr sekretarz.-

Koło T-wa Św.Kazimierza we wsi Łot - Jeziory, gm. Porzecze liczy 20-tu członków. Zarząd Koła stanowią: Malukiewicza Piotr - prezes, Malukiewicz Adela - skarbnik, Balewicz Sylwester - sekretarz.-

Koła te żywszej działalności nie przejawiają.-

c/ B i a ł o r u s i n i.

Powiat Białostocki: Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

Zapowiedziany na dzień 3 b.m. wiec sprawozdawczy posłów Gawryluka i Wołyńca w Białymstoku w dniu tym nie odbył się, gdyż właściciel teatru "Palace" odmówił organizatorom wiecu wynajęcia sali.-

Posłowie po odbyciu kilku konferencyj w hotelu "Bristol" tegoż dnia odjechali do Warszawy.-

d/ U k r a i ń c y.

Powiat Białostocki: Dnia 3 b.m. w mieszkaniu pełnomocnika Centralnego Komitetu Ukraińskiego na powiat białostocki, Makarewicza Leona w Białymstoku odbyło się zebranie członków Powiatowego Komitetu ukraińskiej/emigracji politycznej pod przewodnictwem Zona Włodzimierza. Omawiano xxx historyję Ukrainy.

-:-:-:-:-f-:-:-:-

4/ sprawozdanie o pracy partyjnej w partyjnym okręgu białostockim PPS.Lewicy; 162

5/ rezolucję w sprawie pracy wśród młodzieży robotniczo-chłopskiej;

6/ rezolucję PPS.Lewicy w sprawie roboty rolnej.

Doniosłem o tem Ministerstwu w sprawozdaniu z dnia 4 b.m. Nr.BP.429/29.T.

b/ Wyroki sądowe.

Powiat Grodzieński

W dniu 4 b.m. Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał sprawę oskarżonych z art.102 cz.I.K.K.Abramowicza Włodzimierza, Grandzickiego Dawida, Badasza Fajwela, Skulczyka Dawida, Chackielewicza Chackiela, Palnickiej Frajny, Atłasa Nowszy i Rubinowicza Szmula. Sąd skazał: 1 Abramowicza Włodzimierza, 2 Grandzickiego Dawida, 3 Badasza Fajwela, 4 Skulczyka Dawida i 5 Chackielewicza Chackiela na 3 lata więzienia, zamieniającego dom poprawy z zastosowaniem Ustawy o amnestji do Abramowicza, Skulczyka i Chackielewicza, Oniszczyka Aleksego na 1 rok i 6 miesięcy więzienia z zamknięciem w oddziale dla nieletnich, zaś Palnicką Frajnę, Atłasa Nowszę i Rubinowicza Szmula uniewinnił. Wszystkim skazanym został zaliczony areszt prewencyjny. Przebieg rozprawy był spokojny.

c/ I n n e .

Awantura więźniów w Łomży.

Dnia 1 b.m. na skutek zarządzenia Urzędu Prokuratorskiego w Łomży szeregowi miejscowego Komisarjatu P.P. doprowadzili z więzienia do lokalu Sądu Okręgowego - celem doręczenia aktów oskarżenia kilku więźniów, wśród nich 4 żydów, będących pod śledztwem z oskarżenia o działalność komunistyczną, a mianowicie: Lejby Krejda, Motela Różańskiego, Icka Migdała i Michela Szrajbsztejna, którzy

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.463/29.T.
Dnia 9 marca 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10/63

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Okręgowy Sekretarjat Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego-przeniesienie.

Istniejący w Białowieży, powiatu bielskiego Okręgowy Sekretarjat Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego - przeniesiony został w ubiegłym tygodniu do Białegostoku.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Tykocinie.

Z inicjatywy oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Tykocinie, powiatu wysoko-mazowieckiego powstał także oddział T-wa Kursów Wieczorowych dla robotników, do którego zarządu weszli: Gerszon Bezkowicz, Szaja Lew, Jakób Sokół, Szejer Surewicz i Aron Oyjon Mejerson.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Grodnie.

Dnia 3 b.m. w Grodnie odbyło się zebranie Zarządu Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego, na którem omawiano sprawy organizacyjne.

Okręgowa Rada Zydowskich Zw.Zaw.w Łomży:

Staraniem Okr.Rady Zydowskich Związków Zawodowych w Łomży odbyły się w jej lokalu następujące zebrania:

Dnia 1 b.m. pogadanka dla robotników żydowskich n.t. "Literatura obca w przekładzie żydowskim". Przemawiali bundowcy: Jakób Zamiatyn, Icek Gorodziński i Rachmiej Szwejgman, którzy wyjaśnili twórczość literacką pisarza żydowskiego Szloma Asza, oraz pisarza norweskiego Hamsuna Knuta.

Dn.2 b.m. przybyły z Warszawy działacz Jakó

zek Rzemieślników
w w Skidlu.

W Skidlu,powiatu grodzieńskiego odbyło się w ub.tygodniu zebranie członków Związku Rzemieślników Żydów, na którem prezes Szafrański Chackiel złożył sprawozdanie ze Zjazdu rzemieślników żydów w Warszawie.-

o/ i n n e .

dział Związku Urzęd-
ków Kolejowych w
remsze.

Zarząd oddziału Związku Urzędników Kolejowych w Czeremsze,powiatu bielskiego - na rok 1929 ukonstytuował się następująco: Kosiewicz - prezes, Zachowski - sekretarz, Szafarewicz - skarbnik, Kalinowski i Bielawski - członkowie zarządu, - wszyscy zamieszkali w Czeremsze. Oddział liczy obecnie około 20 członków, jednakże żywszej działalności nie przejawia.-

ązek Właścicieli
ruchomości w Ostro-
- Mazowieckiej.

Na zebraniu członków Związku Właścicieli Nieruchomości w Ostrowi-Mazowieckiej dnia 3 b.m. uchwalono budżet Związku na rok 1929 r. i upoważniono Zarząd Związku do wzięcia udziału w zwołanej na dzień 7 b.m. przez Inspektora Pracy konferencji w sprawie zawarcia umowy zbiorowej pomiędzy dozorcami domowymi i właścicielami nieruchomości.-

ązek Zaw.Pracow-
ków Kasy Chorych
Białymstoku.

Dnia 3 b.m. w Białymstoku odbyło się ogólne zebranie członków Zw.Zawodowego Pracowników Kasy Chorych, pod przewodnictwem Kosiakiewicza Stefana, na którem prezes Związku,Kosaczewski Stanisław złożył szczegółowe sprawozdanie z działalności Zarządu za 1928 rok, zaś Rawicz Dawid z prac Komisji Rewizyjnej. Następnie po dyskusji uchwalono,by zarząd wystąpił do Zarządu Kasy Chorych z żądaniem zmodyfikowania pragmatyki służbowej i wypłacenia pracownikom przychodni jednomiesięcznych poborów za pracę w godzinach nadliczbowych, poczem przystąpiono

d/ Bezrobocie

Według danych z dnia 7 b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 7714 osób, a mianowicie:

powiat:	ilość:	zmniejszenie:	wzrost:	pobiera zapomogi.
gustowski	185	-	9	45
łostocki	5143	-	70	2151
olski	49	4	-	-
odzieński	1301	-	-	251
ży ski	323	-	-	-
trowski	52	2	-	-
rożycki	127	-	-	12
ólski	46	-	4	35
alski	10[illegible]	1	-	74
uczy ski	155	-	1	25
rmazowiec	2[illegible]	-	-	-
kowyski	178	13	-	-

riat Łomży ski. Dnia 2 b.m. zarząd organizacji "Poalej Sjon" zwołał w lokalu organizacji "Mizrachi" w Łomży wiec bezrobotnych, na który przybyło około 3[illegible] osób. Wiec zagaił w języku polskim Izaak Nomberg, wyjaśniając cel zwołania wiecu, oraz dowodząc, że nie kieruje się żadnemi pobudkami politycznemi, a wychodzi tylko z założenia ekonomicznego. Oświadczył on dalej że wiec ma na celu zorganizowanie wszystkich robotników, którzy obecnie cierpią głód i niedostatek i nie należą do związków budowlanych i papierowskich. Ci robotnicy powinni wybrać z pośród siebie komitet bezrobotnych, który zająłby się wyjednaniem zapomóg doraźnych, gdyż istniejący obecnie komitet bezrobotnych nie jest wybrany przez robotników a powołał samozwańczo i do tego komitetu robotnicy nie

Następnego dnia o godz.12-ej udała się do Magistratu delegacja nowowybranego komitetu bezrobotnych i wręczyła Prezydentowi uchwaloną na wiecu rezolucję. Natomiast nikt z bezrobotnych, mimo zapowiedzi, przed Magistrat nie przybył. Prezydent Świderski definitywnej odpowiedzi na wyszczególnione w rezolucji postulaty narazie nie udzielił. Co zaś do reorganizacji istniejącego już komitetu bezrobotnych, to wypowiedział się za tem, że bezrobotnicy, niezależący do żadnych związków zawodowych, będą mieli w tym komitecie swego przedstawiciela.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Tygodniowe sprawozdanie sytuacyjne Nr.1

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

167

Aresztowanie sześciu bandytów w powiecie mińskim.

Dnia 2 b.m. mieszkaniec Stawisk, pow. mińskiego Judka Rubinsteja, właściciel przedsiębiorstwa handlowego zameldował Policji, że jakaś organizacja bandycka usiłuje pisemnie wymusić od niego okup w sumie 12.000 zł. w zamian za pozostawienie przy życiu jego samego oraz wspólników Wilanowskiego i Ciesakowskiego.

Na skutek wszczętego dochodzenia ujawniono szantażystów Mojera Stolnickiego z Sokolichy, gm. Stawiski i Zygmunta Borkowskiego, mieszkańca osady Grabowo, pow. Szczuczyńskiego, których aresztowano i przekazano władzom sądowym.

Kradzież pieniędzy w gmachu Urzędu pocztowego w Grodnie.

Dnia 5 b.m. woźnemu Banku Kupieckiego w Grodnie Czykanowi Michałowi skradziono z palta w Urzędzie pocztowym 1239 złotych, podjętych przez niego w tymże Urzędzie dla wspomnianego Banku.

Jako podejrzany o dokonanie kradzieży został zatrzymany Prems Abram, obywatel łotewski, przybyły w Rygi do Polski w celu dotąd niewyjaśnionym.

Morderstwo w powiecie grodzieńskim.

Dnia 6 b.m. stwierdzono, że we wsi Dubno, pow. grodzieńskiego zostali zamordowani we własnem mieszkaniu Chałko Michał, lat 55, żona jego Teodora, lat 60 i córka ich Anna, lat 14.

Morderstwo dokonano prawdopodobnie w celach rabunkowych na kilka dni przed 5 b.m., gdyż jak stwierdzi sołtys wsi, który pierwszy stwierdził fakt morderstwa, dom Chałków od kilku dni nikt nie opuszczał.

Województwo Białostockie
Nr.BP.463/29.T.
Dnia 9 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

168

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Wyrok sądowy w sprawie z oskarżenia o szpiegostwo.

Dnia 25 ub.m. Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał sprawę oskarżonych o szpiegostwo na rzecz Rosji Sowieckiej Jureczko Bazylego, mieszkańca m.Grodna, Roja Włodzimierza, mieszkańca wsi Rołownicze, gm.Nierciellszki i Miłoszewskiego Józefa, m-ca wsi Podkrzyżaki gm. Nierciellszki,pow.grodzieńskiego. Sąd w składzie Sędziów Matusiewicza /przewodniczący/, Dessina i Jankowskiego na mocy artykułu 1 par. 3 i art.5 par.2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.II.1928 r. o karach za szpiegostwo skazał: Jureczkę Bazylego na 10 lat c.więzienia, Roja Włodzimierza na 7 l. c.więzienia i Miłoszewskiego Józefa na 3 lata c.więzienia. Ponadto zasądzono od Jureczki i Roja po 600 złotych, a od Miłoszewskiego 160 złotych tytułem opłat sądowych. Rozprawa odbyła się przy drzwiach zamkniętych. Jureczko Bazyli przez Sąd Okręgowy w Grodnie był już karany w roku 1925-m z art.102 K.K. na 4 l. c. więzienia i karę tę odbył.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Z listy Nr.10. Żydowskiego Bloku Socjalistycznego:

Abram Frydberg-biuralista i Izaak Dłu-
gacz - garbarz.-

Listy Nr.2 i 7 mandatów nie uzyskały.-

169

Wybory do Rady Miejskiej m. Grodna.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

Dnia 22. ub.m. na zebraniu przedstawicieli społeczeństwa polskiego w Grodnie przyjęto następujące rezolucje:

1/ Zebranie wzywa osoby kierujące z ramienia odnośnych grup politycznych i społecznych akcją wyborczą do zastosowania w walce wyborczej metod etycznych i rycerskich, oraz do unikania zacietrzewienia partyjnego;

2/ Zebranie wzywa całe społeczeństwo polskie w Grodnie do gremjalnego udziału w wyborach, a grupy polityczne do możliwego nieroszczaniwania głosów polskich, a to przez tworzenie jak najmniejszej ilości list kandydackich;

3/ w razie, gdyby przy wyborach miały powstać więcej niż jedna lista kandydacka, zebranie wzywa Komitety wyborcze, które te listy ułożą, do zawarcia związku wyborczego tych list, a uprzednio do wyłonienia z siebie komisji porozumiewawczej dla wzajemnego oddziaływania na skład personalny ich w celu uformowania w przyszłej Radzie Miejskiej takiej reprezentacji polskiej, któraby dzięki swojej wartości osobistej, powadze i znajomości interesów gospodarczych miasta mogła odegrać rolę kierowniczą wśród innych grup radzieckich;

4/ Zebranie zwraca się z apelem do prasy grodzieńskiej ażeby o poparcie postulatów, zawartych w powyższych rezolucjach.-

Przy chrześcijańskich związkach zawodowych kreso
wych w Grodnie powstał już "Robotniczo-bezpartyjny Kom

./.

Rada Związku Celowego budowy wojewódzkiego szpitala dla umysłowo-chorych.

Dnia 7 b.m. w Urzędzie Wojewódzkim odbyło się posiedzenie Rady Związku Celowego budowy wojewódzkiego szpitala dla umysłowo - chorych pod przewodnictwem dra Brodowicza, Naczelnika Wydziału Zdrowia U.W. i przy udziale 21 członków, reprezentujących 14 jednostek samorządowych Województwa Białostockiego.-

Po uchwaleniu absolutorjum tymczasowemu Zarządowi, wybrano do stałego zarządu : dra Z.Brodowicza - prezes, Starostę Białostockiego, K.Siedleckiego - wiceprezes, Starostę Wołkowyskiego, K. Eustachiewicza,- L.Kisielnickiego z Kolna i prezydenta miasta Białegostoku, W.Hermanowskiego - członkowie Zarządu.-

Ponadto Rada uchwaliła zakupienie ośrodka w Choroszczy i zaciągnięcie pożyczki w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, oraz poleciła Zarządowi opracowanie budżetu.-

Białystok, dnia 9 marca 1929 r.

Z a W o j e w o d ę :

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Z.I.

ODA BIAŁOSTOCKI
. 822/29.T.

TAJNE - PILNE

171

ystok dnia 16.marca 1929 r.

cyjne sprawozdanie tygo-
Nr.11. za czas od dnia
dnia 16.marca 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

w Warszawie

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11. za czas od dnia 10 do dnia 16.marca 1929 r.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Resp.Publ.

siły otrzymują:

Urz. Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Urz. Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku
" " " " " w Łomży
" " " " " w Suwałkach
Urz. Ref. Inf. D.O.K. III. w Grodnie
" " " " II. w Brześciu n/B.
" " " " I. w Warszawie
Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Komendy P.P. Starostwie Powiatowi Województwa Białostockiego
Dowództwo 6 Podbrygady K.O.P. w Grodnie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

L.B.P. 523/29 r.

172

Białystok, dnia 16 marca 1929r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 11

Za czas od dnia 1o do dnia 16 marca 1929.

I. S y t u a c j a o g ó l n a.

W okresie sprawozdawczym na terenie Województwa Białostockiego rozpoczął się niejako pierwszy etap pozaparlamentarnej akcji stronnictw, związanej przyczynowo z wniesionymi do Sejmu przez B.B.W.z R. i stronnictw Lewicy projektemi zmiany Konstytucji. Akcję tą rozpoczął B.B.W.z R. zapowiedzianymi w poprzedniem sprawozdaniu tygodniowem wiecami i zebraniami informacyjnymi posłów i senatorów białostockiej grupy regjonalnej, które za wyjątkiem zerwanego przez opozycję Stronnictwa Chłopskiego i B.B.wiecu posła Kosiby w Ostrołęce, gdzie wskutek zaniedbania terenu przez B.B.W. z R. wzrosły jego kosztem wpływy wspomnianych Stronnictw, przyniosły pożądany efekt.-

Na traktowaną akcję B.B.W.z R. stronnictwa opozycyjne odpowiedziały dotychczas odczytem posła Strońskiego w Łomży, zapowiedzianym na dzień 17 bm. wiecem P.P.S. w Białowieży, powiatu bielskiego i cichą akcją Stronnictwa Chłopskiego wśród ludności wiejskiej, która pod jej wpływem w powiecie białostockim np. odmawia składania podpisów na adresach hołdowniczych dla Pana Marszałka Piłsudskiego rzekomo z obawy przed wykorzystaniem tych podpisów " dla walki z Konstytucją".-

Traktowana akcja pozaparlamentarna BBWzR.w ubiegłym tygodniu nie wywołała mimo wszystko silniejszej reakcji ze strony Stronnictw opozycyjnych niewątpliwie z powodu niesprzyjającego dla niej momentu szerszej niż w latach ubiegłych ujmowanych przygotowań społeczeństwa do obchodu

./.

173

Ze spraw mniejszości narodowych na uwagę zasługują wystąpienia białorusinów w gminach : Skidel i Kamionka,powiatu grodzieńskiego przy uchwalaniu budżetów tych gmin.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym we wszystkich powiatach Województwa był zadawalający.

Przygotowania techniczne do akcji przeciwpowodziowej zostały ukończone; obecnie organizowana jest pomoc materjalna dla ludności,mogącej ucierpieć wskutek powodzi.

W ubiegłym tygodniu zmieniła się również na lepsze sytuacja gospodarcza,wytworzona w okresie silnych mrozów i opadów śnieżnych.Częściowe oczyszczenie dróg spowodowało ożywienie się handlu i widoczne już odprężenie na rynku pieniężnym.-

-:-:-:-:-:-:-:-

POSTĘP - GRODNO.

W numerze 2 w artykułach "Samorząd", "Życie polityczne", "Przedwyborczy sen pan. Świdrykowskiego" i Ciężkie oskarżenie" ocenia ujem.e poczynania Rządu BBWzR., a w artykule " Wezwanie " wzywa związki i organizacje zawodowe do zwoływania walnych zebrań i uchwalania protestów przeciwko projektowi zmiany Konstytucji,wniesionemu do Sejmu przez BBWz R.-

W tymże numerze pisma w artykule "Żydzi a PPS.w Grodnie" dr.Brzyman podkreśla zasługi żydów, działaczy PPS. oraz istniejącą oddawna solidarność proletarjatu polskiego z żydowskim, wówczas, gdy w łonie polskiego mieszczaństwa i kapitału, w stosunku do żydów panują uprzedzenia rasowe i narodowościowe. Jako redaktor i wydawca Nr.2 "Postępu" podpisał Stanisław Skowroński, prezes Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych w Grodnie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

żyje Dziadek. Precz z BB. My lepiej znamy Dziadka, niż zna-
go BBPrecz z nową Konstytucją" itp. Na wiecu obecnych by-
ło około 300 osób, przeważnie włościan.

Sługust- Poseł Łazarski na zwołanym przez niego dnia 8 bm. we
wsi Kolnica, gminy tejże nazwy wiecu informacyjnym zapoz-
nał zebranych/ około 50 osób/ z projektem BBWzR co do
zmiany Konstytucji, a następnie poddał szczegółowej kry-
tyce projekt zmiany Konstytucji, przeciwstawiany projekto-
wi BBWzR przez PPS, PSL "Wyzwolenie" i stronnictwo Ciop-
-skie, poczem udzielał informacyj i odpowiedzi interpe-
lującym go w sprawach gospodarczych natury lokalnej.

Mołko- Na wiecu informacyjnym posła dr. Polakiewicza w Mołkowys-
ku dnia 10 bm., odbytym przy obecności około 600 osó, zos-
tała uchwalona rezolucja, wyrażająca hołd zgromadzonych
dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Pana Marszałka
Piłsudskiego, zaufanie ich do BBWzR i jego poczynań, zmie-
rzających do naprawy Konstytucji.

Suwalski Dnia 10 bm. na zebraniu informacyjnem posła Krzywickiego
Konstatutego w Sejnach, odbytem przy obecności około
200 osób, uchwalona została następująca rezolucja:

" Zebrani w dniu dzisiejszym w mieście Sejnach, powiatu
Suwalskiego po wysłuchaniu referatu dyskusyjnego posła B.B.W.
z R. K. Krzywickiego: 1/ wyrażają hołd i głęboką cześć Panu
Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, profesorowi I.Mościc-
kiemu i Wodzowi Narodu Pierwszemu Marszałkowi Polski Józefo-
wi Piłsudskiemu; 2/ stwierdzają, że Konstytucja z dnia 17.mar-
ca 1921 roku, po wprowadzeniu jej w życie, okazała się dla
Państwa Polskiego złą, rozchełstało się bowiem partyjnictwo
i sejmowładztwo, w skutkach zgubne dla Państwa i Konstytucja
ta winna być zmieniona w kierunku wzmocnienia władzy
Prezydenta Rzeczypospolitej wybieranego nie przez Sejm, a
przez naród; 3/ wyrażają nadzieję, iż Budowniczy Wskrzeszone-

we zawsze stanowisko Polski w Lidze Narodów, dopatrując się w tem stanowisku przyczyny sukcesu Niemiec w Lidze Narodów.-

Następnie poseł Stroński zobrazował sytuację polityczną i gospodarczą w Polsce przed przełomem majowym i wysnuwał z tego zobrazowania szereg przesłanek do wniosków, którymi argumentował, że przełom majowy w swych dalszych konsekwencjach sytuację Polski pod każdym względem pogorszył. Odczyt swój poseł Stroński zakończył ostrą krytyką projektów zmiany Konstytucji, wniesionych do Sejmu przez B.B.W.z R. i Stronnictwa lewicy. Obecnych na odczycie było około 100 osób.-

c/ P. S. Chrześcijańskiej Demokracji.

Powiat Grodzieński:

Ch.D.w Grodnie wyłoniła dnia 7 b.m. Komitet Wyborczy do Rady Miejskiej m.Grodna, w którego skład weszli: poseł Puljan - prezes, Daniłowicz Olgierd i Bortnowski Antoni - wiceprezesi, dr.Kalenkiewicz - skarbnik, Kulikowski i Czerniawski - sekretarze, Sieniewicz Władysław i ks. Czerniawski - członkowie.

d/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

Instruktorzy Stronnictwa Chłopskiego zorganizowali lokalne Koła tegoż Stronnictwa wew wsiach Kumiałka - zarząd : Sabin Bajko - prezes, i Michał Błahuszewski - wiceprezes;-
Wielki - Cieśnik, liczące 9 członków, do którego zarządu weszli: Kazimierz Pieszko - prezes, Antoni Giełżasyn - sekretarz i Kazimierz Karny - skarbnik, Kuplisk, liczące 8 członków - zarząd : Wacław Kraś

WOJEWODA BIALOSTOCKI.
Nr.BP. 523/29.T.
Dnia 16.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

IV.Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne.

a/ Towarzystwo Opieki Społecznej " Przystań ".

Powiat Szczuczyński:

Dnia 6 b.m. w Grajewie odbyło się zebranie organizacyjne oddziału powiatowego Twa " Przystań " przy udziale delegata Zarządu Głównego T-wa w Białymstoku, Krajewskiego,na którem powołano do Zarządu Oddziału : dr. Sienkiewicza, Wacława Perlitza -burmistrza m. Grajewa, Wróblewskiego Jana - członka Wydziału Powiatowego, ks.Krzewskiego, Marcinkowskiego Józefa - aptekarza, Kretowicza - Naczelnika Urzędu Skarbowego i Witkowską Jadwigę.-

Powiat Grodzieński:

Dnia 9 b.m.w Grodnie odbyło się zebranie organizacyjne oddziału Powiatowego T-wa "Przystań".- Przewodniczył ks.kan. Kuryłowicz.-

Po dyskusji i zaznajomieniu się ze statutem T-wa zebrani wybrali do zarządu oddziału jako członków: Swiechowską, Miączyńską, St.Cydzika,Gagmana, St.Kołeckiego,oraz ich zastępców:- prof. Kisielewicza, dr. Jakimowicza i majorową Sitkową. W skład Komisji Rewizyjnej weszli : Sawicka, prof. Bogucki i dyr. Nejman. Jako delegat do Zarządu Głównego T-wa "Przystań" w Białymstoku wybrany został Stanisław Kołecki.-

./ Stowarzyszenie Rezerwistów i b.wojskowych W.P.

Powiat Białostocki.

Dnia 10 b.m. w Białymstoku odbyło się doroczne, walne zebranie białostockiego Koła Stow Rezerwistów i b wojskowych W.P. Zebranie zagaił prezes Kwieciński który wskazał na doniosłość wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego oraz wzniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Prezydenta i Pana Marszałka Piłsudskiego. Następnie ustępujący zarząd zdał sprawozdanie ze swej działalności, poczem wybrano nowy zarząd w którego skład weszli : prof.Mayński - prezes członkowie : Kulesza Gryka, Koczara, Prokowski Giertner Kozik, Zieliński i Hak zastępcy : Godyński Budkiewicz, Harny Żdzmiak i Rynkiewicz. Na Komendanta Powiatowego St nia został wybrany Kwieciński.-

f/ Towarzystwo Polskiego Czerwonego Krzyża.

Powiat Grodzieński:

Dnia 5 b.m. w Grodnie odbyło się doroczne, walne zebranie członków T-wa Polskiego Czerwonego Krzyża. Po złożeniu sprawozdań z działalności P.Cz.K., stacji opieki nad matką i dzieckiem, oraz opieki nad emigrantami na wniosek Dra Jakimowicza uchwalono zaangażować na pół roku lekarza akuszera do stacji opieki nad matką i dzieckiem, poczem wyrażono absolutorjum dotychczasowemu zarządowi.-

W związku z wnioskiem d-ra Jakimowicza dr. Chazan ofiarował bezpłatnie swą pracę w stacji opieki nad matką i dzieckiem. Następnie dokonano wyborów do nowego zarządu, w którego skład weszli : prezes - Stefanja Nowicka Jackowska, wiceprezes dr Rupp, sekretarz-dr Hizier, członkowie Chrzanowska dr. Wasilewski dr Chazan, Zab

i/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

urs rolniczy
Poświętnem

Kółko rolnicze w Poświętnem, powiatu wys.-mazowieckiego zorganizowało kurs gospodarstwa domowego dla gospodyń wiejskich, który trwał od 24 lutego do 4 b.m., a prowadzony był fachowo przez instruktorki O.T.R. z Warszawy Helenę Buczyńską i Sabinę Radkowską.-

Kółko rolnicze we
wsi Murawskie -
Nadbużne.

Dnia 9 b.m. we wsi Murawskie - Nadbużne, gm. Nur w powiecie ostrowskim odbyło się zebranie członków miejscowego Kółka Rolniczego, na którem omawiano sprawę zakupu maszyn i narzędzi rolniczych, uzyskania kredytu na zakup drzew owocowych, urządzenie konkursu na rośliny warzywne, urządzenie półek doświadczalnych i ułożono program pracy Kółka na najbliższą przyszłość. Obecnych było około 25 osób.-

Kursy rolnicze
w pow. Suwalskim.

W ubiegłym tygodniu odbył się 3-ch dniowy kurs rolniczy w Bakałarzewie, gminy Wólka

j/ I n n e .

ademja w Swisłoczy
ku czci Mickiewicza.

Dnia 9 b.m seminarjum nauczycielskie w Swisłoczy, powiatu wołkowyskiego urządziło akademję ku czci Adama Mickiewicza.-

Stow. Ognisko Kolejowe
w Suwałkach.

Dnia 10 b.m. na prezesa Stow. Ognisko Kolejowe w Suwałkach został wybrany Michalewicz Aleksander, zawiadowca stacji.-

Komitet Popierania
Wytwórczości Krajo-
wej w Grodnie.

Dnia 8 b.m. w Grodnie ukonstytuował się Komitet Popierania Wytwórczości Krajowej, do którego weszli ks. kan. Kuryłowicz, E. Stępniewski, I. Margolis i S. Najman.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP 523/39.T.
Dnia 15 marca 1939 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

180

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Ż y d z i.

Sąd literacki w Czyżewie.

Dnia 3 b.m.w lokalu komunizującego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Czyżewie,powiatu wys. mazowieckiego odbył się sąd literacki nad powieścią Arcybaszowa " Samin ". Przemawiali Lampart Samul, Wotter Aron i Młojwojo Mowsek, wszyscy karani już sądownie za działalność komunistyczną.-

Żydowski Bank Spółdzielczy w Wysokiem-Mazowieckiem.

Dnia 10 b.m. w Wysokiem - Mazowieckiem odbyło się zebranie członków Żydowskiego Banku Spółdzielczego, na którem do nowego Zarządu banku zostali wybrani: Akter Gorszczczany, Piekar Wolf, Kurasowski Dawid, Ptak Judko, Wiechę Jankiel i Ajzyk Złotków.-

Bank Żydowski w Sokółce.

Dnia 9 b.m.w Sokółce odbyło się zebranie członków Banku Żydowskiego. Na zebraniu wybrany został nowy zarząd,w którego skład weszli: Fajwel Symer, Zundel Chiński i Zelik Bronsk, a do rady nadzorczej - Josel Aronowski, Major Sarajbum, Jankiel Stolar i Ela Głozowski, wszyscy politycznie nieposzlakowani.-

Stowarzyszenie "Jutrznia " w Sokółce.

Tegoż dnia w Sokółce odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia Robotniczego Wychowania Fizycznego " Jutrznia",na którem do nowego zarządu zostali wybrani: Abram Frydberg - prezes, Josel Winnik - wiceprezes i Zaunsa Głozowski - sekretarz,oraz Jankiel Frydman i Icko Direktor - członkowie. Wszyscy poszlakowani o należenie do K.P.Z.B.-

młodzież żydowską. Szczególnie Grupa Lejbko potępiał żydów asymilatorów w Polsce, którzy uważają za pożądane rozpłynięcie się żydów w kulturze polskiej, jako jedno z warunków równouprawnienia co grozi zupełnym zagładą narodowi żydowskiemu. Nawoływał on do uwalczania asymilacji wszelkimi środkami, a szczególniej drogą uświadamiania młodzieży żydowskiej z pod wpływów obcej kultury.-

St-nie Kursów Wieczorowych w Ostrowi Mazowieckiej.

Tegoż dnia wreszcie w Ostrowi-Mazowieckiej odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia Kursów Wieczorowych. Omawiano sprawę powiększenia biblioteki i zaopatrzenia lepszych sił nauczycielskich, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w którego skład weszli prezes - Chaim Herc Nordko, wiceprezes - Lichtenstejn Fiszel, Sekretarz - Krycetsa Wolf Icek skarbnik członek Klajman Mosek Drewno Josel i wszyscy wrolemicy Bundu.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Organizacja "Hechaluc Pionier" w Kolnie.

Organizacja "Hechaluc - Pionier" w Kolnie dnia b.m. urządziła odczyt n.t. "Pięta emigracja do Palestyny", wygłoszony przez Miechana Chejna, delegata Centralnego Zarządu organizacji w Warszawie.-

Akademja muzyczna w Białymstoku.

Koło Literatów żydowskich w Białymstoku urządziło dnia 10 b.m. akademję ku uczczeniu 40-to lecia pracy kompozytora Bermana Jakóba. Okolicznościowe przemówienie wygłosił redaktor "Dos Najo Lebn". Kapłan Pejsach.-

./.

c/ U k r a i ń c y .

w Białymstoku

Powiat Białostocki: Dnia 10 b.m. w mieszkaniu Makarewicza Leona odbyło się dalsze z kolei zebranie członków Powiatowego Komitetu Ukraińskiej emigracji politycznej poświęcone pamięci Tarasa Szewczenki.-

d/ R o s j a n i e .

Powiat Grodzieński: Dnia 9 b.m. Rosyjskie T-wo Dobroczynności w Grodnie urządziło koncert - kabaret na cele T-wa.-

e/ B i a ł o r u s i n i .

Powiat Grodzieński: Okręgowy Zarząd T-wa Szkoły Białoruskiej w Grodnie zapowiedział tamże na dzień 10 b.m. sprawozdawczy wiec posłów Dworczanina, Greckiego i innych.- Wiec ten wzbudził zainteresowanie miejscowych białorusinów, oraz komunistycznych i komunizujących grup żydowskich i rosyjskich. Na st.kol. Grodno o godz.13-ej na przybycie posłów oczekiwali członkowie Okr.Zarządu T.S.B. Łomaszewicz Nadzieja, Kiziewicz Michał, radny gm.Skidel, Boroda Jan, Kiziewicz Filip z Grodna i inni. Przybyłych posłów Greckiego i Gawrylika przywitała Łomaszewicz Nadzieja, która przedstawiła im obecnych na dworcu członków Okręgowego Zarządu T.S.B.- Po przybyciu do lokalu Klubu Kupieckiego przy ul. Żarkowej Nr.5. posłowie Grecki i Gawrylik otrzymali zawiadomienie Starosty Powiatowego w Grodnie o zakazie urządzenia wiecu wobec niestosowania się do obowiązujących przepisów o zgromadzeniach.- Na skutek tego

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BF. 523/29.T.
Dnia 16.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

VII. Ruch wywrotowy.

Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

a/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Wołkowyski:

Dnia 6 b.m.na stanji kolejowej w Wołkowysku został zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej Graf Lejba, którego przekazano organom służby bezpieczeństwa powiatu ostrowskiego celem przeprowadzenia dalszych dochodzeń . Przy zatrzymanym znaleziono szereg adresów na Warszawę, Lidę i Słonim.-

Powiat Bielsk-Podl.

W wyniku dłuższych zatargów, trwających pomiędzy komunistami i członkami T-wa Kursów wieczorowych w m. Ciechanowcu, dnia 25.lutego r.b. doszło do ostrego konfliktu,który wywołali komuniści. W chwili,gdy członkowie T-wa Kursów Wieczorowych zamierzali przenieść książki z bibljoteki T-wa do prywatnego mieszkania prezesa Lipszyca Josela czterej ko-muniści przy użyciu siły nie pozwolili na przeniesienie książek i wszczęli bójkę. Na skutek wszczętej awantury przybyła policja,która zlikwidowała zajście i zatrzymała jego sprawców.Po doprowadzeniu do lokalu jeden z zatrzymanych,a mianowicie Polak Chaim / karany sądownie za działalność komunistyczną / wyjął szybko z kieszeni notes,z którego wyrwał jedną kartkę,włożył ją do ust i połknął. Materjały dochodzenia przesłano w tej sprawie zostały przesłane do Sądu Grodzkiego w Ciechanowcu.-

./.

wani pozostali zostali skazani, odpowiadający z wolnej stopy, zwolnieni za kaucją w kwocie 200 zł. każdy.-

Procesy [illegible] w Grodnie w dniach 4, 7 i 8 b. m. wywołały silne zainteresowanie się nimi miejscowych komunistów, którzy byli obecni na sali rozpraw prawie w pełnym komplecie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

na czele i uchwalono protest przeciwko projektowi Rządu podwyższenia komornego na cele funduszu budowlanego.-

Okręgowa Rada Zyd. Związków Zawodowych w Łomży.

Dnia 8 b.m. w lokalu Rady Hersz Uryński z Łomży wygłosił odczyt n.t. " Żydowska twórczość ludowa".-

Dnia następnego w tymże lokalu odbył się wiec, w sprawie działalności wyznaniowej gminy żydowskiej. Przemawiali bundowcy Icek Rotszyld Jakób Zamiatyn i Mortko Posesorski, którzy wyjaśnili, że na posiedzeniu Zarządu Rady gminy w dniu 3 b.m. podczas rozpatrywania budżetu na rok 1929 domagali się oni przyznania większych zapomóg doraźnych dla bezrobotnych i biednych rodzin żydowskich, oraz na cele kulturalno - oświatowe dla robotników, jednakże żądania ich nie zostały uwzględnione, gdyż na zasiłki uchwalono nieznaczną sumę, a na kursy dla robotników, pozostających pod wpływami Bundu nic nie przyznano.- Po ich przemówieniach zebrani przyjęli rezolucję, wyrażającą votum nieufności obecnej Radzie gminy i wzywającą radnych do złożenia mandatów.-

Związek Zawod. Robót. Przemysłu Spożywczego w Grodnie.

Dnia 9 b.m. w Grodnie odbyło się walne zebranie członków oddziału Zw. Zawod. Robot. Przem. Spożywczego z racji 5-letniego istnienia związku. Na zebraniu tem delegat Zarządu Głównego Związku, Kan z Warszawy scharakteryzował działalność Związku w obronie interesów robotników spożywczych i klasy pracującej wogóle, stwierdzając, że położenie robotników nie jest zadawalniające, a przeto należy dołożyć wysiłków w celu polepszenia ich bytu przez popieranie związku i głosowanie przy wyborach do Rady Miejskiej na listę robotniczą.-

/

i uchwalono przekazać 30 zł. Komitetowi Obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego.-

Powiat Białostocki:

Jak już doniosłem Ministerstwu część członków N. P.R. w Białymstoku powzięła zamiar przystąpienia do Związków,grupujących się pod egidą Ch.D., część zaś radykalniejsza decydowała się na złożeniem akcesu do do Związków opanowanych przez PPS. Celem zapobieżenia zupełnej likwidacji N.P.R.w powiecie,przybyli w tych dniach do Białegostoku poseł Jankowski i sekretarz Zarządu Głównego N.P.R., Sieczko, którzy odbyli szereg konferencyj z miejscowymi działaczami. W wyniku tych konferencyj postanowiono zwrócić się do Zarządu Głównego N.P.R.o moralne i materjalne poparcie organizacji Szerokie pełnomocnictwa otrzymał w tej materji Szadkowski Antoni, urzędnik Kasy Chorych w Białymstoku.-

e/ Związki Chrześcjańskie.

Powiat Białostocki:

W najbliższym czasie spodziewany jest przyjazd do Białegostoku posłów : Puchalki i Urbańskiego, którzy mają odbyć szereg konferencyj celem zainteresowania miejscowych robotników mającym się odbyć Kongresem Chrześcjańskich Związków Zawodowych. Na Zjazd ten ma być wybranych 5-ciu przedstawicieli z najliczniejszych Związków Białostockiego Okręgu, grupujących się pod egidą Ch.D., a mianowicie. tymiowego,włókienniczego i Dozorców Domowych.-

d/ Związki Rzemieślnicze i Cechy.

Związek Rzemieślników Żydów w Sokółce.

Dnia 10 b.m. Związek Rzemieślników Żydów w Sokółce urządził odczyt n.t. " Jak rzemieślnik winien prowadzić walkę o swoje prawa i o

rakteryzował życie robotnika żydowskiego w czasach dawniejszych, zaznaczając, że obecnie warunki egzystencji znacznie się zmieniły i rola rzemieślnika w społeczeństwie jest dziś zupełnie inna, niż była dawniej. Mówiąc o ustawie przemysłowej, przytoczył niektóre słabe strony tej ustawy, oraz wyjaśnił stanm ekonomiczny rzemieślników w Polsce. Na zakończenie nawoływał do współpracy w akcji oświatowej.-

Związek Rzemieślników Żydów w Białymstoku.

Dnia 10 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie sekcji lonkietników - tkaczy przy Związku Rzemieślników Żydów. Przemawiali Bez Chilel, Zazryn Josel, Nowiński Zajdel i Mielnicki Pejsach, ~~którzy wzdkreślili~~ Na ich wniosek z uwagi na zastój w przemyśle włókienniczym zebrani jednogłośnie postanowili ograniczyć pracę w tygodniu do dni 4-ch. Dla przestrzegania tej uchwały wyłoniono specjalną Komisję, w skład której weszli: Kobryński Lejb, Kapłan Szepsel i Wysocki Lejb.-

e/ I n n e .

Zebranie ubezpieczonych Kasy Chorych w Grajewie.

Dnia 6 b.m. w Grajewie odbyło się zebranie ubezpieczonych Powiatowej Kasy Chorych, na którem omawiano sprawy, dotyczące mających nastąpić wyborów do rady wspomnianej Kasy.-

Powiat Szczuczyński:

Dnia 9 b.m. w Szczuczynie odbyło się zebranie organizacyjne komitetu niesienia pomocy najbiedniejszej ludności miasta Szczuczyna. Do komitetu tego weszli: Borecka żona sekretarza Sądu Grodzkiego w Szczuczynie, Krajewski Stanisław - naczelnik Urzędu Pocztowego, Majewski - burmistrz m. Szczuczyna, sędzia Baczewski, ks. Lis, obrońca sądowy, Olszewski inspektor szkolny Marszałek i pr[illegible]

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.B°P° 523/29T.

Dnia 15 marca 1929 roku.

23

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

188

IX S T R A J K I.

jk dozorców
ych w Augus-
o.

Dnia 8bm. w Augustowie zastrajkowało 65 dozorców domowych, którzy żądają od właścicieli posesyj podwyżki pensji o 20%. Żądania ich zostały przez właścicieli domów odrzucone. Strajkujący w sposób gwałtowny starają się nie dopuścić do sprzątania poszczególnych posesyj przez właścicieli domów i wynajętych przez nich robotników. M.in. pobita została przez strajkujących robotnica Wójcik Petronela" Przeciwko winnym pobicia jej i Zakrzewskiemu, inicjatorowi terororu strajkowego przeprowadzono dochodzenie celem pociągnięcia ich do odpowiedzialności sądowej.

ajk pracowni-
w szewckich w
łkowysku.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

Strajk około 60 pracowników szewckich w Wołkowysku, który wybuchł dnia 4 b.m. został już częściowo zlikwidowany, większość bowiem strajkujących przystąpiła do pracy po uzyskaniu od 10 do 15% podwyżki płac"

raj robotników
zemysłu drzew-
go w Siemiaty-
ch.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

Podane w tem sprawozdaniu informacje do dp strajku 116 robotników fabryki sklajanych fornierów firmy Maliniak i S-wie w Siemiatyczach, powiatu bielskiego- uzupełniam n następująco:

./.

Strajk robotników garbarskich w Krynkach

Trwający od początku ub. miesiąca strajk 4 robotników garbarni Ostryń Szmula w Krynkach, powiatu grodzieńskiego został zlikwidowany. Strajkujący zgodzili się na obniżenie im prac o I5%.

Strajk w fabryce zapałek w Grodnie

Dnia 6 b.m. robotnicy fabryki zapałek "Marjos" w Grodnie wysunęli szereg żądań ekonomicznych, m. in. zapomogi opałowej w naturze lub gotówce . Wszystkie ich żądania z wyjątkiem wydania zapomogi po porozumieniu się z Zarządem Głównym w Warszawie, dyrektor fabryki Joselewicz uwzględnił. Wobec nieuwzględnienia żądania zapomogi opałowej, robotnicy ogłosili "włoski strejk", który trwał IO minut, gdyż dyrektor fabryki przyrzekł,iż ponownie zwróci się do Zarządu Fabryki w Warszawie. Według nieoficjalnych danych, Zarząd Główny w Warszawie przychylnie załatwił prośbę robotników o zapomogę opałową, zarządzając okólnikiem wydanie zapomóg opałowych robotnikom wszystkich fabryk zapałczanych.

:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

B.P. 523/29t.

37

190

SYTUACYJNE SPRAWOZDANIE TYGODNIOWE NR.11

XI S P R A W Y G R A N I C Z N E.

Nielegalna emigracja do Argentyny

Organa służby bezpieczeństwa powiatu Ostrołęckiego dostrzegły nielegalną emigrację do Argentyny żydów w wieku poborowym.

Nielegalne przekroczenie granic.

Dnia 2 bm. na pododcinku Marcinkance /powiat grodzieński/ w rejonie 2 strażnicy Puchacze został zatrzymany za nielegalne przekroczenie granicy/przejeżdżał sankami/ Preftinis Adam, mieszkaniec wsi Puchacze po stronie litewskiej.

Zatrzymanie przemytu w powiecie ostrołęckim

Dnia IO bm. szeregowi PP. z obsady posterunku w Kadzidle, powiatu ostrołęckiego zatrzymali Chona Markusa, Berka Ularta i Fejge Rozen, mieszkańców xxix osady Myszyniec z przemytem, zawierającym ponad I5 kg. półjedwabnej krawatówki. Zatrzymanych i przemyt przekazano władzom celnym.-

X

...enia do dyspozycji Sądziego Śledczego w Sokółce, który osadził ją w więzieniu białostockiem do czasu złożenia przez nią kaucji w sumie zł.100.-

-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
NR.B.523/29T.
Dnia 16 marca 1929 roku.

39

191

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nll.

XIII V A R I A.

Uroczystość dziesięciolecia istnienia Sądu Okręgowego w Suwałkach.

Dnia 9 bm. odbyła się w Suwałkach uroczystść dziesięciolecia istnienia Sądu Okręgowego,na którą przybyli Pan Minister Sprawiedliwości,Car,Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego,Supiński,Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie,Dutkiewicz,Dyrektor Deparatamentu Ogólnego Ministerstwa Sprawiedliwości,Świątkowski,Dyrektor Departamentu Więziennictwa Ministerstwa Sprawiedliwości,Maliszewski,Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,Rudnicki,senator Malery Roman,b. pierwszy prezes Sądu Okręgowego w Suwałkach i inni.Przebieg uroczystości był następujący: o godzinie 11-ej nabożeństwo w kościele,o godzinie 12-ej uroczyste posiedzenie Sądu Okręgowego, o godzinie 15-ej obiad i o godzinie 18-ej raut w Resursie Obywatelskiej.
W międzyczasie Pan Minister Sprawiedliwości i Pan Wojewoda Kirst zwiedzili przedszkole dla dzieci szeregowych PP, a po uroczystościach Pana Minister Sprawiedliwości w towarzystwie Dyrektora Maliszewskiego zwiedził więzienie w Suwałkach.

Zjazd Starostów Powiatowych.

W dniach 15 i 16 bm. pod przewodnictwem Pana Wojewody odbył się w Białymstoku zjazd Starostów Powiatowych Województwa Białostockiego,poświęcony sprawom samorządowym,administracyjnym , bezpieczeństwa publicznego i aktualnym zagadnieniom,wchodzącym w zakres działania władz

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.Dz. 572/29.T.

TAJNE - PILNE

Białystok, dnia 23. marca 1929 r.

192

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12. za czas od dnia 17 do dnia 23. marca 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

/ Pan Dyrektor Departamentu II./

w Warszawie.

Przesyłam Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12. za czas od dnia 17. do dnia 23. marca 1929 r.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Odpisy otrzymują :

1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Brześciu n/B.
3/ " " w Nowogródku
4/ " " w Lublinie
5/ " " w Warszawie
6/ " " w Tarnopolu
7/ " " w Stanisławowie
8/ Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
9/ " " " " " w Wilnie
10/ " " " " Okręgowym w Grodnie
11/ " " " " " w Białymstoku
12/ " " " " " w Łomży
13/ " " " " " w Suwałkach
14/ Sam.Ref.Inf.D.O.K.III. w Grodnie
15/ " " " " I. w Warszawie
16/ " " " " IX. w Brześciu n/B.
17/ Dowództwo 6 Brygady K.O.P. w Wilnie
18/ Urząd Śledczy w miejscu
19/ Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
20/ Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.-

-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 872/29 T.
Dnia 23.marca 1929 r.

143

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

za czas od dnia 17 do dnia 23. marca 1929 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Jednem z ważniejszych wydarzeń ubiegłego tygodnia był niewątpliwie obchód imienin Pana Marszałka Piłsudskiego, który we wszystkich miejscowościach Województwa Białostockiego miał przebieg imponująco uroczysty.-

Udział w obchodzie brały mniejszości narodowe, a także organizacje społeczne, orjentujące się na stronnictwa prawicy, częściowo zaś powstrzymały się od udziału w obchodzie organizacje robotnicze, pozostające pod wpływami PPS. Prawicy /:Bielsk-Podlaski, Wys.-Mazowieckie, Białystok, Grodno, Suwałki :/.-

Stosunek kleru katolickiego do uroczystości obchodu utrzymany był naogół w ramach objektywnego przystosowania się do sytuacji.-

Stosunek duchowieństwa innych wyznań do przejawów obchodu, jak wynikaz z otrzymanych dotychczas sprawozdań Starostw Powiatowych, nie nastręcza spostrzeżeń ujemnych.-

Uroczystości obchodu w Białymstoku odbyły się w dniach 17, 18 i 19 b.m., przyczem dnia 19-b.m. odbyła się przy udziale Pana Wojewody akademja, na której przemawiał m.in. senator Gąsiorowski.-

Działalność polskich organizacyj i stowarzyszeń społecznych poważniejszych wartości do życia ludności Województwa Białostockiego nie wniosła, zaś ruch narodowościowy uwidocznił ożywienie się działalności Kół T-wa Szkoły Białoruskiej w powiecie gro-

/

WOJ. ODA BIAŁOSTOCKI.
Nr. BP. 572/29 T.
Dnia 23 marca 1939 r.

194

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

" Postęp " Grodno.

Starosta Powiatowy w Grodnie zajął dnia 16 b.m. nakład Nr.3 tygodnika "Postęp" za artykuły pt."My i oni" zawierający w treści cechy przestępstwa,przewidzianego w artykule 1.Rozporządzenia Prezydenta Rzeczpospolitej z dnia 10.maja 1927 roku.-

Drugi po zajęciu nakład tegoż numeru tygodnika, w którym zamiast artykułu " My i oni " zamieszczono wiersz " Klaśnięcie" / " Chlaśnięcie "/ - został również zajęty przez Starostę Powiatowego w Grodnie z powodu przekroczenia przez redakcję przepisów prawa prasowego.-

" Nowe Życie " Grodno.

Po dłuższej przerwie wznowiono zostało wydawnictwo " Nowego Życia " w Grodnie. W nrze 17 tego czasopisma została zamieszczona odezwa Chrześcijańskiego Komitetu Wyborczego / w związku z wyborami do Rady Miejskiej m. Grodna /,podpisana przez robotnika St.Berdowskiego,adwokata Antoniego Bortnowskiego, ks.dziekana J.Czerniawskiego adwokata Olgierda Daniłłowicza, W.Korkucia, W.Kulikowskiego, dra Wł.Karonkiewicza, Arkadjusza Kleszczonka, posła Pidjana,adwokata Władysława Sionkiewicza i A.Wertyńskiego, a zawierającą obliczony na propagandę wyborczą program prac Chrześcijańskiej Demokracji na terenie samorządu miejskiego.-

W tymże numerze w artykule p.t. " Sanacja wśród kupców" czasopismo atakuje B.B.W.i R. i dyrektora Powiatowej Kasy Komunalnej,Neumana z powodu rozsiewy kupców

Rząd jedynie dla zdezorjentowania społeczeństwa nie kusną się o zmianę dotychczasowej ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, a następnie stwierdza, że projekt zmiany Konstytucji, wniesiony do Sejmu przez BBWiR. zmierza do nadania Prezydentowi Rzeczypospolitej takiej władzy, jakiej nie mieli nawet car rosyjski i cesarz niemiecki. Zdaniem posła Wieroszka - ze wszelkich możliwych projektów zmiany Konstytucji racjonalny jest tylko ten, którego twórcy wyjdą z założenia, że należy utrudnić Sejmowi obalanie Rządu zwykłą większością głosów i wyposażyć Prezydenta Rzeczypospolitej w prawo sprzeciwu co do Ustaw szkodliwych dla Państwa a uchwalonych przez Sejm i Senat.-

W związku z tem poseł Wieroszak podkreśla, że zarówno projekt BBWiR. jakoteż projekt stronnictw Lewicy co do zmiany Konstytucji są dla Polski szkodliwe i niebezpieczne, a przeto wszystkiemi siłami obozu narodowego będą zwalczane. Dalej poseł konkluduje że wbrew "Piłsudczyźnie" i Lewicy obóz narodowy doprowadził do zjednoczenia ziemi wileńskiej i ziem zachodnich z Polską, dał Państwu program polityki zagranicznej i gospodarczej przed przewrotem majowym i t.p., wobec czego nie może obecnie dopuścić do zmiany Konstytucji w sposób dla Państwa szkodliwy.

Artykuł swój poseł Wieroszak kończy następująco: " Za kilka dni Komisja Konstytucyjna rozpocznie szczegółową rozprawę. Klub Narodowy, któremu nie pozwolono zgłosić wniosku w Sejmie, na co trzeba 111 podpisów, przedstawi swoje poprawki w Komisji i zwróci się z wezwaniem do obywateli o poparcie. Poprawki te będą zmierzały do naprawy Sejmu i Senatu do wzmoc-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr. BP. 572/29.T.

Dnia 23.marca 1929 r.

7.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12. 196

Polski

III. Ruch Polityczny.

a/ Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Bielsk-Podl. Na wiecu informacyjnym posła dr.Polakiewicza w Bielsku Podlaskim dnia 17 b.m.,odbytym przy udziale około 100 osób, została uchwalona rezolucja, w której zebrani na tym wiecu domagają się naprawy Konstytucji według projektu BBWzR.

Powiat Grodzieński: Dnia 17 b.m. w Grodnie odbył się urządzony staraniem Federacji b.obrońców Ojczyzny wiec informacyjny, poświęcony zagadnieniom naprawy Konstytucji,na którym po obszernem przemówieniu senatora Walerego Romana na wniosek prezesa Zarządu powiatowego Federacji dyrektora Świechowskiego,została uchwalona rezolucja, wyrażająca hołd dla Pana Prezydenta Rzeczpospolitej i Pana Marszałka Piłsudskiego, oraz stwierdzająca że zebrani na wiecu / około 200 osób / zdecydowanie popierają akcję BBW z R.w sprawie naprawy Konstytucji.-

W związku z wyborami do Rady Miejskiej m.Grodna zgłosił swój akces do Komitetu Wyborczego BBWzR.: Związek Kupców Polskich, Grodzieńskie Koło Stowarzyszenia Urzędników Państwowych. Związek Polskiego Nauczycielstwa szkół powszechnych, Stowarzyszenie rezerwistów i b.wojskowych,Stowarzyszenie Rodziny Wojskowej, Federacja Związków b.Obrońców Ojczyzny, Związek lokatorów i Związek Inwalidów Wojennych .-

Powiat Kolneński: Kierownik Sekretarjatu Powiatowego BBWzR.w Kolnie Sulim Szulmaniewicz zwołał dnia 12 b.m. wiec informacyjny w sprawie naprawy Konstytucji w Stawiskach.-

Dnia 17 b.m. w Kolnie odbył się wiec informacyjny pos-

a/ .

b/ Chrześcijańska Demokracja.

Powiat Grodziński: Poza umieszczeniem odezwy w numerze 17-ym "Nowego Życia" / vide punkt II.sprawozdania/ - grodzieńska organizacja Ch.D. rozplakatowała w Grodnie odezwę p.t. "Przykazania wyborcy" nawołującą do głosowania na listę Ch.D.przy wyborach do Rady Miejskiej m.Grodna.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski: W ubiegłym tygodniu zostały zorganizowane Koła lokalne Stronnictwa we wsiach Białousy liczące 40 członków / Zarząd: Strucewski Józef - prezes i Wiloszewski Wiktor - wiceprezes /,Żubiszki liczące około 40 członków / Zarząd Szamrata Juljan - prezes i Stanisław Jolski - wiceprezes / i Zdroje liczące 16 członków / Zarząd Bielawski Stanisław - prezes i Kozłowski Wincenty-wiceprezes /.-

Zwołane przez instruktorów Mikołajewskiego Jana i Dziedziula Konstantego zebrania organizacyjne Stronnictwa we wsiach Marchlówka,Budno,Krasne i Skindziors efektów organizacyjnych Stronnictwu nie przyniosło,ludność bowiem tych wsi oświadczyła,że nie chce należeć do Stronnictwa Chłopskiego.-

d/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Grodziński: Grodzieński Komitet PPS. prowadzi w dalszym ciągu na gruncie Związków Zawodowych kampanję przedwyborczą do Rady Miejskiej m.Grodna, akcja ta jednakże nie dała dotychczas PPS spodziewanych wyników a przeciwnie wywołała dążenia radykalnej części robotników

...WÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
...r Dz. 572/29 T.
...nia 23.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12./19

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne.

a/ Federacja Związku b.Obrońców Ojczyzny.

...wiat Augustowski:

Dnia 17 b.m. na zebraniu organizacyjnem ukonstytuował się w Augustowie zarząd powiatowy Federacji następująco: Halicki Piotr - prezes, Jarząbowicz Anton. - wiceprezes, Rutkowski Roman - sekretarz, Rappe... Wacław - zastępca sekretarza, Laplawy Bronisław - skarbnik i Bulkowski - zastępca skarbnika.-

Na zebraniu tem przedstawiciel Powiatowego Koła Związku Inwalidów R.P.w Augustowie oświadczył,że do czasu porozumienia się z Zarządem Głównym Związku nie może przystąpić do Federacji.-

b/ Towarzystwo Opieki Społecznej " Przystań".

...wiat Suwalski :

Dnia 13 b.m. w Augustowie odbyło się zebranie organizacyjne Oddziału Powiatowego T-wa Opieki Społecznej " Przystań ", na którem do zarządu Oddziału wybrano: Bielskiego, dyrektora Banku Udziałowego, nauczycielkę Omiljanowiczową, Zakrzewskiego,prezesa Rady Miejskiej m.Suwałk, dra Kryppendorfa i Malinowską, żonę Starosty Powiatowego w Suwałkach.-

c/ Związek Osadników.

...t Suwalski :

Dnia 17 b.m. w Suwałkach odbył się zjazd delegatów Związku Osadników z powiatów suwalskiego i augustowskiego / 45 delegatów / przy udziale posła Kon-

/

do zarządu lokalnego Oddziału Organizacji : redaktora Korulskiego - prezes, Tarkowskiego -wiceprezes, Łasa Józefa - sekretarz, Bachmińskiego - skarbnik i Sienkiewicza, członek zarządu, wybrano redaktora Korulskiego, Tarkowskiego i Bachmińskiego jako delegatów na zjazd P.O.W. w Warszawie i postanowiono zaprosić do organizacji byłych członków Samoobrony Ziemi Grodzieńskiej.-

owiat Wys.-Mazowiecki:

Byli członkowie P.O.W.w Tykocinie na zebraniu dni 16 b.m.postanowili zorganizować tutaj Oddział Związku b.Wojskowych.-

f/ L. O. P. P.

Powiat Grodziński:

Do Komitetu Powiatowego L.O.P.P.zostali wybrani: nadkomisarz P.P. Miciński - prezes, Żaboklicki Antoni- pierwszy wiceprezes, Major Sitek Stanisław - drugi wiceprezes, Kunc Franciszek - skarbnik i inspektor szkolny, Komander Karol - sekretarz.-

g/ Związek Strzelecki :

owiat Grodziński:

We wsi Makarowce, gminy Krynki z inicjatywy Niemcewicza, właściciela majątku Ciecierówka i Chrościckiego Tadeusza, właściciela majątku Usnarz -Makarowce przystąpiono do organizowania Oddziału konnego Związku Strzeleckiego,do którego zapisało się dotychczas 20 członków.-

h/ Organizacje W.F.i P.W.

Powiat Grodziński:

W Krynkach ukonstytuował się lokalny Komitet W.F

/ .

Organizacyj i Kółek rolniczych zorganizowanych w C.T.R i C.Z.K.R. Po uzgodnieniu na ten temat dyskusji wybrano delegatów na mający się odbyć w Warszawie zjazd przedstawicieli organizacyj rolniczych, który sprawę unifikacji C.T.R. i C.Z.K.R. ma ostatecznie zdecydować.

1/ I n n e .

Powiat Grodzieński:

W Berestach powstał Komitet popierania kursów tkactwa który zostanie otwarty tamże dnie 20 b.m.

W Wołpie powstał Komitet budowy Domu Ludowego liczący 20 członków.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

OJEWÓDZKI BIAŁOSTOCKI
r. BP. 572/29.T.
nia 23 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

VI.Mniejszości narodowe:

a/ Ż y d z i :

Organizacje sjonistyczne w Łomży.

Dnia 16 bm. w Łomży, odbył się odczyt nt."Problemy ruchu młodzieży sjonistycznej", urządzony przez miejscową organizację "Hechaluc Pioner".Przemawiali: Dawid Nagoszewer, Mejer Lewiński i Gerszon Uryński /P.S.prawy/.

W lokalu organizacji sjonistycznej /ortodoksów/ "Mizrachi" w Łomży, poczynając od 1 stycznia br.odbywają się codziennie, w godzinach wieczornych zebranie młodzieży żydowskiej obojga płci, na których Noach Ajzensztadt prowadzi wykłady religijne.

Koło artystów żydowskich w Białymstoku.

Dnia 17 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie członków Koła artystów żydowskich pod przewodnictwem Trzonowicza Oszera.Na zebraniu tem przyjęto sprawozdanie z dotychczasowej pracy komisji organizacyjnej i po dłuższej dyskusji wybrano nowy zarząd koła, w którego skład weszli: prezes honorowy - Zabłudowski Noach, prezes rzeczywisty - Abram Salman, wiceprezes - Oszer Trzonowski, skarbnik - Abram Pelic, sekretarz Sulkies Wolf i członek Dora Lewin.

Akademja sjonistyczna w Białymstoku.

Tegoż dnia w Białymstoku odbyła się akademja sjonistyczna ku pamięci 9-ej rocznicy śmierci kapitana Trumpeldora.Przemawiali: Szczupakiewicz Lejzor i Fajans Lejb, którzy omawiali zasługi zmarłego dla sprawy żydowskiej.

rganizacja sjoni-
tyczna w Kolnie.

Organizacja sjonistyczna w Kolnie dnia 16 bm.zorganizowała akademję ku czci kapitana Trumpeldora i odbyła zebranie sprawozdawcze.-

towarzyszenie Spor-
owe "Haszochar" w
uwałkach.

Nowozorganizowanie w Suwałkach Stowarzyszenie Sportowe "Haszochar" /Jutrzenka"/ postanowiło urządzić dnia 23 bm. akademję ku czci Józefa Trumpeldora i wydać jednodniówkę pt." Kol Chaj" z biografją i opisem działalności Trumpeldora.

Redakcję jednodniówki powierzono nauczycielowi miejskiej szkoły "Tarbutu".

rganizacje bundows-
ie w powiecie gro-
ieńskim.

"Bund" w Grodnie prowadzi między robotnikami-żydami i ich rodzinami agitację przedwyborczą na rzecz listy Rady Klasowych Związków Zawodowych.

"Wyborczy Blok Żydowski" wydał odezwę do żydów-mieszkańców m-Grodna, w której wzywa, by wybierani na kandydatów do Rady Miejskiej przedstawiciele poszczególnych związków, stowarzyszeń lub ugrupowań żydowskich byli godni zaufania wyborców, którzy pragną twórczej pracy w przyszłej Radzie Miejskiej nad polepszeniem stanu ekonomicznego miasta i jego obywateli.

Dnia 16 bm. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego, odbyła się akademja, zorganizowana przez Oddział Zjednoczenia Szkół Żydowskich przy udziale przybyłego z Białegostoku Z.Sz.Żyd. Tełeczyńskiego Benjamina, który w referacie swym poruszył kwestje robotnicze oraz podniósł znaczenie oświaty dla mas robotniczych, zwłaszcza żydowskich, twierdząc, iż robotnik winien prowadzić walkę o szkoły dla mniejszości narodowych i domagać się od Rządu otwarcia i popierania tych szkół.

sekretarz hurtku B.W.R. Gromady w Wierciełiszkach / w czasie legalnego istnienia B.W.R.Gromady./

c/ U k r a i ń c y

Białostocki. Dnia 17 bm. w mieszkaniu Makarewicza Leona w Białymstoku odbyło się zebranie Ukraińskiego Komitetu emigracji politycznej pod przewodnictwem Momota Sergjusza,który w krótkich słowach przedstawił zebranym życie emigrantów ukraińskich w Polsce i innych państwach oraz ich organizację.Następnie dokonano wyborów zarządu, w którego skład weszli: prezes Makarewicz Leon, członkowie: Dołbnia Mitodjusz i Momot Sergjusz,oraz zastępcy: Piatnicki Mikołaj i Miller Aleksander.

d/ L i t w i n i :

Sawalski: We wsi Wojcieliszki,gminy Andrzejewo,powstał Oddział Litewskiego T-wa Św.Kazimierza,którego zebranie organizacyjne odbędzie się dnia 24 bm.

Grodzieński: Do poszczególnych oddziałów Litewskiego Tow-Św.Kazimierza w powiecie grodzieńskim z Centralnego Komitetu T-wa nadsyłane są bezpłatnie książki w języku litewskim, które w treści zawierają tego rodzaju sentencje,że oderwanie Wileńszczyzny od Litwy przeciwne jest zasadzie zgodnego pożycia narodów i w rezultacie doprowadzi do zbrojnego powstania litwinów na Wileńszczyźnie.

Na terenie gminy Marcinkańce dla Oddziałów Lit.T-wa Św. Kazimierza - delegat Centrali T-wa w Wilnie, Wojciech Subocz, wygłosił odczyty o walce z alkoholizmem.Ponadto skontrolował on biurowość oddziałów Towarzystwa i ich kasowości oraz udzielał wskazówek organizacyjnych.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP. 572/29.T.
Dnia 23 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

VII. Ruch wywrotowy.

a/Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrowski. Dnia 17 bm.na drodze wiodącej z osady Długosiodło do st.Przełęcz znaleziono podarty transparent z napisami: " Precz z terorem na białoruską skołę".Precz z terorem na związki zawodowe i Z.M.K." oraz wyrysowanymi: sierpem,kosą i toporem.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi:

Powiat Białostocki: Dnia 21 bm.na przewodach telefonicznych w Białymstoku wywieszono transparent z napisami "Precz z dyktaturą faszystowską Piłsudskiego".

Powiat Bielsk Podl. Organa służby bezpieczeństwa publicznego powiatu konstantynowskiego aresztowały pod zarzutem należenia do organizacji komunistycznej - mieszkańca m.Międzyrzecza, Szuła Bekermana,u którego podczas rewizji zostały znalezione notatki i listy od mieszkańca m.Mielnika,powiatu bielskiego Epelbauma Jankiela,stwierdzające,że Epelbaum Jankiel pozostawał w ścisłym kontakcie z Bekermanem,oraz innymi członkami organizacji komunistycznej na terenie powiatu Konstantynowskiego i brał udział w bankiecie,urządzonym przez organizację komunistyczną dnia 7 listopada 1928 r. w m.Wysokiem-Litewskiem,powiatu bielskiego.Na skutek powyższych danych Sędzia Śledczy w Bielej-Podlaskiej w drodze rekwizycji zarządził u Epelbauma Jankiela rewizję,podczas której dnia 16 bm.zostały znalezione listy i notatki,potwierdzające jego udział w zeb. komunistycz-

wystawienia własnej listy wyborczej i orjentuje grupę umiarkowanych polskich i żydowskich na Bund, BBWzR. i Ch.D.-

Powiat Augustowski:

Na zebraniu dnia 17 b.m.do Zarządu Komitetu P.P.S. w Augustowie zostali wybrani : Arduiejewski Feliks - prezes, Pański Michał - wiceprezes, Klaja Karol - skarbnik, Madachowski Franciszek - sekretarz i Popko Mieczysław - bibljotekarz.-

Powiat Bielsk - Podl:

Na wiecu informacyjnym w Bielowieży dnia 17 b.m. delegat OKR.PPS.w Białymstoku, Gomoliński przedstawił zebranym / około 200 osób / w oświetleniu PPS. wniesiony do Sejmu przez BBWz R.projekt Konstytucji,omówił szczegółowo projekt Stronnictw ludowej / co do zmiany Konstytucji / i podniósł konieczność wyjścia PPS.przy wyborach do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Bielowieży.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

...ązek Rzemieślników ...rześcjan w Grodnie.

Na zebraniu Związku Rzemieślników Chrześcjan w Grodnie dnia 17 b.m. wybrano Korkucia Wojciecha, jako delegata oraz Danilewskiego Romana i Radosna jako zastępców delegata do Izby Rzemieślniczej.-

o/ I n n e .

...bory do Rady Powia- ...wej Kasy Chorych ...rajewie.

Dnia 16 b.m. na zebraniu bloku robotników żydowskich w Grajewie wysunięto kandydatury ajentów Wolfa Kozko, Chamji Bermana, Chaji Lipsz-yc / członkowie /, Wolfa Waksfabera, Szepsaja Normana i Abrama Wolińskiego / zastępcy członków / na członków do Rady Powiatowej Kasy Chorych.-

...iązek Kupców Chrześć ...n w Grodnie.

Dnia 12 b.m. w Grodnie przy udziale delegata centrali Związku Kupców Chrześcjan, Zielińskiego odbyło się zebranie grodzieńskiego Oddziału tegoż Związku pod przewodnictwem dyrektora Kasy Komunalnej Nejmana, na którem dokonano wyborów zarządu, w którego skład weszli: dyr. Nejman Józef - prezes, Malinowski Jan, Kornalski Tadeusz, Staszewski Kazimierz i Kuchenberg Józef, członkowie zarządu.-

Uchwalono zgłosić akces do B.B.W.z R. w związku z wyborami do Rady Miejskiej m. Grodna, a jednocześnie wejść w porozumienie z Ch.Dem. w celu ewent. zblokowania się i ułożenia wspólnej listy wyborczej.-

...iązek Kupców Żydów ...Grodnie.

Dnia 11 b.m. w Grodnie odbyło się zebranie Związku Kupców Żydowskich w kwestji wyborów delegata do Izby Handlowo - Przemysłowej w Wilnie. Po przemówieniu inżyniera Skawińskiego - jako delegat został wybrany Kfron Jakób.-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 572/29 t.
Dnia 23 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

IX. S t r a j k i .

Strajk pracowników szewskich w Wołkowysku.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

Trwający od dnia 4 b.m. strajk pracowników szewskich w Wołkowysku stopniowo wygasa.

Strajk dozorców domowych w Augustowie.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

Na propozycję Starosty Powiatowego dozorcy domowi w Augustowie / 65 osób / przystąpili do pracy dnia 18 b.m., jednakże już dnia 20.b.m. przerwali pracę wskutek kategorycznej odmowy właścicieli domów co do polubownego załatwienia sprawy warunków pracy i płacy dozorców domowych. W sprawie tej przesyłam Ministerstwu oddzielne sprawozdanie.

Strajk robotników przemysłu drzewnego w Siemiatyczach.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

Strajk robotników fabryki formierów br.Maliniak w Siemiatyczach-powiatu bielskiego trwa nadal.Dnia 17 b.m. odbyło się zebranie strajkujących,zwołane przez kierownika Okręgowego Sekretarjatu Zw.Zaw.Robotn.Przemysłu Drzewnego,Dowgalskiego,który w przemówieniu swem nawoływał do wytrwania w strajku, ogłoszenia przez wszystkich robotników zakładów przemysłowych jednodniowego strajku protestacyjnego i zapisywania się na członków Zw.Zaw.Robotn.Przemysłu Drzewnego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Marjańskiemu bagnet. Wspomnieni zostali tegoż samego dnia zatrzymani i przekazani Sędziemu Śledczemu na powiat Wysoko-Mazowiecki.-

Defraudacja.

Były sekwestrator Urzędu gminy Szepietowo, powiatu wys.-mazowieckiego - Franciszek Ferens, obecnie pełniący obowiązki sekretarza magistratu miasta Wasilkowa w pow. białostockim, pełniąc funkcję sekwestratora gminy Szepietowo, popełnił defraudację zainkasowanych różnych podatków na ogólną sumę około 5.ooo złotych, a w celu zatarcia dowodów wysokości popełnionej defraudacji, zatrzymał przy sobie wszystkie kwitarjusze i grzbiety wydanych pokwitowań na otrzymywane sumy.

/

209

...ŃDA BIAŁOSTOCKI.

...ód. 572/29.T.

...23. marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

210

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.

L.Dz. 630/29.T.

TAJNE - PILNE

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.za czas od dnia 24.do dnia 30.marca 1929 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

/: Pan Dyrektor Departamentu II. :/

w Warszawie

Prezydjum Ministerstwu sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13 za czas od dnia 24.do dnia 30.marca 1929 r.-

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie
" " w Brześciu n/B.
" " w Nowogródku
" " w Lublinie
" " w Warszawie
" " w Tarnopolu
" " w Stanisławowie
Pan Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie
" " " " " w Wilnie
" " " " Okręgowym w Grodnie
" " " " " w Białymstoku
" " " " " w Łomży
" " " " " w Suwałkach
Pan.Ref.Inf.D,O.K.III.w Grodnie
" " " " I.w Warszawie
" " " " IX.w Brześciu n/B.
Dowództwo 6 Brygady K.O.P.w Wilnie
Urząd Śledczy w miejscu
Wszyscy P.P.Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
Dowództwo 6 Półbrygady K.O.P. w Grodnie.

-:-:-:-:-:-oo0oo-:-:-:-:-:-

...OWA BIAŁOSTOCKI.
...F, (30/3).T.
...ystok, dnia 30. marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

za czas od dnia 24 do dnia 30. marca 1929 r.

I. Sytuacja ogólna.

W porównaniu z kilku poprzednimi tygodniami ubiegły tydzień uboga był w wydarzenia z dziedziny życia społecznego i politycznego ludności na terenie Województwa Białostockiego, znalazł bowiem znów działalność organizacyj i stowarzyszeń społecznych, a niemniej także polskich Stronnictw politycznych.

Uwzględniając w poprzednich ich tygodniach zainteresowanie się społeczeństwa bez różnicy wierzeń politycznych wniesionymi do Sejmu projektami zmian Konstytucji nie wytworzyło, jakby się należało spodziewać, konkretnego ustosunkowania się tegoż społeczeństwa do każdego z projektów, co tłumaczyć należy tem, że stronnictwa opozycyjne uchyliły się od reagowania, zakrojonego na szerszą skalę - na akcję BBWR., który z kolei rozwinął w akcji tej, przynajmniej na terenie Województwa Białostockiego znalazł się po wystąpieniach w dniach 10 i 17 b.m. Obecnie sytuacja przedstawia się w ten sposób, że BBWR zaprzestał popularyzowania swego projektu, natomiast Stronnictwa lewicowe urabiają umysły ludności na korzyść swego projektu za pomocą organizacyj robotniczych i związków zawodowych.

Najistotniejszym momentem w ruchu społecznym były - akcja zbiórki na fundusz dyspozycyjny dla Pana Ministra Spraw Wojskowych, zainteresowanie się Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu i akcja komunistyczna, mająca z przeszłością powiązania.

/

212

WOJEWÓDZKA DYREKCJA KOLEJ PAŃSTWOWYCH.
Nr.Sf. 650/20.T.
Dnia 30. marca 1920 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa Polska.

" Życie i Praca"
Łódź.

W numerze 12 z dnia 24 b.m. w artykule " Z Sejmu" poseł Stanisław omawia przebieg prac Sejmu w ubiegłym tygodniu. Między innemi podkreśla on : " Prawdziwą sensację wywołało odrzucenie wniosku komisji budżetowej o przywrócenie sumy 1.296.400 mk., wykreślonej przez Sejm z funduszu dyspozycyjnego Ministra Spraw Wojskowych. Jeżeli wziąć pod uwagę, że Minister Spraw Wojskowych, Marszałek Piłsudski, przybył osobiście na posiedzenie komisji budżetowej Senatu i wyłożił znane przemówienie, które wywołało tyle odgłosu w Kraju, a wniosków, o których pisałem poprzednio, to wynik głosowania w Senacie trzeba uważać za dotkliwą porażkę Rządu".-

" Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej " i "Nowy Dziennik Krzeszy " omawiały sprawy, związane z wyborami do Rady Miejskiej m.Grodna i sprawy lokalne, a "Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej" ponadto - akcję zbierania dobrowolnych składek na fundusz dyspozycyjny dla Pana Ministra Spraw Wojskowych.-

" Życie" Grodno.

W numerze 19-ym z dnia 24 b.m. w art.p.t."Nieco zdecydują wybory" omawia kwestję zerwania pertraktacyj pomiędzy P.P.S. Chrześ.i B.B.W.z R.w sprawie utworzenia wspólnej listy polskiej kandydatów do Rady Miejskiej m.Grodna, przyczem podkreśla, że P.P.S. zajęła negatywne stanowisko względem BBWnR na propozycję Ch.D. i stwierdza, że zerwanie traktowanych pertraktacyj nastąpiło wskutek tego, że BBWnR.

213

przeznacza propozycji kandydatów na czele wyborów do Rady Miejskiej w Brzegu i wyłożenia wspólnej listy kandydatów.-

"Kongress Arbeiter Tribune" - Kongress.

Prezes Londynskiej organizacji Posłuj-cjum, Izaak Nemberg zgłosił wydawnictwo p.n. "Kongress Arbeiter Tribune" którego będzie wydawcą i redaktorem odpowiedzialnym.-

-:-:-:-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-:-:-:-

Zamierza on ubiegać o przyjęcie do KPŚCh. a potem Polskiej[illegible], którem dostarczył [illegible] materjałów, obciążających [illegible] Stanisława Adolfa.

Instruktorzy Mikołajewski Jan i Daniszul Konstanty zorganizowali lokalne Koła Stronnictwa w następujących miejscowościach powiatu:

we wsi Rutrykowce, liczące 13 członków - Zarząd: Mikołaj Odyniec - prezes, Borsowicz Stefan - wiceprezes, i Radziwoł-Tadeusz - sekretarz.-

We wsi Siurucicwce, liczące 23 członków;

We wsi Jarzinty, liczące 15 członków - Zarząd: Rabucha Wincenty - prezes i Witul Jan - wiceprezes;

we wsi Prokopowicze, liczące 9 członków,- Zarząd: Tawrel Bronisław - prezes i Mikaszewicz Antoni - wiceprezes;

we wsi Nieznany, liczące 6 członków,- prezes - Jan Olechno;

we wsi Głuszkowszczyzna, liczące 20 członków - zarząd : Wysocki Wiktor - prezes i Sadowski Bronisław - wiceprezes;

we wsi Ostre - Góra, liczące 30 członków - Zarząd: Smolczyński Jan - prezes, Smiło Piotr - wiceprezes i Urban Adolf - sekretarz.-

d/ P.P.S. - d. Frakcja rewolucyjna.

Inni Z.K. Warszawy rozpułkatowane w Grodnie odezwy p.t." Dzieła robotnicy"i " Hasła P.P.S.", wydane przez PPS.d. Frakcja rewolucyjna.-

[illegible] Grodzieńscy:

WOJ. BIAŁOSTOCKI.
Nr.Ref.650/29.T.
z 30.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne

a/ Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego

w Bielsku Podl.

Powiat Bielsk-Podl. Działalność Oddziału T.U.R. w Bielsku Podl. pozostającego pod kierownictwem dr.Jeziorskiego, wykazuje oprócz więcej na intensywności. Dnia 23. b.m. dla członków Oddziału i zaproszonych gości dr.Jeziorski wygłosił odczyt n.t. "Powstanie organizmów w świecie".-

b/ Towarzystwo Opieki Społecznej "Przytułek"

Powiat Suwalski : Na zebraniu organizacyjnym Oddziału Towarzystwa Opieki Społecznej "Przytułek" w Suwałkach dnia 22 b.m. zostali wybrani do zarządu: Gnoiński Zdzisław, prezes Rady Miejskiej w Suwałkach - prezes, Malinowska, żona Starosty Powiatowego w Suwałkach - wiceprezes, Chiljanowiczowa - sekretarz, Bielecki, dyrektor Banku Udzielczego w Suwałkach - skarbnik.-

c/ Legja Inwalidów R.P.

Powiat Suwalski: W Suwałkach został zorganizowany Oddział Legji, do którego zarząd wcisnęły osoby niezyskujące zaufania i nieposiadające wpływów.-

d/ Straże pożarne.

Powiat Łomżyński: Dnia 24 b.m. w Łomży pod przewodnictwem Starosty Powiatowego odbył się zjazd okręgowy delegatów straży pożarnych z powiatów kolneńskiego, łomżyńskiego i ostrołęckiego.-

/

...ili postanowili założyć spółdzielnię mleczarską i powołali do jej narządu Sobiesąg Stanisława - prezes, Przybyła Józefa - wiceprezes i Antoniaka Józefa - sekretarz.-

...ółdzielnia mle-
...arska we wsi
...ębowo.

Dnia 2[illegible] b.m. do nowo powołanego zarządu spółdzielni mleczarskiej we wsi Dębowo w powiecie ostrowskim zostali wybrani : Kacpiota Józef - prezes, Pęk Ludwik - sekretarz i Wilska Piotr - skarbnik.-

-: :-:-:- -oOOo-: -:-:-:-

217

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE.
Nr.KP. 630/29.T.
Dnia 30:marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

Uroczysta sesja "Hatechija" w Łomży.

Organizacja " Hatechija" w Łomży urządziła dnia 23.b.m. z okazji 20-to lecia swego istnienia uroczystą akademję, na której nakreśliła zadania organizacji dr. Indon, delegat Centrali w Warszawie. Na akademji byli obecni - prezes rady. Mikułowski i prezydent m. Łomży, Świderski.-

Komitet niesienia pomocy biednym żydom.

Komitet niesienia pomocy biednym żydom w Wysokiem - Mazowieckiem urządził dnia 29 b.m. wieczór literacki na cele pomocy dla biednych żydów.-

Odczyt Sopałowicza Zymana w Wołkowysku.

Sopałowicz Zyman z Warszawy wygłosił dnia 24 b.m. w Wołkowysku odczyt o inteligencji żydowskiej i rewolucji rosyjskiej.-

Odczyt Niedźwiadomskiego w Ostrowi-Mazowieckiej.

Dnia 22 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej magister praw Niedźwiadomski, nauczyciel szkoły " Tarbutu" wygłosił odczyt n.t. "Konstytucja Polski, a zaprojektowane zmiany". Prelegent oświetlił projektowane zmiany Konstytucji z punktu widzenia interesów żydowskich.-

Odczyt w Kursów Wieczorowych w Zarębach Kościelnych.

Dnia 22 b.m. w lokalu T-wa Kursów Wieczorowych dla robotników w Zarębach Kościelnych, powiatu ostrowskiego, student Uniwersytetu Warszawskiego, Bankoler Mordko / pod.ej-Sjon/, zamieszkały w Warszawie, Nalewkowska Nr.7, wygłosił odczyt n.t. " Tołstoj, a ruch robotniczy."

Akademje ojcd-
bycpne ku czci
kpt.Trzepalora.

Organizacja ujednolicenia zorganizowała w ubiegłym tygodniu akademje ku czci kpt.Trzepalora w poszczególnych Kołach, powiatu ostrowskiego, Grajewa, Sejnowszczyzny, Białegostoku i Suwałkach.-

Zjednoczenie Szkół
Żydowskich w Bia-
łymstoku.

Dnia 23 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków oddziału Zjednoczenia Szkół Żydowskich pod przewodnictwem Talmudycznego Benjamina; omawiano kwestje subwencjonowania szkół żydowskich przez Magistrat m.Białegostoku.-

Powiat Grodzieński:

Członek tut.,powitałych w Komitecie Wyborczym Rady Klasowych Związków Zawodowych w Grodnie /: w związku z wyborami do Rady Miejskiej m.Grodna :/ - Bund i Poalej-Sjon Lewica wycofały swych przedstawicieli ze wspomnianego Komitetu i utworzyły własny Komitet Wyborczy socjalistów - żydów.-

b/ U k r a i ń c y :

Powiat Białostocki:

Dnia 24 ub.m.w pomieszczeniu Sekretarjatu Zarządu w Białymstoku odbyło się zebranie członków Komitetu Ukraińskiego, omówiono politykę; omówiono historję i literaturę Ukrainy w wiekach XV, 16 i 17.-

-:-:-:-:-oOOo-:-:-:-:-

...NIEWSKA DYREKTO...AL.
...ŚP. 830/29.T.
...a 30.marca 1929 r.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Ż[ydowskie] Związki Zawodowe.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łodzi.

Dnia 22 b.m. Rada Żydowskich Związków Zawodowych urządziła odczyt zbiorowy p.t. "Dziennik w Łyżwiarskiej". Przemawiali bundowcy Jakób Gorodnicki, Zonin i Makowski, którzy opisali wadliwe stanowisko Bundu w życiu politycznem i społecznem.-

b/ Polskie Związki Zawodowe.

P.Z.Z. w Zgierzu.

Na zebraniu członków Oddziału P.Z.Z. w Zgierzu, odbytem dnia 20 b.m. zdecydowano, że do dnia 31 maja b.r. powinna nastąpić fuzja oddziałów P.Z.Z. i Z.Z.P. w Zgierzu.-

Omawiając zwłaszcza przeprowadzenie fuzji powierzono Komisji, do której weszli: Hryniewiecki Stanisław, Kacper Franciszek, Gonek Józef i Sadowicz Piotr.-

Związek Pracy Inteligencji w Łodzi.

Dnia 23 b.m. w Wolkowysku pod przewodnictwem Oleckiego Jana, prezesa Zarządu Głównego i Okręgowego i wiceprezesa Zarządu Okr. z Wilna, Garulli Leonarda odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Pracy Inteligencji, na którem przedłużono kadencję dotychczasowego Zarządu Oddziału i wybrano na miejsce wiceprezesa Sokołowskiego, który złożył mandatu, Wiśniewskiego Józefa.-

P. K. w Wołkowysku.

Dnia 24 b.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Oddziału P.Z.K., na którem prezes Gutowski podkreślał znaczenie fuzji P.Z.K. i Z.Z.P., zaznaczając, że fuzja

Zarz. Kosmicznych. Kandydatów Żydowskich, na których na Sprzęgu kontuli z wyrami Pisko Zorus - prezes, Obuszek Lejko - wice-prezes, Gojdor Jankiel - sekretarz, Jackówka Major - zastępca sekretarza, Jaśko Gutman - zarządzam skarbnika i Olszakier Gutman - zastępca skarbnika.-

Zebranie Kandydatów Żydowskich Związku Kandydatów Żydowskich Stanu.

Na zebraniu członków Oddziału Związku Kandydatów Żydowskich Stanu w Grajewie dnia 21 b.r. wybrano Zarządu Oddziału w składzie Pisko Piotra jako kandydata na członka Zarządu Kandydatów Żydowskich i udzielono votum nieufności dotychczasowemu Zarządowi Oddziału.-

Zebranie Kandydatów Żydowskich Stanu.

Na zebraniu członków pisarzy przy Związku Kandydatów Żydowskich Stanu w Białymstoku które się odbyło w dniu 20 b.r. postanowiono wystąpić do Władz Wojskowych z prośbą o przedłużenie terminu zgłoszenia się pisarzy do dnia 1 października b.r. termin zgłoszenia się pisarzy.-

6/ Z a r z ą d z e n i e .

Według danych z dnia 20 b.m. bez pracy na terenie Rejonu Białostockiego pozostawało 7135 osób, a mianowicie:

powiat :	ilość :	mniejszości :	wyrok :	pełnia zgłoszeń:
augustowski :	230	-	-	77
białostocki:	4090	150	-	2103
bielski :	83	10	-	5
grodziński :	1047	-	61	378
łomżyński :	836	85	-	203
ostrowski :	45	6	-	17
ostrołęcki :	98	13	-	4
sokólski :	61	-	3	56
suwalski :	76	4		74
wys.-mazowiecki	414	21	-	16

-/-

Ogólnopolskie sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

II. S t r a j k i

Wiele optymizmu sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

Strajk robotników fabryki fornirów braci Malanink w Siemianowicach,powiatu bielskiego trwa nadal.- Dnia 24 bm. na zwołanym ogólnym zebraniu strajkujący otrzymali propozycję wznowienia rokowań ze zmniejszeniem płac o 10% i akceptowali tymczasowy zysk w 30% [illegible], na który właściciele fabryki nie chcą się [illegible] zgodzić.

Wiadomość ta spotkała robotników pozytywnie, bo przy natrudnionych robotnikach trwale wynosi fabryka z powodu licznych dzisiaj zamówień [illegible] chwilowo produkcję.-

Pomimo tego,jak wynosi propozycja Starostwa, pozostali strajkujący odrzucili, a jednocześnie postanowili strajk kontynuować i zwrócili się o pomoc materjalną do robotników innych zakładów przemysłowych w Siemianowicach.-

Wiele optymizmu sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

Strajk dorożkarzy dotychczas w Bielsku nie został dotychczas zlikwidowany. Na skutek interwencji Inspektora Pracy w Dziedzicach - Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej wynegocjowano następujące, które mają zostać zlikwidowane dzisiaj, jednak kontrakty te jeszcze do pracy nie przystąpiły.-

Dnia 26 b.m.o godz. 12-ej centralnego 250 robotników [illegible] i dorożkarzy w pomieszczeniu przemysłowym [illegible] - Bielsku,powiatu bielskiego.

./.

WÓDA BIAŁOSTOCKI.
.KP. 230/29.T.
a 30.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Pojawienie się wilków w powiecie augustowskim.

W lasach państwowych koło Kurjanki Wielkiej w powiecie augustowskim pojawiło się 6 wilków, które dotychczas wśród ludności nie wyrządziły, natomiast wyniszczyły dużo dzikiej zwierzyny.-

Wykrycie zabójstwa w powiecie sokólskim.

Dnia 20 b.m. w zajeździe "Grudzińko" koło wsi Jałmużno, powiatu Sokólskiego- znaleziono zwłoki Dawida Cyrka, jak ustalono zastrzelonego z rewolweru dnia 28. grudnia 1928 r. na tle zemsty osobistej. Jako odkrytego o dokonanie zabójstwa zatrzymano mieszkańca wsi Jałmużno, Kruszewskiego Ludwika.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

OWIEDZA BIAŁOSTOCKI.
Nr.RP. 630/28.T.
dnia 30.marca 1928 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e. -

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

domiemie o wprowadzeniu w życie jego uchwały od rad miej-
skich w Wysokiem - Mazowieckiem [illegible] i " kocinie, oraz
rad gminnych w Sokołach, Stelmachowie, Wysokiem - Mazo-
wieckiem, Pianowatach i Klukowie, przyczem rada gminna
w Stelmachowie na posiedzeniu w dniu 26 b.m.upoważniła
zarząd gminny do natychmiastowego przesłania przekazu
telegraficznym kwoty 500 zł. z sum gminnych do dyspozycji
Prezydjalnego Wydziału Powiatowego na fundusz dyspozy-
cyjny dla Pana Ministra Spraw Wewnętrznych.-

Białystok, dnia 30. marca 1929 r.

Z a W o j e w o d ę :

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

wych, legalnych placówek dla ruchu wywrotowego, mogących w przyszłości ten ruch finansować. Świadczy o tem fakt organizowania przez b. bromadowców kooperatywy w powiecie grodzieńskim i przez komunizujących działaczy Towarzystwa Szkoły Białoruskiej Spółdzielni Spożywców w powiecie wołkowyskim.-

Wreszcie na uwagę zasługuje stały wzrost bezrobocia wskutek zwężania się robót inwestycyjnych samorządów i robót sezonowych, oraz trwającego kryzysu w przemyśle włókienniczym w białostockim okręgu przemysłowym, przemysłu drzewnego w powiecie bielskim i przemysłu garbarskiego w powiecie grodzieńskim /liczba bezrobotnych w czasie od dnia 27.grudnia ub.r. do dnia 3 bm. wzrosła z 3950 do 4381/. Podany na innem miejscu sprawozdania cyfrowy stan bezrobocia na terenie Województwa Białostockiego nie uwzględnia bezrobotnych w powiatach graniczących z Prusami Wschodniemi, gdzie również wzrosła ilość bezrobotnych w związku z gwałtownem zwiększaniem się wywozu drzewa do Niemiec /skutek zerwania rokowań polsko-niemieckich/. Ludność przygraniczna pozbawiona pracy przy wywozie drzewa do Niemiec, szuka zarobków w przemycaniu towarów z Niemiec, popierana przez władze niemieckie.-

Stan bezpieczeństwa publicznego uległ pogorszeniu pod względem kryminalnym w powiatach bielskim, sokólskim i białostockim.-

---

"Express Białostocki" - Białystok.

Dnia 23.grudnia br. przestał wychodzić z przyczyn natury finansowej "Express Białostocki".-

---

Prasa targowcowa Województwa Białostockiego nie zamieściła w ubiegłym tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.-

---

b/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Kolneński:

Dnia 30.grudnia ub.r. do wsi Cieleszka, gminy Turośl przybyli instrukterzy P.P.S. Kaczyński Franciszek i Nowak Aleksander, mieszkańcy wsi Dylewo w powiecie ostrołęckim w celu zwołania zebrania organizacyjnego lokalnego Komitetu P.P.S.-

Chwilowo przebywający podówczas w Turośli ks. Ślęzak, dowiedziawszy się o zamierzonem zebraniu, udał się do Cieleszki, ażeby do odbycia się tego zebrania nie dopuścić, co mu się też udało.-

Zorganizowana przez ks.Ślęzaka opozycja zmusiła Kaczyńskiego i Nowaka do zrezygnowania z odbycia zebrania.-

Powiat Łomżyński:

Dnia 30.grudnia ub.r. poseł dr.Czarnecki zwołał wiec we wsi Szumowo. Ponieważ wiec ten nie został zgłoszony w Starostwie, przeto Komendant miejscowego posterunku P.P., przed. [illegible]k Kepel najprzód uprzedził posła dr.Czarneckiego, że do odbycia się wiecu nie dopuści, a gdy poseł Czarnecki do ostrzeżenia nie zastosował się, przedowmik Kepel wiec rozwiązał. W czasie rozchodzenia się osób, które przybyły na wiec, poseł dr.Czarnecki oświadczył głośno: " nie rozchodźcie się, policja robi bezprawie, precz z terorem, ja jestem władzą i mam pełne prawo zdawać relację ze swej działalności ", przyczem dwukrotnie wzniósł okrzyk: "precz z policją."

Na zwrócenie się przed.Kepela, by poseł dr.Czarnecki traktował w sposób właściwy przedstawiciela władzy, poseł dr.Czarnecki odrzekł m.in., że " dureń wydał takie prawo" / dotyczy rozwiązania wiecu /. W związku z rozwiązaniem wiecu policja sporządziła jedenaście protokołów przeciwko winnym niezastosowania się do jej zarządzeń.-

W drodze powrotnej z Szumowa do Łomży, poseł dr.Czarnecki zatrzymał się w Zambrowie, gdzie zwołał wiec w lokalu Ochotniczej Straży Ogniowej.-

Rozpoczynając wiec, poseł dr.Czarnecki zaznaczył, że

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.9/29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

Dnia 5 stycznia 1929 r.

IV. Polskie związki i stowarzyszenia społeczne.-

Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny Ziemi Suwalskiej.

Powiat Suwalski

Dnia 29 grudnia ub.r. ukonstytuował się w Suwałkach Zarząd Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny Ziemi Suwalskiej, reprezentujący Związek b.Ochotników W.P., Związek Inwalidów Wojennych R.P., Związek Osadników, Związek Rezerwistów i b.wojskowych i Związek Oficerów Rezerwy W.P., liczące razem na terenie powiatu suwalskiego przeszło tysiąc członków. Do prezydjum Zarządu weszli: Wacław Suchodolski, generał brygady w rezerwie - prezes, Józef Taniewski, komisarz ziemski - wiceprezes, Zbisław Mazur - nauczyciel żeńskiego seminarjum nauczycielskiego - prezes Związku Strzeleckiego w Suwałkach - sekretarz i Mieczysław Makarewicz, podpułkownik rezerwy W.P. - skarbnik. Po zatem do zarządu Fedwracji weszło po dwuch przedstawicieli każdego z wymienionych wyżej Związków. Obrany w powyższym składzie Zarząd w dniu 31.grudnia zb.r. przedstawił się Staroście Powiatowemu w Suwałkach.-

Związek Młodzieży Wiejskiej.

Powiat Grodzieński

W istniejącem w Kozy, gminy tejże nazwy kole Młodzieży Wiejskiej nastąpiła zmiana Zarządu, którego skład jest obecnie następujący: prezes - Milko Józef, wiceprezes - Kazimierczyk Marja, sekre-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.9/29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 1.

Dnia 5 stycznia 1929 r.

V. Sekty religijne.

Kościół Narodowy w Łomży.

W lokalu Domu Ludowym w Łomży urządzona została kapliczka, w której księża Kościoła Narodowego odprawiają w każdą niedzielę nabożeństwa.-

Dnia 30.grudnia ub.r. proboszcz parafji Kościoła Narodowego w Łomży, ks.Gryszkiewicz wygłosił tamże odczyt n.t. "Stosunek religji do życia i socjalizm społeczno-oświatowy".-

Wobec tego, że prelegent nie opracował należycie odczytu, odczyt ten nie wzbudził zainteresowania u słuchaczów /około 100 osób/.
Po skończonym odczycie obecna na nim młodzież wzniosła okrzyk "Niech żyje Kościół rzymsko-katolicji".-

Zwalczając akcję Kościoła Narodowego, kler katolicki w Łomży głosi z ambon, że Kościół Narodowy jest ekspozyturą masonerji, dążącej do zniszczenia Kościoła Katolickiego i Państwa Polskiego.-

sze ży organizacyj żydowskich a następnie podkreślał znaczenie dla żydów działalności Towarzystwa "Tarbut", które między rozszerzyło wydatnie wśród żydów znajomość języka hebrajskiego.- Drugi z kolei przemawiał Bistrycki, delegat z Palestyny, który wyjaśnił zebranym, że Palestyna jest krajem bogatym i,że żydzi którzy wyemigrowali do Palestyny znaleźli tam doskonałe warunki bytowania.-

Poalej-Sjon Lewica w Bielsku-Podl.

Dnia 29.grudnia ub.r. w Bielsku Podlaskim odbyło się pod przewodnictwem Herszа Kadłubowskiego zebranie członków organizacji "Poalej-Sjon"Lewicy Przemawiał Hersz Kadłubowski, który poruszył kwestję stosunku Poalej-Sjon Lewicy do szkoły hebrajskiej i żydowskiej szkoły ludowej, wypowiadając się za popieraniem szkoły ludowej.

W dyskusji nad przemówieniem Kadłubowskiego Głogowski Symcha zarzucił szkole hebrajskiej prowadzenie polityki palestyńskiej Na wniosek przewodniczącego zebrani wypowiedzieli się za poparciem żydowskiej szkoły ludowej uzależniając stosunek do hebrajskiej szkoły od uchwał żydowskiej gminy wyznaniowej.-

b/ B i a ł o r u s i n i :

Powiat Grodzieński:

Mieszkańcy wsi Zapole,gminy Dubno - Kosty Ignacy,Tamul Grzegorz i Sakałajko Grzegorz, byli członkowie B.B.W. Hromady w czasie legalnego jej istnienia wszczęli starania w kierunku założenia we wsi Zapole kooperatywy przy pomocy Banku Białoruskiego w Wilnie,który udzielił na im na ten cel tysiąc złotych. Wysokość udziału członkowskiego w kooperatywie określana jest przez jej organizatorów na 20 zł.-

Powiat Wołkowyski:

Dnia 23.grudnia ub.r. w mieszkaniu Berela Antoniego we wsi Bryzki Wielkie odbyło się zebranie członków hurtka T.S.B. na którem omawiano sprawy finansowe i bibljoteki kur hurtka.-

Dnia 23.grudnia ub.r. w lokalu okręgowego Zarządu T-wa Szkoły Białoruskiej w Świsłoczy odbyło się zebranie członków Towarzystwa, poświęcone sprawie utworzenia w Świsłoczy "Spółdzielni Spożywców "Praca". Przewodniczył członek Zarz

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.KP.9/29.T.
Dnia 5 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.-

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrołęcki

Dnia 28.grudnia ub.r. na drodze Kleczkowo-Trzaski w gminie Troszyn rozrzucono trzy ulotki komunistyczne starej edycji i egzemplarz listopadowego /ub.r./ numeru "Gromady".-

Istnieje przypuszczenie że sprawcami rozrzucenia wyszczególnionych wydawnictw komunistycznych byli członkowie Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".-

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

owiat Grodzieński

Dnia 27. grudnia ub.r. zatrzymany został w Grodnie Epsztejn Owsiej, pochodzący z Wilna, który w chwili przytrzymania go legitymował się fałszywym dowodem osobistym na nazwisko Golberga Michała, wydanym rzekomo przez Starostwo w Pińsku. W toku dochodzeń pierwiastkowych ustalono, że Epsztejn jest jednym z wybitniejszych członków K.P.Z.B. i, że do Grodna przybył w sprawach partyjnych. Ze względu na to, że Wydział Śledczy w Grodnie nie posiadał dowodów materjałów przeciwko Epsztejnowi, został on w dniu 28.ub.r. skierowany do Wydziału Śledczego w Wilnie. XII.
Eskortowany do Wilna Epsztejn Owsiej zdołał zmylić czujność konwojenta - szeregowego P.P.Kęstowicza z podkomisarjatu P.P. w Grodnie i na stacji

dnia 14.grudnia ub.r. w czasie bójki, jaka powstała w lokalu oddziału T-wa Kursów Wieczorowych dla robotników żydów w Ciechanowcu pomiędzy komunistami i ich przeciwnikami na tle wzajemnej walki o wpływy na otoczenie, został pchnięty nożem w bok przez członka oddziału T-wa Kursów Wieczorowych, Jankiela Jelenia /poalej-sjonistę/.-

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń i wywiadów ustalono, że na terenie m. Ciechanowca istnieje oddawna organizacja komunistyczna, której skład wchodzą:Danowicz Wolf, Kapłan Jankiel, Rydy Abram, Jegier Jankiel, Jegier Abram, Rawicz Chaja, Tykociński Chaim, Kędzior Lejbke, Jegier Srul i inni. Do organizacji tej należał również zmarły Jegier Herszke. Organizacja ta od roku 1926 walczyła z oddziałem T-wa Kursów Wieczorowych dla robotników żydów i dążyła do opanowania T-wa, przyczem w roku 1926 na wniosek obecnego prezesa oddziału T-wa K.W., Lipszyca Josela za uprawianie polityki obstrukcyjnej w łonie T-wa wyłączeni zostali z liczby członków T-wa komuniści. Od tego czasu datuje się traktowana walka. Jednym z jej fragmentów było przysłanie listu anonimowego z pogróżkami pod adresem prezesa T.K.W., Lipszyca Josela w początku 1927 r. Okoliczność ta była poruszona na rozprawie sądowej w dniu 18.grudnia ub.r. w Sądzie Okręgowym w Białymstoku w sprawie organizacji komunistycznej w Ciechanowcu. Gdy usiłowania komunistów zmierzające do wprowadzenia ponownie swych członków do T-wa K.Wieczorowych nie dały rezultatów, a co więcej zarząd T-wa K.W. powziął decyzję niewpuszczania zupełnia do lokalu T.K.W. komunistów,ci ostatni zaczęli stosować teror w stosunku do T.K.W. przez tłumne odwiedzanie lokalu T-wa, wybijanie szyb i t.d., aby w ten sposób spowodować zamknięcie T-wa Kursów Wieczorowych ze względów bez-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 9/29.T
Dnia 5 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 1

VIII Ruch zawodowy.

a/ Związki klasowe

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Kryżnach

W ubiegłym tygodniu odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w Kryżnach powiatu grodzieńskiego, na którem prezes Związku Oddziału Blacher Nechim podkreślił zły stan materjalny Oddziału i wzywał obecnych do jak najrychlejszego uregulowania zaległych składek członkowskich oraz do zebrania odpowiedniej sumy na opłacenie lokalu.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce

Dnia 22 grudnia ub.r. w Hajnówce, pow. bielskiego odbyło się zebranie członków miejscowego Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego pod przewodnictwem prezesa Trochimowicza Dominika który wybrany został jako delegat Oddziału, któremu polecono zabiegać u władz państwowych pośrednio przez OKR PPS w Białymstoku o uzyskanie zapomóg z funduszu bezrobocia dla bezrobotnych robotników przemysłu drzewnego w Hajnówce.

b/ B e z r o b o c i e

Według danych z dnia 3 b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 4381 osób, a mianowicie:

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost :	pobiera zapomogi :
[illegible]ostowski :	14	-	7	2
[illegible]lski :	40	--	21	-
[illegible]kowyski :	15	-	6	-
[illegible]ki :	7	-	3	-
[illegible]ki :	92	-	22	2

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.EP.9/29.T.

Dnia 5 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

IX. S t r a j k i.

Strajk robotników cegielnianych w Grodnie.

Dnia 31. grudnia ub.r. zastrajkowało 64 robotników cegielni "Stanisławów" w Grodnie, którzy żądają podwyżki dotychczasowych stawek zarobkowych o 16%.-

Strajkiem kieruje prezes miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego.-

Usiłowanie zabójstwa szeregowca 76 p p.

Dnia 26.grudnia ub.r. mieszkaniec wsi Brzezowe, gm. Dąbrowa w powiecie sokólskim Walerjan Szestewicki, lat 18, usiłował dokonać zabójstwa szeregowca 76 p p Franciszka Chodźkiewicza, stacjonującego we wsi Brzezowe na urlopie. Szestewicki strzelił z karabinu myśliwskiego przez okno do mieszkania, w którem znajdował się szereg. Chodźkiewicz leżał chory. Szestewicki Walerjan wraz z odnalezionym u niego karabinem przekazany został do dyspozycji Sędziego Śledczego, który osadził go w więzieniu białostockiem.

Morderstwo w powiecie sokólskim.

Dnia 30.grudnia ub.r. na drodze Słojka - Sopraśl, w gminie Studziańcowo powiatu sokólskiego, został odnaleziony trup mieszkańca m Krynek powiatu grodzieńskiego, Mikołaja Biegańskiego. Śmierć Biegańskiego nastąpiła wskutek otrzymanych dwóch ran postrzałowych z rewolweru "Nagan" w prawą część kości potylicowej.

Morderstwo w powiecie bielskim.

Dnia 30 grudnia ub.r. w Oddziale XII lasów państwowych Nadleśnictwa bielskiego na terenie gminy Orla zabity został wystrzałem z dubeltówki gajowy Bielicowo Piotr w czasie pełnienia obowiązków służbowych. Przy oględzinach zewnętrznych zabitego ujawniono trzy rany na piersiach, z których dwie zatłuczone były patykami.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.9/29 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.1.

Dnia 5 stycznia 1929 r.

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Zatrzymanie obywatela czechosłowackiego.-

Dnia 20 grudnia ub.r. w Jedwabnem, powiatu kolneńskiego zatrzymany został pod zarzutem szpiegostwa obywatel czechosłowacki, Kadlecek Stanisław, którego Urząd Śledczy w Białymstoku skierował do dyspozycji Samodzielnego Referatu Informacyjnego D.O.K.III. w Grodnie.-

Zatrzymanie obywatela bułgarskiego.-

Dnia 30 grudnia ub.r. w powiecie sokólskim został zatrzymany pod zarzutem szpiegostwa obywatel bułgarski, Ibrahim Sabri Beitula, który posiadał paszport, wydany mu przez władze bułgarskie, niezaopatrzony jednakże w wizę Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej. Przy zatrzymanym znaleziono 8 różnych map i planów, między innemi plan fortecy warszawskiej, oraz bloczek czekowy na sumę 400 dolarów i 1 czek na 10 dolarów. Ibrahim Sabri Beitula nie został przez policję zbadany, gdyż na zadawane mu pytania odpowiadał, że nic nie rozumie, aczkolwiek rozmawiał po polsku. Beitula przekazano Samodzielnemu Referatowi Informacyjnemu D.O.K.III w Grodnie.-

Akcja szpiegowska na terenie powiatu Bielsk-Podlaski.

Ze źródeł konfidencjonalnych uzyskano informacje, że sekretarz urzędu gminnego w Łosince, Siegień August pozostawać ma w ścisłym kontakcie z Szepczyńskim Konstantym, zamieszkałym jakoby w kolonji Staszyca w Ognisku Akademickim w Warszawie, który pozostawać ma na usługach wojskowego wywiadu sowieckiego. Z Szepczyńskim Siegień

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr MP. 9/29.T.
Dnia 5.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 1.

XIII. V A R I A

Poświęcenie pomnika w Białaszewie.

Dnia 30.grudnia ub.r. we wsi Białaszewo, gminy tejże nazwy w powiecie sokólskim odbyło się poświęcenie pomnika, ufundowanego staraniem miejscowego społeczeństwa ku uczczeniu Dziesięciolecia Niepodległości Polski. Poświęcenia dokonał ks.proboszcz Przybiński, który zakończył wygłoszone przezeń okolicznościowe przemówienie wzniesieniem okrzyków na cześć Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Pana Marszałka Piłsudskiego.-

Wybory Rady Miejskiej w Siemiatyczach.

Wyznaczone na dzień 30.grudnia ub.r. wybory do Rady Miejskiej miasta Siemiatycze w powiecie bielskim nie odbyły się, gdyż złożoną została jedna lista kompromisowa. Z listy tej do 24-mandatowej Rady weszło - dwóch kandydatów B.B.W.z R., 10-ciu bezpartyjnych, dwóch P.P.S., po jednym delegacie folkistów, bundowców, sjonistów i ortodoksów, oraz 5-ciu delegatów organizacji Mizrachi.-

Życzenia noworoczne u Pana Wojewody.

W dniu 1.b.m. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego zgromadzili się celem złożenia życzeń noworocznych na ręce Pana Wojewody Kirsta przedstawiciele miejscowych władz, urzędów, wyznań, organizacyj i prasy.-

Składając gorące życzenia dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Rządu, wszyscy mówcy zapewnili Pana Wojewodę, że zamierzenia Rządu znajdują coraz większe zrozumienie wśród miejscowego społeczeństwa, które z wciąż wzrastającą energją dąży do zgodnej współpracy z Rządem.-

W odpowiedzi na złożone życzenia Pan Wojewoda Kirst wygłosił następujące przemówienie:

/

Wierzę głęboko, że rok rozpoczynający się 1929 jeszcze więcej nas zbliży i ułatwi naszą pracę dla dobra kraju i miejscowego społeczeństwa -

W tej nadziei, opierając się na oświadczeniu Panów gotowości do zbiorowego wysiłku i poparcia zamierzeń Rządu dla dobra Państwa, wznoszę okrzyk: " Niech żyje Najjaśniejsza Rzeczpospolita, Pan Prezydent Ignacy Mościcki i Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski".-

Białystok, dnia 5 stycznia 1929 r.

Z a W o j e w o d ę :

Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

łoweni w powiecie wys.-masowiechim wośliwościami wybuchu strajku pracownik w kolejowych w wypadku, gdyby Rząd w najbliższym czasie nie powziął konkretnej decyzji w sprawie podwyżki płac tych pracowników.-

Spostrzeżenia, dotyczące ruchu politycznego, wyczerpują uwagi, nastręczające się w związku z oceną położenia gospodarczego Polski przez Posła Wierzbaka Karola w Łomżyńskim tygodniku "Życie i Praca", z którego szpalt poseł Wierzbak nawołuje społeczeństwo do zaprzestania narzekań na trudne położenie gospodarcze i wytrwałej pracy państwowo-twórczej.-

Ruch wywrotowy zaznaczył się kolportażem większej ilości wydawnictw komunistycznych w Suwałkach, odbudową Komitetu Miejskiego KPZB w Białymstoku i ożywioną działalnością Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w powiatach szczuczyńskim i bielskim.

Stan bezpieczeństwa w przygranicznu i na terenie pozostałych powiatów Województwa poważniejszym zmianom nie uległ. Znaczne opady śniegu i mrozy uniemożliwiły w wielu miejscowościach Województwa komunikację autobusową i kolejkami wąskotorowemi.-

Na rynku pracy notowany był dalszy wzrost bezrobocia. Liczba bezrobotnych wzrosła w czasie od dnia 3 do 11 b.m. z 4381 do 4779.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

OJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.HP.52/29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

Dnia 12 stycznia 1929 roku.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast".

Powiat Bielsk-Podlaski.

Dnia 7 b.m. w Siemiatyczach utworzony został sekretarjat lokalny P.S.L."Piast", którego kierownikiem jest Władysław Górski, mieszkaniec Zambrowa, powiatu łomżyńskiego, posiadający upoważnienie Zarządu Głównego P.S.L. "Piast", wydane mu dnia 4 b.m.

b/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Wysoko-Mazowiecki.

Dnia 4 b.m. w lokalu oddziału ZZK. w Łapach odbył się wiec PPS. przy udziale posła Kaczanowskiego, referenta budżetu Ministerstwa Komunikacji z Komisji budżetowej Sejmu, który, przedstawiwszy zebranym na wiecu poszczególne pozycje budżetu M.K., ocenił w ujemnym świetle gospodarkę kolejową, ponawiając szczególnie Rząd o pomijanie interesów przemysłu krajowego ze szkodą dla robotników polskich. Poseł podkreślił jako fakt, że Ministerstwo Komunikacji oddaje parowozy do naprawy stoczni gdańskiej, której płaci od jednego parowozu 55 tysięcy złotych drożej, niż wynosiłyby koszty naprawy parowozu we własnych warsztatach kolejowych. Dalej poseł Kaczanowski zaznaczył, że Rząd, popierając ciężki przemysł Gdański, znalazł na pokrycie nadwyżki kosztów naprawy parowozów 20 miljonów złotych, nie mógł natomiast znaleźć nawet 3 miljonów złotych pokrycia budżetowego na zasiłki zimowe dla urzędników i pracowników państwowych, ani też proponowanych przez niego, posła Kaczanowskiego, sum na budowę domów mieszkalnych dla kolejarzy na Krosnach, mieszkających dotychczas w jaknajgorszych warunkach. Wreszcie poseł Kaczanowski traktował o daninie państwowej z roku 1923, którą - według

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 52/29.T.
Dnia 12 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne.

a/ Związek Młodzieży Katolickiej.

Powiat Ostrołęcki: We wsiach Czernia i Surowe, gminy Wach, zorganizowano lokalne Koła Związku Młodzieży Katolickiej do których zarządów wchodzą :
Koło we wsi Czernia : Budzyński Henryk - prezes, Warych Józef - sekretarz, Dzierżyk Władysław - skarbnik, Lech Stanisław i Brakoniecki Jan - członkowie;
we wsi Surowe : Depłuda Józef - prezes, Draba Franciszek - sekretarz i Samsel Stanisław - skarbnik.

b/ Straże ogniowe.

Powiat Ostrołęcki: We wsi Czernia, gminy Wach, powstało Towarzystwo Ochotniczej Straży Ogniowej, którego zarząd stanowią : ks. proboszcz Górowski Władysław - prezes, sekretarz urzędu gminnego Owczarek Edward - sekretarz, Warych Józef - skarbnik, Miniewiczówna Barbara i Ejsan Jan - członkowie.

c/ Związek Obrony Wierzytelności i Prawa Własności.

Powiat Wysz-Mazowiecki: Dnia 6 b.m. w Wysokiem - Mazowieckiem odbyło się zebranie organizacyjne Oddziału Związku Obrony Wierzytelności i Prawa Własności z centralą w Kielcach.- Referat na temat działalności i dążeń wspomnianego Związku oraz sprawy Komisji Szacunkowej do odszkodowań wojennych, kas gminnych i kas państwowych wygłosił kierownik wspomnianego Oddziału w Wysokiem -Maz. Stanisław Koniuszy, poczem przystąpiono do wyboru Zarządu, w którego skład weszli: Zar ęba Wincenty ze wsi Dąbrowa -

I Brygady Legjonów z gmachu 76 p.p. w Grodnie na skutek zarządzenia generała Kleeberga, przyjęła uchwałę rezolucję następującej treści: " Stojąc na straży poszanowania oznak legjonowych z walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Legjonistów w Grodnie prosi o wszczęcie kroków przeciwko krzywdzie, wyrządzonej czynem generała Wł. Kleeberga wszystkim obrońcom Ojczyzny".

Treść rezolucji przesłana została Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej, Panu Marszałkowi Piłsudskiemu i Generałowi Góreckiemu.-

Do nowego Zarządu Powiatowego zostali wybrani: prezes-Benken, sekretarz - Tadeusz Janicki, skarbnik - Stanuchowski, oraz ich Zastępcy Gryszajt Patla, Szurowski, Janicki i Daszkiewicz, zaś do komisji rewizyjnej Sulima i Malinowski,: do sądu honorowego - mjr. Sitek, Miski i Benken. Dalej na Zjeździe zorganizowano sekcję byłych więźniów ideowych, do której tymczasowego Zarządu sekcji weszli Patla i Jaruszewski.-

Ponadto Zjazd wysłał depesze hołdownicze pod adresem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Pana Marszałka Piłsudskiego, Pana Prezesa Rady Ministrów i Zarządu Głównego Związku Legjonistów.-

Wreszcie Zjazd postanowił wspólnie z kołem pracowników samorządu gminnego urządzić w Grodnie w sali Kasyna Garnizonowego bal reprezentacyjny, z którego dochód przeznaczony zostanie na budowę bursy uczniowskiej w Grodnie

e/ Stowarzyszenie / Związek / Młodzieży Polskiej.

Powiat Łomżyński:

Zarząd Okręgowy Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Łomży zwrócił się za pośrednictwem tygodnika "Życie i Praca " do księży proboszczów djecezji łomżyńskiej z prośbą, ażeby w czasie odbywanych obecnie wizytacyj swych parafij przeprowadzili statystykę młodzieży pozaszkolnej.

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP. 52/29.T.

Dnia 12.stycznia 1929 r.

16

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2.

V. Sekty religijne.

Kościół Narodowy - parafja w Łomży.

Akcja Kościoła Narodowego w Łomży załamała się. Ks. Walichiewicz, na którym upoczywał ciężar akcji, wyjechał z Łomży przed świętami Bożego Narodzenia i dotychczas do Łomży nie powrócił, zaś proboszcz parafji łomżyńskiej Kościoła Narodowego, ks. Gryszkiewicz na skutek nalegań rodziców zerwał z Kościołem Narodowym i wstąpił do nowicjatu księży Kapucynów w Łomży.-

Zapowiedziane na dzień 6 b.m. nabożeństwo w kaplicy Domu Ludowego nie odbyło się, aczkolwiek przybyli na nie licznie zwolennicy Kościoła Narodowego.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Izrael Druskieniecki Berko i Lubicz Mordchel - wszyscy sympatycy organizacji ortodoksyjnej.-

Referat posła Grünbauma w Białymstoku.

Dnia 5 b.m.w lokalu organizacji sjonistycznej w Białymstoku poseł Izaak Grünbaum wygłosił referat polityczny, w którym oświetlił politykę żydowskiego Koła sejmowego i pracę posłów żydowskich poza Sejmem, podkreślając ogólną walkę żydowskich ugrupowań politycznych o równouprawnienie Żydów w Polsce. Obecnych - około 200 osób.-

Żydowski Bank Udziałowy w Białymstoku.

Dnia 6 b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem Szlejby Perela, odbyło się walne zebranie członków Banku Udziałowego. Na zebraniu tem m.in. wybrano na pełnomocników Zarządu Banku : Perela Szlomę, Nowińskiego Józefa, Blindesa Josefa, Epsztejna Borela, Frenkiela Chaima, Frydmana Leona Frankfurta Mojżesza, Fyktina Fajwela, Wajsa Izraela, i Rubinsztejna Mojżesza.-

Bankiet "Poalej-Sjon" Prawicy w Kolnie.

Dnia 5.b.m.w Kolnie odbył się bankiet Poalej-Sjon Prawicy, w którym wzięły udział delegacje innych organizacyj żydowskich w Kolnie.-

Na bankiecie omawiano sprawy związane z obecną sytuacją ekonomiczną i sprawę niesienia pomocy biednej ludności żydowskiej.-

Organizacja "Hatechija" w Łomży.

Dnia 6 b.m.organizacja " Hatechija" w Łomży urządziła wieczór pożegnalny dla wyjeżdżających do Palestyny członków pokrewnej organizacji " Hechaluc - Pioner". Przemówienia okolicznościowe wygłosili sjoniści Domowicz, Lewiński, i Nomberg.-

Odczyt Izaaka Funta w Łomży.

Izaak Funt z Warszawy wygłosił dnia 6 b.m.w Łomży odczyt n.t. " Sjonizm na rozdrożu".-

kiej odczyt n.t. " Swiat idei Asza "

b/ B i a ł o r u s i n i :

Powiat Grodzieński:

Na uwagę zasługują stosunki w radzie gminnej w Dubnie, wytworzone w związku z odbytemi dnia 31.grudnia ubiegłego roku wyborami nowego wójta. Rada gminna, składająca się w większości z b.członków b.BWRHromady, wybrała na wójta Sienko Mikołaja, mieszkańca wsi Czerlonka, organizatora kurtków BWRHromady w czasie legalnego jej istnienia a obecnie czynnego działacza Towarzystwa Szkoły Białoruskiej, b. rosyjskiego nauczyciela ludowego, zajmującego stanowisko psalmisty cerkiewnego w Mikielewszczyźnie nielojalnie usposobionego względem państwowości polskiej. Zachęcani sukcesem przy wyborach wójta, radni białorusini usiłują opanować całkowicie Zarządem gminy i w tym celu starają się usunąć niewygodnego dla nich sekretarza urzędu gminnego Wińskiego, obsadzić najmowane przezeń stanowisko ich zaufanym człowiekiem i dodać mu do pomocy b. hromadowców - radnego Denisewicza Aleksandra i Citkiewicza Stefana.-

Również w Radzie gminnej w Brzostowicy Wielkiej, gdzie aktualną jest sprawa wyborów wójta, radni hromadowcy starają się na to stanowisko powołać Antoniego Apon-Apanowicza zamieszkałego na stacji kol.Brzostowica, który znany jest ze swej wrogiej działalności względem Państwa podczas akcji wyborczej do Sejmu i Senatu w 1928 roku i jako taki cieszy się dużem zaufaniem wśród b.hromadowców.-

Wreszcie we wsi Jodzicze, gm. Hołynka dostrzeżono wśród wybitniejszych b.członków BWRHromady akcję za otwarciem szkoły białoruskiej, inicjowaną przez wójta gminy Hołynka, Markiewicza.-

Powiat Białostocki:

Dnia 8 b.m. w lokalu Rudego Symchy w Gródku, powiatu białostockiego pod przewodnictwem Sawickiego Jana, mieszkańca Gródka odbył się wiec posłów Gawryluka Józefa i Dworonina Ignacego.-

Stankiewicza nazywał zdrajcami sprawy białoruskiej i najemnikami faszyzmu polskiego.-

Poseł Dworczanin w przemówieniu swem nawoływał zebranych na wiecu do wytrwania w walce o lepsze jutro dla narodu białoruskiego i tworzenia białoruskich Komitetów pomocy dla biednych, wyjaśniając zarazem, że władze administracyjne nie zezwalają na tworzenie tego rodzaju Komitetó wobec czego należy Komitety te tworzyć w każdej wsi bez zezwolenia władz. Po udzieleniu zebranym szeregu informacyj, dotyczących zwracania się ich do Białoruskiego Klubu poselskiego i podkreśleniu, że nie należy przejmować się zbytnio tem, iż zdrajcy sprawy białoruskiej dyr.Ostrowski i poseł Stankiewicz przeszli na stronę faszyzmu polskiego poseł Dworczanin odczytał następującej treści rezolucję:

Zebrani ....

" Żądamy rozdzielenia ziemi obszarniczej wśród małorolnych chłopów białoruskich bez wykupu; żądamy 8-mio godzinnego dnia pracy; żądamy zwolnienia wszystkich więźniów polit.; żądamy otwarcia zamkniętych szkół białoruskich i nie krępowania działalności T-wa Szkoły Białoruskiej; piętnujemy i z pogardą odrzucamy zdrajców sprawy białoruskiej ugodowców Ostrowskiego i Stankiewicza."

Rezolucja przyjętą została jednogłośnie.-

Na zakończenie wiecu posłowie Dworczanin i Gawrylak zaintonowali pieśń białoruską: " Od wieków my spali" którą zebrani odśpiewali w całości. Wiec zakończył się spokojnie przy udziale około 300 osób.-

Prokurator przy Sądzie Okręgowym w Białymstoku dopatrzył się w przemówieniach posłów Gawrylika i Dworczanina cech przestępstw, przewidzianych w K.K.i zarządził wdrożenie przeciwko nim dochodzeń.-

c/ L i t w i n i :

Powiat Grodzieński:

Dnia 22.grudnia ub.r.we wsi Jeziorki, gminy Porzecze bawił delegat Litewskiego Towarzystwa Św. Kazimierza, Butner z Wilna, który poczynił kroki w kierunku zorganizowa

./.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 52/29.T.
Dnia 12 stycznia 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj komunistycznych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Suwalski: W nocy z dnia 1 na 2 b.m. w obrębie koszar stacjonowanego w Suwałkach 41 p.p. rozrzucono kilkaset egzemplarzy: 1/Nr.2 "Koszary", odbitego rzekomo w zakładach graficznych H.Kopczyńskiego w Poznaniu, 2/odezwy - bez daty. "Grupy żołnierzy garnizonu lubelskiego p.t. "Do walki o urlopy świąteczne", 3/ odezwy - bez daty. "Grupy żołnierzy garnizonu warszawskiego" pt. " Przeciw zmniejszeniu dziennej porcji chleba. O lepszy wikt.O kontrolę żołnierską nad wyżywieniem żołnierzy." Ze względu na to, że organizacja komunistyczna w Suwałkach kontaktu z żołnierzami miejscowego garnizonu nie utrzymuje, zachodzi podejrzenie, iż wyszczególnione wydawnictwa zostały przywiezione i rozrzucone przez żołnierzy, którzy powrócili z urlopu świątecznego. Dochodzenie w tej sprawie prowadzi żandarmerja.

Powiat Białostocki: Niezwłocznie po zwolnieniu Nowodworskiego Abrama z więzienia z końcem grudnia 1928 r. zorganizowany został w Białymstoku Miejski Komitet K.P.Z.B., złożony narazie z trzech osób:

1/ sekretarka ps. "Zina" - Rotszyld Sora, która po aresztowaniach w dniu 24.XI.1928 r.wyjechała z Białegostoku w obawie przed aresztowaniem rzekomo do Warszawy i tamże przebywała do końca grudnia 1928 r. miała ona otrzymywać w KCKPP. instrukcje w sprawie dalszej akcji na terenie miasta Białegostoku.

2/ Nowodworski Abram, zwolniony z więzienia pre-

c/ P. P. S. Lewica.

Powiat Białostocki.

Z dniem 1 b.m. Komitet Okręgowy PPS.Lewicy w Białymstoku w lokalu własnym przy ulicy Sienkiewicza Nr.7 wprowadził stałe dyżury członków w godzinach od 19.do Najbardziej czynnymi działaczami w P.P.S. Lewicy w Białymstoku oprócz Chyli Stefana, sekretarza Komitetu Okręgowego są: bracia Czykurowie, A.Wasilewski i J.Idźkowski.

d/ Sprawy sądowe.

Na dzień 28b.m. wyznaczona została w Sądzie Okręgowym w Białymstoku rozprawa sądowa z oskarżenia przeciwko członkom organizacji KPZB, aresztowanym dnia 25 kwietnia 1928 roku w Sokółce.

e/ Wyroki sądowe.

Dnia 7 b.m. Sąd Okręgowy w Łomży rozpoznawał sprawę miejscowych komunistów odkarżonych z art.102 K.K., zatrzymanych w nocy z dnia 27 na 28 kwietnia k928 roku przez organa straży bezpieczeństwa publicznego pod zarzutem malowania przez szablon haseł komunistycznych na ścianach domów w związku z obchodem 1 maja. Zostali skazani: 1/ Zylberszteja Judka na 1 rok ciężkiego więzienia, 2/ Mendelsona Chonę i 3/ Rotszteina Moszka na 3 lata ciężkiego więzienia, zamieniającego dom poprawy każdy z zastosowaniem amnestji /zmniejszenie karę o połowę/ i zaliczeniem aresztu prewencyjnego 4/ Izaaca Moszek i 5/ Landau Mindla z braku dowodów winy uniewinnieni zostali. Pozostali dwaj oskarżeni: Landau Szloma i Frydszteja Judka, odpowiadający z wolnej stopy za poręczeniem, zbiegli, wobec czego sprawę w stosunku do nich Sąd wyłączył i rozesłał za nimi listy gończe.-

Tegoż dnia Sąd Okręgowy w Łomży rozpoznawał sprawę Artura Rittera członka PPS.Lewicy w Łomży, oskarżonego o wydanie drukiem w październiku 1927 r.w okresie wyborów do Rady Miejskiej dwuch odezw o treści przeciwpaństwowej

[illegible] WIADOMOŚCI

[illegible] BP. 52/2.3 T.

Białystok dn. [illegible] stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 2.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Rada Klasowych Żydowskich Związków Zawodowych w Łom-

Staraniem Rady Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży odbyły się tamże:

1/ dnia 4 b.m. pogadanka dla robotników n.t." Literatura europejska w przekładzie żydowskim". Przemawiali bundowcy Possesorski Mortko, Sztejgman Rachmiel, Rozen Sora i Gorodziński Fiszel.-

2/ dnia 5 b.m. pogadanka n.t. " Żydowski Instytut Narodowy w Wilnie". Przemawiali Possesorski i Sztejgman, którzy scharakteryzowali cele i zadania Żydowskiego Instytutu Narodowego w Wilnie i nawoływali zebranych do usilnego popierania tegoż Instytutu.-

b/ Polskie Związki Zawodowe.

Zjednoczenie Kolejowców Polskich w Łapach.

Dnia 3.b.m. w lokalu stołówki w Łapach, powiatu wys.-mazowieckiego odbyło się zebranie organizacyjne lokalnych oddziałów P.Z.K. i Z.Z.P. w celu definitywnego uregulowania sprawy połączenia się obu oddziałów w Oddział Zjednoczenia Kolejowców Polskich / Z.K.P./. Na przewodniczącego zebrania jednogłośnie powołano dotychczasowego prezesa oddziału P.Z.K. Rzepkowskiego Ignacego, który ze swej strony zaprosił na asesora Kuleszę Stanisława, prezesa oddziału Z.Z.P. Podczas zebrania sekretarzowali- Franckiewicz Kacper z Oddziału P.Z.K. i sekretarz Oddziału Z.Z.P., Leokajtys Stanisław. Pierwszy wygłosił referat członek Centrali P.Z.K.z Warszawy Jaworowski. Mówca poddając krytyce dotychczasową organizację kolejowców zorganizowanych w kilku walczących się wzajemnie związkach, wyka-

/.

ryńka delegatów do Wojewódzkiej Rady Rzemieślniczej - Kalwejta Józefa i Zalca Stefana.

d/ I n n e :

Zebranie lonkistników w Białymstoku.

Dnia 6 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Związku Skaczy - lonkistników pod przewodnictwem Nowińskiego Zajdel. Przemawiali - Zakrym Josel, Lewicki Enoch, Bez Chilem i Mie nicki Pejsach. W toku narad postanowiono delegować swych przedstawicieli do Zarządu elektrowni białostockiej z wezwaniem, by ta zgodziła się na obniżenie ceny prądu z 32 groszy na 25 groszy. Pozatem wysunięto projekt opodatkowania wszystkich członków Związku i użycia tą drogą sumy uzyskanej na budowę własnego gmachu organizacji rzemieślniczej. Zebranie odbyło się przy udziale 90 osób.-

e/ B e z r o b o c i e :

Według danych z dnia 11.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 4779 osób, a mianowicie :

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost :	pobiera zapomogi :
augustowski :	14	-	-	1
suwalski :	104	-	64	-
wołkowyski :	119	-	104	-
sokólski :	23	-	16	-
łomżyński :	120	-	28	8
grodzieński :	932	-	74	91
białostocki:	3200	-	105	893
bielski :	205	-	5	-
ostrowski :	62	-	2	-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr. Kr. 58, 29 T.

Dnia 12. stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie [illegible]

X. Starostwo powiatowe [illegible]

Samobójstwo sekretarza Sądu Pokoju.

Dnia 2.b.m. [illegible] samobójczo przez otrucie się [illegible] sekretarz Sądu Pokoju z Okuniewa, Stanisław Mikołaj Borsuk. Powodem samobójstwa Borsuka [illegible] przywłaszczenie przez niego sumek, pozostających w depozycie Sądu Pokoju w Okuniewie, a przeznaczonych przez interesantów przy składaniu skarg o powództwa cywilne a także pozostających w kancelarii Sądu. W nocy na 27. grudnia 1928 r. skutkiem kradzieży zginęły się niektóre akty sądowe.-

Katastrofa kolejowa na stacji Świsłocz.

Dnia 8 b.m. o godzinie [illegible] na stacji kol. Świsłocz, wydarzyła się katastrofa kolejowa, spowodowana przez maszynistę pociągu Nr. 8[illegible]5, prowadzącego pociąg towarowy w składzie 41 wagonów, który pomimo zamkniętego semaforu wjechał na stację i zderzył się z pociągiem towarowym Nr. 8[illegible]. Wskutek katastrofy uległo rozbiciu 5 wagonów pociągu Nr. 874 i 9 wagonów Nr. 8[illegible] a ponadto zostały uszkodzone obie lokomotywy. Ofiar w ludziach za wyjątkiem smarownika Wróblewskiego Józefa, który uległ ogólnemu potłuczeniu, nie było.

Morderstwo w powiecie Łomżyńskim.

W nocy z dnia 2 na 3 b.m. w m. Zambrowie, powiatu łomżyńskiego dokonano w celach rabunku zbrodniczego mordu na osobie Eny Blumy Jelen w jej własnem mieszkaniu. Sprawców morderstwa dotychczas nie ujawniono.

Bójka podczas zabawy.

W nocy dn. 6 na 7. b.m. podczas zabawy wiejskiej we wsi Targonie Wielkie, gm. Chlebiotki, powiatu łomżyńskiego pomiędzy uczestnikami tej zabawy wynikła bójka, w której został zabity mieszkaniec wymienionej wsi Bolesław Grabowski. Bezpośredni sprawca zabójstwa..... Franciszek Wądołowski oraz uczestnicy bójki Roman Wądołowski Konstanty Targoński, Franciszek Targoński i Czesław Wierzbicki zostali zaaresztowani i przekazani Sędziemu Śledczemu w Łomży.-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.NP. 52/29.T.
Dnia 12.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 2.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano 6 osób, a mianowicie: w powiecie kolneńskim - 2 osoby, szczuczyńskim - 2 osoby i augustowskim - 2 osoby.-

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.-

Nielegalna emigracja do Uragwaju.

W grudniu ub.r. w drodze nielegalnej wyemigrowało do Uragwaju z powiatu kolneńskiego 15 osób, przeważnie w wieku poborowym w celu uchylenia się od obowiązku odbycia służby wojskowej.-

Informacje z Prus Wschodnich.

Starostwo w Kolnie uzyskało informacje, że w niemieckich organizacjach przysposobienia wojskowego w powiecie Johannisburgskim w Prusach - Wschodnich w mies.grudniu ub. panowało duże ożywienie.-

Przez cały miesiąc odbywały się masowe ćwiczenia z użyciem broni typu sportowego i bez broni.-

Najbardziej ruchliwą była organizacja p.w. "Bismarkbund", której siedziba znajduje się w m. Johannisburg, gdzie na jej czele stoi niejaki Bauer, niemiecki oficer rezerwy, gorliwy patrjota niemiecki.-

Organizacja ta liczy obecnie w pow.Johannisburgskim około 1000 zorganizowanych członków.-

Według pogłosek na wiosnę b.r. kilkuset członków omawianej organizacji z całego terytorjum Rzeszy niemieckiej ma być wysłanych do Rosji Sowieckiej, rzekomo na roboty leśne, w rzeczywistości zaś w charakterze instruktorów armji sowieckiej.-

Wyjechać mają najlepiej wyszkoleni a transport ma

KOMENDA BIAŁOSTOCKI
R. Bp. 52/29.T.
Dnia 12 stycznia 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N

XII. Szpiegostwo, dywersja sabotaż

Negatywne.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

dzaju polityki Rządu - zdaniem ks. Ciesielskiego - odbija u
ujemnie na przemyśle polskim, powoduje zwiększanie się ilo
bezrobotnych i zubożenie kraju, wskutek czego Polska nie m
że liczyć na pożyczki zagraniczne- z braku zaufania i popa
cia przez inne państwa.

Wywołanie awantury przez prezesa Koła Powiatowego P.S.L. "Wyzwolenie" w Ostrowi Mazowieckiej.

W dniu 5. b.m. przewodniczący powiatowego Koła P.S.L
"Wyzwolenie" w Ostrowi-Mazowieckiej Jancwski Roman, będąc
w stanie nietrzeźwym, zaczepił brutalnie przejeżdżające o
strony Warszawy do Łomży autem Towarzystwo, składające si
z 3-ch panów i pań. W rezultacie Janowski został przez za-
czepionych pobity. Zaczepieni byli jedną z grup, które uda
wały się na polowanie do Czerwonego Boru, w powiecie Łom-
żyńskim, urządzone przez D-cę Dyw. Piechoty w Łomży Gen.
Majewskiego. Dochodzenie przeciwko Janowskiemu wdrożono.-

Białystok dnia 14. stycznia 1929 r

Za Wojewodę:

z/. Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Z.I.

łęckim, ożywienie się działalności niektórych hurtków Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w powiecie grodzieńskim, oraz trwające w dalszym ciągu wysiłki działaczy T.S.B. w powiecie grodzieńskim, zdążające do stworzenia białoruskiego ruchu spółdzielczego i akcja tychże działaczy za otwieraniem szkół białoruskich.-

Ruch wywrotowy odsłonił zabiegi KCKPZB. dotyczące odbudowy białostockich Komitetów Okręgowych KPZB i ZMKZB.-

Stan bezpieczeństwa publicznego uległ pogorszeniu pod względem kryminalnym w powiatach sokólskim, bielskim, grodzieńskim i mniej łomżyńskim.-

Na rynku pracy dostrzegany jest nadal szybki wzrost bezrobocia. W czasie od dnia 11 do dnia 18 bm. liczba bezrobotnych wzrosła z 4779 do 5002.-

---+++++++++++++++++---

wytkniętego dla siebie celu po linji zasad etyki chrześcijańskiej.-

W artykule "Żydzi wciąż niezadowoleni" /numer 6 z dnia 13 bm./ udowadnia, że rzeczywistość zadaje kłam ciągłym narzekaniom żydów w Polsce na rzekome ich upośledzenie. Pismo stwierdza, że w ostatnich czasach reemigracja żydów z Palestyny do Polski jest większa, niż emigracja, że procent żydów w wyższych uczelniach polskich waha się w granicach od 20.- do 30 i, że procent żydów /odbywających służbę/ w wojsku nie przekracza 5, aczkolwiek stosunkowo powinien być dwa razy większy.-

Podkreśliwszy, że każde ustępstwo pobudza żydów do stawiania dalszych żądań, pismo konkluduje, że nie żydom w Polsce, lecz Polakom ze strony żydów grozi niebezpieczeństwo, wobec czego społeczeństwo polskie bronić się musi solidarnie i wytrwale przed zalewem żydowskim.-

W następnym artykule tegoż numeru "Nowego Dnia" omawiana jest sprawa ostatnich tarć w radzieckim Kole Pracy Gospodarczej w Radzie Miejskiej m. Grodna. Pismo z ubolewaniem zaznacza, że Koło Pracy Gospodarczej nie zdołało zachować jedności i zgody. Powstały rozłam w Kole Pracy Gospodarczej, zdaniem czasopisma godzi w pierwszym rzędzie w interesy społeczeństwa polskiego, dzięki bowiem rozłamowi wzmocniły swe pozycje frakcje żydowska i socjalistyczno-komunizująca, które pomimo dzielących je różnic społecznych w niektórych sprawach występują solidarnie.

"Życie i Praca"
Łomża.-

Numer 2 z dnia 13 bm. Poseł K.Widerszak w artykule "Szkodliwe narzekania" neguje słuszność ciągłego i stałego narzekania na istniejący w Kraju stan rzeczy i dowodzi, że "w wolnej Polsce jest tak, jak my pozwalamy". Następnie poseł podkreśla, że "narze-

leży podnosić podatków, a rozsądniejsze będzie ograniczyć wydatki państwowe tak, aby na to, co konieczne potrzeba starczyło. Można bez uszczerbku obciąć rozmaite fundusze dyspozycyjne ministrów, wiele oszędności można zrobić przez skreślenie wydatków całkiem niepotrzebnych na uroczyste reprezentacje, na rauty i bale, na pisma rządowe. Jeżeli przytem te pisma rządowe przez pozbawienie ich zasiłków - upadną, co im się zresztą oddawna należy, to będzie to nawet z korzyścią i dla państwa i dla społeczeństwa. państwo nie będzie potrzebowało wstydzić się za swe rządowe gazety, a społeczeństwo uwolni się od bałamuctw różnych zżydziałych pismaków".

b/ Prasa żargonowa.

nie umieściła w ubiegłym tygodniu artykułów, wchodzących w zakres sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego.-

niczego Komitetu Powiatowego PPS w Grajewie powołano- Bolesława Milewskiego - prezes, Wójcika Bronisława - wiceprezes i skarbnik zarazem i Sobolewskiego Aleksandra - sekretarz.-

Na zebranie przybyć miał poseł dr.Czarnecki który w ostatniej chwili odwołał swój przyjazd do Grajewa. Obecnych na zebraniu - około 30 osób.-

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski

Dnia 9 bm. we wsi Jurasze, gminy Sidra odbyło się zebranie organizacyjne lokalnego koła Stronnictwa Chłopskiego, zwołane przez instruktora Dziedziula Konstantego. Zebranie to efektów organizacyjnych Stronnictwu nie przyniosło. Obecnych na zebraniu było około 60 osób.-

b/ Związek Obrony Kresów Zachodnich.

Powiat Białostocki :

Dnia 12 b.m. w Białymstoku odbył się Wojewódzki Zjazd delegatów Związku Obrony Kresów Zachodnich. Wstępne przemówienia wygłosił Naczelnik Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego Galasiewicz, poczem wybrano na przewodniczącego posła Kosibę, na asesorów zaś prezydenta m. Suwałk Gałaja i generałową Warakśiewiczową. Następnie wygłosili referaty Bochenek z Warszawy p.t. " Zagadnienia polsko - niemieckie na terenie Województwa Białostockiego" i S.Kalina p.t. " Ideologja Z.O.K.Z."-

Dalej Kierownik Obwodu północnego Związku Slusarczyk złożył sprawozdanie z działalności zarządu Obwodu i komisji rewizyjnej, poczem wybrano nowy zarząd Obwodu, w którego skład weszli: Starosta Marjan Baer z Grajewa, poseł Czarnecki z Łomży, Włodzimierz Drzewiecki, wizytator Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Warszawie, Starościna Eustachewiczowa z Wołkowyska, S. Galasiewicz, naczelnik Naczelnik Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego, prezydent m. Suwałk W. Gałaj, Marja Juraszyńska z Białegostoku, poseł K.Krzywicki z Suwałk, B. Komuth z Białegostoku, Starosta C. Malinowski z Suwałk, prezes Izby Skarbowej w Białymstoku, A. Franc. insp:F Przyrowski z Augustowa, T. Szeller z Białegostoku, poseł Kosiba Piotr, generałowa Warakśiewiczowa i L.Slusarczyk.- Zjazd wysłał depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Pana Marszałka Piłsudskiego i Pana Premjera Ministrów Bartla. Obecnych na Zjeździe było około 50 osób.-

c/ Organizacje byłych wojskowych.

Związek Oficerów Rezerwy w Grodnie

Dnia 11 b.m. w Grodnie odbyło się posiedzenie Zarządu Koła Związku Oficerów Rezerwy, na którem omawiano kwestję zwołania walnego zebrania członków związku. Na wniosek członka zarządu Kaczyńskiego postanowiono zwołać walne zebranie w lutym b.r.-

/

we wsi Trofimówka, gminy Janów.-

Powiat Wys.-Mazowiecki:

Dnia 13 b.m. w Urzędzie gminy Dmochy - Glinki odbyło się zebranie Kółka rolniczego " Kultura" z siedzibą we wsi Złote - Jabłko tejże gminy. Przemawiali: Laskowski Maksymiljan - Wojewódzki Inspektor Kółek Rolniczych w Białymstoku, inż. Lasota ze Związku Rewizyjnego mleczarni spółdzielczych w Białymstoku, oraz Tarasowicz Stefan - instruktor Kółek rolniczych na powiat Wys.-Mazowiecki - na temat łączenia spółdzielni mleczarskich, spraw kredytu, współpracy kas Stefczyka, spółdzielni rolniczo-handlowych i spółdzielni mleczarskich na terenie powiatu wys.-mazowieckiego. Po ich przemówieniach przystąpiono do wyboru Zarządu Kółka, w którego skład weszli : Zaremba Leonard ze wsi Zaręby - Bindugi, Dmochowski Władysław ze wsi Złote - Jabłko i Niemira Władysław z tejże wsi. Pozatem wybrano jeszcze 4-ch członków Zarządu i 3-ch członków Komisji Rewizyjnej. Następnie po referacie Lasoty na temat " Spółdzielnie mleczarskie" uchwalono założyć mleczarnię w os. Czyżew i do zarządu tejże wybrano: Zarębę Antoniego z os. Czyżew, Dmochowskiego Władysława ze wsi Złote - Jabłko i Niemirę Władysława z tejże wsi.-

Powiat Grodziański:

Dnia 13 b.m. odbyło się doroczne zebranie członków Związku Koła Osadników Wojskowych w Jeziorach. Między innemi postanowiono zreorganizować mleczarnię spółkową na większą spółdzielnię, przeprowadzono ścisłe kosztorysy budowy domów ludowych w Willi - Nowej i Reducie i przestudjowano gruntownie projekt budowy krochmalni.-

f/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Wys.-Mazow.:

We wsiach Brzoski - Tatary i Godasze - Dąb powstały Koła Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej /:Koła żeńskie i męskie w każdej z wymienionych wsi :/

Do Zarządu Koła S.P.M.M. wsi Brzoski - Tatary weszli: patron - Hutter Jan, prezes - Grabowski Sta..

Powstanie Komitetu Budowy Domu Ludowego w Porzeczu.

Dnia 9 b.m. w Porzeczu odbyło się zebranie organizacyjne Komitetu Budowy Domu Ludowego w Porzeczu, na którem po krótkiej dyskusji wybrano Komitet składający się z 7-miu osób a mianowicie: prezes - Kindle, nadleśniczy nadleśnictwa druskienickiego, wiceprezes - wójt Lesiewicz Zygmunt, skarbnik - Wagner, zawiadowca drogowy stacji Porzecze, zaś na członków Komitetu powołano proboszcza Chlewińskiego Edwarda, księdza prawosławnego Kałużkowa Ignacego, kpt.K.O.P. Brzozowskiego i Jarockiego Bronisława, inspektora leśnego. Komitet przystąpił na w jak najkrótszym czasie do zbierania funduszów na budowę Domu Ludowego.

-:-:-:-:-:-:-:-:-

b/ B i a ł o r u s i n i.

Powiat Grodzieński

W ubiegłym tygodniu dostrzeżono ożywienie w działalności niektórych hurtków T.S.B. w powiecie. Na terenie gminy gudziewickiej wybitniejsi członkowie T.S.B. rozpoczęli wśród miejscowej ludności agitację za otwieraniem szkół białoruskich.-

W wyniku tej agitacji mieszkańcy wsi Poczujki i Strugi podpisali deklaracje za otwarciem szkół białoruskich w tych wsiach. Deklaracje te zostały podpisane przez 20 osób ze wsi Poczujki i 32 osoby ze wsi Strugi, a następnie stwierdzone przez wójta gminy Sawosza, który zmuszony był do pewnego stopnia do stwierdzenia ich przez Zerebiło Borysa, radnego gminy i członka Sojuszu Powiatowego - Kułakowskiego Dymitra, Makara Aleksandra, Kuźmickiego Eustachego i Warczyka Jana.-

We wsi Kowszowo, gminy Skidel odbyło się zebranie członków miejscowego hurtka T.S.B. przy udziale 32 osób, na którem wybrano do nowego zarządu wszystkich członków zarządu dotychczasowego.

We wsi Mogilany, gminy Indura z inicjatywy Łopatko Konstantego odbyło się dnia 10 bm. zebranie organizacyjne kooperatywy białoruskiej, do której zarządu wybrano: Łopatko Konstantego -prezesa Budnika Michała - sekretarz i Budnika Jana -skarbnik, a do komisji rewizyjnej - Budnika Mikitę, Chompaka Aleksego, Budnika Józefa i Budnika Aleksego. Deklaracje członkowskie podpisało 19 osób. Zbieranie składek członkowskich odroczono do czasu zarejestrowania kooperatywy przez Sąd Okręgowy.

/.

łymstoku, Mhyla Stef.n wyjechał z Białegostoku.-
Funkcje sekretarza wspomnianego Komitetu objął po
nim Gawrylik Kazimier. z Warszawy.-

Powiat Wołkowyski — Do elektrowni w Wołkowysku przyjęty został w charakterze montera Migalski Stefan, były sekretarz Komitetu PPS Lewicy w Dąbrowie - Górniczej.-

b/ Wyroki sądowe.

W sprawie z oskarżenia z art.129 K.K. Sąd Okr. w Białymstoku wyrokiem z dnia 17 bm. uniewinnił Szuster Dobę i Lubelską Szyfrę.-

ku, oraz utworzyć Kasę pogrzebową.-

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Z inicjatywy Rady Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży bundowiec Lew Hersz z Białegostoku wygłosił dnia 12 b.m. odczyt n.t. " Dwa międzynarodowe kongresy Bruksella - Moskwa". Prelegent scharakteryzował obydwa kongresy, oraz zapadłe na nich uchwały. Następnie przedstawił niebezpieczeństwo, jakie zagraża klasie robotniczej ze strony kapitału wszechświatowego, który propaguje i popiera idee monarchistyczne, szczególnie na Węgrzech i w Niemczech. Mówiąc o Kongresie w Moskwie, prelegent zaznaczył, że Sowiety nie uznają partyj socjalistycznych. Bund i organizacje syjonistyczne są w Rosji prześladowane. Na zakończenie nawoływał do popierania Bundu. Następnie przemawiał Izaak Bramson z Łomży / K.P.P., który, oświetlając przemówienie Lwa, zaznaczył, że jeżeli przywódcy socjal-demokracji w Rosji siedzą w więzieniach, to zupełnie słusznie, gdyż byli oni i są zdrajcami klasy robotniczej, dowodem czego jest: powołanie w Niemczech do stwor. rządów osławionego Hindenburga, zaprowadzenie we Włoszech i na Węgrzech ustroju faszystowskiego oraz ostatni strajk robotników włókienniczych w Łodzi. Stwierdził dalej, że Bund też słusznie nie jest uznawany w Rosji za swoją socjal-ugodową taktykę. W końcu mówca oświadczył, że oskarża o zdradę nie robotników - socjalistów, a tylko przywódców socjalizmu.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Krynkach.

Dnia 12 b.m. w Krynkach, pow. grodzieńskiego odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego przy udziale 46 osób. - Przewodniczyła Brewda Chana, mieszkanka m. Krynek, karana z art. 102 K.K. na 6 mies. więzieniem. Porządek dzienny zebrania obejmował sprawozdanie z działalności Zarządu Związku i Komisji Rewizyjnej oraz sprawozdanie kasowe za rok ubiegły i wybór nowego za-

/

c/ I n n e .

Związek Niższych Funkcj. Państw. w Białymstoku.

Dnia 15.b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Związku Niższych Funkcjonarjuszów Państwowych pod przewodnictwem Mackiela Michała, który zdał sprawozdanie z działalności starego zarządu za rok 1928. Następnie wybrany został nowy zarząd, w którego skład weszli: Mackiel Michał - prezes, Banasz Ignacy wiceprezes, Sobusz Antoni - sekretarz i Kuklinski Michał - zastępca sekretarza.-

d/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 18 b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 5002 osób, a mianowicie

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost :	pobiera zapomogi:
augustowski :	30	-	16	7
suwalski :	105	-	1	-
wołkowyski :	371	-	252	-
sokólski :	28	-	5	-
łomżyński :	120	-	-	8
grodzieński :	999	-	67	99
białostocki:	3378	-	78	936
bielski :	5	209	-	-
ostrowski :	61	1	-	-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 97/29.T.
Dnia 19. stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 3

X Stan bezpieczeństwa publicznego.

Użycie broni przez szeregowych P.P.

Dnia 9. b.m. w Suwałkach w czasie odbywającego się jarmarku przodownik p.p Szymczuk ścigając trzech awanturujących się starowierców, którzy wszczęli bójkę, został przez nich napadnięty i powalony na ziemię. Wobec tego że awanturujący się usiłowali przod. Szymczuka rozbroić i pobić użył on przeciwko nim rewolweru i ranił lekko w kolano Awdokja Władimirowe.-

Powiat Sokólski:

Dnia 13 b.m. patrol policyjny składający się z szeregowych Antoniego Pędzicha i Henryka Trębickiego z posterunku P.P w Sokółce spotkał wchodzącego do lasu państwowego w okolicach wsi Lebiedzin mężczyznę z bronią myśliwską. Na wezwanie policji osobnik ów począł uciekać. Na dany przez policję strzał ostrzegawczy w powietrze, omawiany osobnik strzelił z dubeltówki w kierunku policji a następnie rzucił dubeltówkę i począł uciekać. W pościgu za nim szeregowi P.P dali dwa strzały. Kłusownika, mieszkańca wsi Lebiedzin, Pawła Radkiewicza ujęto, w czasie eskortowania go przez wieś Lebiedzin, wybiegli jego bracia Antoni Radkiewicz, poszukiwany listem gończym przez Sąd Okręgowy w Białymstoku i Aleksander Radkiewicz, którzy, stawiając czynny opór policji usiłowali odbić zatrzymanego Pawła Radkiewicza. Pawła Radkiewicza i brata jego Antoniego Radkiewicza sprowadzono na Posterunek P.P.w Sokółce, natomiast trzeci ich brat, Aleksander zdołał zbiec, lecz dnia następnego został ujęty.- Radkiewiczów przekazano Sędziemu Śledczemu na powiat Sokólski.-

Zatrzymanie uczestnika morderstw popełnionych w roku 1919.

Dnia 11 b.m. w lesie państwowym Czerwony - Bór w powiecie kamińskim został zatrzymany Józef Floreczyk, mieszkaniec wsi Kozów, gm. Miedzierza, pow. konecki[illegible], zatrudniony w firmie eksploatacyjnej inż. Knity

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.97/29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.3.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.-

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 2 osoby w powiecie szczuczyńskim. Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.

Zatrzymanie przemytu w powiecie ostrołęckim.-

W nocy z dnia 13 na 14 bm. szeregowi P.P. z obsady posterunku w Czerwinie, powiatu ostrołęckiego zatrzymali furmankę przemytu /większy transport/, którego wartość nie została narazie oceniona.-

Zatrzymanie przemytu w powiecie grodzieńskim.-

Na stacji kolejowej Marcinkańce w powiecie grodzieńskim zatrzymano Annę Michalską z Białegostoku i Jana Puchaczewskiego z Marcinkańc, którzy wieźli przemyt, zawierający 25 kg. sacharyny i 600 gr.tytoniu.-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP. 97/29 T.
Dnia 19. stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 3.

XIII. V A R I A.

Pobyt Ministra Knolla w pow. ostrowskim.

Dnia 12 b.m. do maj. Niemiry, gminy Zaręby Kościelne w powiecie ostrowskim/własność Wnorowskiego/ przybył poseł Rzeczypospolitej przy Rządzie Rzeszy, Minister Pełnomocny Knoll, który bawił w majątku od godz. 9-ej do 14-ej, a następnie odjechał do Warszawy.

Zjazd prezesów i sekretarzy dozorów szkolnych w Grodnie.

W Grodnie dnia 7 b.m. odbył się Zjazd prezesów i sekretarzy dozorów szkolnych z powiatu Grodzieńskiego. Zjazd zagaił prezes rady szkolnej powiatowej, O'Brion de Lacy ujmując w przemówieniu ogólne zadania dozorów i ciężar spoczywający na samorządach szkolnych. Następnie przemawiał Starosta Powiatowy Robakiewicz. Po szczegółowem zobrazowaniu terenu powiatu zaznaczył on, że praca kulturalna winna być prowadzona planowo od podstaw; punktem wyjścia tej pracy jest szkoła, gdyż ona przedewszystkiem przeistacza ludzi, społeczeństwo i całe oblicze kraju i nadaje życiu swój wyraz i charakter. Dalej inspektor szkolny Komander wygłosił obszerny referat, w którym podkreślił dodatnie strony ustawy Tymczasowej Rady Stanu z roku 1917, która powołała do życia specjalny samorząd szkolny i złożyła w jego ręce znaczny zakres realnych spraw oświatowych w Polsce, co w następstwie ułatwiło harmonijną współpracę w szkolnictwie czynników państwowych i społecznych i posunęło sprawę szkolnictwa niezmiernie szybko naprzód. W dalszym ciągu swego przemówienia inspektor szkolny szczegółowo określił zadania dozorów szkolnych. Porównując ilość szkół w powiecie z ilością nauczycieli, wskazał na stan nienormalny i niekorzystny dla racjonalnej pracy pedagogicznej i w końcu poruszył najdrobniejsze, a zasadnicze sprawy związane z działalnością dozorów

/

zamieszkały we wsi Hrynki - Wielkie, gminy Świsłocz, poszl kowany silnie o należenie do KPZB.-

Ożywioną była w ub. tygodniu działalność organizacyj społecznych, które prawie we wszystkich, ważniejszych miejscowościach Województwa Białostockiego urządziły obchody rocznicy powstania styczniowego.-

Przejawy ruchu wywrotowego związane przyczynowo z obch dem przez organizacje komunistyczne dnia 21 b.m. pięciolet niej rocznicy śmierci trzech wodzów komunizmu - Lenina Libknechta i Luxemburg Rozy, miały miejsce w powiatach łomżyńskim, grodzieńskim i ostrowskim. Zaznaczyć należy, że dzień 21 b.m. przeminął na terenie Województwa Białostockiego zupełnie spokojnie.-

W stanie bezpieczeństwa publicznego w poszczególnych powiatach Województwa zaszły o tyle zmiany, że w ostatnim czasie wzrosła znacznie np. w powiecie łomżyńskim ilość drobnych kradzieży, szczególnie artykułów pierwszej potrzeby i opału, które według wyjaśnień Starostów Powiatowych wiąże się ze stałym i względnie szybkim wzrostem bezrobocia i krytycznem położeniem znacznej części bezrobotnych, którzy niejednokrotnie znajdują się w skrajnej nędzy.-

Aczkolwiek panujące wśród bezrobotnych nastroje nie budzą przynajmniej narazie poważniejszych obaw, a podejmowane przez nich działania, zmierzają jedynie do organizowania komitetów bezrobotnych, które mają podjąć starania u odpowiednich władz o wyjednanie zapomóg, to jednakże, gdyby wzrost bezrobocia w dotychczasowem tempie trwał nadal, a najbardziej potrzebujący pomocy bezrobotni nie otrzymali w krótkim czasie chociażby zapomóg w naturze, liczyć się należy z możliwością wytworzenia się wśród nich nastrojów niepożądanych. Zaostrzająca się kwestja bezrobocia już obecnie daje podstawę do wystąpień opozycyjnych P.P.S., której przedstawiciele w instytucjach samorządowych domagają się zdecydowanie doraźnej pomocy samorządów dla bezrobotnych / ostatnio - wniosek radnych z P.P.S i Bundu w Radzie

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 140/29 T.
Dnia 26.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

II. Przegląd prasy.

" Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej " -

Grodno.

W numerze z dnia 12 b.m. poddaje surowej, a skądinąd słusznej krytyce działalność Rady Miejskiej w G[r]dnie w ciągu ostatniego roku, podkreślając, że od początku 1928 roku w Radzie zaczęła się szerzyć bezprzedmiotowa, próżna gadanina, która później wypełniała całkowicie posiedzenia Rady, w resultacie czego gospodarka miasta doprowadzona została do stanu fatalnego, a finanse - prawie do ruiny. Winę tego przypisuje pismo także prezydjum Magistratu, które zamiast ostro i zdecydowanie wystąpić przeciw warcholstwu Rady, ustosunkowało się do niej niezdecydowanie, lawirowało pomiędzy jej klubami, sprawiając niejednokrotnie wrażenie, że bawi się w ślepą babkę.-

Pismo stwierdza dalej, że wobec braku wszelkiej planowości w gospodarce miejskiej, brakuopracowanego planu rozbudowy miasta, nieuwzględnianiu jego dążeń rozwojowych i jakiejkolwiek w tym kierunku inicjatywy, trudno żywić nadzieję, by w przyszłości interesy miasta znalazły wśród radnych zrozumienie i wyraża przekonanie, że wszyscy mieszkańcy m.Grodna przestali zupełnie wierzyć w produkcyjną pracę Rady Miejskiej i Zarządu Miasta.-

W konkluzji pismo zwraca się do Pana Wojewody i władz centralnych z prośbą o rozwiązanie Rady Miejskiej m. Grodna.-

W numerze z dnia 17 b.m. pismo ponownie wraca do sprawy rozwiązania grodzieńskiej Rady Miejskiej. Poddając analizie skład Rady Miejskiej, przychodzi ono do wniosku, że większość radnych ustosunkowana jest do spraw miejskich z punktu widzenia interesu polityczn-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 140/29.T.
Dnia stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

III. Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński:

Dnia 20 b.m. w lokalu parafjalnym w Sniadowie odbyło się przy udziale przybyłych na imiennemi zaproszeniami 36 osób zebranie organizacyjne parafjalnego Koła Stronnictwa Narodowego, na którem poseł Staniszkis wygłosił obszerny referat n.t. " Prace Klubu Stronnictwa Narodowego na terenie sejmowym." Poseł ocenił krytycznie działalność innych klubów, a następnie zobrazował dążenie Klubu sejmowego Stronnictwa Narodowego do podniesienia rolnictwa, przyczem zaznaczył, że dotychczas żadne ze stronnictw politycznych nie podjęło w tym kierunku celowej akcji. Traktując o stosunku Rządu do zagadnień agrarnych, poseł podkreślił, że zapatrywania Rządu na najbardziej aktualne z tych zagadnień są błędne, gdyż Rząd dba przedewszystkiem o podniesienie przemysłu i handlu, zagadnienia agrarne natomiast odsuwa na plan dalszy. W kwestji naprawy ustroju podatkowego poseł Staniszkis wypowiedział się za zmniejszeniem podatku dla małorolnych, których warunki bytowania, jego zdaniem, są coraz gorsze, winę czego ponoszą przedewszystkiem stronnictwa lewicy, które niewłaściwie i niesumiennie bronią interesów swych wyborców.-

Zgromadzenie na zebraniu postanowili założyć Koło parafjalne Stronnictwa Narodowego w Sniadowie.-

Polskie Stronnictwo Ludowe " Piast".

Powiat Bielsk-Podl.

Senator Erdman w dalszym ciągu rozwija intenzywną działalność organizacyjną i propagandystyczną w powiecie, a zwłaszcza w gminie siemiatyckiej. Akcja ta jednakże, przynajmniej dotychczas, nie przyniosła Stronnictwu jego poważniejszych efektów organizacyjnych. Prawdopodobnie

./.

Rewolucyjnej P.P.S. w związku z zabójstwem w Piotrkowie Teofila Jaszkowskiego. Odezwa kolportowana jest szczególnie w Związkach Zawodowych.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Powiatowej Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny
w Grodnie zostało wybrane prezydjum stałe w osobach:
Świechowski, dyrektor państwowej fabryki tytoniowej -
prezes, Puszkowski Witold - wiceprezes, Jobel Kazimierz-
przedstawiciel Związku Oficerów Rezerwy - sekretarz, Ka-
zimierz Olech, sekretarz Powiatowego Związku Osadników
w Grodnie - skarbnik, Zarząd Federacji powołał komisję
Bratniej Pomocy, której zadaniem będzie pośredniczenie
przy poszukiwaniu pracy dla członków sfederowanych związ-
ków oraz opiekowanie się wdowami i sierotami po poległ
żołnierzach wojskowych. W skład tej komisji weszli: Kwiek, Jo-
bel i Marjanowicz. Ponadto utworzony został referat pra-
cy, który objął Witold Puszkowski.-

d/ Związek Oficerów Rezerwy.

Powiat Kołkowyski : Dnia 15 b.m. w Kołkowysku odbyło się zebranie człon-
ków lokalnego Koła Związku Oficerów Rezerwy, na którem
wybrano por.rez.Ostromcha - jako delegata do Zarządu Okrę
gowego Związku Oficerów Rezerwy w Białymstoku.-

e/ Związek Podoficerów Rezerwy.

Powiat Augustowski: Dnia 19 b.m. w Augustowie odbyło się zebranie członków Koła Związku Podoficerów Rezerwy, na którem omawiano sprawy organizacyjne. Przemawiał prezes Koła, Łakomy Ignacy, który poruszył sprawę płacenia składek członkowskich przez wszystkich członków. Dotychczas Koło liczy 30 członków.-

f/ Towarzystwo Gimnastyczne " Sokół ".

Powiat Grodziński : Dnia 13 b.m. odbyło się w Grodnie walne zebranie członków Towarzystwa Gimnastycznego " Sokół ", na którem stary zarząd złożył sprawozdanie ze swej rocznej działalności. Ze sprawozdania wynika, że w ostatnich czasach liczba członków T-wa w Grodnie znacznie wzrosła i, że praca tego T-wa rozwija się w intensywniejszym tempie. Na zebraniu

Kółkach Towarzystwa " Uniwersytetu Ludowego" które Starosta Powiatowy Skarżyński zamierzał utworzyć w związku z projektem budowy "Domu Ludowego" jako żywego pomnika 10-cio lecia Niepodległości.-

Na posiedzeniu tem postanowiono narazie zorganizować " Rolniczy Uniwersytet Ludowy " w Łomży, z wykładami niedzielnemi.-

Jako organizatorzy Uniwersytetu występują - Okręgowe Towarzystwo Rolnicze i Okręgowy Związek Kółek Rolniczych, zarząd Uniwersytetu natomiast ma się składać z przedstawicieli wymienionych organizacyj, samorządów i organizacyj nauczycielskich pod przewodnictwem Starosty Powiatowego. Do organizacji Uniwersytetu postanowiono przystąpić natychmiast.-

k/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Powiat Łomżyński :

Dnia 20 b.m. w lokalu spółdzielczej Kasy pożyczkowo - oszczędnościowej "Jedność" w m.Nowogrodzie odbyło się pod przewodnictwem ks.proboszcza Supińskiego zebranie członków Kasy, na które przybyło 30 osób. Na porządku dziennym były sprawy organizacyjne, sprawozdanie z działalności Zarządu Kasy i ustalenie wynagrodzenia skarbnikowi.-

Tegoż dnia w lokalu szkoły powszechnej w Puchałach odbyło się w obecności 30 osób, zebranie organizacyjne mleczarni spółdzielczej z udziałem instruktora Kółek rolniczych przy Wydziale Powiatowym Rostkowskiego i członka tegoż Wydziału Jabłońskiego. Na zebraniu tem uchwalono utworzyć w Puchałach mleczarnię spółdzielczą. Otwarcie mleczarni wyznaczono na 1 lutego b.r.-

l/ I n n e .

Kółko Młodzieży w Mostach.

W osadzie fabrycznej Mosty, pow.grodzieńskiego zorganizowane zostało kółko młodzieży , którego zadaniem jest szerzenie oświaty i kultury wśród swych członków.

./.

14

Wojewoda Białostocki

Nr.BP.140/29.T.

Dnia 26 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr

V. Sekty religijne.

Misja Barbikańska Krzewienia Chrześcijaństwa wśród Izraelitów.-

Powstała w Grodnie w grudniu ub.r. filja Misji Barbikańskiej Krzewienia Chrześcijaństwa wśród Izraelitów zorganizowała dla użytku publicznego bibljotekę, w której, jak dotychczas zauważono, korzysta chętnie młodzież żydowska.-

młodzieży żydowskiej w akcji odbudowy Palestyny.-

Akademja sjonistyczna w Suwałkach

Dnia 20.b.m. delegat Bonfeld wziął udział w akademji sjonistycznej w Suwałkach, na której o konieczności szerzenia idei odbudowy Palestyny wśród żydów przemawiali - dr Leon Wejsman, prezes miejscowej organizacji sjonistycznej i delegat Bonfeld.-

Odczyt bundowca Fiszela w Ostrowi-Mazowieckiej.

Bundowiec A. Fiszel z Białegostoku wygłosił dnia 19 b.m. w Ostrowi - Mazowieckiej odczyt n.t " Młodzież i socjalizm " w którym skreślił dążenia współczesnej, postępowej młodzieży żydowskiej.-

Odczyt dr Emanuela Ringelbluma w Gowo-rowie.

Dnia 19 b.m. w Goworowie, pow ostrołęckiego przybyły z Warszawy dr. Emanuel Ringelblum wygłosił w lokalu Zw. Robotników niefachowych odczyt na tematy: - błędne mniemania o zagadnieniu przybycia żydów do Polski, ostatnie badania i skąd żydzi przybyli do Polski. Prelegent scharakteryzował narodowościowe położenie żydów w Polsce, stosunek żydów do innych mniejszości narodowych, historję narodu żydowskiego oraz legendy o podróży żydów między różnymi szczepami narodów nieżydowskich i t.p. -

Bund w Ostrołęce

Tegoż dnia w lokalu Stow. " Bibljoteka im. Pereca " w Ostrołęce odbył się odczyt o rozwoju kultury żydowskiej i utopji programu sjonistycznych ugrupowań żydowskich.-

b/ B i a ł o r u s i n i .

Powiat Grodzieński:

Uważany w swoim czasie za jeden z najlepiej zorganizowanych w powiecie grodzieńskim - hurtek Towarzystwa Szkoły Białoruskiej we wsi Szkleńsk, gm. Bersty nietylko zaprzestał w ostatnim czasie wszelkiej działalności, lecz powoli rozpada się. Znaczna część członków hurtka odmawia płaceniu składek członkowskich, a niektórzy z nich wręcz dążą do zlikwidowania hurtka, którego działalność zdaniem ich nie przynosi ludności białoruskiej żadnej korzyści.-

/ .

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.140/29.T.
Dnia 26 stycznia 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj komunistycznych.

Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński. Organa służby bezpieczeństwa w Łomży powiadomione zostały dnia 18 b.m. przez magazyniera bagażowego stacji kolejowej w Łomży, że dnia 24 grudnia ub.r. nadeszła z Warszawy do Łomży przesyłka kolejowa nadzwyczajna wagi 21 kg., zaopatrzona nadpisem "skóra", pod adresem Karola Szmidta, Łomża ul. Wiejska 20, która do dnia 18 b.m. nie została podjęta.-

Po stwierdzeniu, że Karol Szmidt w Łomży nie zamieszkuje przesyłkę odpieczętowano. Zawierała ona następujące wydawnictwa komunistyczne:

1/ 12 egz.wyd."Materjały Agitpropu przy K.S.K.P.P."
2/ 90 egz. listopadowej r.1928 odezwy KOZMKWP p.t." "Wojna z Wojnie niesprjalistycznej";
3/ 216 egz. odezwy w żargonie p.t. "Dziesięć lat burżuazyjnych rządów w Polsce - 11 lat dyktatury proletarjatu w Rosji";
4/ 470 egz. odezwy KCKPZB i KCKPZU /listopad 1928 r. p t. "Precz z Polską okupacyjną Ukrainy Zachodniej";
5/ 35 egz. "Listu otwartego do wszystkich członków KPP" wyd.przez KCKPP w listopadzie 1928 r.
6/ 2 egz.druków p.t. "Wobec wyborów do Kas Chorych";
7/ 25 egz. "Komunikatu Prasowego Nr.32 " Czerwonej Pomocy w Polsce" z r.1928 ;
8/ 21 egz.okólnika sekretarjatu KCKPP z dnia 26 listopada 1926 r. w sprawie strajku włókniarzy;
9/ 500 egz. Nr.2 wyd. "Koszary";
10/ 150 egz. listopadowej r.1928 odezwy /Nr.6/ K.C.Czerwonej Pomocy w Polsce p.t."10 lat w niewoli u burżuazji".

Powiat Ostrowski: Dnia 20 bsmc w Ostrowi-Mazowieckiej rozklejono 8 plakatów z napisami "Cześć pamięci bohaterów rewolucji Lenina Libknechta i Róży Luksemburg. Niech żyje K.P.P. Z.M.K."

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi:

Powiat Grodzieński. W związku z obchodem rocznicy śmierci Lenina, Róży Luksemburg i Karola Liebknechta organizacje komunistyczne podobnie jak w latach poprzednich zamierzały przeprowadzić ~~xxxxxxxxxxxxx~~ akcję demonstracyjno-propagandową przez urządzanie masówek, wywieszanie transparentów i kolportaż bibuły komunistycznej. Zarządzona służba prewencyjna doprowadziła do przeł[illegible] w nocy z dnia 17 na 18 b.m. m.kol. w Grodnie transportu literatury komunistycznej przeznaczonej dla Komitetu Rejonowego KPZB w Krynkach, powiatu Grodzieńskiego, którą usiłował przewieźć z Grodna Elgin Abram, członek Z.W.K.Z.B.
Transport zawierał następujące wydawnictwa komunistyczne:

1/ trzy broszury w języku polskim p.t."Dziesięć lat niewoli burżuazyjnej i jedenaście lat rządów robotniczo chłopskich", wydane przez K.C.K.P.B. - Warszawa, listopada 19[illegible] roku.

2/ 28 egzemplarzy Nr.3 "Czerwonego Sciahu" w języku białoruskim wyd.przez K.C.K.P.Z.B. Wilno - czerwiec 192[illegible] r.

3/ 7 egzemplarzy Nr.3 "Młodego Komunisty" w języku biał. wyd.przez KC.ZMK.ZB.Wilno-sierpień 1928 r.

4/ 5 egzemplarzy Nr.2 "Bolszewika" w języku białoruskim wyd.przez KC.ZMK.ZB. Wilno-lipiec 1928 r.

5/ 7 egz.odezwy w języku polskim p.t."Przeciw 10-leciu dyktatury kapitalistów i obszarników w Polsce", wyd. przez KC.KPP. - październik 1928 roku.

6/ 1 egz."Czerwonego Sztandaru" wydanie październikowe 1928 roku.

7/ 2 egz.broszury p.t. "Wojna-wojnie imperjalistycznej" wydanej przez KCZMK. w Polsce'Warszawa-listopada 1928 r.

nie i branie udziału w mszówce Tarłowskiego Mejera, Lisa Jejsewa, Łokowicza Abrama, Marszaka Hirsza, Tarłowskiego Rorucha i Rubinowicza Tewela, mieszkańców m.Grodna, wraz z materjałami z dochodzenia i dowodami rzeczowymi przekazano władzom sądowym.

Dnia 22 b.m. w m.Indurun w studni, znajdującej się przy ul.Białostockiej, znaleziono porzucony transparent z napisem w języku polskim:"Precz z wojną przeciw ZSRR" i rosyjskim "Dzieło Lenina, R.Luksemburg i Libknechta doprowadziło do końca".-

Powiat Białostocki.

Dnia 25 b.m. w mieszkaniu domu przy ulicy Legjonowej Nr.2 w Białymstoku znaleziono paczkę literatury komunistycznej, zawierającą między innemi styczniowe wydawnictwa KCKPP, KCKPZB. i OKKPZB. Białystok. Szczegóły podane zostaną Ministerstwu w oddzielnem sprawozdaniu.

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Łomżyński.

Dnia 16 b.m. w os. Rutki zatrzymany został instruktor Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", Bolesław Falkowski za znieważę urzędu i gwałt na osobie Wójta gminy Rutki, Dąbrowskiego w czasie jego urzędowania.-

Doprowadzony na posterunek PP. w Rutkach, a następnie do Komendy Powiatowej PP. w Łomży, instruktor Falkowski oświadczył, że zrywa ze Zjednoczeniem Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" i nadal żadnej pracy na rzecz tego stronnictwa prowadzić nie będzie, gdyż został wprowadzony w błąd przez posła Wojtowicza, który zawsze zapewniał go, że "Samopomoc" jest partją legalną i trzyma się zdala od partji komunistycznej, jednakże jak to sam się przekonał, cała akcja ZL.Ch. "Samopomoc" jest komunistyczną. Na dowód zerwania ze ZL.Ch."Samopomoc". Falkowski oddał na posterunku P.P. w Rutkach wszelkie akta dotyczące jego pracy na terenie powiatu Łomżyńskiego, oraz oświadczył, że chętnie i otwarcie udzieli informacyj o swej pracy w poszczególnych miejscowościach na terenie Województwa Białostockiego.

Falkowskiego z aktami dochodzenia przekazano do dyspozycji

K. na 4 lata ciężkiego więzienia aresztowany dnia 4 września 1928 r. Rozenberg Biszko.

Wyznaczona na dzień 22 b.m. w Sądzie Okręgowym w Grodnie rozprawa w sprawie z oskarżenia o art.102 K.K. przeciwko Rachmanowi Chajkielowi i innym została odroczona do dnia 7 lutego b.r. z powodu niestawienia się na rozprawę kilku świadków.-

c/ Teror partyjny.

Powiat Bielsk Podlaski. Dnia 21 b.m. w Brańsku został pobity przez komunistów mieszkaniec Ciechanowca Jeleń Jankiel, oskarżony o zadanie ciężkiego uszkodzenia ciała /skutkiem którego nastąpiła śmierć/ Jegierowi Herszowi z Ciechanowca / vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.2/. Dnia 18 b.m. Jeleń zwolniony został do czasu rozprawy sądowej z więzienia za kaucją. Sprawcami pobicia Jelenia, które jest niewątpliwość aktem zemsty komunistów za zabójstwo Jegiera Herszа, są członkowie organizacji komunistycznej w Brańsku.-

- Hiwko Mendel i Trus Moszko-Josel

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Ostrołęce.

Dnia 19 b.m. w Ostrołęce odbyło się w sprawach organizacyjnych zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego.

Z.Z.K. w Wołkowysku.

Dnia 19 b.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków oddziału Z.Z.K., na którem Grzelak Aleksander i Brzozowski Kazimierz złożyli sprawozdanie z działalności zarządu za rok 1928, poczem dokonano wyborów nowego zarządu, do którego wybrano: Brzozowskiego Kazimierza, Wasewicza Aleksandra, Andrzejewskiego Leona, Popławskiego Stanisława, Kaźmińskiego Jana, Okulicza Lachnowicza Władysława, Grzelaka Aleksandra i Maksymowicza Władysława i na ich zastępców Klinowicza Adolfa, Cimoszko Józefa, Samela Stanisława, Bodunia Piotra, oraz jako delegatów na Zjazd Sąd. Okręgowy w Wilnie, który ma się odbyć dnia 24 b.m., Grzelaka Aleksandra i Wasewicza Aleksandra. Podczas wyborów delegata na Zjazd Gminy wynikł spór co do stanowiska Centrali Z.Z.K., która zarządziła, że na Zjazdy można wybierać tylko tych członków, którzy jednocześnie są członkami Okręgowego Zarządu Z.Z.K. i to przynajmniej od roku. Następnie był delegat Centrali Z.Z.K. Stężewski Franciszek wygłosił sprawozdanie z działalności Centrali, poruszył sprawę kupna majątku z zabudowaniami w okolicach Poznania, gdzie już utworzono gimnazjum dla dzieci członków Z.Z.K. i stwierdził, że w związku z połączeniem w P.P.S. także wśród członków Z.Z.K. nastąpiły pewne zmiany orjentacyjne, co w konsekwencji przyczyniło się do rozbicia i zniszczenia b. Z.Z.K. Członek oddziału Z.Z.K. w Wołkowysku Olesiukiewicz, nawiązując do faktu nabycia przez Z.Z.K. majątku około Poznania podkreślił, że nikt z miejscowych członków Z.Z.K. korzystać z majątku tego nie będzie i zaproponował

miejskiego Józefa i Bożenowskiego Lejzora. Nowym zarządzeniem pole [illegible] prawować w najbliższym okresie bardziej [illegible].

Powiat Święciańskiej. Dnia 19 b.m. odbyło się w Święcianach ogólne zebranie członków Związku [illegible] Rzemieślników Żydowskich. Przemówienia w sprawie [illegible] i masowych [illegible].

d/ Akcja Wasilkowska.

Powiat Wysokowasilkowski. Dnia 24 [illegible] w majątku Zawrocie odbył się zjazd wybitniejszych działaczy powiatu Wysoko-Mazowieckiego w sprawie [illegible] nowych warunków pracy, postawionych przez służbę [illegible].

e/ Bezrobocie.

Powiat Łomżyński. Dnia 22 b.m. w Łomży odbyło się przy udziale około 200 osób zebranie bezrobotnych, na którem delegaci bezrobotnych zdali sprawozdanie ze swej interwencji w Magistracie m. Łomży w sprawie wypłacenia zasiłków dorywczych bezrobotnym. Wyjaśnili oni zebranym, że Magistrat po długich pertraktacjach przyznał groszowe zapomogi dla najbiedniejszych bezrobotnych, których przedstawi na Komitet bezrobotnych po przeprowadzeniu rejestracji bezrobotnych należących do Związków Zawodowych. Następnie przewodniczący Okręgowej Rady Żydowskich Związków Zawodowych i organizacji bundu w Łomży, Jakób Zambatyn oświadczył, że ustosunkowanie się Magistratu m. Łomży w postulatami bezrobotnych jest wynikiem braku ich solidarności, przyczem w sposób dwuznaczny podkreślił, że o ile znajdzie potrzebę, to Magistrat będzie mógł obejrzeć wszystkich bezrobotnych. Po przemówieniu Zambatyna zgromadzenie wybrało Komitet bezrobotnych.

Według danych z dnia 25 b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 5194 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	mniejszość narodowa:	wiek:	pobiera zapomogi:
Augustowski	38	-	8	4
Sawalski	105	-	1	-
[illegible]	275	96	-	-

Okręg Białostocki
Nr.140/29.T.
Dnia 26 stycznia 1929 r.

30.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

IX. Strajki.

Strajki robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku.

Dnia 22 b.m. po uzyskaniu żądanych 20% podwyżki prac przystąpili do pracy strajkujący od dnia 18 i 19 b.m. robotnicy fabryk włókienniczych w Białymstoku, pracujących na zamówienie instytucj państwowych.

Zatarg w Kasie Chorych w Grodnie.

Trwający od dłuższego czasu zatarg między Zarządem i pracownikami Powiatowej Kasy Chorych w Grodnie z powodu wydalenia przez Zarząd trzech pracowników dotychczas nie został zlikwidowany, gdyż Związek Pracowników Kasy Chorych żąda kategorycznie przyjęcia z powrotem wydalonych pracowników. Rada Klasowych Związków Zawodowych w Grodnie postanowiła poprzeć żądania pracowników nawet proklamowaniem strajku powszechnego w Grodnie, oczekuje jednak w tej sprawie decyzji Centralnej Komisji klasowych Związków w Warszawie.-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 140/29.T.
Dnia 26 stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano 2 osoby w powiecie szczuczyńskim i augustowskim 2 osoby.-

Zatrzymanie przemytu w powiecie grodzieńskim.

Dnia 14 b.m. patrol 23 baonu KOP. zauważył o godz. 23-ej w odległości 120 mtr. od granicy 3-ch osobników z workami na plecach.-

Wezwani do zatrzymania okrzykiem "stój", przemytnicy poczęli uciekać, wobec czego patrol oddał za nimi bezskutecznie dwa strzały. Korzystając z ciemności nocy, przemytnicy zdołali zbiec, porzucili jednakże niesiony przemyt, zawierający 75 tuzinów widelców i noży. Zatrzymany przemyt odesłano do Urzędu Celnego w Oranach.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP. 140/29.T
Dnia 26.stycznia 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4.

XIII. V A R I A.

Polowanie reprezentacyjne w Białowieży.

W dniach 19 i 20 b.m. bawili w Białowieży na polowaniu reprezentacyjnem P.P. Wice Minister Spraw Wewnętrznych dr Jaroszyński, Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego M.S.Wewn. Paciorkowski i Dyrektor Departamentu Służby Zdrowia dr. Piestrzyński.-

Święto " Jordanu " w Suwałkach.

Dnia 19 b.m. odbyła się w Suwałkach uroczystość prawosławna " Jordanu ", w której wzięło udział, obok cywilnej ludności prawosławnej, wojsko kompanja honorowa z orkiestrą i prawosławni żołnierze ze wszystkich oddziałów miejscowego garnizonu.-

Na uroczystości obecni byli przedstawiciele władz i delegacja oficerów z miejscowych oddziałów wojskowych.-

Akcja odczytowa i pogadankowa Wydziału Powiatowego w Bielsku Podlaskim.

Wydział Powiatowy w Bielsku - Podlaskim rozpoczął akcję podniesienia stanu gospodarczego gospodarstw rolnych włościańskich. W tym celu, począwszy od 11.b.m. rozpoczęta została planowa akcja odczytowa i pogadankowa, obejmująca wszystkie gminy powiatu w ten sposób, że odczyty wygłaszane będą w trzech najdogodniejszych dla ludności punktach każdej gminy. Pracę tę wykonują trzej instruktorzy rolni.-

Osiedlenie w miejscu stał.zamieszkania ucznia gimnaz.białoruskiego w Wilnie.

Dnia 22 b.m. przez Wydział Śledczy w Wilnie przekazany został Komendzie Pow.P.P.w Wołkowysku uczeń 8-ej kl. gimnazjum białoruskiego w Wilnie, Bakacz Piotr, pochodzący ze wsi Koziejkowce, gm. Izabelin, celem osiedlenia go w miejscu stałego zamieszkania. Zbadany Bakacz zeznał, że w gimnaz. białoruskiem w Wilnie istniał do ostatnich czasów "hurtek" uczniów klas 5, 6, 7 i 8, do którego należeli prawie wszyscy uczniowie tych klas i, że przez "hurtek" ten wydawaną była gazeta.-

Białystok, dnia 26. stycznia 1929 r.

Za Wojewodę:

wz. Naczelnika Wydz[illegible]

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

Nr.Sp. 194/29-T.

Dnia 1 lutego 1929 r.

II. Przegląd Prasy.

a/ Prasa Polska.

"Nowe Życie "
Grodno.

W numerze 8-ym z dnia 24 ub.m. omawia kwestje spółdzielczości i reasumując swe wywody w tej materji podkreśla, że spółdzielczość w życiu gospodarczem polskiem odgrywa coraz większą poważniejszą rolę, niemniej jednakże rozwój spółdzielczości zdaniem pisma napotyka na znaczne przeszkody, wynikające przeważnie z braku przygotowanych odpowiednio działaczy spółdzielczych. Pismo konkluduje, że istniejące w Polsce szkoły zawodowe w nieznacznym zaledwie stopniu uwzględniają potrzeby życia spółdzielczego, a przeto wskazuje na konieczność tworzenia zawodowych szkół spółdzielczych.-

W nrze 9-ym z dnia 27 ub.m. w art.p.t. " W dziesięć lat po pierwszych wyborach", nawiązując do dziesięcioletniej rocznicy wyborów do pierwszego Sejmu, zaznacza że aczkolwiek pierwsze dwa Sejmy miały różne wady, to jednakże przyczyniły się wydatnie do wzniesienia gmachu państwowości i umiały się zdobywać w pewnych momentach na jednomyślne uchwały przy rozpatrywaniu doniosłych zagadnień państwowych. Pismo wyraża przekonanie, że naród zdolny jest do wyłonienia Sejmu twórczego, zastrzega się jednakże że zależne to jest od zastosowania dobrego systemu wyborczego i przychodzi do wniosku, że reforma obowiązującej ordynacji wyborczej stać się winna hasłem dnia dzisiejszego.-

"Życie i Praca "
Łomża.

W nrze 4-ym z dnia 27 ub.m. w art.p.t. " zZ Sejmu"poseł Staniszkis daje wyjaśnienia w sprawie rewizji Konstytucji rezygnacji generalnego referenta budżetu Państwa, Dekretu o ustroju sądownictwa, przeniesienia w stan spoczynku pierwszego prezesa Sądu Najwyższego i obrad Komisji budżetowej.

III. Polski ruch polityczny.

Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Białostocki:

Dnia 26 ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie organizacyjno-informacyjne Komitetu miejskiego BBWz R. pod przewodnictwem Romana Młyńskiego prezesa Rady Miejskiej m. Białegostoku i przy udziale posła Kosiby, który podkreślał konieczność rozpoczęcia na gruncie białostockim wytężonej pracy państwowo - twórczej, opartej na współdziałaniu z miejscowemi władzami państwowemi i samorządowemi.

Po dalszych referatach prezesa Rady Miejskiej Młyńskiego i Snieżki Witolda, dotyczących spraw organizacyjnych i finansowych, oraz programu działalności wspomnianego Komitetu BBWz R. uchwalono projekt organizacji Komitetu i wybrano cztery jego komisje, a mianowicie - organizacyjną, finansowo - gospodarczą, kulturalno - oświatową i samorządową. - Do Komisyj tych weszli: Bergier, Juraszek, Sechor i Kawecki - do Komisji organizacyjnej; Koczara, Zakrzewski, Salmoński, Borowicz, Iwanicki, Walchars i Nowicki; do Komisji finansowo - gospodarczej; Gulewski, Borkowski, Kniaźyński, Sadowski, Jasiński, Misztal, Ziemian i Morelowska - do Komisji kulturalno - oświatowej; Kolendo i Grochowski - do Komisji samorządowej.-

Obecnych na zebraniu było około 40 osób.-

Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Białostocki:

Zamierzenia co do pracy organizacyjnej nielicznych zwolenników Frakcji Rewolucyjnej P.P.S. z pośród członków OKR. PPS. w Białymstoku pozostały w ostatecznym rezultacie bez skutku z jednej strony wskutek bierności słabej liczebnie masy partyjnej P.P.S. z drugiej zaś z braku szerszej inicjatywy ze strony kierowniczych organów Frakcji.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP 194/29 T.
Dnia 1 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 5

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia społeczne

a/ Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet

Powiat Ostrołęcki:

Dnia 28 ub.m. w Ostrołęce odbyło się zebranie organizacyjne Powiatowego Komitetu Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, na którem do zarządu Komitetu powołano: Janinę Rudnicką, żonę zastępcy Starosty powiatowego, przewodniczącą, Jadwigę Majewską, żonę inspektora szkolnego,-wiceprzewodniczącą, Halinę Sojecką, żonę dyrektora gimnazjum państwowego - drugą wiceprzewodniczącą, Celinę Jeruzalską kasjerkę P.K.O. - skarbnik, Janinę Kosowską,- sekretarkę Uniwersytetu ludowego i urzędniczkę Wydziału Powiatowego Sejmiku w Ostrołęce - sekretarz.-

Na temże zebraniu powołano do Komisji Rewizyjnej Związku - Jadwigę Andrzejewską, żonę rachmistrza Kasy Skarbowej, Wojnowską, żonę Sędziego Śledczego, Czeskawę Celnarowiczową, żonę podkomisarza ziemskiego; Helenę Urekowiczównę, urzędniczkę Starostwa, oraz postanowiono powołać do życia następujące referaty: referat pracy, pod kierownictwem Haliny Sojeckiej /: referat zorganizować na szkołę gospodarstwa domowego dla dziewcząt ze wsi garkuchni i pralnię :/, referat propagandowy pod kierownictwem nauczycielki Kazimiery Radzikowskiej, referat kulturalno - oświatowy, pod kierownictwem urzędniczki Magistratu Antoniny Kukakowskiej i referat finansowy, pod kierownictwem Celiny Jeruzalskiej.-

b/ T-wo Opieki Społecznej " Przystań "

Powiat Białostocki:

Dnia 25 ub.m. w Białymstoku pod przewodnictwem p.o. Starosty Powiatowego odbyło się zebranie organizacyjne powiatowego oddziału T-wa, na którem po omówieniu szere-

/

Obecny na tym odczycie Marjan Szczepański kierownik Sekretarjatu Okręgowego Stronnictwa Narodowego w Łomży spowodował zakłócenie spokoju publicznego w celu zerwania odczytu, wobec czego został przez obecnych na odczycie usunięty z lokalu, a przez policję pociągnięty do odpowiedzialności sądowej .-

e/ Organizacje spółdzielcze.

Powiat Wołkowyski. Dnia 25 ub.m. odbyło się w Wołkowysku pod przewodnictwem Bzowskiego Włodzimierza zebranie delegatów Zjednoczonych Stowarzyszeń spółdzielczych i rolniczych powiatu Wołkowyskiego. Dyskutowano kwestję popierania spółdzielczości w zakresie kooperatyw spożywczych, oraz eksportu przetworów rolniczych zagranicę.-

Powiat Białostocki: Dnia 27 ub.m. z inicjatywy Wojewódzkiego Związku Kółek Rolniczych odbyła się w Białymstoku konferencja drobnych producentów mleka pod przewodnictwem posła Kosiby. Na konferencji tej postanowiono założyć spółdzielnię mleczarską " Zdrowie " w Białymstoku, do której zarządu wybrano - posła Kosibę - prezes, prof Rutkowskiego - wiceprezes i Karwata - skarbnik, oraz do Rady Nadzorczej - Gila Aleksandra, Jaworowskiego Antoniego, Rutkowskiego Bronisława, Hryniewieckiego Wacława, Sawickiego Konstantego, Celeniewskiego Aleksandra, Borsuka Jana, Jaroszewicza Michała, Dąbrowskiego Stanisława, Majeranowskiego Ludwika, Sokólskiego Józefa i Hryniewieckiego.-

f/ Inne.

Koło Polek w Bielsku-Podl. Dnia 20.ub.m. na posiedzeniu Koła Polek w Bielsku - Podlaskim powołano Komitet, którego zadaniem będzie branie udziału w pracach, związanych z urządzeniem pawilonu Pracy Kobiet na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Do Komitetu tego wybrano: Zofję Szczęsnową, Eugenję Żarniewiczową, Marję Czyżewską i Teodorę Jasińską.-

/

ogniskują wszystkie poczynania społeczne i gospodarcze przy budowie Domów Ludowych należy dążyć do jak największej współpracy ludności wsi: plany budowy każdego Domu Ludowego należy uzgadniać z Komitetem Wykonawczym: statut T-wa budowy Domów Ludowych opracowuje Komitet Wykonawczy.-

W końcu poseł Przedpełski przedstawił zebranym aktualne zagadnienie naprawy Konstytucji. Naprawa ta jego zdaniem dokonana być musi w kierunku wzmocnienia władzy wykonawczej skrystalizowania odpowiedzialności władzy wykonawczej i wyraźnego podziału kompetencji władz wykonawczych i ustawodawczych. Ponadto poseł Przedpełski m-in wskazał na konieczność połączenia wszystkich organizacyj rolniczych w jedną liczebnie i finansowo silną organizację, przyczem zaznaczył, że Centralne T-wo Rolnicze i Centralny Związek Kółek Rolniczych wyłoniły już komisję unifikacyjną, której pracę doprowadzą zapewne do fuzji tych organizacyj.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP 194/29 T.
Dnia 1 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 5.

VI. Mniejszości Narodowe.

a/ Żydzi.

Żydowski Klub sportowy w Białymstoku.

Dnia 26 ub.m. w Białymstoku odbyło się doroczne walne zebranie członków Żydowskiego Klubu sportowego przed przewodnictwem Fryda, dyrektora fabryki włókienniczej Trylinga.- Na zebraniu tem przyjęto do wiadomości złożone przez J Zebina sprawozdanie z działalności zarządu Klubu i wybrano do nowego zarządu : Kniaziewa- prezes, J.Zebina - wiceprezes, Łozowskiego - sekretarz Lewina - skarbnik, oraz Pomeranc Ginzburg i Suchowolski członkowie.-

Zjazd przedstawicieli banków w Białymstoku.

Dnia 27 ub.m w Białymstoku odbył się zjazd przedstawicieli banków żydowskich Województwa Białostockiego pod przewodnictwem Mojżesza Kurjańskiego. Na zjazd przybyło około 60 przedstawicieli banków istniejących w różnych miejscowościach Województwa Białostockiego. Po wygłoszeniu kilku referatów z dziedziny bankowości i krótkiej dyskusji nad tymi referatami, uczestnicy zjazdu wybrali do Komitetu Rejonowego banków żydowskich Województwa Białostockiego - M.Kurjańskiego i M. Orlińskiego z Białegostoku, A.Wajnsztajna z Grajewa, A.Ratmana z Orli, pow-bielskiego, B.Orłowskiego z Łomży , Barasza Efroima z Wołkowyska i D.Borowskiego z Augustowa.-

Odczyt bundowski w Bielsku.

Dnia 26 ub.m. bundowcy Teichman Izrael i Ajzenberg Szepsel zorganizowali odczyt n.t. "Inteligencja a masy żydowskie", na którym dowodzili o konieczności współdziałania pracującej inteligencji żydowskiej z masami robotniczemi w walce tych mas o lepsze jutro.-

./.

dział T-wa Św.Kazimierza we wsi Gruta gm.Marcinkance.-

Powiat Suwalski:

Delegat T-wa Św Kazimierza Wojciech Subocz /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.4 / wygłosił w ub. tygodniu odczyty propagandowe w kilku wsiach powiatu suwalskiego.-

Odczyty te pozbawione są momentów politycznych a treść ich nie odbiega poza ramy zakreślone w zgłoszeniu do Starostwa.-

d/ U k r a i ń c y .

Powiat Białostocki.

Dnia 27 ub.m. w mieszkaniu Makarewicz-a Leona w Białymstoku odbyło się zebranie powiatowego Komitetu ukraińskiej emigracji politycznej, na którem Komot Sergjusz, Makarewicz Leon i Chojowy Jan oświetlali dzieje Ukrainy obecne stanowisko Z.S.S.R. wobec kwestji ukraińskiej przyczy- podkreślali konieczność żywszego zainteresowania się zebranych z współczesną literaturą ukraińską. Obecnych 13 osób.-

e/ N i e m c y .

Powiat Białostocki:

Dnia 27 ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Ewangelickiego Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy pod przewodnictwem pastora Piotra Zirkwitza. Omawiano sprawy finansowe St-nia i wybrano do jego zarządu dwóch nowych członków.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

11-tu innym mieszkańcom Sokółki oskarżonym z art 100 i 102 część I.K.K. którzy aresztowani zostali dnia 24 kwietnia 1928 roku w Sokółce.-

Zostali skazani : Biber Lejba i Braude Salomon na 6 lat o więzienia każdy. Ema Chone, Wigdorowicz Wolf i Zauman Rosen na 4 lata o więzienia każdy, Kobylański Salo Frydman Chana, Szmajderowicz Gołda, Baranowska Sora, Winnik Mowsza, Direktor Rochla i Direktor Gitla na 2 lata więzienia, zamieniającego dom poprawy - każdy.-

Na podstawie Ustawie o amnestji Sąd zmniejszył karę Direktor Gitli do jednego roku więzienia z.d.p. zaś pozostałym zaliczył - każdemu 6miesięcy aresztu prewencyjnego.-

Dnia 23 ub.m. w Sądzie Okręgowym w Łomży toczyła się rozprawa z oskarżenia przeciwko Brumowi Haraszowi, Bursztynowi Berkowi, Klejmanowi Eljaszowi, Garberowi Srulowi, Szpakier Gitli, Klejmanowi Berkowi, Lublinickiemu Lejzorowi Alt Markowi Salomie, Holsut Fejdze, Holant Brusze-Rywce, Przestrzelniec Chaji, mieszkańcom Broku i Borejki-Dowi Abrszowi Jakowi, mieszkańcowi Prostyni, wszystkim z powiatu ostrołęckiego, oskarżonym z art.102 K.K. za należenie do organizacji komunistycznej w Broku.- Sąd wyniósł wyrok skazujący Hersza Bruma na 4 lata c.więzienia z pozbawieniem praw i zaliczeniem aresztu prewencyjnego, zaś sprawy pozostałych oskarżonych wyłączył i rozpisał za nimi listy gończe, gdyż niestawili się oni na rozprawę zwolnieni w swoim czasie z więzienia do rozprawy sądowej - zbiegli zagranicę.

Dnia 31 ub.m. Sąd Okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę z oskarżenia przeciwko Celińskiemu Kazimierzowi i Wise Ryszardowi, mieszkańcom Białegostoku, oskarżonym z art. 51 i 563 część I.K.K. / ustęp III-ci / za czynny teror strejkowy w czasie październikowego strajku robotników piekarskich w Białymstoku /: rzucenie w nocy z dnia12 na 13 października ub.r. ręcznego granatu zaczepnego pod piekarnię Parfagnowicza przy ul Dojlidy - fabryczne Nr 18 w Białym-

Twisa - Koszko Josela zamieszkałych m. Brańska. Obaj decyzją Sędziego Śledczego I. Rewiru w Bielsku - Podlaskim osadzeni zostali w więzieniu.

-:-:-:-:-:-:-:-:-

Skórzanego w Sokółce. wybrano prezesa Jackiewicza Jana i sekretarza Koca Hirsza - jako delegatów na mający się odbyć dnia 2 b.m. w Białymstoku zjazd delegatów robotników garbarń.-

Oddział Z.Z.K. w Białymstoku.

Dnia 25 ub.m. w Białymstoku pod przewodnictwem delegata Zarządu Głównego Z.Z.K. Odrobiny Franciszka i prezesa Zarządu Okręgowego Z.Z.K. w Wilnie, Stęłowskiego odbyło się walne zgromadzenie członków Oddziałów Z.Z.K., na którem do nowego Zarządu wybrano: Kiślińskiego Władysława - prezes, Kalicińskiego Antoniego - wiceprezes, Szufrańskiego Konrada - drugi wiceprezes, Miklarza Albina - sekretarz, Wica Konrada - skarbnik, Grajnera Franciszka, Glabsa Leona i Losa Józefa, Skolimowskiego, Wilkoszyńskiego, Kellera - członkowie oraz Zdaniuka, Kalicińskiego, Wilkorza, Kiślińskiego, Kleszczyńskiego i Janowicza - delegaci związkowi.-

b/ Związki Rzemieślnicze.

Powiat Białostocki.

Dnia 24 ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków sekcji fryzjerskiej Związku Rzemieślników Żydowskich. Omawiano sprawę stanu sanitarnego zakładów fryzjerskich i wyłoniono specjalną komisję, której zadaniem będzie przeprowadzenie lustracji tych zakładów.-

Powiat Bielsk-Podl.

Dnia 27 ub.m. w Bielsku - Podlaskim odbyło się wspólne zebranie Rzemieślników chrześcijan i kupców, poświęcone kwestji zorganizowania Komitetu przedwyborczego w związku z wyborami do Izby Przemysłowej. Na prezesa Komitetu, liczącego 7 osób, powołano fryzjera Załuskiego, na zastępcę zaś Krawca Karakula.-

/

Powiat :	ilość :	zmniej-szenie	zwrost :	pobiera zapomogi:
Augustowski :	44	-	5	15
Suwalski :	102	4	-	2
Wołkowyski:	275	-	-	-
Sokólski :	35	-	-	-
Łomżyński :	169	-	20	60
Białostocki:	2.738	-	339	1.150
Grodzieński:	1.090	13	-	148
Bielski :	39	-	13	-
Ostrowski :	56	5	-	-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr. SP 194/T.
Dnia 1 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 5

X Stan bezpieczeństwa publicznego

Morderstwo w powiecie łomżyńskim.

Dnia 29 ub.m. o godz.19-ej w majątku Poryte, powiatu łomżyńskiego dokonano mordu na rodzinie zięcia majątku Poryte, / stanowiącego własność hr.Dzieduszyckiego / Swierzyńskiego Mieczysława. Zamordowano żonę jego Zofję lat 33 i córkę Krystynę lat 5 oraz służącą Władysławę Sienkiewicz, lat 19 i mechanika majątku Pawła Małysza, lat 32, a ponadto raniono ciężko córkę Swierzyńskiego-Halinę lat 4.- Morderstwo dokonane zostało przez dwóch, względnie trzech sprawców. Ślady krwi w pokoju, w którym zamordowano Swierzyńską, świadczą o tem, że zamordowana stoczyła w [illegible] z mordercami. Zaalarmowany przez hr.Dzieduszyckiego organa policyjne po upływie 20 minut od chwili dokonania zbrodni rozpoczęły na miejscu dochodzenia. Za głównego sprawcę mordu uważany jest Nowicki Józef, który do lipca 1928 roku był robotnikiem folwarcznym w maj Poryte, zaś w lipcu 1928 r. zwolniony został ze służby za różne wykroczenia.- Dzień przed mordem widziano Nowickiego w Zambrowie, a w dniu dokonania mordu - w maj Poryte.- Po dokonaniu mordu Nowicki udał się do zabudowań folwarcznych gdzie u Ulińskich pozostawił pokrwawiony kożuch i przebrał się w jesionkę. Za Nowickim, którego fotografję organa policyjne posiadają, wdrożono pościg.-W wyniku dotychczasowego dochodzenia zatrzymano siedem osób, z których cztery odstawiono do więzienia w Łomży.-

Dnia 31 ub.m. odbyła się sekcja zwłok pomordowanych.- Powodem mordu był zemsta, mord rabunkowy wyklucz[illegible]. Komenda Główna P.P. delegowała na miejsce mordu nadkomisarza Witkowskiego.-

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. Ref. 194/29. T.
Dnia 1. lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 5

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

W ubiegłym tygodniu za nielegalne przekroczenie granicy polsko - niemieckiej zatrzymano w powiecie szczuczyńskim dwie osoby, które przekazane zostały właściwym sądom pokoju.-

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko - litewskiej zatrzymano dnia 21 ub.m. w powiecie grodzieńskim obywatela litewskiego - Zygmunta Gasewicza.-

Zatrzymanie przemytu.

Dnia 28 ub.m. szeregowi P.P. z obsady posterunku w Suchowoli, powiatu sokólskiego zatrzymali mieszkańców osady Sztabin, powiatu augustowskiego - Doję i Monnę Kotlar z przemytem skórek i wyrobów tytoniowych. Przemytników i przemyt przekazano Urzędowi Celnemu w Grajewie.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr NP. 194/29.T.
Dnia 1.lutego1929.r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5

XVII. V A R I A.

Rozwiązanie Rady Miejskiej m.Sokółki.

Decyzją Pana Wojewody z dnia 18 ub.m. rozwiąz[ana] została Rada Miejska m.Sokółki i rozpisane ponownie wybory do tejże Rady.-

W związku z tem poszczególne organizacje społ[eczne] i polityczne m.Sokółki rozpoczęły już przygotowa[nia] do kampanii przedwyborczej.-

Białystok, dnia 1 lutego 1929 r.

Z a W o j e w o d ę :

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Z.I.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 234/29.T.
Dnia 9.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

II. Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

Prasa grodzieńska.

Prasa grodzieńska w ub.tygodniu poświęcała wiele miejsca dwom aktualnym sprawom lokalnym, jakiemi są - dotychczasowa działalność Rady Miejskiej miasta Grodna i kryzys, przeżywany przez teatr miejski.-

"Nowy Dziennik Kresowy " i " Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej ", traktując o działalności Rady Miejskiej, stwierdzają, że przy obecnym układzie sił w Radzie i trwających ciągle tarciach pomiędzy poszczególnymi jej klubami radzieckimi, Rada Miejska istnieć nadal nie może, dotychczasowa jej bowiem działalność doprowadziła do pogorszenia się gospodarki miejskiej, a trwający ferment w samorządzie miejskim niepokoi społeczeństwo, które z niecierpliwością oczekuje jak najrychlejszego uzdrowienią stosunków w Radzie.-

W związku z ustąpieniem z Rady Miejskiej w ub.tygodniu radnego Derszenia, oraz poprzedniem ustąpieniem radnych Biegańskiego i Chojnowskiego, wspomniane czasopisma podkreślają, że radni, którzy dbali przedewszystkiem o interes i dobro ogółu, a nie chcieli ponosić odpowiedzialności za dalszą działalność Rady Miejskiej, zmuszeni byli z niej ustąpić.-

Jako radykalny, lecz jedynie możliwy środek uzdrowienia gospodarki miejskiej w Grodnie - czasopisma wskazują na szybkie rozwiązanie obecnej Rady.-

Sprawę kryzysu teatralnego rozpatrywały wszystki czasopisma polskie, które stwierdzają jednomyślnie, że teatr miejski w Grodnie znajduje się w stanie katastrofalnym Wskutek nieudolnej gospodarki miejskiej.-

/.

budżetowej Sejmu i skreślenie sumy 40.000 złotych, przeznaczonej dla Uniwersytetu katolickiego w Lublinie.- W przyczynowym związku z tem pismo ilustruje negatywny stosunek socjalizmu do kościoła katolickiego, przeprowadza analogję pomiędzy programem socjalizmu i komunizmu, stwierdza pokrewieństwo socjalizmu z komunizmem i wyraża obawę, że socjalizm drogą podkopywania fundamentów kościoła katolickiego - podkopać może także państwowość polską.

Prasa łomżyńska.

W nrze 5-ym z dnia 31.ub.m. tygodnika " Życie i Praca " zamieszczone zostały artykuły p.t. "Rozsądźcie sami, kto winien" i " Kaplica w b.pałacu Branickich, a dzisiejszym Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku". Wobec tego, że artykuły te zawierały w treści cechy przestępstw, karanych z mocy artykułu 1-go Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10.maja 1927 r. - Starosta Powiatowy w Łomży zarządził zajęcie całego nakładu wspomnianego numeru tygodnika i wystąpił do Urzędu Prokuratorskiego w Łomży z wnioskiem o poparcie jego zarządzenia w Sądzie Okręgowym przy rozpatrywaniu przez tenże Sąd sprawy zajęcia nakładu.-

Wydany w drugim nakładzie numer 5-y tygodnika, w którym opuszczone zostały zakwestjonowane artykuły-zawiera tekst interpelacji posła Staniszkisa i innych z Klubu narodowego, złożonej Panu Ministrowi Komunikacji w dniu 31.stycznia b.r.w sprawie wypłaty należności za grunty, wywłaszczone w roku 1915 pod budowę kolei Śniadowo - Łomża.-

W związku z tem zaznaczam, że sprawa wypłaty odszkodowań za wywłaszczone pod kolej grunty po ich klasyfikowaniu i oszacowaniu przesłana została przez Starostę Powiatowego w Łomży do Ministerstwa Komunikacji w dniu 5.b.m. za L.1146.-

../.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.324/29.T.
Dnia, 9 lutego 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

III. Polski ruch polityczny.

Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Białostocki: Dnia 2 b.m. w Białymstoku pod przewodnictwem posła Kosiby Piotra odbyło się posiedzenie Powiatowej Rady BBWZR, na którem uchwalono: 1/ zwrócić się do przewodniczącego Wydziału Powiatowego Sejmiku w Białymstoku z prośbą o zwołanie konferencji z udziałem przedstawicieli kółek rolniczych, Centralnego Towarzystwa Rolniczego, Kasy Oszczędności i spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Białymstoku celem omówienia sposobu przyjścia z pomocą Spółdzielni Rolniczo-Handlowej, finansowo zagrożonej; 2/ dążyć do zunifikowania Centralnego Towarzystwa Rolniczego i Związku Kółek Rolniczych w jedną organizację rolniczą; 3/ dążyć wspólnie z Wydziałem Powiatowym Sejmika w Białymstoku do zrealizowania projektu uruchomienia cegielni spółdzielczej. Pozatem na konferencji poruszono szereg spraw mniej ważnych, zmierzających do uzdrowienia stosunków na wsi w powiecie białostockim.-

Polskie Stronnictwo Ludowe "Piast".

Powiat Bielsk-Podl. Dnia 2 b.m. we wsi Miłkowice-Macki, gminy Narojki odbyło się zebranie organizacyjne lokalnego koła xtru stronnictwa, zwołane przez Kierownika Sekretarjatu Powiatowego PSL "Piast" w Siemiatyczach, Gorskiego Władysława. Przemawiał na zebraniu senator Bedmar Alfons. Zgromadzeni na zebraniu /około 50 osób/ postanowili zorganizować Koło Stronnictwa we wsi Miłkowice-Macki i wybrali zarząd Koła, do którego zapisało się 13 osób.-

mianowanie dotychczasowego Oddziału w Grodnie na Okręg. Ponadto na zebraniu postanowiono przystąpić do wzmożonej pracy na polu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego oraz przeprowadzić zbiórkę dobrowolnych składek na ufundowanie sztandaru związkowego. Po powzięciu powyższych uchwał dokonano wyborów nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej.-

d/ Związek Strzelecki.

Powiat Grodzieński. Dnia 2 b.m. odbyło się poświęcenie i otwarcie Domu Strzelca w Grodnie przy udziale przedstawicieli miejscowych władz administracyjnych i wojskowych, oraz społeczeństwa. Okolicznościowe przemówienie wygłosił podczas uroczystości Starosta Powiatowy w Grodnie, Robakiewicz, który podkreślił, że przysposobienie wojskowe społeczeństwa jest koniecznością państwową, wobec czego wszyscy, komu Polska jest drogą winni należeć do Związku Strzeleckiego, będącego dzisiaj najbardziej scementowaną i dyscyplinowaną organizacją P.W. i W. F.

e/ Organizacje społeczne i rolnicze.

Powiat Wołkowyski. Dnia 31 ub.m. w Wołkowysku odbył się zjazd powiatowy Związku Ziemian, zwołany przez Wołkowyskie Okręgowe Stowarzyszenie Rolnicze. Przewodniczył p. Bisping, przemawiali zaś inż.Kamiński o spółdzielczości mleczarskiej, prof. Ostapiński o hodowli trzody, inspektor Sikorski o zakładaniu kółek rolniczych i b.poseł Ozimina o rozwoju spółdzielczości mleczarskiej w Poznańskiem, oraz konieczności zjednoczenia się wszystkich rolników w jednym związku.-

f/ Inne.

Komitet Floty Narodowej w Grodnie. Dnia 29 ub.m. w Grodnie odbyło się zebranie Organizacyjne Powiatowego Komitetu Floty Narodowej pod przewodnictwem Nostitz-Jackowskiej. Po wysłuchaniu referatów natury organizacyjnej wybrano do Komitetu - Dowódcę O.K.Nr.III. Generała Litwinowicza, Prezesa Sądu Okręgowego w Grodnie, Godrocia zastępcę dowódcy dywizji w Grodnie, płk.Sawic-

Wojewoda Białostocki
Nr.BD.324/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

V. Sekty religijne.

Sekta Baptystów w Wołkowysku.

Dnia 28 ub.m. w Wołkowysku odbyło się zebranie zboru sekty Baptystów zwołane z okazji przybycia do Wołkowyska duchownych sekty - Stoła Karola z kolonji Zelów w powiecie łaskim, Województwa Łódzkiego i Waldemara Alberta Garasse z Łodzi.-

Parafja Kościoła Narodowego w Łomży.

Proboszcz łomżyńskiej parafji Polskiego Kościoła Narodowego, ks. Swierszczewski prowadzi skuteczną w wynikach akcję propagandystyczną wśród robotników orjentujących się na P.P.S.

Stowarzyszenie Badaczy Pisma Św.

Dnia 31 ub.m. we wsi Turzyn, gm.Brańszczyk w powiecie Ostrowskim bawili nieznani bliżej działacze Stowarzyszenia Badaczy Pisma Św. w celach propagandystycznych. W związku z tem proboszcz parafji Katolickiej w Brańszczyku ogłosił z ambony, że w wypadku pojawienia się działaczy stowarzyszenia w parafji, należy ich przepędzić, lub też odstawić do najbliższego posterunku policji.-

Organizacja sjonistyczna w Broku.

Dnia 2 b.m. w lokalu organizacji sjonistycznej w Broku, powiatu ostrowskiego odbyła się pogadanka n.t. "Droga młodzieży sjonistycznej w Palestynie". Mówcy, sjoniści-Korytnicki Izaaj i Zarębski Zelman z Broku wyjaśniali, że program działalności młodzieży sjonistycznej w Palestynie musi być utrzymany w duchu nacjonalistycznym i zgodny z tradycją religijną.-

Obecni na odczycie komuniści Berek Bursztejn i Srul Garber nagowali słuszność wywodów prelegentów i starali się dowieść, że młodzież żydowska winna zgodzić z ludnością tych krajów, w których zamieszkuje i nie emigrować do Palestyny, gdzie najczęściej pada ofiarą głodu i nędzy. Usunięto ich za to z sali.-

Zjazd przedstawicieli Komitetów Odbudowy Palestyny w Białymstoku.

Dnia 3 i 4 b.m. w Białymstoku odbył się wojewódzki zjazd przedstawicieli Komitetów Odbudowy Palestyny pod przewodnictwem Jakobsona Natana. W obradach zjazdu brali udział przedstawiciele Komitetów w Wasilkowie, Supraślu, gródku, Bielsku, Suchowoli, Sokołowie, Rutkach, Trzciannem, Michałowie, Augustowie, Drohiczynie, Odelsku, Łapach, Małkini, Wysokiem-Mazowieckiem, Siemiatyczach, Krynkach, Sokółce, Kleszczelach, Brzostowicy-Wielkiej, Knyszynie, Boćkach, Wołkowysku i Białymstoku, oraz delegaci Centralnego Komitetu Odbudowy Palestyny - Dawid Radomski z Warszawy i Hereweld Abram z Palestyny. Omawiano dotychczasową działalność Komitetów. W drugim dniu obrad zjazdu delegat Hereweld zobrazował wyniki kolonizacji Palestyny i wzywał Komitety Odbudowy do wydatnego ożywienia swej działalności, zaś w dniu 6 b.m. w odczycie na t. "Problemy agrarne Palestyny" zilustrował stan gospodarczy Palestyny i pracę Kieren-Kajemetu.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.234/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj komunistycznych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

owiat Białostocki. Dnia 5 b.m. na dworcu kolejowym w Białymstoku zatrzymana została Rywa Pitelnik z transportem następujących wydawnictw komunistycznych:

1/ 2 egz. listopadowego r.1928 listu KCKPP do wszystkich członków KPP.;

2/ 4 egz. Komunikatów Prasowych Nr. 23, 27, 30 i 31 Czerwonej Pomocy w Polsce, wyd.we wrześniu 1928 r.;

3/ 2 egz. okólnika KCKPZB. w języku rosyjskim do wszystkich OK. - z r.1928.;

4/ egz. okólnika Sekretarjatu KCZMKZB pt."Drodzy Towarzysze", wydanego w języku rosyjskim;

5/ 1 egz.okólnika w języku rosyjskim o akcji związkowej, wyd.przez CKZMKZB w grudniu 1928 r.

6/ 4 egz.biuletynu wojskowego Nr.1 w żargonie wyd. przez KCKPT w grudniu 1928 r.

7/ 4 egz. komunikatu prasowego w żargonie.

8/ 4 egz. wykazów partji politycznych, reprezentowanych w Sejmie - w języku polskim.

9/ 4 egz. odezwy pod tytułem "Rezolucja Wileńskiego Komitetu MZMZB" wyd. w języku rosyjskim.

10/ 4 egz. rezolucji w języku rosyjskim, omawiającej działalność TSB.

11/ 12 egz. dodatku do Nr.8"Czerwonego Sztandaru".

12/ 137 egz. Nr.1 wyd. "Nowiny żołnierskie" wyd.w styczniu 1929 roku.

Zatrzymaną Rywkę Pikolnik przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 234/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

VIII. Ruch Zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w powiecie bielskim.

Zorganizowany w Białowieży, powiatu bielskiego Sekretarjat Okręgowy Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego, którego kierownikiem jest Dowgalski Marek, współpracujący ściśle z posłem Duboisem, rozpoczął akcję organizowania robotników we wszystkich ośrodkach przemysłu drzewnego w powiecie bielskim, wiążąc ją z równoległą akcją P.P.S., kierowaną przez posła Duboisa.-

Dnia 29 ub.m. Dowdalski Marek zwołał zebranie organizacyjne robotników przemysłu drzewnego w Siemiatyczach. Wynikiem tego zebrania było uzgodnienie zdań pomiędzy robotnikami chrześcijanami i żydami co do zorganizowania oddziału Związku Zawodowego robotników przem.drzewnego w Siemiatyczach, w którego skład wejdzie także istniejący już w Siemiatyczach żydowski Oddział Związku Zawod.robotników przemysłu drzewnego, któremu przewodniczy komunizujący Szerszenocki Abram. Podobne zebranie Marek Dowgalski zwołał dnia 30.ub.m. na stacji kol. Siemiatycze. W wyniku zebrania postanowiono założyć oddział Związku i wybrano zarząd oddziału, którego skład podany zostanie w następnem sprawozdaniu.-

Zwołane przez Dowgalskiego zebranie robotników przemysłu drzewnego na stacji kolejowej Nurzec dnia 31.ub.m. efektów organizacyjnych Dowgalskiemu nie dało.-

Z.Z.K.w Czeremsze

Dnia 27ub.m. w Czeremsze, powiatu bielskiego pod przewodnictwem Michałowskiego Władysława, kolejarza z Hajnówki odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Z.Z.K. Przemawiali - członek Zarządu Okręgowego Z.Z.K.w Wilnie, Tomasiewicz i Kulenda Józef z Brześcia n/B., na których

/

rencję okręgową Klas Związków Zawodowych.

Związek Pracowników Kasy Chorych w Grodnie

Komisarz Kasy Chorych w Grodnie Korzeniowski zmierzając do zmniejszenia wydatków administracyjnych i redukcji personelu biurowego Kasy, wymówił pracę / trzechmiesięczne wypowiedzenie / od dnia 1 lutego br wszystkim pracownikom Kasy z wyjątkiem pracowników apteki.

W związku z tem grodzieński Oddział Związku Pracowników Kasy Chorych poczynił kroki w celu przeciwdziałania zarządzeniom komisarza Korzeniowskiego.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Garbarskiego

Dnia 2 b.m. w Białymstoku odbyło się zebranie Związku Robotników Przemysłu Garbarskiego z udziałem delegatów robotników garbarń z różnych miejscowości Województwa Białostockiego. Przewodniczył prezes Związku Kolar przemawiał zaś Klepacki o ekonomicznych potrzebach robotników garbarskich i strajku robotników przemysłu garbarskiego w Krynkach powiatu grodzieńskiego.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży

Dnia 1 b.m. z inicjatywy Rady Żyd. Związków Zawod. odbyło się w Łomży pogadanka n.t. " Literatura żydowska " Przemawiali: bundowcy Posesorski Mordko, Sztejdman Rachmiel, studentka Sora Rozen i komunista Mochim Jabłonowicz.

Dnia następnego w Łomży bundzistka Gitla Jaworowska z Białegostoku wygłosiła odczyt n.t. " Młodzież robotnicza ". Prelegentka omawiała rozwój żydowskiego ruchu robotniczego w Polsce.

b/ Polskie Związki Zawodowe.

Zjednoczenie Kolejowców Polskich w Czeremsze

Dnia 26 ub.m. w Czeremszu odbyło się zebranie członków Zjednoczenia Kolejowców Polskich. Przemawiali: Hajdak Kazimierz delegat Zarządu Głównego Z.K.P. i Rzepkowski Ignacy, który [illegible] traktował o konieczności popra-

/

r.6.

e/ Inne.

Związek Drobnych Kupców Żydowskich w Białymstoku.

Dnia 3 b.m w Białymstoku odbyło się zebranie Związku Drobnych Kupców Żydowskich w sprawie oddzielenia sklepów spożywczych od bezpośredniej łączności z mieszkaniami.

W tej sprawie postanowiono interwenjować u Pana Wojewody u przedłużenie terminu wykonania zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego do dnia 1.maja b.r.

Zebranie tkaczy i lonkietników w Białymstoku.

Dnia 3 b.m.w Białymstoku odbyło się zebranie tkaczy lonkietników pod przewodnictwem Jazryma Josela. Na zebraniu tem postanowiono pracować tylko 4 dni w tygodniu wobec braku zamówień a bezrobotnym wypłacać zapomogi z Kasy Związku w wysokości 20 zł.tygodniowo.

f/ Bezrobocie.

Rada Miejska m.Łomży na posiedzeniu w dniu 29 ub.m. przeznaczyła z funduszów miejskich 10 tysięcy złotych na pomoc dla bezrobotnych.

Magistrat m.Łomży zaopatrzył część bezrobotnych w węgiel i wydaje bezpłatnie około 200 objadów dziennie dla rodzin bezrobotnych.

Według danych z dnia 7 b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 5968 osób, a mianowicie:

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost :	pobiera zapomogi:
augustowski:	50	-	6	16
suwalski :	102	-	"	4
wołkowyski :	280	-	5	-
sokólski :	35	"	"	-
łomżyński :	197	"	28	62
białostocki:	4114	"	370	1408
grodzieński :	1086	4	-	178
bielski :	48	"	9	-
ostrowski :	56	2	"	"

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BP. 234/29 T.

Dnia 9 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Morderstwo w powiecie kobryńskim.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.5.

Morderstwa na rodzinie rządcy majątku Poryte Świerzyńskiego, jego służącej Władysławie Ziemkiewicz i mechaniku majątku Pawle Małysza dokonane zostało na tle zemsty osobistej przez Józefa Nowickiego, Hipolita Piszyńskiego i Dmochowskiego Jana, którzy dnia 29 ub.m. o godzinie 19-ej wtargnęli do mieszkania rządcy majątku Świerzyńskiego, gdzie Nowicki dokonał mordu poczem sprawcy morderstwa zbiegli.

Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń zatrzymano dotychczas siedem osób, które bądź bezpośrednio brały udział w morderstwie, bądź też pozostawały w zmowie z mordercami, a mianowicie:

Hipolita Piszyńskiego i Jana Dmochowskiego, którzy wspólnie z Nowickim Józefem dokonali zabójstwa żony Świerzyńskiego, jego córki, służącej i maszynisty majątku, oraz ranili młodszą córkę rządcy Świerzyńskiego. Piszyński i Dmochowski dali ponadto szereg strzałów do żony właściciela majątku hr. Wiktorji Dzieduszyckiej, która słysząc strzały przybiegła do mieszkania Świerzyńskich, jak również strzelali do kotlarza Mojżesza Ajzenszmidta, który w tym czasie zamierzał wejść do kancelarji rządcy Świerzyńskiego; Pawła Kuklińskiego, Helenę Kuklińską i Józefa Kerchnera, którzy zaraz po dokonanym mordzie spotkali się w mieszkaniu z mordercą Józefem Nowickim i widząc jego zdenerwowanie, oraz splamione krwią ubranie, nietylko nie wszczęli alarmu, by spowodować ujęcie mordercy, lecz - przyjęli i przechowali u siebie zaplamiony krwią kożuszek Nowickiego, który dopiero dnia następnego został wykryty i zabrany przez policję.

/

wolwerowi, jaki posiadał Nowicki.-

Według wszelkiego prawdopodobieństwa Nowicki zapalił stertę a następnie popełnił samobójstwo w obawie przed odpowiedzialnością za dokonanie mordu.-

Dalsze dochodzenia trwają.-

Zabójstwo szeregowego P.P.

Dnia 2 b.m. na posterunku P.P. w Augustowie usiłował pozbawić się życia szeregowy Radu[illegible] z obsady tegoż posterunku.

Obecni na posterunku szeregowi P.P. usiłowania Radu[illegible]skiego uniemożliwili, jednakże podczas odbierania mu broni spowodowali strzał, który ugodził w brzuch szeregowego Antoniego Manieckiego.- Szeregowy Maniecki po dokonaniu operacji i wyjęciu kuli w szpitalu w Grodnie zmarł dnia 3 b.m.-Pogrzeb Manieckiego odbył się w Augustowie dnia 5 b.m. przy licznym udziale ludności -

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP 234/29.T.
Dnia 9 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 6.

XII Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n y -

-:-:-:-:-:-:-

W dniu Imienin Wielkiego Luminarza nauki i oświaty składam w imieniu tegoż społeczeństwa i własnem jak najserdeczniejsze życzenia".-

Również Pan Wojewoda wysłał telegram do Pana Marszałka Józefa Piłsudskiego:

" Melduję Panu Marszałkowi, że rzucone przez Niego hasło twórczej pracy znalazło czczery oddźwięk na terenie powiatu Ostrowskiego, gdzie w dniu dzisiejszym dokonano uroczystego aktu poświęcenia monumentalnego gmachu sejmikowego gimnazjum koedukacyjnego, któremu nadano imię Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Profesora Ignacego Mościckiego.-

Zgromadzeni na uroczystej Akademji przedstawiciele społeczeństwa ostrowskiego składają Tobie, Panie Marszałku, Wielki Budowniczy Odrodzonej Polski, wyrazy hołdu i zapewnienia ,że rozpoczęła praca przebudowy państwa znajduje tu pełne zrozumienie".-

Zjazd rolników powiatu wołkowyskiego.

Dnia 30.ub.m. z inicjatywy właściciela majątku Białowicze w powiecie wołkowyskim, majora W.P.Jełowickiego odbył się w Wołkowysku zjazd rolników powiatu wołkowyskiego, na który przybyli - przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych sekretarz Chrześcijańskiego Związku Rolników Wielowiejski, b.poseł na Sejm Ozimina Wojciech z poznańskiego, redaktor pisma " Prawo rolnika ", hr.Łubieński Henryk z Warszawy i właściciel ziemski z Małopolski, hr.Łubieński Tadeusz. Obrady Zjazdu zagaił major Jełowicki, poczem przemawiał Wielowiejski, który skreślił gospodarcze położenie Polski bezpośrednio po zwycięskiem ukończeniu wojny bolszewickiej. Zaznaczył on m.in., że wbrew wszelkiemu pesymizmowi, pomimo olbrzymie trudności, błędy przez Sejm Ustawodawczy popełnione i liczne błędy, popełnione przez poszczególnych Ministrów Rządów przedmajowych kraj przetrwał okres dewaluacji matki i nieudanych eksperymentów stabilizacyjnych, a od roku 1926 dzięki przemyślanym posunięciom Rządu odbudowuje się gospodarczo w szybkim tempie.-

Kampanja przedwyborcza do Rady Miejskiej m. Sokółki.

Główna Komisja Wyborcza zatwierdziła dnia 2. b:m. spisy wyborców. W dotychczasowym przebiegu kampanji przedwyborczej wysuwane są dwie koncepcje: wystawienia jednej listy wspólnej dla żydów i chrześcijan z równym podziałem mandatów; wystawienie jednej zjednoczonej listy polskiej, która na ogólną liczbę 24 mandatów mogłaby uzyskać conajmniej 12.-

Koncepcja pierwsza prawdopodobnie upadnie ze względu na nieprzychylne ustosunkowanie się do niej Bundu. Znacznie więcej szans na zrealizowanie ma koncepcja druga, która staje się coraz bardziej popularną.-

Dnia 3.b.m. odbyło się zebranie przedwyborcze przedstawicieli wszystkich warstw i ugrupowań społeczeństwa polskiego, na którem wypowiadano się ogólnie za wystawieniem zjednoczonej listy polskiej.

Za zjednoczoną listą polską wypowiedzieli się Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Garbarskiego, Oddział metalowców Powiatowego Zrzeszenia Rzemieślników Chrześćjan, grupa B.B.W.z R., Związek Strzelecki P.S.L. "Piast" i częściowo P.P.S..-

Na wspomnianem zebraniu postanowiono utworzyć komitet wyborczy zjednoczonej listy polskiej i powołano do niego - ks.dziekana Bokszczanina, sędziego Urbańskiego Jana, sympatyka B.B.W.z R., Daszutę Józefa członka Związku Strzeleckiego, Jana Jackiewicza, działacza P.P.S. i prezesa Związku Zawod.Robotników Przem. Garbarskiego, Grzywnę Józefa, delegata Zrzeszenia Rzemieślników, sympatyka P.P.S., Bubińskiego Józefa, bezpartyjnego i Franciszka Godlewskiego, prezesa sokólskiego Koła Związku Młodzieży Polskiej, sympatyka P.S.L."Piast".-

Ks.Bokszczanin, uważany za duchowego przywódcę Ch.D.w Sokółce, zdeklarował wobec Starosty Powiatowego swój akces do akcji zjednoczonej listy polskiej i

/.

Propozycja ta przez ogół zebranych została przyjęta.-

W przemówieniu swem Adynowski podkreślił brak poczucia solidarności wśród robotników tytoniowych miasta Grodna, wskazując na małą ilość obecnych na zebraniu robotników; robotnicy chrześcjanie, nie doceniając znaczenia organizacji zawodowej, nie chcą należeć do Związku Klasowego, osłabiając tem mocno stanowisko robotników wobec Dyrekcji Fabryki. Dalej Adynowski zaznaczył, że we wszystkich fabrykach tytuniowych w Polsce powstały już względnie powstają tak zwane Wydziały Robotnicze, wybierane przez ogół robotników, składające się z osób zaufanych, zadaniem których jest załatwienie zatargów między robotnikami a Dyrekcją Fabryki. Przechodząc następnie do omówienia działalności Centrali Związku Zaw. Rob. Przem. Tytun., Adynowski podkreślił, że Centrala czyni obecnie starania celem zapewnienia robotnikom należytego zaopatrzenia emerytalnego, sięgającego 100% lub przynajmniej 80% ostatnio pobieranego uposażenia a nadto domaga się przyznania robotnikom tytoniowym 30% dodatku drożyźnianego, gdyż robotnicy tytoniowi nie otrzymali tych dodatków, które zostały przyznane wszystkim pracownikom państwowym.-

W końcu swego przemówienia Adynowski nawoływał do masowego wzięcia udziału w zapowiedzianem następnem zebraniu, dowodząc że w interesie samych robotników nie powinno braknąć nikogo na zebraniu, gdyż nikt nie jest dostatecznie zabezpieczony przed redukcją. W tem miejscu dla przykładu przytoczył wypadek jaki miał miejsce w Państwowej Fabryce Tytoniowej w Winnicy, gdzie również zwolniono kilku robotników, lecz tam robotnicy, będąc dobrze zorganizowanymi, przez urządzenie strejku włoskiego zmusili Dyrekcję Fabryki do przyjęcia z powrotem zwolnionych robotników.-

Przemówienie Adynowskiego wywarło na zebranych dość duże wrażenie i wywody jego słuchane były z zainteresowaniem.-

-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
Nr.Bl. 286. /29.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

Dnia 16 lutego 1929 roku.

II. Przegląd prasy.

Prasa grodzieńska: Prasa grodzieńska w dalszym ciągu omawiała sprawę działalności Rady Miejskiej w Grodnie, przyczem "Nowy Dziennik Kresowy" i "Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej" z radością powitały komunikat Polskiej Agencji Publicystycznej w Warszawie o mającem nastąpić w najbliższych dniach rozwiązaniu Rady Miejskiej w Grodnie. Zdaniem tych dzienników stan gospodarczy miasta uzdrowiony może być jedynie przez pełnego zamiłowania do pracy samorządowej prezydenta miasta i nowej Rady Miejskiej, która by stanęła ponad waśniami partyjnemi.-

"Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej" z dnia 11 b.m. zamieścił artykuł "Nacjonalizm a racja stanu", w którym bliżej wyjaśnia myśl p.Ministra Spraw Wewnętrznych, zawartą w jego oświadczeniu w komisji budżetowej Sejmu, potępiającem szowinizm polski.-

Uznając nacjonalizm endecji, jako destrukcyjny, dziennik wypowiada takie zdanie, że "nacjonalizm obozu szczerze demokratycznego ma się do endeckiego tak, jak uczciwy człowiek, który kocha i szanuje siebie a jednocześnie kocha i szanuje wszystkich ludzi, do człowieka, który poza własnemi instynktami nie widzi w zaślepieniu egoistycznym drugiego człowieka". Czasopismo konkluduje, że Pan Minister miał na myśli właśnie nacjonalizm uczciwy, twórczy, etyczny, pozwalający rozwijać się swobodnie i nam i wszystkim wokoło nas, bo taka jest racja stanu.-

Prasa łomżyńska: W artykule p.t. " Z Sejmu" zamieszczonym w Nr.6 organu Ch.D. " Życie i Praca" poseł K.Wierzchak na wstępie oświetla przebieg posiedzenia Sejmu 28/I. r.b., na którem upadł zgłoszony przez Klub Narodowy wniosek o wyrażenie votum nieufności p.Premierowi

to zagląda zaraz bieda do miast, bo tylko rolnik może, jak ma za co nabywać wytwory naszego xxxxxxx przemysłu i rzemiosła. Osłabienie zarobków nie dopuszcza do zwiększenia podatków, co zamierza rząd, a nakazuje zmniejszenie obecnej stopy podatkowej.-

Stronnictwo narodowe, wykazując błędy i wskazując drogi naprawy, spełnia swój obowiązek wobec państwa. Wierzymy, że obecne rządy, które nie uznają oszczędnego budżetu, należytej kontroli Sejmu nad gospodarką, poszanowania prawa, skończyć się muszą. "Dłużej klasztora, jak przeora" - mówi przysłowie. Temi słowy zakończył swą mowę, przepełnioną troską o dobro państwa, prezes Rybarski".-

Vide sprawozdanie sytuacyjne tygodniowe Nr.6.

Sąd Okręgowy w Łomży na posiedzeniu gospodarczem w dniu 7 b. m. potwierdził zarządzone przez Starostę w Łomży dnia 31.I.b.r. zajęcie Nr.5 czasopisma "Życie i Praca" z dnia 3.II.r.b. z powodu umieszczonych w nim artykułów p.t. " Rozsądźcie sami kto winien" i "Kaplica w b.pałacu Branickich a dzisiejszym Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku".-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 236/29.T.
Dnia 16.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne

a/ Związek Inwalidów Wojennych.

Powiat Grodzieński:

Dnia 3 b.m.w lokalu przy ul.Brygidzkiej Nr.4.w Grodnie odbyło się zebranie koła członków Związku Inwalidów Wojennych przy udziale Witolda Śniełko,prezesa koła Białostockiego.Obecnych na zebraniu było około 80 osób.Przewodniczył Daniszewski,sekretarzował Korniłowicz.Dotychczasowy administrator koła Wolaniuk Aleksander,urzędnik fabryki zapałczanej w Grodnie zdał sprawozdanie z którego wynika,że za czas od 1.stycznia 1927 roku do 1.stycznia 1929 roku do koła wstąpiło 63 nowych członków,tak,że obecnie Koło Związku Inwalidów Wojennych w Grodnie liczy 172 członków. Po wysłuchaniu sprawozdania administratora Wolaniukowi wyrażono podziękowanie za bezinteresowną i pożyteczną działalność.Następnie przystąpiono do wyboru zarządu,który składa się z Wydziału Koła i komisji rewizyjnej. Do Wydziału zostali wybrani:przewodniczący Bolesław Chrzanowski,wiceprzewodniczący Franciszek Konieczny,sekretarz Aleksander Kaznowski,zastępca sekretarza Czesław Syguła,skarbnik Wilhelm Szyszko,zastępca skarbnika Bazyli Dubowy.Do komisji rewizyjnej weszli: Aleksander Wolaniuk,jako przewodniczący, Aleksander Krolbich - sekretarz, oraz Emil Kulig, Jan Paradowicz i Stanisław Ziuk, jako członkowie. Delegatem na ogólny zjazd inwalidów wybrany został Emil Kulig, a zastępcą Daniszewski.-

Nowo wybrany zarząd zapowiedział rozwinięcie intensywnej działalności celem postawienia Koła Grodzieńskiego na należytym poziomie.-

/

jomiń zebranych z najnowszemi postępami w dziedzinie rolnictwa i nawoływań do szerzenia oświaty wśród włościan i popierania kółek rolniczych.-

Powiat Suwalski:

Letne kursy rolnicze odbyły się w okresie sprawozdawczym we wsiach Kańczia, gminy Pawłówka i Żusmo, gminy Czostków.-

Sejmikowy instruktor oświaty pozaszkolnej wygłosił w dwuch wsiach gminy Kuków i pięciu wsiach gminy Wólka odczyty - pogadanki zawyświetlaniem przeźroczy na temat potrzeby i znaczenia bibljotek wiejskich, prenumeraty gazet, oraz o złych skutkach nadużycia alkoholu wogóle, zaś " brandki" i "tropów" w szczególności; frekwencja i zainteresowanie ludności były duże, dochodzące do 200 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Tr-BP. 286/29.T.
Dnia 16.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi.

Two Linas-Chacedek w Krynkach.

Wybrany w dniu 2.lutego r.b. nowy zarząd T-wa Linas - Chacedek w Krynkach ukonstytuował się jak następuje: prezes - Nysat Szloma, wiceprezes - Lifszyc Szaja, sekretarz i skarbnik - Kapłan Mejer, Stolarski Boruch, Wajner Wolf, Tołczes Lejzor, Kapłan Chaim, Zakhajm Berko, Jelin Icko, Lewin Mowsza, Rudy Efroim, SzynderSender, Gabaj Hirsz i Rozental Isel - członkowie zarządu.-

"Poalej - Sjon" w Kolnie.

W dniu 9.lutego b.r. odbyło się w Kolnie zebranie żydowskiej socjalistycznej partji robotniczej "Poalej - Sjon", na którem omawiano sprawę wynajęcia nowego lokalu dla organizacji, sprawy przyjęcia nowych członków, podwyższenie składek członkowskich i inne bieżące sprawy partji.-

Bank Spółdzielczy w Ostrowi.

W dniu 10.lutego b.r. z okazji 5-lecia założenia Banku Spółdzielczego w Ostrowi odbyła się w lokalu tegoż Banku składenja, na której przemawiał dyrektor Banku Gutner n.t. " Znaczenie spółdzielczości w życiu prywatnem i społecznem", nawołując zebranych do zapisywania się i jednania członków bankowi.-

Organizacja sjonistyczna w Zelwie

W dniach 8 i 9 b.m. odbyło się zebranie organizacji sjonistycznej w Zelwie / powiat wołkowyski /, na którem przemawiał dr. Abram Litman z Warszawy o prądach sjonistycznych wśród społeczeństwa żydowskiego i namawiał zebranych, by popierali dążenia organizacji sjonistycznej.

Odczyty

W powiatach białostockim, bielskim, grodzieńskim, ostrowskim, sokalskim, i wołkowyskim odbył się w okresie sprawozdawczym szereg odczytów wieczorów literackich.

w dniu 26.XII.28 r. na skutek jego prośby wniosku do budżetu na rok 1929 sumę 80 zł. na cele oświatowe T.S.B. w Hrynkach - Wielkich i oczekuje zatwierdzenia tej pozycji.-

Po zakończeniu powyższego przemówienia przystąpiono do wyborów nowego zarządu T.S.B. hurtek w Hrynkach - Wielkich, w skład którego weszli : Zacharczuk Makar - prezes, Szyyga Mikołaj - wiceprezes, Trochimiuk Andrzej - sekretarz, Radziwon Michał - wicesekretarz i Borel Jerzy - skarbnik.-

Następnie przeprowadzone zostało tajne głosowanie, w wyniku którego jednogłośnie postanowiono wystąpić z wnioskiem do Okręgowego T-wa Szkoły Biał. w Świsłoczy o bezwzględne wykluczenie z grona członków T.S.B. Akudowicza Aleksandra, czynnego członka T.S.B. w Hrynkach Wielkich, za rozsiewanie fałszywych wieści, że T-wo popełnia nadużycia w prowadzeniu kasowości za pomocą wystawiania fałszywych rachunków na zakupione różnego rodzaju materjały dla T.S.B.-

c/ L i t w i n i .

Powiat Suwalski :

T-wo św.Kazimierza wychowania młodzieży i opieki nad nią w Wilnie zgłosiło w Starostwie Suwalskiem zamiar otwarcia swych oddziałów we wsiach Skarkiszki,gm.Krasnowo i we wsiach Żwikiele i Widkopędzie,gminy Sejwy; zebrania organizacyjne mają się odbyć w dniach 24.lutego i 3.marca b.r.-

d/ U k r a i ń c y.

Powiat Białostocki:

W dniu 10 b.m.w mieszkaniu Leona Makarewicza przy ul. Mazowieckiej Nr.50 odbyło się zebranie Komitetu emigrantów ukraińskich pod przewodnictwem Hnojowego Jana, który omawiał historję i granice Ukrainy. Zebranych było 9 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki

Nr.BP. 286/29.T. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

Dnia 16 lutego 1929 roku.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego w powiecie bielskim.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

W dniu 2 lutego r.b. w m.Siemiatyczach, odbyło się zebranie robotników drzewnych, zwołane przez kierownika sekretarjatu okręgowego zw.zaw.rob. przemysłu drzewnego w Białowieży.- Dowgalskiego Marka. Po przemówieniu Dowgalskiego zebrani dokonali wyboru zarządu oddziału zw.zaw.rob.przemysłu drzewnego, w skład którego weszli: Skowronek Józef - prezes, Oztuski Sender /karany 4 l.c. więzieniem za komunizm/ - zastępca prezesa, Koncarewicz Leon - skarbnik i Piasecki Kazimierz, Szerszenowski Abram, Janow Chaim i Gwiro Jankiel - jako członkowie zarządu. Obecnych na zebraniu było 150 osób.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Tytoniowego w Grodnie.

W związku z wyborami do t.zw. Rady Robotniczej w Państwowej Fabryce Tytoniowej w Grodnie przeszłych /wybory zostały wyznaczone na dzień 16 b.m./ wśród robotników tytoniowych prowadzona jest obecnie silna agitacja za głosowaniem na kandydatów, wystawionych przez związek klasowy tytoniowców, który zwalczą kandydatów drugiej listy, na której figurują kandydaci chętni do lojalnej współpracy z Dyrekcja Fabryki.-

Związek Zawodowy Robotników Przem. Drzewnego w Krynkach.

W dniu 2 b.m. w Krynkach w lokalu przy ul. Plantacyjnej odbyło się zebranie członków nowowybranego zarządu Związku Zawodowego Rob.Przem. Odzieżowego, na którem ukonstytuował się zarząd w następującym składzie: prezes-Izrydo Eli, sekretarz-Brzeda Chaim, skarbnik Ickowicz Icko, zastępca

Związek Rzemieślników Żydowskich w Sokółce.

Dnia 6.II.1929 roku w lokalu Banku Żydowskiego w Sokółce odbyło się zebranie Związku Rzemieślników Żydowskich przy udziale 36 członków. Na zebraniu tem byli radni m. Sokółki: Szaja Szabryński i Mejer Szrajbman, którzy złożyli sprawozdanie ze swej działalności w Radzie Miejskiej do chwili rozwiązania takowej. Następnie odbyły się wybory kandydatów do Rady Miejskiej m. Sokółki; zostali wybrani ci sami t.j. Szabryński i Szrajbman.

d/ Inne.

Związek Kupców w Białymstoku.

W dniu 9 b .m. w Związku Kupców przy ulicy Sienkiewicza Nr.7 w Białymstoku odbyło się zebranie sekcji kolonjalno-spożywczej pod przewodnictwem Bystryna Jakóba. Przemawiali: Bresler i Goldsztejn, nawołując zebranych do utrzymywania w czystości zakładów handlowych.

Związek Kupców Żydowskich w Sokółce.

Dnia 9.II.1929 roku w lokalu Banku Żydowskiego w Sokółce odbyło się zebranie oddziału Związku Kupców Żydowskich przy udziale 37 osób. Na zebraniu omawiano sprawy przedwyborcze do Rady Miejskiej i dokonano wyboru kandydatów; wybrano Jakóba Grosberga, Wolfa Norwinda, Zelika Mydlera i Zundela Chilińskiego.

Zebranie tkaczy i lenkietników w Białymstoku.

W dniu 10 b.m. odbyło się zebranie sekcji lenkietników - tkaczy pod przewodnictwem Grynszejga Jakóba, który zapoznał zebranych z umową zawartą pomiędzy związkiem i elektrownią w sprawie unormowania opłat za prąd. Następnie odbyły się wybory delegata na mający się odbyć w Warszawie Zjazd lenkietników; wybrany został Weber Hirsz. Na zakończenie zebrania postanowiono pracować wyłącznie 4 dni w tygodniu a to ze względu na mały zbyt na wyroby tkackie.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.AP. 286/29.T.
Dnia 15:lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

IX. S t r a j k i.

Strajk krawców "chałupników" w Białymstoku.

W dniu 1.lutego b.r. przystąpili do pracy strajkujący właściciele zakładów krawieckich t.zw. " chałupnicy " po uzyskaniu 10% podwyżki, natomiast czeladnicy tychże "chałupników" w liczbie 26 strajkują nadal, żądając 10% podwyżki.-

Strajk powyższy rozpoczął się w miesiącu styczniu b.r.-

Strajk kaflarzy w Bielsku-Podlaskim.

W dniu 3.II.b.r. o godz. 10-ej wybuchł strajk robotników i majstrów w kaflarni Radzyńskiego Fajwela w Siemiatyczach.- Strajkujący w liczbie 23 osób żądali usunięcia od pracy robotnika Dąbrowskiego Aleksandra,notorycznego alkoholika - awanturnika, który przy pracy wszczynał awantury z innymi robotnikami i przeszkadzał im w pracy. Po uwzględnieniu żądań robotników przez właściciela kaflarni - strajkujący w dniu 5.lutego r.b.o godz.8-ej zgłosili się do kaflarni i rozpoczęli normalnie pracę. - Przebieg strajku spokojny.-

Strajk personelu technicznego teatru miejskiego w Grodnie.

Vide sprawozdanie sytuacyjne tygodniowe Nr.6.

Strajk personelu technicznego z Teatru Miejskiego w Grodnie nie został dotychczas zlikwidowany.-

Terror strajkowy.

W dniu 7 b.m. o godz.16-ej do pracowni krawieckiej Gomelskiego Nota, przy ul.Lipowej Nr.44 w Białymstoku wtargnęło 2-ch strajkujących czeladników krawieckich, którzy pod groźbą usiłowali usunąć od pracy zatrudnioną tam Bogun Sarę. Sprawców ujęto w osobach: Iwińskiego Fajwela,zam.przy ul.Mostowej Nr.10 i Lwa Eli, zam. przy ul. Jurowieckiej Nr.30.

P.

./.

Nr.RP. 253/29.T.

dnia 16.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

X. Stan bezpieczeństwa Publicznego.

Zabójstwa w powiecie augustowskim.

W dniu 6.II.r.b.pomiędzy godz.3 a 4 rano we wsi Pyszki,gminy Żabno, został zamordowany Józef Waniszewski, lat 60, mieszkaniec wsi Pyszki przez sprawców Ziemkowskiego Władysława, Czekiela Sergjusza i szeregowca 81.p.p. Malewicza Jana, którzy zadali Waniszewskiemu 21 ran kłutych i ciętych nożem i bagnetem.Sprawcy zabójstwa wraz z dochodzeniem w dniu 9 b.m.zostali przekazani do dyspozycji Sędziego Śledczego w Augustowie.-

Zabójstwo w powiecie Sokólskim.

Dnia 5.II.1929 r. na łąkach przyległych terytorjalnie do tut.powiatu około wsi Karpowicze,powiatu białostockiego znaleziono trupa,którym okazał się Wacław Kowalewski lat 20, mieszkaniec wsi Karpowicze. Kowalewski Wacław w dniu 4.lutego b.r.wyjechał samemi na łąkę w celu kradzieży siana i po naładowaniu na wóz około 200 kilo został ugodzony tępem narzędziem w głowę otrzymując 11 ran. Sprawców zabójstwa dotychczas nie ujawniono.-

Usiłowanie zabójstwa w powiecie bielskim.

Dnia 12 lutego br. o godz. 18 min.15 w czasie sprzeczki pomiędzy naczelnikiem urzędu pocztowego w Czeremsze Piątkiewiczem Romanem - Klemensem, a woźnym tegoż urzędu Drozdowskim Franciszkiem o zagubiony przez tego ostatniego klucz od głównej kasy urzędu, Drozdowski z rewolweru służbowego dał strzał do Piątkiewicza i ranił go ciężko w okolicę lewego ramienia. Znajdujący się w tym czasie w urzędzie drugi woźny Targowski schwycił z tyłu Drozdowskiego chcąc mu odebrać rewolwer lecz ten pomimo tego, że i raniony Piątkiewicz dobywając ostatnich sił chciał pomóc Targowskiemu obezwładnić

./.

Wojewoda Białostocki
. Nr. BP. 286/29.T Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.
Dnia 16 lutego 1929 roku.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

W okresie sprawozdawczym za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej zatrzymano w powiecie szczuczyńskim 3 osoby, które przekazane zostały właściwym sądom.-

Zatrzymanie przemytu.

W nocy na 8 lutego b.r. Komendant Posterunku P.P. w Filipowie, st.przod.Karwowski przy pomocy Komisarza Kontroli Skarbowej Stanisława Wareckiego i załogi posterunku zatrzymał w okolicy Filipowa dwie furmanki ze zdążającym z Prus do Suwałk przemytem 10 paczek jedwabiu i 8 paczek potników gumowych wartości ponad 40.000 złotych. W związku z tem zatrzymano Hirsza Wołkowyskiego, Franciszka Kibitlewskiego, józefa Kamińskiego oraz Żendę ze wsi Czarna, gm.Czostków, których przekazano Urzędowi Celnemu.-

Ruch towarowy na granicy polsko-niemieckiej.

Przez graniczny punkt przejściowy w Wincencie powiatu Kolneńskiego wywieziono w okresie sprawozdawczym z Polski do Niemiec 10.000 kg.grochu 30 m^3.drzewa opałowego oraz wyprowadzono 107 koni.-

Rakiety na granicy polsko-litewskiej.

Według meldunku D-twa 23 Baonu K.O.P. w dniu 8 b.m. o godzinie 1. na pododcinku Druskieniki w powiecie grodzieńskim zauważono po stronie litewskiej rakiety: w rejonie strażnicy Mosty jedną białą i czerwoną, a w rejonie strażnicy Wiciuny dwie białe.Rakiety padły na stronę polską.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 236/29.T.
Dnia 16.lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.7.

XIII. V A R I A .

Akademja papieska w Białymstoku.

W dniu 10 b.m. w teatrze " Palace" odbyła się akademja ku uczczeniu jubileuszu 50-lecia Kapłaństwa Papieża Piusa XI. Akademję zagaił Prezydent miasta Hermanowski następnie ks. Hałko wygłosił referat o życiu Papieża Piusa XI. i jego działalności na polu społeczno - naukowym, a przedewszystkiem o działalności w Polsce. -

Po przemówieniu ks. Hałki nastąpiła część koncertowa akademji. Na zakończenie zebrani odśpiewali "Boże coś Polskę". -

Na akademji byli obecni przedstawiciele władz państwowych i samorządowych z Panem Wojewodą na czele.-

Zatarg w Radzie Miejskiej w Skidlu.

W Radzie Miejskiejw w Skidlu,powiatu grodzieńskiego między frakcjami chrześcjańską a żydowską powstał zatarg z powodu wszczęcia starań przez Zarząd miejscowej straży pożarnej o darowanie mu przez Radę Miejską części placu rynkowego pod budowę remizy. Radni żydzi,z których część należy do straży ogniowej, postanowili poprzeć prośbę zarządu straży ogniowej, czemu się kategorycznie ppzeciwstawili radni z frakcji chrześcjańskiej, grożąc, że w razie darowania przez Radę Miejską wspomnianego placu wystąpią oni z Rady i w ten sposób przyczynią się do jej zdekompletowania. Dotychczas zatarg nie został zakończony.-

Kampanja przedwyborcza do Rady Miejskiej w Sokółce.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.6.

W dniu 9 b.m.ukończył się termin wyłożenia spisów wyborców do Rady Miejskiej m. Sokółki.-

W dniu 12.lutego 1929 r. do Głównej Komisji Wyborczej w Sokółce została złożona lista kandydatów żydowskiej socjalistycznej partji " Poalej - Sjon", lista ta zawiera 4 kandydatów Efroima Wajmana,-garbarz, Motyla

Akcja Urzędu Wojew. i Magistratu m.Białegostoku w sprawie węglowej.

Zgodnie z zarządzeniem Pana Prezesa Rady Ministrów w sprawie opału dla ludności, Pan Wojewoda otrzymał do dyspozycji na powyższy cel z Dyrekcji Kolei Państwowej w Wilnie z zapasów - w Białymstoku 9.000 ton węgla, z Wołkowyska - 6.000 ton, z Grodna 1800 ton, z Czeremchy 1.500 ton, oraz z Małkini i Ostrołęki / Dyr.Kolei Państw.w Warszawie/ 500 ton opału.-

Z ogólnego zapasu wydzielono dla Białegostoku 2.000 ton, z Sokółki - 100 ton, Grodna 500 ton, Suwałk - 300 ton, Bielska - 100 ton, Łomży - 300 ton, oraz Ostrowi - Mazowieckiej i Ostrołęki po 100 ton.

Białystok, dnia 16 lutego 1929 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Sytuacja wytworzona wskutek mrozów i śnieżyc na terenie poszczególnych powiatów Województwa Białostockiego w chwili obecnej nie przedstawia się groźnie, jeżeli chodzi o komunikację i zaopatrzenie ludności w opał. Groźniejszemi są przewidywane konsekwencje mrozów i śnieżyc dla ludności wiejskiej.-

Starostowie Powiatowi powierzonego mi Województwa donoszą o występujących nagminnie chorobach bydła i trzody chlewnej, które ucierpiały wskutek mrozów - i podkreślają, że w wypadku, gdyby nie nastąpiło rychłe ocieplenie, trwające mrozy stać się mogą dla licznych miejscowości Województwa przyczyną dotkliwej klęski gospodarczej. Ratując się przed tą klęską, ludność wiejska przetrzymuje bydło i trzodę chlewną w mieszkaniach, aby uchronić je tym sposobem przed chorobami z przemarznięcia. xxxx

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem kryminalnym wogóle pod względem politycznym w szczególności we wszystkich powiatach Województwa był zadawalniający.

Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 15 do dnia 22 b.m. wzrosła z 6026 do 6949.-

.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

państwowego kruszą się, różniczkuje się życie organizacyjne narodu, oraz że obywatele obojętnieją na sprawy ogólne i pozostawiają pracę państwową Rządowi.-

Podkreśliwszy następnie, że obóz sanacji ulega wewnętrznemu zróżniczkowaniu, pismo konkluduje: "równowaga między władzą ustawodawczą, sądową i wykonawczą uległa zakłóceniu. Pierwej nieliśmy przerost władzy ustawodawczej, czyli Sejmowładztwo, a dziś ciężkiwa została przeciągnięta na stronę przerostu władzy wykonawczej. I jedno i drugie szkodzi Rzeczypospolitej." / Artykuł posła dra M.Czarneckiego/.-

W tymże numerze w artykule p.t." Narodzie polski wstań" ks.Świerczewski, proboszcz łomżyńskiej parafji Polskiego Kościoła Narodowego - omawia walkę wolnej ludności z wszechmocą kleru katolickiego, stwierdza wyzysk tego kleru, przytacza szereg faktów na potwierdzenie swych oskarżeń pod adresem duchowieństwa kościoła katolickiego i nawołuje społeczeństwo do wyzwolenia się ze wspomnianej wszechmocy kleru katolickiego i podniesienia zdeptanego przez ten kler sztandaru Chrystusa.-

Wreszcie w artykule p.t. " Atak na Pana Ministra Sprawiedliwości " poseł dr.M.Czarnecki wyjaśnia, że Stronnictwo Narodowe usiłowało przeprowadzić atak na Pana Ministra Sprawiedliwości w płaszczyźnie rozgrywki o władzę, niezrozumiałej dla szerokich mas ludności i niebudzącej szersze warstwy społeczeństwa do solidaryzowania się z posłami.-

W tych warunkach, podkreśla ~~ks.~~poseł dr.Czarnecki stojąc na stanowisku całkowitej niezależności sądownictwa lecz uznając tę sprawę za epizod w całokształcie rządów ponajwyżych - i uznając za niekorzystne wydawanie walnej bitwy Rządowi na tym właśnie odcinku P.P.S.i P.S.L.

nia. Ważną jest treść lecz nie ta lub inna forma wypowiedzenia. Lecz najwyraźniej przejawiło się reakcjonistyczne oblicze sanacji w jej projekcie zmiany konstytucji. Jeżeli poprzedni Sejm swoim wyborem Piłsudskiego Prezydentem chciał niby legalizować przewrót majowy, to obecny projekt konstytucji ma legalizować dyktaturę.-

Konsekwentnie i wytrzymale "sanacja" stara się wszelkiemi środkami osiągnąć swój cel. Prowadzono i obecnie prowadzi się nieprzerwaną kampanję poniżenia i kompromitacji Sejmu, podarwania jego autorytetu u szerokich mas, ażeby wywołać temsamem w szerokich masach ludowych rozczarowanie do parlamentaryzmu i demokracji wogóle i przyszykować tym samym podłoże, utorować drogę dla jawnej dyktatury.-

Taka polityka naszych "Sanatorskich" dzierżycieli władzy /machthober/ dała swój wyraz nietylko w stosunku do Sejmu, lecz również do samorządu. Nieraz już w Sejmie przez opozycję lewicową poruszana była sprawa t.zw."komisarszczyzny" w samorządach stałej polityki rządowej hamowania pracy samorządu, ażeby tem samem mieć możność nominacji komisarzy.-

My tu w Grodnie bardzo dobrze odczuwaliśmy tę politykę na własnych plecach. Mieliśmy tu wyraźną poglądową lekcję sanatorskiej komunalnej polityki. Sanatorska władza nadzorcza nie dopuszczała, ażeby nasz samorząd mógł się normalnie ukonstytuować i prowadzić normalną pracę. Prasa sanacyjna prowadziła dziką kampanję przeciwko naszej Radzie Miejskiej z powodu zaniedbanej gospodarki miejskiej, chociaż faktycznie winną tej sytuacji była i jest tylko sanacja. Cel był jasny kompromitować Radę Miejską, obrzydzić ją w oczach mas, rozczarować wogóle masy do wybieranego samorządu, przygotować nastrój dla "komisarszczyzny" dla

./.

Wojewoda Białostocki
Nr.B.337/29.r.
Dnia 23 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe nr.8

III Polski ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński

Na dnie 17 b.m. zapowiedziany był przyjazd do Łomży prezesa Sejmowego Klubu Narodowego, posła Rybarskiego który wygłosić miał odczyt n.t."Obecne położenie polityczne i gospodarcze Polski", w dniu tym jednakże poseł Rybarski do Łomży nie przyjechał.-

b/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski

Dnia 8 b.m. odbyły się zebrania organizacyjne kół lokalnych Stronnictwa Chłopskiego - we wsi Sadowo, gminy Dąbrowa, zwołano przez instruktora Dziedzi la Konstantego i we wsi Kumiałka, gminy Korycin, zwołane przez instruktora Mikołajewskiego, z których tylko drugie doprowadziło do zorganizowania koła, liczącego 30 członków. Do Zarządu tego koła wybrano: Władysła Fiedorowicza - prezes, Bondona Feliksa - skarbnik i Gołko Józefa - sekretarz.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

c/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Grodzieński:

Dnia 17 b.m.w Grodnie odbyła się akademja ku czci Papieża, zorganizowana przez Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej i Stowarzyszenie sodalicyjne.

---:-:-

Ks Dziekan Marcinkiewicz Józef zorganizował w Krynkach oddział Stowarzyszenia, do którego stara się pozyskać miejscowe nauczycielstwo.

d/ Towarzystwo Gimnastyczne " Sokół ".

Powiat Wołkowyski:

Dnia 17 b.m.w Wołkowysku odbyło się zebranie członków gniazda T-wa " Sokół " pod przewodnictwem prezesa inż. Suczewskiego, na którem omówiono sprawy kasowe, gospodarcze i administracyjne, a następnie wybrano do zarządu gniazda - Popławskiego, Czaplińskiego, inż.-Suczewskiego, Bylińskiego, Truszewicza i Daszkiewicza.

e/ Straże pożarne

Powiat Bielsk-Podl

W Bielsku Podlaskim powstał okręgowy zarząd Związku Straży Pożarnych, powiatu bielskiego, do którego weszli: Starosta Powiatowy Drożański Józef, Władysław Żarniewicz, Kazimierz Żarski, Antoni Liwo, Alfons Beaze, Kosiński Stanisław i Prażmo Wincen

f/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Powiat Wołkowyski:

Dnia 17 b.m. w Pieskach odbyło się zebran członków Koła Rolniczego "Postęp" pod przewodni wiceprezesa Siemaszko Jana. Omawiano sprawy ho

/

Zgłoszenia na kurs wpłynęło od 31 osób uczęszc
ją zaś 53 osób. Małe zainteresowanie się kursem ze
strony rolników zamieszkałych dalej od Augustowa nale
tłumaczyć utrudnionym dojazdem z powodu zasp śnieżnyc
i silnych mrozów.

Mleczarnia spółdzielcza w Mężeninie.

Dnia 17 b m w lokalu urzędu gminnego Rutki, po
wiatu Łomżyńskiego odbyło się zebranie otganizacyjne
mieszkańców wsi Mężenin z udziałem instruktora Kółek
Rolniczych Rostkowskiego, na którem uchwalono zarząd
spółdzielczy. Otwarcie mleczarni ma nastąpić dnia 1
marca b.r.

g/ I n n e .

Stow."Ognisko Kolejowe" w Wołkowysku.

Dnia 15 b.m. w Wołkowysku odbyło się walne ze
branie członków Stow. "Ognisko Kolejowe" pod przewod
nictwem prezesa, inż. Dowsina Leona, na którem wybran
nowy Zarząd w składzie - inż.Dowsin Leon, inż.Paprod
Ludwik, st.asesor Wołodko Jan, st.asesor Chałaburda
Edward, instruktor maszynistów Wołodko Stanisław, ko
troler eksploatacji Dehnel Rudolf technik drogowy Pi
chociński, Oszarko Janina i maszynista Bakunowski Ka
rol.

Odczyt Jerzego Święcickiego w Wołkowysku.

Dnia 18 b.m. literat Jerzy Święcicki wygłosił
w Wołkowysku odczyt o Powszechnej Wystawie Krajowej
w Poznaniu.

Klub inteligencji pracującej w Hajnówce.

W osadzie Hajnówka, powiatu bielskiego powstał
"Klub inteligencji pracującej", liczący 92 członków.

/

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.337/29.T.
nia 23 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

V. Sekty religijne.

Parafja Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży.

Proboszcz parafji Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży, ks. Świerczewski wydał własnym nakładem broszurę agitacyjną p.t. " W imię prawdy" zamieścił w numerze 2 z dnia 20 b.m. łomżyńskiego dwutygodnika "Wspólna Praca" /PPS/ art.pt."Ludu Polski wstań", omówiony w punkcie II-im sprawozdania.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

komitetu ukraińskiej emigracji politycznej, na którym omawiano historję Ukrainy. Obecnych - 8 osób.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

byli czynnymi członkami BWRHromady przed jej unielegalnieniem.-

O wyroku tem doniosłem Ministerstwu telefonogramem Nr.BP.308/29.T. z dnia 19 b.m.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

x/ /przewód sądowy/na podstawie zeznań świadków, oraz oświadczeń oskarżonych ujawniono nowe okoliczności co do czasu popełnienia przestępstwa, wobec czego Sąd postanowił zwrócić sprawę Sędziemu Śledczemu Okręgowemu celem dodatkowego postawienia w stan oskarżenia.

żadne uboczne wpływy. Trzeci z kolei przemawiał Dąbrowski Paweł, członek Rady Klasowych Związków Zawodowych, który wypowiedział się za listą związkową, a następnie wzywał zebranych do obrony związku przed wpływem szerzących jakoby zamęt i ferment osobników, pozostających na usługach dyrekcji fabryki.

Dnia 16 b.m. odbyło się głosowanie do wspomnianej Rady Robotniczej. Ze zgłoszonych dwóch list - lista związkowa została unieważniona ze względów formalnych, wobec czego głosowanie odbyło się tylko na listę robotników pozazwiązkowych. W wyniku głosowania wybrano 10-ciu delegatów, a mianowicie 1/ Juchniewicza Adama 2/ Turalskiego Zygmunta, 3/ Płocką Helenę, 4/Krupiensko Antoniego, 5/Miklaszewicz Barbarę, 6/Matulewicz Emilję 7/ Pelikanównę Rozalję, 8/ Słuczaka Josela, 9/Ocimiańskiego Josela i 10/ Bojarską Dorę. Ponadto wybrano z tejże listy 18-tu zastępców. W związku z unieważnieniem listy związkowej zarząd Oddziału Zw.Zaw.Rob.Przem.Tyt. w Grodnie miał wystosować protest do Gen.Dyrekcji Monopolu Tytoniowego w Warszawie.

Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie.

Dnia 18 b.m. w związku z mającem nastąpić wieczorem tegoż dnia rozwiązaniem Rady Miejskiej w Grodnie miejsc.oddział Zw.Zaw.Prac.Inst.Użytecz.Publ. zwołał pośpieszne zebranie swych członków w celu zdecydowania kwestji przyjęcia jeszcze przez ustępującą Radę Miejską szeregu oddawna nieuregulowanych postulatów, dotyczących zawarcia umowy zbiorowej, unormowania płac sekwestratorów miejskich, uregulowania płac za godziny nadliczbowe, oraz uregulowanie stosunku służbowego i płac 6-ciu robotników elektrowni miejskiej. O godz.19 w lokalu Rady Kl.Zw.Zaw. przy ul.Piłsudskiego 17 zebra-

znajdują się w trudnem położeniu materjalnem. Zebrani postanowili wyrazić zgodę na obniżenie płac o 10%, aby tylko nie dopuścić do ogólnego zastoju w przemyśle garbarskim w Kryńkach. Wybrana została delegacja, która ma przedstawić fabrykantom uchwały zebrania. Obecnych na zebraniu było około 50-ciu osób.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Dnia 15 b.m. w lokalu Rady Żydowskich Z.Z. w Łomży odbyła się pogadanka popularna dla robotników żydowskich n.t. " Literatura europejska w przekładzie żydowskim". Przemawiali bundowcy Mortko Posesorski, Rachmiel Sztejgman i Gorodziński.

Dnia następnego w tymże lokalu odbyła się pogadanka n.t. " Wieś i miasto". Prelegent Jakób Zamiatyn / bundowiec / charakteryzował obecne stosunki agrarne w Polsce, twierdząc, że w Polsce jest 75% ludności rolniczej, a z tego tylko nieznaczny procent przypada na małorolnych, którzy cierpią niedostatek i skrajną nędzę. W dalszem przemówieniu wyjaśnił, jak wygląda reforma rolna w Sejmie i jak ma być obecnie przeprowadzona, przyczem charakteryzował negatywny stosunek stronnictw prawicowych do reformy rolnej. Następny mówca Brameon Izaak / komunista / poddał krytyce uchwalony przez Sejm budżet Państwa twierdząc m.in., że budżet ten jest reakcyjny i został uchwalony z winy P.P.S. i innych ugrupowań lewicowo-ugodowych. Na zakończenie zabrał głos Gorodziński / bundowiec /, który, mówiąc o rozłamie w centrali Zaw. Związku Robotników Przemysłu Odzieżowego w Warszawie - w ostrej formie napiętnował demagogiczną i warcholską akcję komunistów, którzy przyczynili się do rozłamu i sparaliżowa

/.

c/ Związki Rzemieślnicze i cechy.

Związek Rzemieślników Żydów w Łunnie.

Dnia 9 b.m. w Łunnie ,powiatu grodzieńskiego o- było się zebranie Związku Rzemieślników Żydów, na k- rem omawiano sprawy organizacyjne i działalność Zwi- ku w roku ubiegłym.-

Cech piekarski w Białymstoku.

Dnia 17 b.m.w Białymstoku odbyło się zebranie cechu piekarsko-cukierniczego pod przewodnictwem Al- freda Mkadka. Na zebraniu tem postanowiono zgłosić akces cechu do Centralnego Związku Piekarzy w Warsz- wie.-

Zebranie właścicieli piekarń w Białymstoku.

Dnia 16 b.m.w Białymstoku odbyło się zebranie wszystkich właścicieli piekarń pod przewodnictwem W- dera Hersza. Na zebraniu tem lekarze miejscy, dr.Wr- blewski i dr.Zabłocki zaznajomili zgromadzonych z w- maganiami władz administracyjnych co do urządzenia piekarń.-

d/ I n n e .

Wybory do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Grajewie.

Dnia 16 b.m.w Grajewie odbyła się konferencja przedstawicieli pracowników fizycznych i umysłowych / 13 osób / w związku z mającemi nastąpić wkrótce w- borami do Rady Powiatowej Kasy Chorych w Grajewie.-

Związek Właścicieli Piwiarń w Białymstoku.

Dnia 20 b.m.w Białymstoku odbyło się walne ze- nie członków Związku właścicieli Piwiarń i pokrew- zawodów pod przewodnictwem Milsztorfa,na którem do- Zarządu Związku wybrano - Onisko Adama,Reźnika Mo-

./.

powiat :	ilość :	zmniejszenie:	wzrost :	pobiera zapomog
augustowski :	61	-	4	23
białostocki :	4.882	-	402	1.696
bielski :	52	-	4	-
grodzieński :	1.112	59	-	218
łomżyński :	303	-	15	-
ostrowski :	56	-	-	-
sokólski :	36	-	1	4
suwalski :	105	-	3	14
szczuczyński :	153	-	-	-
wołkowyski :	189	-	4	-

Akcja doraźnej pomocy dla bezrobotnych w poszczególnych powiatach Województwa Białostockiego przedstawia się następująco:

Powiat Sokólski: Dnia 14 b.m. w Sokółce powstał Komitet Pomocy dla bezrobotnych i najbiedniejszej ludności, który zorganizował publiczną zbiórkę ofiar.-

W dniach 19 i 20 b.m.przystąpił do rozdawania węgla najbardziej potrzebującym z pośród bezrobotnych; rozdano w pierwszych dniach około 130 centnarów metrycznych węgla 160 rodzinom.-

Powiat Łomżyński: Przywódcy P.P.S. Bundu, Ch.D. i Poalej-Sjon w Łomży starają się - każdy na swój sposób o uzyskanie od Magistratu m:Łomży zapomóg doraźnych dla swych bezrobotnych zwolenników. Magistrat m.Łomży z przyznanego przez Radę Miejską funduszu na pomoc dla bezrobotnych w wysokości 10.000 zł. wydatkował dotychczas 6.000 zł.na bezpłatne obiady dla bezrobotnych,zakup dla nich opału i wypłacenia wynagrodzenia za oczyszczanie miasta ze śniegu.Zapomogi pieniężne bądź w naturze wydawane były bezrobotnym,którzy zakwalifikowani zostali przez Komitet powołany z po-

./.

Wojewoda Białostocki
Nr.BP.337/29.T.
Dnia 23 lutego 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

IX. S t r a j k i .

Strajk robotników garbarskich w Krynkach.

Dnia 14 b.m. zastrajkowało 8 robotników zakładów garbarskich Finka Gierszona i Ostrygińskiego Szymchy w Krynkach, powiatu grodzieńskiego w związku z obniżeniem im płac o 20%. Strajkiem kieruje oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach.-

Strajk manifestacyjny pracowników Bankówcownicy biurowi Żydowskich w Białymstoku.

Dnia 21 b.m. zastrajkowali w Białymstoku pra- Żydowskiego Banku Udziałowego i Żydowskiego Banku Przemysłowo-Handlowego. Strajk trwał jeden dzień i miał na celu manifestacyjne poparcie strajkujących pracowników Pożyczkowej Bezprocentowej Kasy Żydowskiej.

Strajk robotników folwarcznych w majątku Kalejczyce.

Dnia 20 b.m. robotnicy folwarczni majątku Kalejczyce w gminie Dubiażyn, powiatu bielskiego, stanowiącym własność Nowickiej Marji, odmówili przyjęcia wydawanego im przez rządcę majątku, Boryszewskiego Antoniego - tytułem ordynarji zboża i zażądali wydania ordynarji gatunkowo lepszej. Na oświadczenie rządcy, że innego zboża wydać im nie może - robotnik Hieronim Skok usiłował wtargnąć do magazynu, do czego jednak rządca nie dopuścił. W związku z tem wspomniany Skok i 5-ciu innym robotników folwarcznych, uzbroiwszy się w widły, usiłowali pobić rządcę, do czego nie

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 337/29.T.
Dnia 23 lutego 1929 r.

Sprawozdanie sytuacyjne tygodniowe Nr.8.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Zabójstwo w powiecie grodzieńskim.

Dnia 12 b.m. we wsi Łukawica, gminy Hoża, powiatu grodzieńskiego podczas odbywającej się zabawy sołtys tejże wsi. Orluk Adolf wystrzałe z rewolweru pozbawił życia Jurkiewicza Hipolita. Przyczyna zabójstwa narazie nie została ustalona.-

Pożary.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 7 pożarów na terenie Województwa Białostockiego.

Straty wyrządzone przez te pożary wynosz około 56 tysięcy złotych.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

WOJEWÓDZKI BIAŁOSTOCKI.
Nr BP 337/29 r.
Dnia 23.lutego 1929 r

Sezonowe sprawozdanie dzienne Nr 8

XII Szpiegostwo dywersja, sabotaż.

Negatywne.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Józef Bubieniec, dr.Stefan Tarasiewicz,Jan Jackiewicz, Gustaw Biziuk,Jan Boćkowski, Aleksander Łyszkiewicz, Józef Daszuta, Michał Biziuk,Konstanty Tiuryn, Józef Grzywno,Teofil Sawicki,Aleksander Daszuta, Wacław Jackiewicz, Bolesław Daszuta, Władysław Szlempo, Piotr Jarocki i Jan Babaryko - lista 10 Żydowski Blok Socjalistyczny - kandydaci Abram Frydberg, Izaak Długacz, Hirsz Kac, Aron Poganicki,Lejb Midler, Josel Winnik i Icko Blumental.-

Według wszelkiego prawdopodobieństwa listy Nr.4 i 5 zostaną w ostatniej chwili wycofane i zblokowane z listą Nr.10.-

Rozwiązanie Rady Miejskiej w Grodnie.

Na posiedzeniu Rady Miejskiej m.Grodna w dniu 18 b.m.prezydent Rogalewicz odczytał zarządzenie o jej rozwiązaniu.- Radni zachowali zupełny spokój, zaś publiczność obecna na posiedzeniu oklaskami dała wyraz swemu zadowoleniu z oczekiwanego niecierpliwie rozwiązania niedołężnej i skłóconej politycznie Rady.-

Również grodzieńska prasa polska ustosunkowała się przychylnie do faktu rozwiązania Rady; wyraża ona przekonanie,że zarządzenie Pana Ministra Spraw Wewnętrznych przyczyni się niewątpliwie do uzdrowienia gospodarki m.Grodna.-

Sytuacja na terenie Województwa Białostockiego w okresie mrozów i śnieżyc.

Powiat Bielsk-Podlaski:

Dnia 16 b.m. wskutek silnych mrozów i zasp śnieżnych wstrzymany został ruch kolejowy na linji Brześć - Grajewo. Linja ta po oczyszczeni

/

sta z zasp śnieżnych znaleźli pracę i zarobek wszyscy czasowo bezrobotni w liczbie 119 osób.-

Powiat Ostrowski :

Na odcinkach Sokołów - Telaki - Pasieki, Gowo-rowo-Małkinia - Ostrów Maz. ruch kolejowy wstrzyma-ny był całkowicie od dnia 14 do 17 b.m., natomiast ruch kolejowy na odcinku Jelonki - Gucin odbywał się przy pomocy pługów odśnieżnych.-

Brak materjałów opałowych, który w związku z pa-mującemi mrozami dał się odczuć w powiecie, został chwilowo zażegnany wskutek otrzymania tytułem po-życzki zwrotnej ze składów Szkoły Podchorążych w Ko-morowie 120 tonn węgla i zakupu w składach kolejowych w Małkini 100 tonn węgla. Rozsprzedaży węgla podjęła się spółdzielnia "Rolnik" Ostrowski" w Ostrowi-Maz. i filja tejże spółdzielni w Zarębach Kościelnych. Z otrzymanego zapasu węgla przydzielono do dyspozy-cji os. Małkini 7 ½ tonny i osadzie Zaręby Kościelne 7 ½ ton. Ponadto otrzymały po ulgowych cenach drzewo opałowe opałowe do sprzedaży, względnie do bezpłatnego rozdania biedniejszym mieszkańcom - spółdzielnia "Rolnik Ostrowski", T-wo Społeczne "Przystań" i Ma-gistrat m Ostrowi - Mazowieckiej. Czynione są dalsze starania w celu uzyskania nowych zapasów węgla.-

W związku z mogącą powstać wskutek łajań zasp śnieżnych i lodowych powodzią przedsięwzięto środki zapobiegawcze i ratownicze.- Przewidziany jest więk-szy przybór wody na Bugu i rzece Broczysko. Zabezpie-czono jeden most na Bugu i cztery mosty na rzece Broczysko.-

./.

"Przystań", zebrani jednogłośnie zgłosili akces do T-wa i wybrali zarząd w osobach - Celestyna Galsławcza, Lucjana Krajewskiego, Czesława Sierosławskiego Ludwika Zaręby i Jana Sobieskiego.

Na temże zebraniu powołano do życia sekcję organizacyjną, finansową, dożywiania dzieci, opieki nad młodzieżą, opieki nad matką i dzieckiem i kolonij letnich, wybrali komisję rewizcyjną uchwalili szereg dyzyderatów natury organizacyjnej, które zostały przekazane do wykonania zazrądowi Oddziału i wreszcie postanowili prosić Panią Wojewodzinę Kirstową o dalszy protektorat nad "Domem Dziecka".-

Likwidacja akcji "Tygodnia Dziecka" na ter. Województwa Białostockiego.

Dnia 15 b.m. w Urzędzie Wojewódzkim pod przewodnictwem Pana Wojewody Kirsta odbyło się likwidacyjne posiedzenie Wojewódzkiego Komitetu "Tygodnia Dziecka". Imieniem Komisji likwidacyjnej złożył sprawozdanie finansowe - Jarmułowicz. Ze sprawozdania tego wynika, że przeprowadzona na terenie Województwa Białostockiego akcja "Tygodnia Dziecka" dała 13.381 zł.61 gr. dochodu netto.-Z kwoty tej na rachunku bieżącym Banku Gospodarstwa Krajowego znajduje się kwota 11.512 zł.94 gr., reszta zaś stanowi kwotę niewpłaconą przez Komitety Powiatowe oraz należności za oznaki honorowe.-

Następnie po przyjęciu sprawozdania Komisji Rewizyjnej uchwalono: przekazać Panu Wojewodzie Kirstowi do dyspozycji na cele opieki społeczne czysty zysk z akcji "Tygodnia Dziecka"; zlikwidować z dniem 15 b.m. Wojewódzki Komitet "Tygodnia

./.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym we wszystkich powiatach Województwa był naogół pomyślny.-

W związku z możliwościami powodzi rozpoczęte zostały już prace, mające na celu uchronienie bardziej zagrożonych miejscowości i zabezpieczenie mostów, nasypów nadrzecznych i t.p., oraz zorganizowanie ewentualnej akcji ratunkowej.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

"Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej"

W numerze 54-ym z dnia 25 ub.m. omawia projekt B.B.W.z R., dotyczący zmiany Konstytucji. -

" Nowy Dziennik Krosowy".

Poświęcił szereg artykułów w sprawie zatargu pomiędzy Magistratem i pracownikami Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie na tle podwyżki płac, przyczem podkreślał, że rozwiązana Rada Miejska m Grodna nie zdobyła się na załatwienie sprawy uregulowania płac pracowników miejskich, czem przyczyniła się do wywołania groźby strajku.-

" Prożektor " Białystok.

Dnia 2.b.m. wyżany został w Białymstoku Nr.1. / 5-ty rok istnienia / tygodnika "Prożektor", którego wydawnictwo zawieszono zostało z przyczyn natury finansowej dnia 12.sierpnia 1923 r.

b/ Prasa żargonowa.

" Grodner Sztyme" Grodno.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.8.

Sąd Okręgowy w Grodnie na posiedzeniu w dniu 22.ub.m. zatwierdził dokonane przez Starostę Powiatowego w Grodnie zajęcie nakładu Nr.7 / 94 /z dnia 15 ub.m. żargonowego tygodnika bundowskiego "Grodner Sztyme" za artykuł p.t. " Wek di Hende".-

-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 382/29.T.

Dnia 2.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

II. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne.

a/ Federacja Związków byłych wojskowych.

Powiat Augustowski:

Dnia 24.ub.m. w Augustowie odbyło się zebranie Zarządów lokalnych organizacyj byłych wojskowych, a mianowicie - Zarządu Związku Oficerów Rezerwy, Zarządu Związku Podoficerów Rezerwy, Zarządu Związku b.Ochotników Armji Polskiej i Zarządu Związku Inwalidów Wojennych / 25 osób /. Do zebranych przemówił Starosta Powiatowy, podkreślając potrzebę sfederowania się wszystkich organizacyj b.wojskowych i obrońców Ojczyzny na terenie powiatu augustowskiego.-

Po dyskusji i zaznajomieniu się ze Statutem Federacji organizacyj byłych wojskowych na wniosek Starosty Powiatowego zarządy poszczególnych organizacyj zdeklarowały przystąpienie do Federacji i postanowiły na dzień 17.marca r.b. wydelegować po dwuch przedstawicieli w celu ukonstytuowania zarządu powiatowego Federacji.-

b/ Związek Strzelecki.

Powiat Wołkowyski:

Dnia 24 ub.m. w Choćkowcach, gminy Biskupice odbyła się uroczystość otwarcia świetlicy Związku Strzeleckiego. Aktu poświęcenia dokonał ks.Paweł Tarasiewicz z Wołkowyska.-

./.

postanowiono wysłać depeszę hołdowniczą do Pana Mars
ka Piłsudskiego, a następnie przyjęto do wiadomości s
wozdanie z działalności Koła Z.O.R., wygłoszone przez p
zesa Kaczyńskiego, który między innemi poruszył kwest
rozdźwięku w łonie członków na tle incydentu z gen.Kl
bergiem z powodu usunięcie odznaki I.Brygady Legjonów
i w głosowaniu tajnem wybrano do nowego zarządu Koła Kaczyń-
skiego - prezes, Jobla Kazimierza, Kozona Bonifacego,
Staszewskiego Kazimierza i Kwiteka.-

h/ L. O. P. P.

Powiat Grodzieński: Dnia 24 ub.m.w Grodnie odbyło się posiedzenie del
gatów Kół L.O.P.P.z powiatu grodzieńskiego.-

i/ Liga Morska i Rzeczna.

Powiat Łomżyński: Dnia 21.ub.m.we wsi Modzele - Wygoda z inicjatyw
komendanta placu obozu ćwiczeń w Czerwonym Borze,kpt.
Zdziarskiego odbyło się zebranie personelu komendy pla
na którem omawiano sprawę zorganizowania Koła Ligi Mor
skiej i Rzecznej. Podczas obrad wysunięta została konc
cja wciągnięcia do tej organizacji, w razie jej powsta
więcej uświadomionych jednostek z pośród miejscowego s
łeczeństwa.-

j/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Okręgowe T-wo Rol- Dnia 22.ub.m.w Siemiatyczach,powiatu bielskiego
nicze w Siemiaty- odbyło się zebranie organizacyjne Okręgowego Towarzys
czach. Rolniczego przy udziale delegatów C.T.R.-

Mleczarnia spółdziel- Dnia 17.ub.m.w Wiercieliszkach,powiatu grodzi
cza w Wiercieliszkach. skiego odbyło się zebranie organizacyjne mleczarni

Stowarzyszenie Urzędników Państwowych w Grodnie.

Zarząd Oddziału S.U.P.w Grodnie ukonstytuował się dnia 22.ub.m. następująco: Chrzanowski Aleksander- prezes, Matlak Stanisław - wiceprezes, Żuk Piotr - sekretarz i Binasik Leon - skarbnik.-

Komitet Odbudowy Kościoła w Wołkowysku.

Dnia 24 ub.m.powstał w Wołkowysku Komitet Odbudowy Kościoła parafjalnego, który spalił się w lutym b.r.-

Stowarzyszenie rezerwistów i byłych wojskowych powiatu suwalskiego.

Dnia 24 ub.m.w Suwałkach odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia rezerwistów i byłych wojskowych powiatu suwalskiego, na którem odczytano odezwę B.B.W.z R. w sprawie wniesionego przez nich do Sejmu projektu zmiany Konstytucji, omówiono szereg spraw organizacyjnych i wybrano do nowego Zarządu - Zbisława Mazura, N. Kunieckiego, J.Kiedyka i E.Kareckiego.-

Kursy rolniczo-oświatowe w powiecie suwalskim.

Trzydniowe lotne kursy rolnicze w ubiegłym tygodniu odbyły się we wsiach Zyliny, gminy Kuków i Tartak, gminy Huta; Kursy te cieszyły się dużą frekwencją.

Powiatowy instruktor oświaty pozaszkolnej wygłosił odczyty - pogadanki z przeźroczami na tematy "Potrzeba dążenia ludności do pogłębiania oświaty"i "Alkohol wróg Państwa i czynnik zwyrodnienia rasy ludzkiej" w os. Filipów i wsiach Czarne, Rakówek i Kotule nowe, gminy Czostków,oraz we wsi Smieciuchówka,gminy Pawłówka; obecnych było na tych odczytach od 80 do 300 osób. Powodzenie odczytów było duże,a wyniki ich naogół dodatnie. Z pośród uczęszczających na odczyty wiele osób zapisało się na kursy wieczorowe,organizowane przez miejscowe nauczycielstwo.W Przerośli ponadto wysunięto projekt wprowadzenia prohibicji na terenie gminy.-

:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.Ref. 382/29.T.

Dnia 2.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Ż y d z i .

Stowarzyszenie "Oświata" w Ostrowi Mazowieckiej.

Żydowskie Stowarzyszenie "Oświata" w Ostrowi Mazowieckiej urządziło wieczór dyskusyjny n.t. " Co jest etatyzm" i " Perspektywy młodzieży żydowskiej w życiu politycznem i ekonomicznem Palestyny". W dyskusji brali udział Szwarc Abram - nauczyciel, Glinka biuralista i Holcman - nauczyciel / sjoniści /, którzy wyjaśniali dodatnie i ujemne strony etatyzmu, oraz zachęcali młodzież żydowską do interesowania się życiem politycznem i ekonomicznem Palestyny.-

Akademja sjonistyczna w Ostrowi-Mazowieckiej.

Dnia 23.ub.m.w Ostrowi- Mazowieckiej miejscowa organizacja " Britch - Trumpeldorf Haszachar " urządziła akademję ku uczczeniu 9-ej rocznicy śmierci kapitana J.Trumpeldora, na której doktór J.Wdowiński z Warszawy / sjonista / wygłosił odczyt o Trumpeldorze. Na akademji przemawiali również Holcman, Glinko, Rozenberg / sjoniści / z Ostrowi.-

T-wo Kursów Wieczorowych w Zarębach - Kościelnych.

T-wo Kursów Wieczorowych w Zarębach - Kościelnych pow.ostrowskiego urządziło dnia 23.ub.m.pogadankę n. " Rozwój szkoły żydowskiej w Polsce". Mówcy Góra Wol Olszak Gutman, i Frydman Chaim z Zarąb - Kościelnych / poalej-Sjoniści /, członkowie T-wa Kursów Wieczorowych zobrazowali zebranym poszczególne etapy rozwoju szkoły żydowskiej i wyjaśnili znaczenie szkoły w życiu ekonomicznem i politycznem żydów w Polsce.-

./.

gimnazjów uczęszczają tylko dzieci burżuazji, a w szkołach powszechnych do których uczęszczają dzieci proletarjatu żydowskiego, spotykają się one z obcym im językiem wykładowym. Zdaniem mówcy proletarjat winien mieć swoją szkołę, gdzieby panowała równość, istniał samorząd uczniowski, a językiem wykładowym był język macierzysty; szkoła taka ma wpajać w umysł dziecka proletarjusza, że ono, jako przyszły robociarz, jest władcą świata. Wreszcie Pat oświadczył, że wszystkie obecne szkoły żydowskie zabijają w dzieci proletarjuszy pojęcie walki klasowej, wobec czego wzywał obecnych do wyrwania dzieci robotników z pod opieki burżuazyjnej i stwerzenia dla nich szkół proletarjackich.-

T-wo Dobroczynne " Gemiłus - Chesed" w Suwałkach.

Dnia 24.ub.m. odbyło się doroczne, walne zebranie członków T-wa Dobroczynnego " Gemiłus - Chesed". Na zebraniu tem odczytano sprawozdanie za rok ubiegły, wykazujące saldo 2.200 zł. i wybrano nowy zarząd.-

Zjednoczenie Szkół Żydowskich w Swisłoczy.

Na zebraniu członków Oddziału Zjednoczenia Szkół Żydowskich w Swisłoczy, powiatu wołkowyskiego dnia 23. ub.m. przyjęto sprawozdanie kasowe Zarządu Oddziału za rok ubiegły i uchwalono budżet na r.b.-

b/ U k r a i ń c y.

Powiat Białostocki:

Dnia 24.ub.m.w Białymstoku w mieszkaniu Makarewicza Leona odbyło się dalsze z kolei zebranie członków powiatowego Komitetu ukraińskiej emigracji politycznej pod przewodnictwem inż.Łona, który omawiał historję Ukrainy. Na temże zebraniu inż.Momot Sergjusz krytykował ustrój społeczny i państwowy Rosji Sowieckiej.-

/

Wojewoda Białos oc i
Nr.B .382/2
Dnia f marca 929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

VII Ruch wywrotowy

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Białostocki. Dnia 23 ub.m. zatrzymana została w pokojach umeblowanych Kruglaka przy ulicy Lipowej Nr.19 w Białymstoku prawdopodobnie kurjerka KCKPP, względnie KCKPZB Lejzorowicz Marja, stała mieszkanka m.Łodzi, przybyła do Białegostoku rzekomo z Warszawy.

Przy zatrzymanej znaleziono przeznaczone dla poszczególnych OKKPZB transporty następujących wydawnictw partyjnych i zatemkowych :

1/ 1 egz.referatu/ KCKPZB w języku rosyjskim p.t. "Nowe metody pracy KPZB";
2/ 1 egz.okólnika KCZMKZB w języku rosyjskim p.t. "Praca ZMKZB - Rezolucje II plenu KCKPZB" ;
3/ 1 egz.okólnika KCKPZB. w języku rosyjskim p.t. "Sytuacja Narodowości i ich dążenia w ZB.";
4/ 1 egz.okólnika KCKPZB. w języku rosyjskim p.t. "Sytuacja ZB i zadania partji";
5/ 6 egz.okólnika w języku rosyjskim pt. " Tezy do Międzynarodowego Dnia Kobiecego dnia 8 marca 1929 r." ;
6/ 6 egz. okólnika KCKPZB p.t. "Do wszystkich OK, RK,MKZB,KPZB," w sprawie obrony Hromady ,,a ponadto list w języku polskim, w którym zaznaczono, że przeznacza się 300 sk. dla ZNK.,różne notatki, 124 złote i 6 dolarów amerykańskich. Dnia 26 ub.m. Lejzorowicz z materjałami oskarżenia przekazano Prokuratorji przy S.O. w Białymstoku.

organizacyjną na rzecz PPS.Lewicy /vide uzupełnienia sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego Nr.8/.-

Na skutek materjałów zgrupowanych przeciwko Musiałowi i współpracujących z nim Lewandowskiemu Feliksowi i Szokowcowi Janowi przeprowadzono u nich dnia 23 ub.m. rewizje, w których wyniku zakwestjonowano różną korespondencję.-

b/ Wyroki Sądowe.

Sąd Okręgowy w Łomży rozpoznawał dnia 25 ub.m. sprawę z oskarżenia przeciwko Nadel Estarze i Izaakowi Enochowi Olechowi, oskarżonym z art.132 K.K. Olech skazany został na 8 miesięcy twierdzy z zastosowaniem Ustawy o amnestji. Oskarżona Nadel na rozprawę nie stawiła się, wobec czego Sąd postanowił złożoną przez nią kaucję w wysokości 500 zł. skonfiskować i rozpisać za Nadel listy gończe.-

Dnia 21 ub.m. Sąd Okręgowy w Suwałkach rozpatrywał sprawę z oskarżenia przeciwko mieszkańcom m.Suwałk Janowi Tarasiewiczowi i Borchowi Kaplanowi, oskarżonym z wrt.102 cz.I.K.K. za wywieszenie we wrześniu ub. r. w Suwałkach transparentu komunistycznego. Obaj skazani zostali na półtora roku więzienia każdy, a ponieważ odpowiadali z wolnej stopy za kaucją - zaraz po ogłoszeniu wyroku osadzono ich w więzieniu.

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Związek Pracowników Komunalnych i Pracowników Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie.

Dnia 22.b.m. w Grodnie odbyło się zebranie członków Oddziału Związku Pracowników Komunalnych i Instytucyj Użyteczności Publicznej pod przewodnictwem Skowrońskiego, który poruszył sprawę zawarcia umowy zbiorowej pracowników miejskich z Magistratem m.Grodna, o którą od roku walczy Okręgowa Rada Klasowych Związków Zawodowych. Sekretarz Rady i członek Komitetu Strajkowego; Krasiński wystąpił z wnioskiem, by pracownicy miejscy z wyjątkiem obsługi maszyn elektrowni i wodociągu przerwali pracę dnia 27. ub.m. i urządzili demonstrację przed Magistratem celem zmuszenia Magistratu do uwzględnienia ich żądań. Część zebranych, a zwłaszcza pracownicy wodociągu, w których imieniu przemawiał Bohatyrewicz, wypowiedziała się przeciwko wnioskowi ze względu na uznawaną przez nich niemożliwość pozbawiania miasta wody i światła. Po wyjaśnieniach Skowrońskiego i Krasińskiego zdecydowano ostatecznie wciągnąć do akcji strajkowej pracowników miejskich także obsługę wodociągu i w razie wybuchu strajku wyjaśnić w prasie, że winę za wybuch strajku ponosi wyłącznie Magistrat, który nie zdobył się na uregulowanie słusznych żądań pracowników miejskich.

Wreszcie na omawianem zebraniu uchwalono następującej treści rezolucję. Wobec zbliżających się wyborów do Rady Miejskiej w Grodnie zebrani postanawiają głosować na listę Rady Klasowych Związków Zawodowych, by w skład Rady Miejskiej weszło jak najwięcej socjalistów, którzy w pomyślny sposób zakończą walkę o poprawę bytu, prowadzoną dotychczas przez pracowników miej-

dowcy/ i Izaak Brauzon / komunista /. Prelegenci rozwinęli w swych przemówieniach kwestyę : czy istnieje tragedja specyficznie żydowska czy ogólno - ludzka; przesłanki, wy emigracji do Palestyny.

Związek Zawodowy Robotników Rolnych R.P. powiat wołkowyski.

Instruktor Związku Zawodowego Robotników Rolnych R.P., Chociej Wiktor zwołał zebrania organizacyjne Kół Związki w majątkach Strubnica i Teresin, które efektów organizacyjnych nie dały

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Odzieżowego w Ożyżewie.

Dnia 23.ub.m. Oddział Zw.Zaw.Robł.Przem.Odzieżowego w Ożyżewie, powiatu wysoko mazowieckiego urządził odczyt n.t. " Sąd literacki nad powieścią Sanin Arcybaszewa". Wygłosili go karani za komunizm Lamper Szmul i Wetter Aron. Po sprawdzeniu kart wstępu okazało się iż karany za działalność komunistyczną Jabłko Dawid nie posiadał karty wstępu i nie jest członkiem wspomnianego Związku oraz że Rybald Chaim, Ofman Srul Szodarz Srul Wetter Aron karani za działalność komunistyczną Mankita Jankiel podejrzany o działalność, Blejwas Moszek Lejb Lustig Srul, Endre Moszek, Koruch, Wilamowicz Chaim, Markus Herszko, Ostrodzki Abram, Goldberg Pinchus, Kowadło Abram, Mielnicki M ko posiadali stare karty wstępu niedające im prawa wstępu na odczyty ściśle związkowe, wobec czego zost z lokalu usunięci

b/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Chrześcijański Związek Dozorców Domowych

Dnia 24.ub.m.w Grodnie odbyło się zebranie cz ków Chrześcijańskiego Związku Dozorców Domowych, or

-/-

Bera Hitela, Miślnickiego Pejsacha i Juchta Mendela zebrani postanowili ppodatkować się na cele pomocy dla bezrobotnych.-

Związek Rzemieślników Żydowskich w Wołkowysku.

Dnia 24 ub.m.w Wołkowysku odbyło się zebranie sprawozdawcze Związku Rzemieślników Żydowskich. Zebranie to zostało zerwane przez opozycję, występującą przeciwko dotychczasowemu zarządowi.-

d/ I n n e

Związek Pracowników Handlowych w Białymstoku.

Dnia 24 ub.m. w Białymstoku odbyło się zebranie członków Związku Pracowników Handlowych pod przewodnictwem Tabaczyńskiego Benjamina. Przemawiali Tabaczyński, Miller i Szobfisz, oraz delegat Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych, Bekierski Władysław, którzy omawiali ciężką sytuację pracowników, handlowych i umysłowych,oraz wzywali tychże pracowników do organizowania się w celach walki o poprawę bytu. Bekierski m.in. przyrzekł,że Okr.Rada Klas.Zw. Zawodowych w każdej chwili poprze słusznie żądania pracowników handlowych.-

e/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 1.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 74489 osób, a mianowicie :

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost :	pobiera zapo[illegible]gi
augustowski :	174	-	113	32.
białostocki :	5073	-	191	2237.
bielski :	53	-	1	

./.

przedstawiciele związków, opanowanych przez Bund P.P.S. i Ch.D., inne zaś związki nienależące do tych stronnictw, reprezentacji swej w komitecie bezrobotnym nie mają. Po ożywionej dyskusji wykoniono komisję która uda się do Magistratu i złoży swoje postulaty, domagające się uzyskania przedstawicielstwa w komitecie bezrobotnych, lub też zażąda - by Magistrat liczył się z tą komisją jako odrębną jednostką, stojącą poza komitetem bezrobotnych i niósł pomoc doraźną również prezentowanym przez tę komisję bezrobotnym.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Wojewoda Białostocki
Nr.Bf. 382/29.Tj.
Dnia 2 marca 1929 roku.

4

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Ciężkie uszkodzenie ciała - powiat augustowski.

Dnia 19 ub.m. mieszk. wsi Hołynka, powiecie w/augustowskim - Weronika Roszko we własnem mieszkaniu podczas snu oblała żrącym płynem swego męża, Marcina Roszko, który odniósł ciężkie uszkodzenie ciała. Powodem czynu Weroniki Roszko było jej pożycie małżeńskie z mężem.-

Wykrycie morderców w powiecie łomżyńskim.

W trakcie prowadzonych przez organa służby bezpieczeństwa publicznego dochodzeń w sprawie dokonanego w Zambrowie w nocy z dnia 2 na 3 stycznia b.r. morderstwa w celach rabunku na osobie Kni-Bluma Jelel ustalono, że bezpośredniemi sprawcami morderstwa byli Leon Łysaczarz, notorycznym złodziej mieszkaniowy, Jan Zummer z Piątnicy i jego kochanka Weronika Jeruzek z Kolna. Plan morderstwa opracowali Bolesław i Czesław bracia Niekowscy z Piątnicy. Wszyscy wyżej wymienieni zostali aresztowani i z materjałami oskarżenia przekazani w dniu 27 ub.m. władzom sądowym.-

Zlikwidowanie bandy złodziejskiej w powiecie sokólskim.

Dnia 23 ub.m. została zlikwidowana na terenie m.Sokółki banda złodziejska, składająca się z 5-ciu osób, która dokonała w Sokółce całego szeregu kradzieży z włamaniem. W skład tej bandy wchodzili Kucharewicz Stanisław, Kucharewicz Józef, Kuźmuscow Witold, Kozłowski Wacław i Garboliński Bolesław. Wszystkich wyżej wymienionych z materjałami oskarżenia przekazano Sądowi Grodzkiemu w Sokółce którego decyzją zostali osadzeni w więzieniu w Białymstoku do czasu złożenia kaucji przez Kucharewicza Stanisława

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 382/29.T
Dnia 2 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.9.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

Dnia 22 ub.m. na granicy w powiecie augustowskim został zatrzymany Krawczyk Jan, który przekroczył nielegalnie granicę z Niemiec, dok[ą]d zbiegł w celu uchylenia się od służby wojskowej.

Zatrzymanego przekazano do dyspozycji Starostwa Powiatowemu w Grodzisku.-

Wzmocnienie obsady litewskiej straży granicznej.

D-two 23 baonu KOP sygnalizuje, że na poodcinku granicznym Marcinkańce w powiecie grodzieńskim w rejonie strażnicy Uciecha utwierdzono wzmocnienie obsady litewskiej straży granicznej w ten sposób, że obecnie na przestrzeni 100 m. pełni służbę jeden policjant.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Wojewoda Białostocki
Nr.BP. 382/29.T.
Dnia 2 marca 1929 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr

V A R I A.

Zdekompletowanie Rady Miejskiej m. Dąbrowy.

Dnia 23 ub.m. 7 radnych m.Dąbrowy w powi sokólskim zrzekło się mandatów radzieckich.Rów cześnie Zarząd Ogniska Związku Polskiego Nauczy cielstwa Szkół Powszechnych, oraz Zarządy Kasy Szefczyka, Straży Ogniowej, Związku Rzemieślni ków i Twa Domu Ludowego zwróciły się do Staro Powiatowego w Sokółce z memorjałem, w którym do magają się rychłego rozwiązania zdekompletowane rady i rozpisania nowych wyborów.-

Wybory do Rady Miejskiej m. Sokółki.

Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr

Dnia 19 ub.m. wycofane zostały listy kand datów Nr.4 "Bundu" i Nr.5 "Żydowskich Robotnikó Garbarzy" w związku ze zblokowaniem się tych lis z listę Nr.10 Żydowskiego Bloku Socjalistycznego

Białystok, dnia 7. marca 1929 roku.

z Wzast.
WOJEWODA:

B.F.

bezrobotnych celem zmuszenia Magistratu m Łomży do wydatniejszego mi dotychczas przyjścia z pomocą bezrobotnych.-

Liczba bezrobotnych w czasie od dnia 1 do dnia 8 b.m. wzrosła z 7489 do 7714.

Ruch wywrotowy, dostrzegany konfidencjonalnie, odsłonił wiązanie działalności organizacyj wywrotowych z każdym, ważniejszym przejawem życia politycznego, gospodarczego i społecznego i reagowanie tych organizacyj na wszystkie, ważniejsze poczynania władz państwowych.

Szczegóły konfidencjonalne z tej materji uwzględnione zostaną w oddzielnem sprawozdaniu do Ministerstwa.-

Ze spraw dotyczących bezpieczeństwa publicznego najważniejszem i najbardziej absorbującem umysły ludności było organizowanie akcji przeciwpowodziowej, która jest już na ukończeniu we wszystkich powiatach Województwa. Do akcji tej wciągnięte zostały wszystkie czynniki, których suma wysiłków niewątpliwie doprowadzi do złagodzenia skutków powodzi.-

Stan bezpieczeństwa pogorszył się pod względem kryminalnym w powiecie grodzieńskim.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

tygodniowe Nr.9 -/ przestało wychodzić z przyczyn natury finansowej; pracownicy drukarscy czasopisma, nie otrzymawszy swych należności, porzucili pracę w czasopiśmie i przeszli do drukarni Gana w Grodnie, w której zatrudnieni zostali przy tygodniku "Postęp".-

"Życie i Praca" Łomża.

Starosta Powiatowy w Łomży zajął dnia 1 b.m. nakład numeru 9 "Zycie i Praca" za artykuł p.t." Po uchwaleniu budżetu państwowego", zawierający w treści cechy przestępstwa, przewidzianego w rozporządzeniu Prezydenta z dnia 10. maja 1927 roku.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

Świerbutowski Marcin - sekretarz.

c/ Frakcja Rewolucyjna P.P.S.

Powiat Suwalski: Dnia 3 b.m. w Suwałkach odbyło się zebranie Komitetu miejskiego Frakcji Rewolucyjnej PPS /obecnych 15 osób/, na którem omawiano szczegóły akcji, zmierzającej do uzyskania wpływów w związkach zawodowych.-

d/ Polskie Stronnictwo Ludowe "Wyzwolenie".

Powiat Suwalski: Na dzień 3 b.m. zapowiedziany był do Suwałk Zjazd powiatowy delegatów Stronnictwa z udziałem posła Pragi. Zjazd ten jednakże z powodu nie przybycia zaproszonych delegatów odroczony został do dnia 7 kwietnia b.r.

Powiat Białostocki W Białymstoku przy ulicy Miejskiej Nr.3 otwarty został z dniem 1 b.m. Sekretarjat Wojewódzki PSL "Wyzwolenie", którego kierownikiem jest Aleksander Jabłonowski.

e/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Łomżyński Dnia 3 b.m. w Łomży poseł dr.M.Czarnecki wygłosił odczyt n.t. "Zmiana Konstytucji". W obszernych wywodach analizował on wniesiony do Sejmu przez BBWZR projekt zmiany Konstytucji, a następnie porównywał go z obowiązującą obecnie Konstytucją marcową, przyczem specjalnie występował przeciwko przesunięciu cenzusu wieku do lat 24, ograniczeniu prawa wyborczego osób, postawionych w stan oskarżenia i rozszerzenia konstytucyjnych uprawnień Prezydenta Rzeczypospolitej.-

W konkluzji tych wywodów poseł Czarnecki zaznaczył, że przyjęcie przez Sejm projektu BBWZR co do

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
L.dz. 463/29.T.
[illegible] 9 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

IV. Polskie Związki i Stowarzyszenia Społeczne.

a/ Towarzystwo Opieki społecznej " Przystań".

Powiat Kolneński:

Dnia 25 ub.m. w Kolnie odbyło się zebranie organizacyjne Powiatowego Komitetu T-wa "Przystań" do którego zostali wybrani: Franciszek Szczucińśki inspektor szkolny - prezes, dr.Eugenjusz Sulbor - wiceprezes, Wanda Gołaszewska - sekretarz, Zofja Szczucińska - skarbnik.

Komitet przystąpił na niezwłocznie do prac organizacyjnych w powiecie.

Powiat Łomżyński:

Dnia 4 b.m. w Łomży odbyło się przy udziale 24 przedstawicieli miejscowego społeczeństwa zebranie organizacyjne w celu powołania do życia Oddziału Towarzystwa Opieki Społecznej "Przystań". Cel i zadania T-wa wyjaśnił delegat Zarządu Głównego T-wa Krajewski. Po ożywionej dyskusji została przyjęta następująca rezolucja: 1/ zgromadzenie uznaje za konieczne utworzenie Oddziału T-wa "Przystań" z zakresem działania na terenie powiatu i miasta Łomży 2/ powołuje komisję organizacyjną w składzie 5 osób, której zadaniem będzie przyjmowanie zapisów na członków, oraz zwołanie zebrania celem skonstytuowania władz Oddziału Towarzystwa "Przystań". Do komisji wybrano prezydenta m.Łomży Świdowskiego, dyrektora Oddziału Banku Ziemiańskiego, Cygańskiego, adwokata Jana Lechowicza, dyrektora Oddziału Ubezpieczeń Społecznych Trzcińskiego i Inspektora Szkolnego Cymera.

/

oraz Cyrem Świderski i Jezierski - członkowie Zarządu.

Pożar w Grochalach. Z inicjatywy nauczyciela szkoły powszechnej, Jodłowskiego Hieronima we wsi Kniaziewpolce, gm. Pułtusk, został zorganizowany w ub. tygodniu Oddział Ochotniczej Straży Pożarnej.

2/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Kursy rolnicze w powiecie Kolneńskim. Zorganizowane przez Wydział Powiatowy Sejmiku kursy dla rolników we wszystkich gminach powiatu kolneńskiego, trwające już od czterech tygodni, cieszą się wielką frekwencją słuchaczy i zainteresowaniem ludności rolniczej, która wyraża życzenie, by podobne kursy zorganizowano zostały również w jesieni b.r.

Program kursów obejmuje działy z hodowlany sadownictwo, warzywnictwo pszczelnictwo, wzorową uprawę roli, nawozy sztuczne, oraz zapoznanie rolników z najnowszemi zdobyczami z dziedziny rolnictwa.

Kółko rolnicze we wsi Bomble. We wsi Bomble, gminy Korycin, powiatu Sokólskiego członkowie Stronnictwa Chłopskiego - Jurkowski Jan, Suchocki Józef i Jurkowski Czesław zorganizowali Kółko rolnicze.

Kółko rolnicze w Wąsewie. Dnia 3 b.m. do nowego zarządu Kółka rolniczego w Wąsewie, powiatu ostrowskiego została wybrani : Kempisty Józef, rolnik z kolonji Wąsewo - prezes, Kasik Kacper, rolnik z Wysowa - wiceprezes, Zalewski Zygmunt skarbnik i Glinka Piotr - bibljotekarz, wszyscy sympatycy P.S.L. "Wyzwolenie".

Kursy oświatowe w powiecie Suwalskim.

W dalszym ciągu swej akcji powiatowy instruktor oświaty pozaszkolnej wygłosił odczyty popularne we wsi Kaletnik, gminy Sejwy.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 463/29.T.
Dnia 9.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 10.

VI. Mniejszości narodowe.

a/ Żydzi

Sąd literacki w Wołkowysku.

Dnia 2.b.m. w Wołkowysku odbył się sąd literacki nad utworem Szołem Asza " Motke Ganef ". Między innymi przemawiali Zyskind Lejba i Rubinsztejn Jankiel.-

Organizacja Poalej-Sjon /prawicy/ w Bielsku - Podlaskim.

Dnia 2 b.m. w Bielsku - Podlaskim miejscowa organizacja Poalej-Sjon / prawicy / urządziła odczyt,na którym Germajze Sora i Głogowski Symche podnosili konieczność popierania żydowskich towarzystw dobroczynnych i szkół hebrajskich.-

Organizacja sjonistyczna w Tykocinie.

Dnia 2 b.m. w Tykocinie,powiatu wys.-mazowieckiego odbyło się zebranie organizacyjne lokalnej organizacji sjonistycznej.-

"Agudas Szalomej Emanuel - Israel" w Ostrowi Mazowieckiej.

Dnia 2 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej odbyło się zebranie członków lokalnej organizacji "Agudas Szalomej Emmnel Israel " na którem zostali wybrani do nowego zarządu: prezes - Josek Prawda, pierwszy wiceprezes - Rozen Herss, drugi wiceprezes - Minoberg Dawid,sekretarz - Dessel Moszek, skarbnik - Praszkier Abram,oraz członkowie - Lichtensztejn Dawid, Knorpel Anszel, Sztycberg Josek Ber.-

Stowarzyszenie "Tarbut", w Suwałkach

Dnia 1 b.m. Stowarzyszenie "Tarbut " w Suwałkach urządziło tenże wieczór dyskusyjny n.t. " Do jakiej szkoły powinniśmy dążyć - odpowiedź Patowi na wywody jego referatu", " Po drodze ku nowemu pokoleniu",wygło-

./.

zaznaczył że gdyby nie silny duch żydowstwa i silna ich odrębność narodowościowa dawno już naród żydowski przestałby istnieć. Propagowane przez Bund szkoły żydowskie dr. Wejsman uznał za największych wrogów rozwoju narodowościowego ludności żydowskiej.-

Odczyt Pata w Grodnie.

Jakób Pat, członek Centralnego Komitetu Bundu wygłosił dnia 23.ub.m. w Grodnie odczyt n.t. " Idee i brak ich w literaturze i sztuce żydowskiej."

Wybory do zarządu wyznaniowej gminy żydowskiej w Knyszynie.

Dnia 2 b.m. na przewodniczącego wyznaniowej gminy żydowskiej w Knyszynie powiatu białostockiego został wybrany ortodoks Śmigrowicz Mulko z Knyszyna.-

Organizacja "Hechaluc-Pionier" w Łomży.

Dnia 2 b.m. w lokalu żydowskiego klubu obywatelskiego "Hazomir" w Łomży odbyła się, przy udziale około 300 osób, akademja ku uczczeniu 9 rocznicy śmierci twórcy organizacji " Hechaluc - Pionier" Józefa Trumpeldora. Przemówienia okolicznościowe wygłosili: delegatka centralnej organizacji " Hechaluc - Pionier "w Warszawie, Chaja Nechman, oraz Naftal Wajnberg i Abram Mosiężnik z Łomży. Na zakończenie odśpiewano pieśni w języku hebrajskim oraz wyświetlono przeźrocza z życia Palestyny.

b/ L i t w i n i :

Powiat Grodziński:

Na zebraniu członków Koła T-wa Św.Kazimierza we wsi Rotnica, gminy Marcinkańce wybrano w ub.tygodniu do nowego zarządu: Busakyna Józefa - prezes, Wiszczyna Kazimierza - sekretarz i Szymkanisa Kazimierza -skarbnik, oraz do Komisji rewizyjnej - Wiszczyna Antoniego, Piecunkiewicza Stanisława i Szymkenisa Aleksandra.-

/

Nr.B.463/29.T.

Dnia 9 marca 1929 r.

VII. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

"Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi".

Powiat Białostocki. Dnia 5 b.m. w Białymstoku ujawniono kilka egzemplarzy odezwy w żargonie, wydanej przez OKKP"Zb Białystok w lutym b.r., omawiającej zamknięcie oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Spożywczego.-

Powiat Grodziński W nocy z dnia 27 na 28 ub.m. na przewodach telefonicznych w Indurze wywieszono transparent komunistyczny z napisami w języku rosyjskim: "Żądamy uwolnienia więźniów politycznych. Protestujemy przeciwko aresztowaniu Hromady".

PPS.Lewica.

Powiat Białostocki Dnia 3 b.m. w Białymstoku zatrzymani zostali bezpośrednio po odbyciu w hotelu "Bristol" konferencji z posłami białoruskimi Gawrylikiem i Wołyńcem /przybyłymi w tygodniu na zapowiedziany przez nich wiec sprawozdawczy, który nie odbył się/, Zagliński Paweł, sekretarz i Gryglas Kazimierz, instruktor Komitetu Okręgowego PPS.Lewicy Białystok.-

Przy zatrzymanych znaleziono następujące wydawnictwa i korespondencje partyjne:

1/ pismo Komitetu Wykonawczego PPS.Lewicy w Krakowie z dn.11 lutego b.r.Lp.289/29 do Komitetu Okręgowego PPS.Lewicy w Białymstoku;

2/ rezolucję w sprawie związków zawodowych;

3/ sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Okręgowego PPS.Lewicy w Białymstoku, odbytego dnia 2 b.m.;

stawili policji opór nie pozwalając zakuć się w kajdany. Gdy szeregowi P.P. nałożyli im kajdany na ręce przy użyciu siły, poczęli oni w bramie więzienia wznosić okrzyki: "Precz z białym terorem, nie damy się kuć katom białego teroru, więźniów politycznych kaci kują i t.P." W drodze do więzienia aresztowani powtórzyli kilkakrotnie te same okrzyki, odgrażając się eskorcie policyjnej: "Wkrótce doczekacie się, że was kuć będziemy". W tej sprawie został spisany i przesłany do Urzędu Prokuratorskiego protokuł z wnioskiem na pociągnięcie winnych oporu do odpowiedzialności sądowej.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Wilner pseudo Lat wygłosił, w obecności około 220 osób, odczyt n.t. "Drogi i bezdroża w literaturze żydowskiej". Prelegent wyjaśnił etapy rozwoju twórczości sztuki europejskiej i literatury oraz literatury żydowskiej, charakteryzując zarazem utwory niektórych pisarzy jak: Hamsuna, Rolanda, Waltera, Bernarda Shaw, Mendla Ahasforela, Pereca i in.

Tenże prelegent Wilner wygłosił w godzinach wieczorowych drugi odczyt n.t. "Perspektywy emigracji do Palestyny". Mówca wyjaśnił historyczny rozwój idei sjonistycznej oraz jej bankructwo w ostatnich czasach ze względu na niesprzyjające niepomyślne konjunktury ekonomiczne w Palestynie. Uzasadnił rzeczowo bankructwo sjonizmu dowodząc, że Palestyna przy najbardziej pomyślnych warunkach rozwoju może przyjąć najwyżej od 5 do 6 tysięcy emigrantów rocznie, a więc nie może się stać punktem wyjścia dla kilkumiljonowego narodu żydowskiego. Kapitaliści żydowscy z Ameryki w porozumieniu z agencją sjonistyczną utworzyli niejako "Spółkę akcyjną", a więc o ile kapitaliści biorą w swoje ręce Palestynę, to zgóry można przewidzieć, jaki raj czeka tam robotnika żydowskiego. Przytaczając w przemówieniu argumenty rzeczowe o rozbudowie Palestyny, prelegent stwierdził, że robotnicy żydowscy nie powinni się łudzić " fata morganą Palestyny", ale solidarnie z robotnikami całego świata organizować się i walczyć o lepsze jutro w krajach przez nich zamieszkałych

b/ Związki rzemieślnicze i cechy.

Związek Rzemieślników Żydowskich w Kołkowysku.

Dnia 2 b.m. w Kołkowysku odbyło się zebranie członków Związku Rzemieślników Żydowskich pod przewodnictwem Polaczka Szmula. Omówiono sprawy organizacyjne, a następnie wybrano do Komisji rewizyjnej Związku Rzemieślniczego Lejbę, Krawieckiego Josela i Zyskinda Lejbę.

do wyborów Zarz[illegible] Komisji Rewizyjnej. W skład zarządu weszli: Kosaczewsk[illegible]iskaw, Łukaszewicz Leonard, Berdowski Ignacy, Wile[illegible]k Abram, Borowski Karol i Siwak Marja. Do Komis[illegible] Rewizyjnej zostali wybrani: Sokołowski Zygmunt, Stroka Ale[illegible]wder i Ra[illegible]icz Dawid.

Związek Właścicieli Nieruchomości w Grodnie.

Dnia 3 b.m. w lokalu "Tarbutu" w Grodnie odbyło się doroczne walne zebranie członków Związku Właścicieli Nieruchomości pod przewodnictwem dr. Wolańskiego Antoniego. Po zagajeniu zebrania stary zarząd w osobach Epsztejna, Aszkienazego, Zadaja i Chwilewickiego zdał sprawozdanie z działalności za rok 1928. Wymienieni podkreślali ciężkie położenie właścicieli nieruchomości głównie z powodu rzekomo krzywdzącej ich ustawy o ochronie lokatorów, oraz narzekali na regulamin sanitarny, wydany przez Radę Miejską. Ponadto sprawozdawcy w przemówieniach swych nawoływali zebranych, by przy nadchodzących wyborach do Rady Miejskiej głosowali na listę właścicieli nieruchomości, gdyż przy obecnych wyborach właściciele domów bez względu na swe różnice narodowościowe i społeczne winni się zblokować i bronić swych interesów na terenie samorządu miejskiego. Po dyskusji i przyjęciu sprawozdania do wiadomości dokonano wyborów nowego zarządu, którego skład weszli: prezes - dr. Wolański, Cybulski i Geniądski, wiceprezesi - Gielerter, Epsztejnówna i Małaszko - członkowie zarządu. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Dworeckiego Waldemara i Popławskiego, oraz Szereszewskiego i Serebrnego jako ich zastępców.

mogą mieć zaufania tembardziej, że występuje on wyłącznie w obronie członków związków bundowskich i pepegowskich z pominięciem innych robotników. Podobnie przemówienia wygłosili członkowie PPS Lewicy: Feliks Jaroszkiewicz, Michał Kryng, Zygmunt Skowroński i Szymkowski, poczem obecni na zebraniu uchwalili następującą rezolucję: 1/... wziąwszy pod uwagę położenie szerokich mas dotkniętych klęską bezrobocia, którymi nikt się nie interesuje, i nie zabiega o zmianę ich położenia, a jeżeli to jest czynione, to w sposób niedostateczny, wybrali w pośród siebie komitet bezrobotnych, który będzie najlepszą gwarancją obrony interesów robotników pozostawionych w czasie niezwykle ostrej zimy nietylko bez pracy, ale i bez kawałka chleba, 2/ zebrani domagają się od władz samorządowych uznania wyłonionego komitetu bezrobotnych, jako jedynego przedstawiciela mas bezrobotnych; 3/ domagają się okazania przez władze miejskie komitetowi bezrobotnych jak najdalej idącego poparcia celem ulżenia doli głodujących robotników i ich rodzin; 4/ domagają się przedewszystkiem dostarczenia wszystkim robotnikom pracy, a o ile to okaże się niemożliwem - natychmiastowej doraźnej pomocy i 5/... bezrobotni potępiają postępowanie frakcji lewicowej w Radzie Miejskiej, która przez swoje postępowanie, niemające nic wspólnego z istotą obrony interesów mas bezrobotnych, dała tem samem dowód zdrady własnych wyborców, których interesów, a przedewszystkiem bezrobotnych obowiązana była bronić.-

Pozatem zebrani postanowili zebrać się 4 b.m. o godz.12. w przed Magistratem dla zademonstrowania siły, jaką reprezentuje nowowybrany komitet, w którego skład weszli: Homberg Isaak /P.C.Prawy/, Zygmunt Skowroński, Feliks Jaroszkiewicz i Szyszkowski /PPS.Lewica/, Garębski /P.C.Prawy/ Izaak Bramson /komunista/.-

...ostok

...463/29 T.

9 marca 1929 roku

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

IX. Strajki

...ch pracowników ...ich w Bożkowie ...tu.

Dnia 4 b.m. zastrajkowało około 50 pracowników krawieckich w Bożkowymku; strajkujący żądają podwyżki dotychczasowych płac o 20%.-

...y robotników ...u drzewnego ...tyczach.

Dnia 7 b.m. w Siemiatyczach powiatu bielskiego zastrajkowało 116 robotników fabryki foremnia firmy Waliniak i Spółka. Strajkujący domagają się podwyżki płac o 30%.-

Powiadomiony o wybuchu strajku Inspektor Pracy w Białymstoku wezwał właścicieli fabryki i ...ów strajkujących na konferencję w celu likwidowania ...iku; konferencja ta odbędzie się prawdopodobnie dnia ...

...a na tle strajku w Białymstoku.

Dnia 26 ub.m. w lokalu Zw...ku Oddziałowego w Białymstoku między strajkującymi ...elnikami i krawieckimi, a przybyłym tamże Bronsztajnem (...) ...również strajkującym czeladnikiem krawieckim powstała na tle strajkowem sprzeczka, w czasie której Bronsztajn Izrael dowiadywał się o pojednanie z majstrami i przystąpienie do pracy, żądając Bronsztajna ...ani czeladniczy sprzeciwili się, gdyż nie przystało do ostatecznej wygrany akcji Bronsztajn wyciągnął pobity przez strajkujących czeladników, a następnie uderzony przez Chaskielka ...ożem ostrem uderzeniem w głowę /rana lekka/.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.NP. 463/29.T.
Dnia 9.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 10.

XI Sprawy graniczne.

Zatrzymanie przemytu w powiecie ostrołęckim.

Dnia 27 ub.m. na szosie Ostrołęka- Myszyniec w powiecie ostrołęckim zostali zatrzymani Icek Gąsior z Myszyńca i Cahim Chelst z Ostrołęki, którzy przewozili furmanką około 100 kg. rodzynek, przemyconych z zagranicy.-

Zatrzymanych i przemyt przekazano Urzędowi Celnemu w Dąbrowach, powiatu ostrołęckiego.-

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 462/29.T.
Dnia 9 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10

-XIII. V A R I A.

Wybory do Rady Miejskiej m. Sokółki.

Vide sytuacyjne sprawozdania tygodniowe Nr.8 i 9.

Dnia 3 b.m. odbyły się wybory do Rady Miejskiej m. Sokółki. Na 3660 uprawnionych do głosowania głosowało 3218 osób /: 92% :/.

Z poszczególnych list do nowej Rady weszli:

Z listy Nr.1. - "Poalei-Sion" Efroim Wajsman-garbarz;

" " 3. - " Ortodoksów" - Lejb Kasnelenbogen-urzędnik, Niesiełł Aszkiewicz-handlarz i Lejzor Aszkiewicz - handlarz;

" " 6 Żydowskiego Zjednoczonego Bloku Gospodarczo narodowego : Wolf Nordwind-handlowiec, Majer Szrajbman - handlowiec i Aron Aronowski - przemysłowiec;

" " 8 Bloku Chrześcijańskiego: Jan Urbański - sędzia, Franciszek Godlewski - rolnik, Aleksander Kasinkiewicz - robotnik, Józef Bubienice - urzędnik Stefan Tarasiewicz-lekarz Jan Jackiewicz -robotnik Gustaw Biziuk-urzędnik, Jan Bodkowski -rolnik, Aleksander Żyszkiewicz-urzędnik, Józef Daszuta-rolnik Michał Biziuk -robotnik, Konstanty Tiurin-właściciel domu, Józef Grzywna - sznec Teofil Sawicki - pracownik kolejowy i Aleksander Daszuta - rolnik.

/

tet Wyborczy do Rady Miejskiej", na którego czele stanął sekretarz tych Związków Majewski Aleksander.-

W dniu 28 ub.m. w mieszkaniu posła Fijjana Romualda w Grodnie odbyło się zebranie członków i sympatyków Ch.D., na którem omawiano sprawę wyborów do Rady Miejskiej. Większość zebranych opowiedziała się za wystawieniem własnej listy Ch.D.-

Otwarcie sądu pracy w Białymstoku.

Dnia 5 b.m. przy udziale Pana Wojewody, prezesa Sądu Okręgowego w Białymstoku i innych odbyło się w Białymstoku poświęcenie i otwarcie Sądu Pracy.-

Konferencja w sprawie obchodu Imienin P. Marszałka Piłsudskiego.-

Dnia 5 b.m. w Urzędzie Wojewódzkim pod przewodnictwe Pana Wojewody odbyła się konferencja przedstawicieli miejscowych władz państwowych i samorządowych, oraz organizacyj społecznych w sprawie zorganizowania obchodu Imienin P. Marszałka Piłsudskiego.-

Na konferencji tej postanowiono zorganizować uroczystości obchodu w dniach 17, 18 i 19 b.m. oraz powołano do życia Komisję, mające zająć się organizacją obchodu.-

Uroczystość Dziesięciolecia Sądu Okręgowego w Suwałkach.

Dnia 9 b.m. w Suwałkach odbyła się uroczystość dziesięciolecia wznowienia sądownictwa w ziemi suwalskiej i otwarcia Sądu Okręgowego w Suwałkach.-

Dom Dziecka w Białymstoku.

Dnia 6 b.m. w Białymstoku przy udziale Pani Wojewodziny Kirstowej odbyło się posiedzenie Sekcji Opieki nad matką i dzieckiem T-wa "Przystań", poświęcone sprawom, związanym z prowadzeniem " Domu Dziecka" w Białymstoku.

/

Imienin Pana Marszałka Piłsudskiego,które,jak już podkreślałem w poprzednich sprawozdaniach, stają się także udziałem grup społecznych i jednostek wybitniejszych,znanych dotąd z nieprzychylnego ustosunkowania się do osoby Pana Marszałka Piłsudskiego. W wyniku wspomnianych przygotowań powstały Komitety obchodu we wszystkich,ważniejszych ośrodkach Województwa Białostockiego.-

Żywy,jak zwykle ruch społeczny uzewnętrzmił przygotowanie się społeczeństwa do obchodu dnia 19.marca br. i znaczne zainteresowanie Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu,a nie mniej także odczucie społeczeństwa bez różnicy wierzeń politycznych dla potrzeb najbiedniejszych z pośród bezrobotnych i trwającą już akcję humanitarną w związku z organizowaniem walki ze skutkami spodziewanej powodzi.

W ruchu zawodowym dominowały dwa zasadnicze momenty: kształtowanie się stosunku poszczególnych związków zawodowych do kwestji zmiany Konstytucji i wypływające stąd orjentacje ich naogół zróżniczkowane, na stronnictwa polityczne nie bez udziału tych stronnictw,oraz akcje strajkowe i cennikowe powiaty - grodzieński,bielski,wołkowyski i białostocki.-

Kwestja bezrobocia poraz pierwszy od kilku miesięcy w ruchu zawodowym usunęła się w ubiegłym tygodniu na dalsze miejsce,straciła bowiem w... dzie - z wyjątkiem Łomży - na swej ostrości o tyle,że wyraźnemu zahamowaniu uległ wzrost bezrobocia,czego wykładnikiem jest zmniejszenie się w czasie od dnia 8 do dnia 14 bm.liczby bezrobotnych z 7714 do 7368 /zmniejszenie o 338./-

Ruch wywrotowy odsłonił ożywienie się działalności elementów wywrotowych na gruncie związków zawodowych i terenie wiejskim,przy równoczesnem powstrzymywaniu się ich od wystąpień zewnętrznych,wskutek czego dzień 8 marca,na który przypadł komunistyczny obchód Międzynarodowego Dnia Kobiet,przeminął na terenie Województwa zupełnie spokojnie.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

B.P. 523/29t.

Dnia 16 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11

II Przegląd prasy.

a/ Prasa polska.

"WSPÓLNA PRACA"
Łomża

W numerze 3 z dnia 8 bm. w artykule "Zmiana Konstytucji" poseł dr. Czarnecki omawia w oświetleniu PPS. wniesiony do Sejmu przez BBW z R projekt zmiany Konstytucji. M. in zaznacza on, że PPS nie staje w obronie zasady nieograniczonego sejmowładztwa, Sejm bowiem konstytucyjnie przeznaczony jest do uchwalania ustaw i sprawowania kontroli nad Rządem i musi się tego trzymać, zwalcza natomiast wspomniany projekt BBW zR, który pod pozorem walki z sejmowładztwem stara się obalić zasady obowiązującej Konstytucji. W zakończeniu artykułu poseł Czarnecki podkreśla:"Jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ślubowałem uroczyście, wedle najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego jako całości. Projekt zmiany konstytucji, zgłoszony przez BB, uznaje za szkodliwy dla Państwa Polskiego i będę go zwalczał".

" ŻYCIE I PRACA
Łomża

W numerze IO z dnia IO bm. poseł Staniszkiś daje wyjaśnienia w sprawie odesłania do komisji wnioskustronnictw lewicy o pociągnięcie Ministra Skarbu do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu i dyskusji nad projektem BBW zR: o zmianie Konstytucji, a następnie przytacza pokrótce przemówienie Pana Marszałka Piłsudskiego w Senacie i odgłosy tego przemówienia w Sejmie.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 523/29T.
Dnia 16 marca 1929 roku. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.11.

III Polski ruch polityczny.

a/Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem.

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 10 bm. poseł Kosiba zwołał w Ostrołęce wiec informacyjny w sprawie wniesionego do Sejmu przez BBWzR projektu zmiany Konstytucji. Wiec odbywał się w sali straży ogniowej. W chwili, gdy poseł Kosiba analizował szkodliwość dla Państwa działalność stronnictw opozycyjnych na gruncie parlamentarnym, podkreślając złośliwe skreślaniexx przez te stronnictwa ważnych pozycyj z budżetów zasłużonych dla Państwa ministrów /Pana Ministra Spraw Wewnętrznych i innych/, na salę wkroczyła zorganizowana grupa opozycjonistów, członków i sympatyków Stronnictwa Chłopskiego i PPS z sekretarzem Powiatowego Komitetu Stronnictwa Chłopskiego w Ostrołęce, janem Paszczółkowskim i działaczem PPS Prawicy, radnym miasta Ostrołęki, Kołakowskim Antonim na czele. Obstrukcyjne wystąpienie tej grupy zmusiło przewodniczącego wiecu, Rychlickiego Eustachjusza do rozwiązania wiecu po uprzedniem odczytaniu przez niego przy ogólnem zamieszaniu i hałasie rezolucj wyrażającej hołd Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej i Panu Marszałkowi Piłsudskiemu, oraz uznanie dla państwowotwórczych poczynań Rządu, a zarazem podkreślającej konieczność współpracy całego społeczeństwa z Rządem i przychylny stosunek zebranych do projektu BBWzR w sprawie naprawy Konstytucji. Na rezolucję tę opozycja odpowiedziała okrzykami: "Niech żyje Marszałek Piłsudski. Niech

Państwa Polskiego Marszałek Piłsudski dokona naprawy Konstytucji wzmocni władzę Głowy Państwa, ukróci demagogję partyjną i oc li Państwo od ruiny."

Wygłoszony tegodnia w Suwałkach przez senatora Walerego Roman odczyt informacyjny o projekcie zmiany Konstytucji przyjęty został przez zebranych / około 400 osób / z uznaniem i wywarł na nich duże wrażenie.-

Powiat Łomżyński.

Z przychylną oceną społeczeństwa spotkał się odczyt n.t. " Zmiana Konstytucji ", wygłoszony przez posła Sapiehę w Łomży dnia 10 b.m. Obecnych na tym odczycie było około 500 osób.-

Powiat Grodzieński.

W związku z rozpoczynającą się kampanją przedwyborczą do Rady Miejskiej w Grodnie zostało uruchomione biuro wyborcze B.B.W.z R., którego kierownikiem z ramienia Powiatowego Sekretarjatu BBWnR. jest adwokat Zabeklicki, a sekretarzem współredaktor "Nowego Dziennika Kresowego ", Kozon.-

b/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Łomżyński.

Dnia 10 b.m. poseł Stroński wygłosił w Łomży odczyt n.t. " Polska na tle międzynarodowem". Założeniem posła Strońskiego w tym wypadku było udowodnienie zmniejszania się wpływów Polski na terenie międzynarodowym i wzrost niebezpieczeństwa kryzysu wewnętrznego wskutek zachwiania się sytuacji finansowej i obniżania się zdolności obronnych Państwa. W rozwinięciu tego założenia poseł Stroński w sposób ogólnie znany ocenia posunięcia polityczne i strategiczne Marszałka Piłsudskiego w okresie trwania działań wojennych przeciwko Sowietom, wykazywał szkodliwość aktu kapitulacji b.ministra Skrzyńskiego, podważał celowość podpisania przez Polskę protokołu genewskiego i uwypuklał ustępli-

./.

Zabrodzie, liczące 8 członków, którego zarząd nie został wybrany.-

e/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Białostocki

OKR.PPS. w Białymstoku przystąpił do akcji, mającej na celu zdepopularyzowanie wśród mas robotniczych wniesionego do Sejmu przez BBWz R. projektu zmiany Konstytucji.-

Powiat Bielsk Podl.

Na dzień 17 b.m. zapowiedziany jest w Białowieży wiec P.P.S. w sprawie wniesionych do Sejmu projektów zmiany Konstytucji.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

b/ Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego.

Powiat Bielsk-Podl.: Oddział T.U.R. w Bielsku - Podlaskim urządził dnia 9 b.m. dalszą z kolei wieczornicę dla swych członków, na której burmistrz m.Bielska -Podl.Zarniewicz wygłosił odczyt n.t. " Miasto i wieś."

Powiat Białostocki: Na prezesa oddziału T-wa T.U.R. w Białymstoku oddawna nieżywotnego, wybrany został były sekretarz OKR.PPS.Białystok, Muszyński Aleksander.- Zarząd Oddziału postanowił zorganizować w najbliższym czasie sekcje - sportową, kulturalno-oświatową i teatralną.

c/ Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej.

Powiat Grodzieński: Na zebraniu Koła żeńskiego Stowarzyszenia w Łunnie dnia 3 b.m. zdecydowano m.in. kwestję urządzenia wycieczki na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu.-

d/ Organizacje P. W. i W. F.

Powiat Grodzieński: Dnia 9 b.m. w Krynkach odbyło się posiedzenie organizacyjne Komitetu W.F.i P.W. pod przewodnictwem burmistrza m. Krynek, Carewicza Pawła. Po naradzie postanowiono odroczyć zebranie na dzień 14:III.29 r. i zaprosić na nie przedstawicieli wszystkich ugrupowań i organizacyj społecznych. Posiedzenie to poprzedzone było konferencją lekarzy, kierowników szkół powszechnych i przedstawicieli polskich organizacyj społecznych w kwestji utworzenia wspomnianego wyżej Komitetu. Komitet W.F.i P.W. posiada plac pod boisko 2 ha, z czego 1 ha.dał tytułem darowizny właściciel maj.Krynki,de Virion,a 1 ha nabył Magistrat m.Krynek

./.

klicka Stelmaszek, nadkomisarzowa Micińska, Wilkowski, Ordyłowski, Dr.wa Krauzowa, zastępcy członków zarządu: Dr. Akszybaja, majorowa Sitkowa, major Orłowski, adwokat Terlikowski i St.Kołecki.-

g/ Straże Pożarne.

Powiat Grodzieński: Vide sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10.

Przeciwko organizującej się straży ogniowej w Kniaźewodcach, gminy Dubno ustosunkowali się nieprzychylnie radny Sudakiewicz Antoni i Kaja Szymon, którzy namawiają ludność, by do powstania oddziału straży ogniowej nie dopuściła, gdyż na straż tę ludność będzie zmuszona płacić podatki opłacać instruktorów, pod przymusem nabywać narzędzia i maszyny przeciwpożarowe i t.d. Również przeciwko osobie nauczyciela w Kniaźewodcach, Jodkowskiego Heronima, organizatora straży ogniowej prowadzoną jest naganka przez Rutkowskiego Augusta, który wypowiada się, iż Jodkowski jest obcym i że do straży ogniowej na kierownicze stanowisko należy wybierać miejscowych gospodarzy.-

h/ Związek Obrony Kresów Zachodnich.

Powiat Szczuczyński : Dnia 6 b.m. na zebraniu powiatowego Komitetu Związku w Grajewie postanowiono zorganizować w r.b. kolonję letnią dla dzieci polskich z Niemiec i przyjąć do tej kolonji 20 dzieci z pośród najbiedniejszych w powiecie szczuczyńskim.-

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr BP 523/29.T.
Dnia 16.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 11

V. Sekty religijne.

Parafja Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży.

Akcja propagandowa Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży prowadzona jest nadal intensywnie i skutecznie.

Na dzień 14 b.m. spodziewany był przyjazd do Łomży biskupa P. K. N., ks. Abramowicza i jednego z misjonarzy P. K. N. celem odbycia rekolekcyj.

-:-:-:-:-:-:-:-:-

T-wo "Kultur-Liga" w Broku.

Dnia 9 b m. T-wo "Kultur -Liga"w Broku ,powiatu ostrowskiego urządziło akademję z okazji 10-lecia powsta nia żydowskiej prasy robotniczej / Bundu /.Przemawiali Altmark Zysko n.t. "Trasa Bundu,jako oświata dla robotnika żydowskiego", Kałuszyner Ber n.t. " Jak wyglądał pierwszy dziennik " Bundu " i Goldfarb Hersz n.t. " Bund i jego przeciwnicy".

T-wo "Kultur-Liga" w Małkini.

Tegoż dnia w T-wie Kultur - Liga "w Małkini,pow. ostrowskiego, bundowiec dr.L.Berkowicz z Warszawy wygłosił odczyt n.t." Kultura a szczęście."Prelegent omawiał tezy: co należy rozumieć pod pojęciem szczęścia; droga rozwoju kultury i szczęście ludzkie; ludzkość i opanowanie natury i kultury; myśliciele i poeci o kulturze i szczęściu; cierpienia ludzkości jako choroba społeczna i opanowanie sił socjalnych,jako środek konieczny dla szczęścia ludzkości.

Organizacja sjonistyczna w Zarębach Kościelnych.

W tymże dniu w lokalu organizacji sjonistycznej w Zarębach Kościelnych powiatu ostrowskiego wygłosił nauczyciel miejscowej szkoły żydowskiej Sztajberg Izrael odczyt n.t. " Typy żydowskie w literaturze polskiej "

St-nie "Bibljoteka im.Pereca " w Zarębach -Kość.

Dnia 9 b.m.w lokalu St-nia"Bibljoteka im,Pereca" w Zarębach Kościelnych odbyła się pogadanka na temat " Nacjonalizm i asimilacja wśród żydów" W pogadance brali udział Bergman Jankiel,/ poalej-sjon /,Grappa Lejbko /komunista,postawiony w stan oskarżenia i zwolniony z więzienia za kaucją 5.000 zł./ i Górn Wolf / komunista /. W czasie pogadanki charakteryzowano dzieło Achada Haama " Auserweitle - Schriften ", tudzież poruszono tematy : wpływ wszechświatowej literatury na młodzież żydowską, środki zapobiegawcze przeciwko wpływowi obcej kultury

/

Akcja wyborcza Żydów w Grodnie do Rady Miejskiej.

Dnia 6 b.m. w m. Grodnie odbyło się posiedzenie przedstawicieli żydowskich organizacyj , które zgłosiły akces do bloku żydowskiego. Na posiedzeniu wyłoniono prezydjum bloku,w którego skład weszli Ruten Rubinraut, Stuper, Gitler,oraz Cholewicki.Prezydjum przystąpiło już do pracy przedwyborczej.-

Zjednoczenie Szkół Żydowskich w Krynkach.

Dnia 2. b.m. w Krynkach, powiatu grodzieńskiego, odbyło się zebranie członków oddziału Zjednoczenia Szkół Żydowskich. Omawianą była kwest a wyszukania środków na pokrycie deficytu w kwocie 500 zł.na rok szkolny 1927/1928. Pozatem na wniosek przewodniczącego Blachera Nochima została wyłoniona komisja w składzie - Blacher Nochim, Gros Rachela, Prużański Mejer, Kuncewicki Tewel, Szajder Izaak, Wajner Ela, Szafir Jankiel, Abramowicz Chana, Wakhejm Bluma i Łozowska Basza / wszyscy podejrzani o działalność wywrotową /, która miała zająć się urządzeniem "Akademji Szkolnej" w dniu 16 b.m. z racji 10-lecia istnienia Zjednoczenia Szkół żydowskich.-

Organizacja "Hechaluc Pioner "w Krynkach.

Dnia 2 b.m. w Krynkach odbył się wieczór literacki,zorganizowany przez Oddział Stowarzyszenia "Hechaluc -Pioner " ku uczczeniu 10 lecia istnienia w Krynkach szkoły hebrajskiej.-

b/ L i t w i n i .

Powiat Suwalski:

Dnia 3 b.m. we wsi Zwikiele,gminy Sejwy odbyło się zebranie organizacyjne oddziału T-wa Św.Kazimierza, którego zarząd zostanie podany w jednem z następnych sprawozdań.-

/ .

zawiadomienia poseł Gawrylik w języku białoruskim oświadczył zebranym / około 40 osób / że więc nie może się odbyć wskutek zakazu władzy. Po opuszczeniu lokalu klubu kupieckiego posłowie Gawrylik i Grecki, ora: Łomaszewicz Nadzieja udali się do restauracji " Europa " poczem o godz. 16-tej odjechali do Wilna.-

Dnia 7.b.m. w Skidlu na posiedzeniu Rady gminnej w czasie uchwalenia budżetu gminnego na 1929/30 rok radni Kisiewicz Michał, Litwin, Ciecko i Stokisz usiłowali spowodować skreślenia pozycyj rozchodowych budżetu, preliminowanych na popieranie drobnego rolnictwa oraz na przysposobienie wojskowe i uzyskać preliminowania znacznych kwot na szkolnictwo białoruskie. Na skutek rzeczowych wyjaśnień inspektora samorządu Grzybowskiego budżet został uchwalony według preliminarza.-

Identyczne prawie tarcia wykonały się w dniu 5 b.m. przy uchwalaniu budżetu gm.Kamionka, lecz również na skutek interwencji inspektora samorządu, Grzybowskiego budżet został uchwalony według preliminarza.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Powiat Grodzieński: W nocy z dnia 9 na 10 b.m. w Żemiu został wywieszony transparent z napisem w języku rosyjskim: "Precz z Sejmem nad Hromadą, precz z faszystowskimi atakami na T.S.B., niech żyje białoruska kultura", oraz wyrysowanymi sierpem i młotem.-

Zjednoczenie Ludowy Chłopskiej " Samopomoc".

Powiat Wyr.-Mazowiecki: Dnia 8 b.m. do Urzędu pocztowego w Czyżewie nadeszła przesyłka pocztowa, zawierająca 10 egzemplarzy tygodnika, "Samopomoc Chłopska". Przesyłka ta adresowana była na nazwisko Michowiaka Józefa w Czyżewie, który mi w Czyżewie, ani też w gminie Dmochy - Glinki nie zamieszkuje.-

U/ Wyroki sądowe.

W dniach 7 i 8 b.m. Sąd Okręgowy w Grodnie rozpatrywał sprawy z oskarżenia przeciwko Rosińskiemu Antoniemu i innym, ork. z art. 102 cz. I K.K., z których zostali skazani: 1/ Bachwin Chajkiel, 2 Lewin Mordko, 3 Stankiewicz Włodzimierz, 4 Rosiński Antoni i 5 Dziesko Aleksander na 4 lata o. więzienia każdy; 2/ Apanowicz Samuyli i Lewonienia Jakób na 3 lata więzienia /zaliczeniem popr./ każdy ; 3/ Szypluk Mikołaj, Tymuyk Grzegorz i Owieczko Józef na 2 lata więzienia z d.p. każdy; Koneski Michał i Kowaleń Andrzej na 1 r. więzienia z d.p. każdy; wnuszy zaś z zaliczeniem aresztu prewencyjnego; Stankiewiczowi Włodzimierzowi na mocy amnestji Sąd zamienił karę 2 l. więzienia z d.p. Sąd uniewinnił Chaskiela Jankla, Jankółkę Bujrym i Borowskiego Pawłego.-

Po ogłoszeniu wyroku Dziesko Aleksander i Lewonienia Jakób /odpowiadający z wolnej stopy / zostali areszto

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 523/29.T.
Dnia 16.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce.

Na zebraniu członków Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Sokółce dn. 9 b.m. omawiano sprawy - wyborów do Rady Powiatowej Kasy Chorych i bezrobocia.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Chemicznego /Szklanego / w Grajewie.

Dnia 10 bm. w Grajewie odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego / Szklanego /, na którem przyjęto sprawozdanie z działalności ustępującego zarządu za rok ubiegły, przedyskutowano okólnik Nr. Zarządu Głównego Związku w sprawie walki o 25% podwyżki płac dla robotników hut szklanych i wybrano do nowego zarządu: Gapski Kazimierz - prezes, Świeć Stanisława - sekretarz i Talmę Bolesława - skarbnik, wszystkich z P.P.S. Prawicy.-

Z.Z.K. w Ostrołęce.

Dnia 10 b.m. na stacji kolejowej w Ostrołęce odbyło się zebranie członków Oddziału Z.Z.K. na którem wybrano nowy zarząd w składzie: Dzierzgowski Antoni - prezes, Dąbkowski Zygmunt - wiceprezes, Kulikowski Leon - skarbnik i Sagełło Stanisław - sekretarz.-

Związek Lokatorów w Suwałkach.

Dnia 10 b.m. na zebraniu członków oddziału Związku Lokatorów w Suwałkach wybrano nowy zarząd z prezydentem m. Suwałk, Całujem Ławrynem

./.

Zebranie członków Kl.Zw.Zawod w Grodnie.

Tegoż dnia w Grodnie odbyło się zebranie członków klasowych Zw.Zawod i sympatyków P P S / ponad 300 osób / Przemawiali Majewski Epsztejn Dawid,Krasiński i inni, którzy nawoływali zebranych do oddawania głosów przy wyborach do Rady Miejskiej na listę robotniczą wystawioną przez Radę Kl.Zw.Zaw. podkreślając,że robotnicy szczególnie obecnie winni być solidarni wobec grupowania się kapitalistów w bloki i ataku na zdobycze socjalne i demokratyzm ze strony Rządu i B.B.W. z R.W przemówieniu swem Dawid Epsztejn zaznaczył ponadto że " rząd faszystowski dąży do rozbicia ruchu zawodowego przez zamykanie związków zawodowych jak to było ze związkiem odzieżowym w Grodnie wobec czego setki pracowników odzieżowych nie mogą upominać się o swoje prawa i są wyzyskiwane przez majstrów."

Dnia 10 b.m. w Grodnie odbyła się konferencja przedwyborcza członków i zwolenników PPS. / około 150 osób /. Po omówieniu spraw organizacyjnych poszczególnych związków wykonicny uostał Komitet Wyborczy Kl.Zw.Zaw do Rady Miejskiej,do którego weszli: Krasiński Skowroński, Dąbrowski, Rubinsztejn i inni.-

Związek Zawodowy Robot. Przemysłu Odzieżowego w Krynkach.

Dnia 2 b.m. w Krynkach powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie sekcji młodocianych przy oddziale Zw.Zaw.Rob.Przemysłu Odzieżowego. Omawiano sprawę werbunku nowych członków do sekcji oraz sprawy finansowe.-

b/ Polskie Związki Zawodowe.

Z K.P w Suwałkach.

Dnia 10 bąm. w Suwałkach odbyło się zebranie członków oddziału Z.K.P na którem wybrano prezesa oddziału ~~[illegible]~~ Panoka Mikołaja jako delegata do Zarządu Okręgowego Z.K.P w Warszawie

poprawę bytu rzemieślnika żyda " wygłoszony przez Ch. Hoffmana z Centralnego Związku Rzemieślników Żydów w Warszawie.-

Związek Rzemieślników Chrześcjańskich w Augustowie.

Dnia 10 b.m. w Augustowie odbyło się zebranie członków Związku Rzemieślników Chrześcjańskich przy udziale około 30 osób. Na zebraniu tem omówiono dotychczasową działalność Związku i wybrano jako delegatów cechowych na mający się odbyć w Suwałkach dnia 17 b.m. zjazd okręgowy korporacyj rzemieślniczych w związku z wyborami delegatów do Izby Rzemieślniczej w Warszawie: Smolskiego Kazimierza, Nowackiego Antoniego, Drewicza Bolesława, Sliwę Władysława i Swiderskiego Jana.-

Cech wędliniarzy w Ostrowi-Maz.

Dnia 10 b.m. w Ostrowi-Maz. odbyło się zebranie członków celu wędliniarzy, na którem zarząd cechu złożył sprawozdanie ze swej działalności za rok ubiegły i sprawozdanie kasowe.-

Dnia 9 b.m. w Ostrowi-Mazowieckiej odbyło się zebranie członków oddziału ostrowskiego Związku Rzemieślników żydowskich pod przewodnictwem Mojżesza Holcmana, nauczyciela szkoły powszechnej i radnego m.Ostrowi. Holcman odczytał sprawozdanie z działalności rady miejskiej, a następnie omówił sprawę rejestracji rzemieślników i znaczenie cechów dla rzesz rzemieślniczych.-

Związek Rzemieślników Żydów w Stawiskach.

Na zebraniu Związku Rzemieślników Żydów w Stawiskach powiatu kolneńskiego dnia 10 b.m.wybrano Zylbermana Abrama jako kandydata do Izby Rzemieślniczej.-

Związek Rzemieślników Żydów w Łomży.

Dnia 9 b.m. delegat Centralnego Związku Ochrona Hoffman z Warszawy wygłosił odczyt n.t." Rzemieślnik żydowski i jego walka o swoją egzystencję". Prelegent scha-

/

ciele Kaliniec i Wiśniewski.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

f/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 14 b.m. na terenie Wojewódz
Białostockiego bez pracy pozostaje 7268 osób,a mianowic

powiat :	ilość :	zmniejszenie :	wzrost:	pobiera zapom
augustowski:	227	-	42	47
białostocki:	4835	308	-	224
bielski :	42	7	-	11
grodziński :	1289	12	-	225
łomżyński :	323	-	-	120
ostrowski	50	2	-	22
ostrołęcki :	119	8	-	-
sokólski :	58	-	7	55
suwalski :	102	-	-	74
szczuczyński:	142	16	-	25
wys.-mazowiecki:	157	21	-	-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Strajkujący wystawili następujące żądania:

I/ uznanie oddziału Zw. Zaw. Rob. Przemysłu drzewnego w Siemiatyczach za jedynego reprezentanta robotników zatrudnionych w fabryce;

2/ cofnięcie lokautu, ogłoszonego z dniem I5 marca r.b.

3/ podwyższenie płacy dziennej o 50%, natychmiastowe wypłacenie należności za urlopy z roku I928 skasowania drugiej zmiany, obliczenie godzin nadliczbowych i zaprowadzenie książeczek obrachunkowych;

4/ zawarcie umowy zbiorowej;

5/ przyjęcie do pracy zwolnionych robotników Jana Hołdasia i Rubina Sznajdera, oraz niewydalenia robotników z powodu strajku,

Strajkiem kieruje OddziałZw. Zaw. Rob. Przemysłu Drzewnego w Siemiatyczach, do którego należą osoby karane sądownie za działalność komunistyczną i poszlakowane o należenie do organizacyj wywrotowych.

Zaznaczam, że wspomniani robotnicy fabryki jeszcze przed ogłoszeniem strajku domagali się od właścicieli fabryki zmiejszenia obrotu i siły maszyn, gdyż przy obecnej sile obrotu tych maszyn praca robotników, zdaniem ich jest zbyt ciężka. Właściciele fabryki, niechcąc zmiejszać wydajności pracy postanowili ogłosić z dniem 15 marca r.b. lokaut, o czem powiadomili robotników w przepisanem terminie 14 dniowym . Ażeby nie dopuścić do lokautu, robotnicy ~~zapisali~~ zgłosili wyżuszczone wyżej żądania i ogłosili strejk. Co do zwolnienia z pracy robotników Jana Hołdasia i Rubina Sznajdera wyjaśniam, że zostali on. zwolnieni przed trzema miesiącami, przyczem Rubin Sznajder został zwolniony na własne rządanie i podpisał deklarację, że do właścicieli fabryki żadnych pretensji niema, i że ponownie do pracy nie ma zamiaru powrócić, natomiast Hołdes Jan został zwolniony jako nienadający się do pracy w fabryce. Obecnie obaj oni za pośrednictwem oddziału Zw. Zaw. Rob. Przemysłu Drzewnego w Siemiatyczach domagają się ponownego przyjęcia ich do pracy i przywrócenia ~~zrzu~~ im utraconych praw .

Przebieg strajku dotychczas spokojny. Konferencja porozumiewawcza, która się odbyła dnia 11.b.m. przy udziale Inspektora Pracy, pozytywnych rezultatów nie dała.-

OJEWODA BIAŁOSTOCKI
B.P.523/29t.
6 marca 1929 r.

SYTUACYJNE SPRAWOZDANIE TYGODNIOWE NR. 11

I STAN BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO.

Wypadek kolejowy

Dnia 11 b.m. przez pociąg osobowy Nr. I3, zdążający z Białegostoku do Brześcia n/B na przejeździe kolejowym naprzeciwko m. Kleszczele - została zabita para koni i zdruzgotane sanie z drzewem, należące do mieszkańca tamtejszego Kleszczel, Falkiewicza Piotra, który przez własną nieostrożność i nieuwagę puścił konie na przejazd w czasie nadejścia pociągu. Falkiewicz wyszedł z wypadku bez szwanku. Wskutek wypadku pociąg przybył na stację kol. w Kleszczelach z 21 - minutowem opóźnieniem, a lokomotywa tegoż pociągu uległa nieznacznym uszkodzeniom.

Samobójstwo urzędnika

Dnia 11 b.m. o godz. 22-ej w biurze Komendanta Wojewódzkiego BP. w Białymstoku wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia kierownik działu budżetowo - gospodarczego tegoż biura, urzędnik VIII st.sł., Kołodziejski Mieczysław. Z pozostawionych przez niego listów wynika, że w ciągu dłuższego okresu czasu sprzeniewierzył on około 28 tysięcy złotych z różnych sum budżetu policyjnego.
Szczegóły wyjaśnią trwające dochodzenia.

Stawianie oporu sekwestratorowi

Dnia 7 b.m. podczas wykonywania czynności służbowych przez sekwestratora Urzędu Skarbowego w Sokółce Edwarda Biziuka, mieszkanka wsi Butrymowce, gminy N.Dwór - Anna Staworko stawiła mu czynny opór, wskutek czego zmuszony był on przerwać swą czynność.
Staworko Anna przekazana została z materjałami oskar-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr RF. 523/29.T.
Dnia 16.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr 1

XII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e

państwowej administracji ogólnej.

...ie Komisji Rady Woje... ...ej

Dnia 12 bm. w Białymstoku pod przewodnictwem Pana Wojewody Kirsta odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji Rolnej Białostockiej Rady Wojewódzkiej. Otwierając posiedzenie Komisji, Pan Wojewoda zaznaczył, że potrzeby rolnictwa na obszarze Województwa Białostockiego były przez szereg lat niedoceniane i że trzeba wytężonej i zharmonizowanej pracy czynników rządowych samorządowych i dobrowolnych, aby możliwie spiesznie ~~xxx,xxxxxxxxxxxxxxx~~ zniwelować skutki tego zaniedbania. Dalej Pan Wojewoda stwierdził że usunięcie dotychczasowych braków i opracowanie metod współpracy między władzami państwowemi i samorządowemi oraz dobrowolnemi organizacjami rolniczemi spada na barki Rady Wojewódzkiej i Komisji Rolnej, oraz że współpracę tę musi ochowąć zaufanie i wytężona energja. Po przemówieniu Pana Wojewody zostały wygłoszone rzeczowo ujęte referaty, które miały na celu ~~xxxx~~ zobrazowanie obecnego stanu rolnictwa w Województwie, zaznajomienie Komisji z zamierzeniami Urzędu Wojewódzkiego na najbliższą przyszłość.

Za Wojewodę:

... Naczelnik Wydziału Bezp. Publicznego.

Białystok, dnia 6. marca 1929 roku.

dzieńskim,w myśl instrukcyj Białoruskiego Klubu Poselskiego.

Ruch wywrotowy zaznaczył się trzema nikłemi wystąpieniami zewnętrznemi komunistów w powiatach białostockim,grodzieńskim i wys.-mazowieckim.-

W dniach 17, 18 i 19 b.m. usiłowań wystąpień komunistycznych nie dostrzeżono.-

Ruch zawodowy,podobnie jak w ubiegłym tygodniu - związany był najczęściej w swych przejawach z ruchem politycznym,który wyzyskują wiece informacyjne BBWzR, wiec P.P.S.w Białowieży, pochodu bielskiego i propaganda prasowa Stronnictwa Narodowego, a niemniej także trwająca już kampanja przedwyborcza do Rady Miejskiej m.Grodna.-

Kwestję bezrobocia interesował się tylko Bund w Łomży,gdzie prowadzi on walkę z Zarządem wyznaniowej gminy żydowskiej o zasiłki dla bezrobotnych robotników żydowskich.-

Na rynku pracy dostrzegano dalszy wzrost bezrobocia /w czasie od dnia 15 do 21 b.m. liczba bezrobotnych wzrosła z 7366 do 7533 :/ w powiatach białostockim i augustowskim i rysujące się możliwości spadku bezrobocia w pozostałych powiatach Województwa Białostockiego.-

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym we wszystkich powiatach Województwa był zadawalający.-

W ubiegłym tygodniu wskutek sprzyjających warunków atmosferycznych zmalało niebezpieczeństwo powodzi,oraz nastąpiło dalsze ożywienie się handlu i ożpręsonie na rynku pieniężnym.-

-:-:-:-:-:-oo0oo-:-:-:-

polskich m.Grodna na zebraniu w dniu 12 b.m. w kwestji przystąpienia ich do B.B.W.z R.-

Wreszcie w fejletnnie p.t. " Trescura politycznu" anonimowy autor " Ali bey " poruwia władze kolejowe o stosowanie represyj względem tych pracowników kolejowych,którzy w jakikolwiek sposób wypowiadają się przeciwko B.B.W.z R., względnie usuwają się od pracy politycznej na rzecz B.B.W.z R. -

"Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej" i "Nowy Dziennik Krosowy " poświęcały w ubiegłym tygodniu swe szpalty sprawom, związanym z obchodem dnia 19.b.m.imienin Pana Marszałka Piłsudskiego i wyborami do Rady Miejskiej m.Grodna.-

" Głos Prawdy Ziemi Grodzieńskiej "ponadto w nrze 85 z dnia 18 b.m. w artykule p.t. " Zacietrzewienie partyjne niema granic" piętnuje postępowanie ks.proboszcza parafji w Porzeczu,który - zdaniem pisma - nadużył swej władzy kościelnej przez zabronienie miejscowemu społeczeństwu brania udziału w przedstawieniu amatorskiem, zapowiedzianem na dzień 19 b.m..-

" Życie i Praca"
Łomża.

W numerze 11-ym w artykule p:t. " Z Sejmu " /stała rubryka w piśmie / poseł Staniszkis omawia pokrótce pracę Sejmu w ubiegłym tygodniu. Traktując m.in. o przyjęciu przez Sejm trzeciem czytaniem noweli do Dekretu o ustroju sądownictwa, poseł Staniszkis zaznacza, że uwidoczniony w tym wypadku stosunek głosów pozwala przypuszczać,że , gdyby Senat dokonał w tej noweli pewnych zmian,to Sejm zdoła przywrócić pierwotne jej brzmienie -

W następnym artykule p.t. " Zamiar poprzedzenia Konstytucji" poseł K.Wierzenik podkreśla,że BBWzR.i

niania władzy Rządu i Prezydenta, ale przy zupełnem zapewnieniu przedstawicielstwu narodowemu dokładnej kontroli gospodarki Rządu, uchwalania podatków i ustaw i przez odpowiednie ustawy poszanowania prawa własności i panowania sprawiedliwości w Polsce".-

W dalszym artykule " Handel nad przepaścią" pismo omawia obecne stosunki kredytowe w Kraju i stwierdza, że " Ustawodawstwo podatkowe w Polsce traktuje handel po macoszemu, a i społeczeństwo samo tak się do niego ustosunkowało, iż ma się wrażenie, że handel w Polsce jest czemś zbytecznem, a nawet wprost zbędnem dla kraju.-Wyczerpany handel broni się jeszcze jak może. lecz w tych warunkach długo nie wytrwa i ulec musi.-

Nakoniec w artykule " Prawdziwe oblicze wsi " poseł Łoś po zilustrowaniu obciążeń podatkowych ludności wiejskiej i miejskiej stara się dowieść, że ludność wiejska obciążana jest podatkami, przekraczającymi jej zdolności płatnicze i, że wskutek tego powstają wśród tej ludności bieda i narzekania, groźne w swej istocie dla interesów Państwa.- Reasumując swe wywody w tej materji poseł Łoś zwraca się z wezwaniem do drobnych rolników, by zrozumieli oni konieczność obrony swych interesów, "bo inaczej będą, poniewierani, chociaż w Polsce są najliczniejsi"

Sąd Okręgowy w Łomży na posiedzeniu w dniu 13 b.m. zatwierdził dokonane przez Starostę Powiatowego w Łomży zajęcie numeru 9-tego czasopisma "Życie i Praca" / Wydo sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.10 /.-

-:-:-:-:-:-:-:-

Sapiehy, który w sposób rzeczowy rozprawił się w dyskusji z opozycją P.S.L. "Wyzwolenie". Na wiecu posła Sapiehy obecnych było około 500 osób zaś na wiecu posłanki Szulmanowicza około 160 osób.

Powiat Wys.-Mazowiecki:

Dnia 17 b.m. w Wysokiem Mazowieckiem uczestnicy obchodu imienin Pana Marszałka Piłsudskiego po przemówieniu okolicznościowem posła Kosiby uchwalili następującej treści rezolucję:

" Zebrani ..... doceniając ważność zmian ustrojowych w zgłoszonym do Sejmu przez B.B.W. z R. projekcie zmiany Konstytucji, wyrażają niezłomne przekonanie, że dalszy rozwój gospodarczy Państwa Polskiego i skoordynowanie pracy wszystkich obywateli mogą być osiągnięte jedynie przy wzmocnionej władzy Prezydenta Rzeczypospolitej i wprowadzeniu w życie dalszych zmian konstytucyjnych, zmierzających do uzdrowienia całokształtu naszego życia państwowo społecznego. Wychodząc z powyższych założeń zebrani ..... przedstawiciele powiatu Wys. Mazowieckiego oświadczają, że solidaryzują się w zupełności ze zgłoszonym przez BBWR projektem zmiany Konstytucji i żądają przeprowadzenia tego projektu w całej rozciągłości przez czynniki ustawodawcze."

Powiat Wołkowyski:

Zorganizowane dnia 17 b.m. we wszystkich, ważniejszych ośrodkach powiatu wołkowyskiego obchody imienin Pana Marszałka Piłsudskiego - były wykorzystane przez BBWR w celu rozszerzenia jego wpływów w powiecie.

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.Ep. 572/29.T.
Dnia 23.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.12.

VIII. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży.

Okręgowa Rada Żydowskich Związków Zawodowych w Łomży zorganizowała dnia 16 b.m.akademję dla kobiet pracujących.Przemawiali budowcy - Zandatyn Jakób Mortko Poznoruki i Chaim Makowski, którzy scharakteryzowali doniosłość ruchu socjalistycznego wśród kobiet.

Z.Z.K.w Łapach.

Dnia 10 b.m. w Łapach,powiatu wys.-mazowieckiego odbyło się przy udziale delegata Zarządu Okręgowego Z.Z.K. w Wilnie, Stugłowskiego walne zebranie miejscowego Oddziału Z.Z.K. na którem wybrano do nowego Zarządu - Szmfela Bronisława, Godlewskiego Leopolda, Gołuszewskiego Marcina, Paczko Aleksandra, Proppe Reinholda, Dziemianowicza Gabryela, Wojciechowskiego Jana, Miłka Marcina, Chaniewskiego Stanisława Daszewskiego Mieczysława i Ostrowskiego Franciszka, poczem delegat Stugłowski omawiał wniesiony do Sejmu przez KBWzR projekt zmiany Konstytucji.

Projekt ten został scharakteryzowany przez Stugłowskiego jako realny wyraz zamachu KBWzR i Rządu na zdobycze socjalne robotników których jak podkreślał Stugłowski broni jedynie PPS.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego w Wojciechowicach.

W Wojciechowicach gminy Ostrołęka odbyło się dnia 17 b.m.zebranie organizacyjne oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego.

stantego Krzywickiego.-

Po ogólnych przemówieniach Starosty Powiatowego w Augustowie dyrektora Spółdzielni Rolniczo-Handlowej "Przyszłość", w Sumałkach, Dłutka i przedstawicieli Dyrekcji Monopolu tytoniowego odbyła się dyskusja w sprawach gospodarczych, poczem zawiesiono w czynnościach dotychczasowy Zarząd Związku z powodu opieszałej jego działalności, wybrano trzech delegatów do Komisji mającej uporządkować biura i kasy Związku, oraz przeprowadzić przygotowania do dorocznego walnego zebrania delegatów, a następnie wybrano czterech delegatów na zajazd się odbyć w Warszawie dnia 26 b.m. walny zjazd delegatów organizacyj rolniczych. Na zakończenie zjazdu uchwalono rezolucję wyrażającą hołd Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej i Panu Marszałkowi Piłsudskiemu i stwierdzającą konieczność naprawy Konstytucji w myśl projektu BBW. z R.

d/ Związek Młodzieży Wiejskiej.

Powiat Wołkowyski :

Na zebraniu organizacyjnem Koła Związku Młodzieży Wiejskiej w Krzemienicy dnia 17 b.m. zwołanem przez Piotra Padkę, sekretarza powiatowego BBWz R. wybrano do Zarządu Koła Pieniutę Bronisława -prezes i Rygorowicza Wiktora - sekretarz.-

e/ P. O. W.

Powiat Grodzieński:

Dnia 13 b.m. w Grodnie odbyło się zebranie organizacyjne byłych członków P.O.W., na którem powołano

/ .

i P.W.,do którego weszli: dr.Miłaszewicz / Ch.D./ - prezes, Niezt Bendet / Poalej-Sjon/ - sekretarz, Gotlieb Dawid / Bund / - referent budżetowy, Anisimowicz Wsewołod / T.S.B./kierownim działu wychowania fizycznego, Petelczyc Franciszek / BBWzR / - kierownik działu kulturalno - oświatowego, dr. Hejgman / sjonista /- kierownik działu zdrowotności i Bodner Edward / BBWzR/ kierownik działu przysposobienia wojskowego.-

i/ Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego

Powiat Łomżyński: Staraniem Oddziału T.U.R.w Łomży student uniwersytetu Warszawskiego Henryk Cieśluk wygłosił tamże dnia 17 b.m. odczyt n.t. " Podstawowe zagadnienia społeczeństwa i państwa".-

j/ Liga Morska i Rzeczna.

Powiat Łomżyński: Dnia 17 b.m. w Czerwonym - Borze odbyło się zebranie organizacyjne Oddziału Ligi Morskiej i Rzecznej, do którego zapisały się 24 osoby.-

k/ Organizacje Rolnicze i Spółdzielcze.

Powiat Białostocki: Dnia 17 b.m.w Białymstoku odbyło się ogólne zebranie sprawozdawcze delegatów Związku Rewizyjnego Spółdzielni rolniczych ze wszystkich powiatów Województwa Białostockiego.-

Powiat Łomżyński: Na odbytym dnia 17 b.m.w Łomży zjeździe członków i delegatów Związku Kółek rolniczych powiatu Łomżyńskiego omawiano sprawę unifikacji centralnych

/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr. BP. 572/29.T.
Dnia 23 marca 1929r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.

V. Sekty religijne.

Parafja Polskiego
Kościoła Narodowego
w Łomży.

Zapowiedziany na dzień 14 bm. przyjazd do Łomży biskupa P.K.N. Abramowicza nie doszedł do skutku, wobec czego proboszcz łomżyńskiej parafji P.K.N. ks. Świerczewski rozpoczął w Łomży rekolekcje dnia 15 bm., jednakże przerwał je po kilku dniach z powodu choroby.-

Stowarzyszenie Kursów wieczorowych w Ostrowi Mazowieckiej.

Dnia 15 bm. z Stowarzyszenia Kursów Wieczorowych dla robotników w Ostrowi-Mazowieckiej, urządziło pogadankę nt. "Palestyna jako kraj kolonizacji żydowskiej" i "Jaki prąd przybrała literatura żydowska w wieku XX". Prelegent Klajman Moszko z Ostrowi /Poalej-Sjon/ poruszył zagadnienia ekonomiczne emigracji żydowskiej do Palestyny oraz oświetlenie tejże emigracji w literaturze żydowskiej.

Bibljoteka żydowska w Zarębach-Kościelnych.

Dnia 16 bm. w lokalu bibljoteki żydowskiej w Zarębach-Kościelnych, powiatu ostrowskiego, odbyła się pogadanka nt. "Perec i Szalom Asz". Prelegenci Bergman Jankiel, Grappa Lejbko /komuniści/ i Wróbel Małka /Poalej-Sjon/ poruszyli w pogadance następujące kwestje: chasydyzm Pereca jako czynnik odrodzenia, wpływ Pereca na Szaloma Asza, ścierające się poglądy Pereca i Szaloma Aszy.-

Towarzystwo "Kultur-Liga" w Broku.-

W dniu 16 bm. staraniem T-wa Kultur-Liga w Broku, powiatu ostrowskiego odbył się odczyt Pinkusa Rozenberga z Warszawy /Bund/ nt. "Droga do socjalizmu". Prelegent traktował o socjalizmie utopijnym i naukowym, socjalizmie przed wojną i po wojnie, istocie działalności "Bundu".

Organizacja Sjonistyczna w Zarębach-Kościelnych.

Tegoż dnia w Zarębach-Kościelnych, powiatu ostrowskiego sjonista Sztajnberg Izrael wygłosił odczyt nt." Typy żydowskie w literaturze polskiej". Prelegent omawiał dzieła Korzeniowskiego "Żydzi", Kondratowicza Ludwika "Czasy szkolne" i "Księgarz uliczny" i Orzeszkowej "Nejer Ezefowicz" i "Ela Makower". Obecnych było około 65 osób.

b/ Białorusini:

Powiat Wołkowyski: Koło Towarzystwa Szkoły Białoruskiej w Lichosielcach urządziło dnia 17 bm. w Jatwiesku, gm. Świsłocz przedstawienie amatorskie.-

Powiat Białostocki. Dnia 17 bm. w Białymstoku odbyło się zebranie miejscowego Koła Towarzystwa Szkoły Białoruskiej, pod przewodnictwem Gregorczuka Józefa.- Porządek dzienny obejmował: 1/ sprawozdanie starego zarządu, 2/wybór nowego zarządu, 3/składki członkowskie, 4/wolne wnioski. Sprawozdanie z działalności starego zarządu zdał Kuźmin Szymon, który zaznaczył, że od czasu powstania Tow. Szkoły Białoruskiej, tj. od roku 1926-go działalność Towarzystwa idzie powoli. Następnie odczytał sprawozdanie rachunkowe Towarzystwa, zaznaczając, że budżet pozostał bez deficytu. Przychód składał się z dochodów z przedstawień amatorskich i składek członkowskich i za rok 1923 wynosił przeszło 3.000 złotych. Powyższa suma została zużyta na remont lokalu, wyjazdy organizacyjne itp. Sprawozdanie zebrani przyjęli do wiadomości. Wybór nowego zarządu został odroczony. W sprawie zaległych składek członkowskich uchwalono, że ci z członków którzy do dnia 17 maja br. nie wpłacą zaległych składek, zostaną wykreśleni i wykluczeni z Towarzystwa. W wolnych wnioskach postanowiono wykluczać i wydalać z Towa tych członków, którzy przychodzić będą do lokalu Towarzystwa w stanie pijanym lub wszczynać awantury.-

Powiat Grodzieński. W poszczególnych gminach powiatu dostrzegane jest ożywienie się działalności Koła T-wa Szkoły Białoruskiej. Głosami większości białoruskiej w radzie gminnej w Wiercieliszkach wybrany został na wójta Łomaniuk Jan, b.

e/ R o s j a n i e :

Powiat Grodzieński: W Grodnie w związku z wyborami do Rady Miejskiej został zorganizowany komitet wyborczy ludności prawosławnej. W skład komitetu weszli: Dulewicz Grzegorz, Dobrowolski Aleksander, Januccwicz Piotr, Adamowicz Mikołaj i inni.-

./.

nym. W związku z powyższem Sędzia Sledczy I Rewiru w Bielsku-Podlaskim postawił Epelbauma Jankiela w stan oskarżenia z art.102 K.K. i jako środek zapobiegawczy względem zatrzymanego zastosował bezwzględny areszt z równoczesnem przekazaniem go do dyspozycji Sędziego Sledczego w Białej Podlaskiej.Niezależnie od tego, na podstawie znalezionych u Epelbauma Jankiela listów zarządzono rewizję u Szkolnika Gdala, zamieszkałego w m. Brzostowicy-Wielkiej,pow.grodzieńskiego, silnie podejrzanego o udział w organizacji komunistycznej.

Zaznaczam,że Epelbaum Jankiel był od dawna podejrzany o należenie do organizacji komunistycznej,jako zamieszany w sprawę kolportażu odezw komunistycznych w Mielniku w kwietniu 1928 r.,jednak zgrupowane co do niego materjały nie pozwalały na zatrzymanie i przekazanie go władzom sądowym.

Powiat Grodzieński.

Dnia 19.bm.w Grodnie znaleziono paczkę wydawnictw komuniatycznych wydanych w roku bieżącym,a przeznaczonych prawdopodobnie do kolportażu w dniach 17 i 19 bm. Zachodzi przypuszczenie,że komuniści w obawie przed rewizjami paczkę tę porzucili.

b/Wyroki sądowe:

Dnia 18 bm. Sąd Okręgowy w Łomży rozpoznawał sprawę z oskarżenia przeciwko mieszkańcom Ostrołęki Chackielowi Goldszlakowi i Budnikowi Dawidowi,oskarżonym z art.102 cz. 2 K.K.,których skazał: Goldszlaka na 1½ roku, a Budnika na 2 lata ciężkiego więzienia.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Skórzanego w Grodnie.

Komitet organizacyjny Oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Grodnie w składzie Hadek Abram Łotowicz Moran i Pik Aron rozpoczął pracę, mierzającą do zorganizowania wspomnianego Oddziału i wyboru zarządu.

b/ Związki rzemieślnicze i cechy.

Kredytowa Kasa Rzemieślnicza w Białymstoku.

Dnia 17 b.m.w Białymstoku odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków Kasy Spółdzielczej Kredytowo-Rzemieślniczej pod przewodnictwem wojewódzkiego instruktora korporacyj rzemieślniczych inż Głogowskiego.Przyjęto sprawozdanie Zarządu Kasy za rok ubiegły zatwierdzono budżet na rok bieżący i wybrano trzech nowych członków do rady nadzorczej.

Cech szewców kuśnierzy i rymarzy w Białymstoku.

Dnia 18 b.m. na zebraniu cechu szewców kuśnierzy i rymarzy w Białymstoku wybrano do zarządu cechu Grabowskiego Antoniego, Kerkowskiego Stanisława, Kormackiego Klemensa, Kozuba Andrzeja i Raciborskiego Wiktora, oraz Gronka Józefa jako kandydata na delegata do Izby Rzemieślniczej.

Zebranie delegatów rzemieślników chrześcijan w Suwałkach.

Dnia 17 b.m. w Suwałkach odbyło się zebranie delegatów rzemieślników chrześcijan z powiatów suwalskiego i augustowskiego.

Po przemówieniach prezydenta m.Suwałk, Gałaja Wawrzyńca i delegatów Śliwy z Augustowa o rozwoju i nadziejach rzemiosła w Polsce uzgodniono zdania co do wysunięcia kandydatury Sciężowskiego Stefana z Suwałk na delegata do Izby Rzemieślniczej i Śliwy Władysława z Augustowa jako jego zastępcy.

/

d/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 21.b.m. na terenie Województwa Białostockiego bez pracy pozostaje 7.530 osób, a mianowicie:

powiat :	ilość :	zmniejszenie:	wzrost :	pobiera zapomogi :
augustowski :	255	-	28	77
białostocki :	4898	-	63	2256
bielski :	38	4	-	11
grodzieński :	1266	23	-	298
łomżyński :	323	-	-	122
ostrowski :	47	3	-	18
ostrołęcki :	111	8	-	4
sokólski :	58	-	-	56
suwalski :	99	3	-	73
szczuczyński :	137	5	-	25
wys.-mazowiecki:	140	17	-	15
wołkowyski :	158	-	-	22

Powiat łomżyński: Organizacja " Bundu " w Łomży wystąpiła z otwartą walką przeciwko Zarządowi wyznaniowej gminy żydowskiej od której domaga się wydatniejszych, niż dotychczas zasiłków dla bezrobotnych robotników żydowskich.-

-:-:-:-:-ooOoo-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr. BP.572/29.T.
Dnia 23 marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 12.

X. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Znalezienie trupa. Dnia 18 bm. w puszczy białowieskiej w gminie Białowieża, powiatu bielskiego, znaleziono trupa Złotoryjewa Józefa, stróża tartaku, Puszcza-Buda, który prawdopodobnie popełnił samobójstwo przez powieszenie się.-

Ucieczka więźnia: Dnia 17 bm. o godz. 1-ej m.30 w nocy z pociągu idącego z Brześcia do Białegostoku, pomiędzy stacją Gregorowce, a Bielskiem-Podlaskim, na 7 klm. od Bielska zbiegł podczas biegu pociągu eskorcie policyjnej więzień Andrzejuk vel Andrusiak Gierasim, lat 25, eskortowany przez policję z Łucka do więzienia w Białymstoku/osądzony wyrokiem sądowym za działalność antypaństwową na lo lat ciężkiego więzienia/. Zarządzony pościg doprowadził do ujęcia Andrzejuka vel Andrusiaka w nocy z dnia 17 na 18 bm. we wsi Witowo, gm. Orla, powiatu bielskiego.-

Wystąpienie przeciwko szeregowemu P.P. Wezwany dnia 17 bm. na Posterunek Policji w Ciechanowcu, powiatu wysokiego-mazowieckiego Dawid Sztejnberg, mieszkaniec Ciechanowca odmówił żądanych od niego zeznań, a gdy mu prowadzący dochodzenie szeregowy P.P. Marjański zakomunikował, że zatrzymuje go do przybycia Komendanta Posterunku, rzucił się do okna, powybijał szyby, krzycząc, że go biją. Na krzyk jego przybiegł Moszek Sztejnberg. Obaj oni rzucili się na szereg. Marjańskiego i odebrali mu bagnet, uderzając go uprzednio kilkakrotnie. Szereg. Marjański w obronie własnej wyjął rewolwer w celu użycia go, co widząc napastnicy - zbiegli z Posterunku, porzucając wyrwany

KOMENDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.572/29.T.
Dnia 23.marca 1929 r.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

Dnia 14 b.m. w powiecie sugustowskim został zatrzymany Garkusz Eugenjusz, który usiłował przekroczyć granicę nielegalnie z Polski do Niemiec.

-:-:-:-:-:-:-

L.dz. 572/29 T.

Bk. z 28 marca 1929 r.

XIII. V A R I A.

Aresztowanie prezesa Powiatowego Komitetu PPS. w Augustowie.

Dnia 18 b.m. został aresztowany radny magistratu prezes Powiatowego Komitetu PPS. i poborca Powiatowej Kasy Chorych w Augustowie Arkadjusz Feliks, oskarżony o sprzeniewierzenie większych sum na szkodę Klubu robotniczego w Augustowie.

Zatrzymanie w Sokółce kwestarzy T-wa Gniazd Sierocych.

W połowie ub.miesiąca na teren powiatu Sokólskiego przybyli kwesturze Towarzystwa Gniazd Sierocych w Warszawie, legitymujący się zezwoleniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Z pośród kwestarzy tych Wiśniewski Ludwik zam.w Warszawie przy ul.Rybnej 4 i Raczyński Andrzej zam.w Warszawie przy ul. Pańskiej 86 dopuścili się na terenie gminy Suchowolskiej nadużyć przez niewydawanie kwitów ofiarodawcom, sprzeniężenie ofiarowanych datków i przywłaszczenie uzyskanych stąd pieniędzy. Wiśniewskiego i Raczyńskiego zatrzymano i z materjałami oskarżenia przekazano Sędziom Śledczemu w Sokółce, który zastosował względem nich jako środek prewencyjny kaucję w kwocie 100 zł. od każdego, a do czasu złożenia tej kaucji osadził ich w więzieniu białostockiem.

Białystok dnia 23. marca 1929 r.

Za Wojewodę:

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Z.I.

R.n zewodowy,wprowadzony w orbitę działań poszczególnych Stronnictw politycznych - uwidocznił ścieranie się w jego granicach,szczególnie w Bi łostockim Okręgu przemysłowym PPS., Ch.D., PPS.Lewicy i komunistów w silniejszej niż dotychczas walce o wpływy. Szczególnie intensywnie walkę tę prowadzą PPS.Lewica i komuniści,co potwierdzają wyrażone w oficjalnych sprawozdaniach do Ministerstwa Odbudowy Urzędu Wojewódzkiego,że białostocki okręg przemysłowy stał się ośrodkiem skoncentrowanego działania konspiracji i niejako punktem wyjściowym dla jej działań na innym terenie .

Organizacyjne umocnienie tego ośrodka i akcja "Społem" Białoruskiego Robotniczo - Włościańskiego Klubu Poselskiego w powiatach grodzieńskim i wołkowyskim wywierają ruch wywrotowy.-

Życie codzienne i rodzinne nie odbiegało w sposób zasadniczy od innych województw bardziej charakterystycznych spostrzeżeń.

Na rynku pracy dostrzegamy rysujące się konflikty w ożywionym przemyśle drzewnym i włókienniczym, podaż pracy w związku z nadchodzącym okresem wiosennym, który,o ile nie ulegnie zmianie - spowoduje znaczny spadek bezrobocia w Łodzi i białostockim okręgu przemysłowym, w których kontyngent bezrobocia straciła już wiele na swej ostrości. W okresie od dnia 21 do dnia 28 b.m.liczba bezrobotnych spadła z 7138 do 7195.-

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym we wszystkich powiatach województwa był nadzwyczajny.-

Sprzyjające rolnictwu warunki atmosferyczne, zgłoszenie z dostatecznych Starostw Powiatowych, oczekiwaną możliwość przeprowadzenia w swoim czasie posiewu.-

" nosi w sobie sporą dozę elementu odstręczającego".-

" Postęp" Grodno.

W n-rze 4-ym z dnia 23 b.m. / jako redaktor odpowiedzialny - podpisała tygodnik Krasińska Jadwiga, żona sekretarza Okręgowej Rady Klas.Związków Zawodowych i Komitetu P.P.S. Kazimierza Krasińskiego/ zamieszczono następujące artykuły : " Przed rozgrywką ", nawołujący czytelników do głosowania na listę P.P.S.przy wyborach do Rady Miejskiej m.Grodna i krytykujący zarządzenie Starosty Powiatowego w Grodnie co do zajęcia kwitariuszy Nr.3-go tygodnika; " Bilans pracy frakcji socjalistycznej w b.Radzie Miejskiej m.Grodna,podnoszący zasługi frakcji socjalistycznej w b.Radzie Miej. m.Grodna; " Interpelacja w Sejmie w sprawie konfiskaty " Postępu" , będący przedrukiem wzmianki z Nr-u 77 "Robotnika" o wniesieniu interpelacji do Sejmu z powodu zajęcia przez Starostę Powiatowego w Grodnie pierwszego i drugiego nakładu Nr-u 3-go " Postępu", oraz rzekomego zakazu drukowania nakładu 3-go tegoż numeru tygodnika pod groźbą kar i zamknięcia drukarni, skierowanych pod adresem właściciela drukarni / bezpodstawność tego zarzutu pod adresem Starosty Powiatowego w Grodnie stwierdził właściciel drukarni M. Gan w wyjaśnieniu,zamieszczonem w numerze 83-cim "Głosu Prawdy-Ziemi Grodzieńskiej", w którem stwierdza on,że sam z własnej inicjatywy odmówił drukowania 3-go nakładu numeru 3-go tygodnika "Postęp" /; " Wybory odbędą się bez udziału wojska ", w którym autor wyraża zadowolenie,że oficerowie i podoficerowie zawodowi nie wezmą udziału w głosowaniu przy wyborach do Rady Miejskiej m.Grodna.-

b/ Prasa żargonowa.

"Grodner Sztyme"- Grodno.

W numerze 12/99 z dnia 22 b.m.w artykule " Jedność robotnicza" atakuje komunistów w związku z odrzuceniem

...ISKA BIBLIOTECKI
...NP. 630/29 T.

Dnia 30.marca 1929 r.

Sytuacyjno sprawozdanie tygodniowe Nr.13

III. Polski Ruch polityczny.

a/ Stronnictwo Narodowe.

Powiat Szczuczyński:

Na wiecu sprawozdawczym w Grajewie dnia 24 b.m. poseł Staniszkis ilustrował w oświetlaniu swego Stronnictwa politykę gospodarczą Rządu, oraz wniesione do Sejmu przez KNWzR. i Stronnictwa Lewicy projekty zmian Konstytucji. Obecnych na wiecu było około 60 osób.-

b/ Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji.

Powiat Grodzieński.

Na zebraniu przedwyborczym Ch.D. do Rady Miejskiej m.Grodna dnia 24 b.m. proboszcz parafji Franciszkańskiej ks.Dulik podnosił konieczność wyboru do Rady Miejskiej ludzi świątobliwych i wyślącego katolicyzmem państwowemi. Na jego wniosek jako kandydatów na radnych na zebraniu tem wybrano: Cydzika Pawła, Matuszajtisa Serjusza, Złockiego Bolesława i Baliński ego.-

W kampanji przedwyborczej Ch.D. unikają ostatnio wpływu KNWzR.w Związkach Zawodowych i Robotniczych polskich, oraz Chrześcijańskich Związkach Zawodowych Krościanych, jednakże wysiłki jej w tym kierunku, przynajmniej dotychczas wyników nie dały.-

c/ Stronnictwo Chłopskie.

Powiat Sokólski:

Kierownik Sekretarjatu Powiatowego Stronnictwa w Grodnie, Rutko Stanisław zostal zmuszony z zajmowanego dotychczas stanowiska i zamieszkał w Sokółce.

./.

c/ Polska Partja Socjalistyczna.

Powiat Grodziski: [illegible]

Powiat Pleszewski - [illegible]

Dnia 24 b.m. na zebraniu ogólnem koła PPS w Gołańcz
[illegible]

Powiat Ostrowski: We wsi Ugniewo, gminy Jasienica powstała ochotnicza Straż ogniowa, której Zarząd stanowią: Ugniewski Wacław - prezes, Karpiński Piotr - wiceprezes, Bogucki Stanisław - sekretarz i Lipiński Wincenty - naczelnik.-

Powiat Sokolski: Do zarządu powstałej we wsi Krasnopol, gminy Sejwy ochotniczej straży ogniowej wchodzą: ks. Marcinkiewicz - prezes, Krzyszyn, członek Wydziału Powiatowego Sokolika w Sokółkach i pisarz gminny Książko.-

e/ Komitety Wystawy Prac na P.W.K.w Powszech.-

Powiat Wys.-Mazowiecki: Powiatowy Komitet Wystawy Prac Kobiet na P.W.K. zebrał 61 odpowiednich eksponatów.-

f/ Związek Strzelecki:

Powiat Grodziński: We wsi Usnark - Makarowce, gminy Krynki z inicjatywy właściciela majątku Usnark - Makarowce, Chróścickiego Tadeusza powstał Oddział Konny Związku Strzeleckiego, liczący 20 członków. Zarząd Oddziału stanowią: Chróścicki Tadeusz - prezes, Smaroki Jan - wiceprezes i Petelenyo Władysław - sekretarz.-

g/ Organizacje P.W.i W.F.

Powiat Grodzieński: Do Zorganizowanego Komitetu P.W.i W.F. w Brzostowicy Wielkiej wcześnie - aptekarz Jacewicz Antoni, prezes Oddziału Zw. Strzeleckiego 8 prezes i Uziębło Jerzy, st. przod. P.P.- instruktor P.W.-

h/ Organizacje rolnicze i spółdzielcze.

Kurs rolniczo-hodowlany w Augustowie: Dnia 20 b.m. został zakończony czterotygodniowy kurs rolniczo - hodowlany w Augustowie.-

Spółdzielnia mle-: Mieszkańcy wsi Ruskołęki Stare w powiecie ostrow-

OJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 630/20.T.
Dnia 30.marca 1920 r.

4.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

V. Sekty religijne.

N e g a t y w n y

Bibljot ka Żydowska w Zarębach - Kościelnych.

W tymże dniu w lokalu bibljoteki żydowskiej przy ulicy Gimnazjalnej w Zarębach - Kościelnych odbyło się walne zebranie czytelników pod przewodnictwem Berysza Jenkla w celu wybrania nowego zarządu i uzupełnienia funduszu bibljoteki. Uchwalono podwyżkę składki do wysokości 7ł miesięcznie i o wskazy dalszania na przetrzymanie książek. Następnie przystąpiono do wyboru zarządu, który w prezesem został wybrany Rutkowski z Dawid Lejb / członek /. Pozostali członkowie wybrani do komisji wykonawczej: Berysz Jakób / członek /, Fryderyk Lewin / członek Z.M.K.,-obecnie pod aresztem policji /, Grynszpan Dawid / sympat. Z.M.K./, Frydman Gulsen / sympat. Z.M.K./, Rosenblum Gedka / członek / i Berysz Bajka / członek / i do komisji rewizyjnej : Szmajzner Pejsach / członek./, Wróbel Lejb / sympat. Z.M.K./, Grosman Jankiel / sympat. Z.M.K./.

Wymienieni wyżej członkowie i sympatycy Z.M.K. udali się poprzednio do T-wa Kredy Bezprocentowych do rewizorów Izby na skutek uchwały Stronnictwa Postępowego w Ostrowi-Mazowieckiej do zarządu tego T-wa zostali z pośród jego członków wykluczeni.-

St-nie "Kultur - Liga" w Broku.

Tegoż dnia w lokalu Stowarzyszenia "Kultur - Liga" w Broku, powiatu ostrowskiego Kulturträger Sorok i Goldfarb Hersz / Bund /wygłosili odczyty n.t. " Dokąd prowadzi droga żydowskich robotników." Prelegenci wyjaśniali zebranym, że robotniczy żydowscy mogą iść do wyzwolenia po drodze, którą wskazuje im " Bund ".

St-nie "Kultur-Liga" w Ostrowi-Mazowieckiej.

Tegoż dnia wieczorem w lokalu St-nia "Kultur-Ligi" w Ostrowi - Mazowieckiej S.Lichtensztejn z Warszawy / Bund / wygłosił odczyt n.t. "Położenie polityczne i gospodarcze kraju", w którym omówił obecną sytuację polityczną Polski.

./.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.
Nr.BP. 630/29.T.
Dnia 30.marca 1929 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

VII, Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności organizacyj wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Bielsk-Podl. Zwolnieni dnia 21 b.m. z więzienia po odbyciu kary komuniści - Kossowski Abram i Najbert Szyja z Bielska - Podl oraz Dajtsa Borko i Szurek Oppo Abram z Drui ska nawiązali niezwłocznie kontakty z działaczami komunistycznymi.-

Powiat Grodzieński: W dniu 20 b.m. w Grodnie znaleziono paczkę wydawnictw komunistycznych, zawierającą około 950 egzemplarzy wydawnictw 12 edycyj.-

P. P. S. Lewica.

Powiat Łomżyński: Czynni członkowie Komitetu PPS.Lewicy w Łomży Jaroszkiewicz Feliks i Bryng Michał rozpoczęli bezskuteczną, narazie akcję propagandystyczną wśród bezrobotnych.-

W ostatnim czasie przeszli do PPS.Prawicy jedni z czynniejszych działaczy PPS.Lewicy w Łomży.-

Brzozowski Walenty / aresztowany był w roku 1926 za działalność antypaństwową / i Gmiter Jan, z których pierwszy objął posadę kierownika piekarni Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Łomży,której Zarząd opanowany jest przez PPS.Prawicę,a drugi również pracę we wspomnianej Spółdzielni.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

nia zostaje Jaworski skierowany ze względów technicznych, powzięto wybranie Zabłockiego Edwarda jako delegata na zjazdy się odbyć mają 10 b.m. w Kamieniu Wiejskim odbędzie P.Z.K. i R.Z.P.-

Związek Rzeźników i wkładcieli wędliarni w Radko-wyżku.

Dnia 21 b.m.w Radkowyżku odbyło się zebranie organizacyjne Zw.Rzeźników Wędliniarzi,na którem przyjęto statut Związku i wybrano do Zarządu: Nierębowskiego Kazimierza - prezesa, Gdleckiego Adama - wiceprezesa i Kobiatko Karola - skarbnika.-

c/ Okręgowe Związki Zawodowe.

Powiat Siedlecki: Dnia 23 b.m. na zebraniu delegatów okręgowych Związków Zawodowych w Siedlcach wybrano jako delegatów na zjazdy się odbyć w Warszawie w dniach 14, 15 i 16 kwietnia b.r. Kongresu delegatów Okręgowych Związków Zawodowych: - Mingot Helenę, prezesa Związku tytoniowego, Sayndelskiego, prezesa Związku elektryków, Przybylskiego Alojzego, prezesa Związku doborców drzewnych, Wydolkowskiego, prezesa Związku doborców domowych i Korbuta Mikołaja, sekretarza Okręgo.Zw.Zawod.w Siedlcach.-

d/ I n n e :

Powiat Siedlecki: Do Zarządu nowoorganizowanego w Siedlcach Związku Zawodowego Szaferów wchodzą : Ślepowroński, Winkler, Milanowych, Ponek, Gallanta, Majewski i Laskowski

e/ Związki rzemieślnicze i cechy.

Związek Rzemieślników żydów w Sarg- Dnia 22 b.m. w Sargach - Kościelnych,powiatu ostrowskiego odbyło się zebranie organizacyjne Oddziału Związku

[illegible] :	135	2	-	25.
wiślakowych :	33	126	-	13.

-:-:-:-:-:-:-

Związek Lekarzów i Stomatologów w Grudziądzu.

Dnia 24 b.m.w Grudziądzu odbyło się zwołany przez Związek Lekarzów i Stomatologów Obwodowych zebranie w sprawie projektu rządowego Ustawy o budowie tanich mieszkań, na którym przemawiali sami koledzy Lekarze, przy czym przemówienia Związkowych, jak Dr. Kubiśskiego, jak również Związku Lekarzy, Kubiszewskiego Kazimierza, Dr. Bruna i Jaworskiego.-

Podkreślili oni w swych przemówieniach, że projekt Rządowej Ustawy o budowie tanich mieszkań krzywdzi ludność miejską. Na skutek ich przemówień zebrani uchwalili rezolucję, stwierdzającą, że traktowany projekt jest krzywdzący dla ludności miejskiej i wymagającej szeregu poprawek do tego projektu.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

60 robotników warsztatowych tych zakładów pracy nie przerwało. Strajkujący wysunęli żądanie 30% podwyżki płac i kilka drobniejszych żądań ekonomicznych. Dnia następnego o godz.13-ej strajk zostaje zlikwidowany.-

Strajkujący uzyskali: robotnicy wykli 6% i technicy 10% podwyżki płac, wszyscy przywrócenie im angielskich zegarków i deputatów opałowych, które zostały wypłacone różnicy należnych poborów.-

Strajkiem kierował Okręgowy Sekretarjat Polskiego Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Bielsku w porozumieniu z Radą Okręgową Klasowych Związków Zawodowych.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

[illegible] Sytuacyjne [illegible] tygodniowe Nr.13.

[illegible] OKRĘGU BIAŁOSTOCKI.
Nr.Sf. 630/29.T.
Dnia 30.marca 1929 r.

XI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenia granicy.

Za nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej w minionym tygodniu zatrzymano 4 osoby,w tem w powiecie augustowskim - 3,i augustowskim 1.-

Zatrzymanych przekazano właściwym Sądom Pokoju.

Powiat Grodzieński:

Według meldunku Dowództwa 23 Pułku K.O.P.-dnia 2[illegible] b.m.między godz.16 - 17 do powracającego z Orli do Nowego Dworu gminnego Witolda Stanisława niemieckiej osobnicy wystrzelili raz jeden z karabinu i ranili go w lewą nogę.- Sprawcę Witolda odesłał z kierunku napadniętego z okrzykiem.-

-:-:-:-:-:-:- :-:-:-:-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.13.

Wyk. Dn. 31.XII.1918.
Sy.Sp. 63/28.T.
Dnia 30.marca 1919 r.

XIII. V A R I A .

Wybory burmistrza i wice burmistrza w Sokółce.

Dnia 25 b.m. na pierwszem posiedzeniu nowowybranej rady miejskiej m. Sokółki wybrany został na burmistrza Kazimierz Komar z Grodna, a na wiceburmistrza Zabłudzki Salomon z Sokółki.-

Akcja zbiórki funduszu dyspozycyjnego dla Pana Ministra Spraw Wojskowych.

Wydział Powiatowy Sejnieńsku w Wysokiem - Mazowieckiem posiedzeniu dnia 21 b.m. na wniosek p.o.Starosty Powiatowego,dr.Klimsza powziął jednomyślnie następującą uchwałę :

Wydział Powiatowy, uznając chwalebnie prace Sejmu funduszu dyspozycyjnego Ministra Spraw Wojskowych na rzecz pokolitej dla Państwa, jednogłośnie postanawia wezwać na posiedzeniu rad gminnych i miejskich ludność powiatu do dobrowolnego opodatkowania się w wysokości 10 gr. od włościanina na rzecz funduszu dyspozycyjnego Ministra Spraw Wojskowych, zaś rady gminne i miejskie prosi, aby z własnych funduszów pokrycie kwoty przypadającej od osób,którzy nie mogły,lub nie chciały tego dobrowolnie dnia uczynić.-

Jako termin ostatecznego wykonania ma z powyższego dobrowolnego opodatkowania, Wydział ustala dzień 1.IV.b.r.-

Również niniejsze Wydział Powiatowy upoważnia przedłożenia do zatwierdzenia niżej wymienionego przekazania kwoty przypadającej z powiatu z Funduszu Powiatowego Związku Komunalnego, pod adresem Ministra Spraw Wojskowych.-

Do dnia 25 b.m. Wydział Powiatowy otrzymał powia-